

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (21.01.25 12:16:53)

Kolege poslanici i poslanice, poštovani građani Crne Gore,

Primjenom elektronskog sistema za glasanje utvrđeno je da postoji kvorum potreban za početak sjednice, jer je prisutna većina ukupnog broja poslanika. Otvaram sjednicu **Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini Skupštine Crne Gore 28. saziva**.

Podsjećam da sam sazvao Skupštinu vanrednog zasijedanja saglasno Poslovniku Skupštine, a na zahtjev Vlade Crne Gore. Zahtjevom za vanredno zasijedanje određen je dan održavanja i dnevni red sjednice. /Upadice/

Dame i gospodo, evo ste svjedoci i, poštovani građani Crne Gore, vidite u kakvim uslovima radimo. /Upadice/ Sloboda znači ograničavanje samog sebe, a ne ograničavanje drugih.

Mi danas treba da raspravljamo o važnoj stvari, a to je o budžetu Crne Gore. /Upadice/ Ja želim gospodinu ministru i njegovom timu dobrodošlicu u ovu Skupštinu. Uvažavam i poštujem poslanike opozicije koji nam na ovaj način saopštavaju svoj odnos prema ovom Parlamentu. Autoritet ovog Parlamenta se dovodi u pitanje ovakvim ponašanjem, ali građani Crne Gore moraju da znaju da će mnogi biti oštećeni ako danas ne budemo raspravljali i ne budemo usvojili budžet. /Upadice/

Da vam kažem, gospodo, ovdje svak pokazuje svoje lice. /Upadice/ Prvo bih zamolio režiju, da ne bih napravio neku grešku, da snimi sve ove ljude koji su izašli iz svojih poslaničkih klupa, jer vam, na osnovu člana 106 Poslovnika Skupštine Crne Gore, a zbog povrede rada na sjednici Skupštine, izričem mjeru o kojoj ćete biti, kao i ranije, naknadno obaviješteni pisanim putem.

Ovog trenutka dajem pauzu, a o nastavku Skupštine ćete biti obaviješteni. Hvala vam. /Upadice/ Dao sam pauzu. Manjina ne može zaustaviti rad većine, ali većina ima odgovornost i za manjinu. /Upadice/ Većina ne ruši državu. /Upadice/

Hvala vam. Završavamo današnji rad, a o nastavku ćete biti obaviješteni.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:24:10)

Kolege poslanice i poslanici Skupštine Crne Gore,

Nastavljamo sjednicu Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini. Još jednom vas podsjećam da sam sazvao Skupštinu na sjednicu vanrednog zasijedanja saglasno Poslovniku Skupštine, a na zahtjev Vlade Crne Gore. Zahtjevom za vanredno zasijedanje određen je dan održavanja i dnevni red sjednice.

Obavještavam vas da sam, u skladu sa članovima 109 i 110a Poslovnika Skupštine, zbog narušavanja reda na sjednici Skupštine 21. januara 2025. godine i kontinuirane blokade rada zakonodavnog doma, izrekao mjeru udaljenja sa sjednice koja se primjenjuje narednih 15 dana zasijedanja rada Skupštine, od dana izricanja ove mjere sledećim poslanicima: Danijelu Živkoviću, Andriji Nikoliću, Nerminu Abdiću, Oskaru Huteru, Aleksandri Vuković Kuč, Ivanu Vukoviću, Jevtu Erakoviću, Abazu Dizdareviću, Sonji Milatović, Zoji Bojanić Lalović, Mihailu Anđušiću, Aleksandri Despotović, Elviru Zvrku, Dritanu Abazoviću, Milošu Konataru, Ani Novaković Đurović, Filipu Adžiću, Branislavu Neneziću, Nikoli Zirojeviću i Adrijanu Vuksanoviću.

Takođe vas obavještavam da je prof. dr Saša Mujović podnio ostavku na funkciju ministra energetike zbog nespojivosti funkcija. Saglasno Poslovniku Skupštine, objavljujem da Skupština konstatuje ostavku čime mu prestaje funkcija ministra energetike.

Volio bih našu javnost da upoznam sa tekstom i obrazloženjem koje sam poslao poslanicima koji su udaljeni iz Parlamenta. Želio sam da im se obratim zato što sam dugi niz godina proveo u opoziciji i znam šta znači ova mjera. Saopštio sam našim kolegama pravila koja smo kao vlast i opozicija zajedno još davno ustanovili, koja definišu naš zakonodavni dom i koja su iznad vas i iznad mene.

Znate da bih ja kao i drugi pripadnici parlamentarne većine sa vama beskrajno razgovarao, ali pravila me obavezuju da uradim ono što nije u prirodi moje ličnosti i što, kao kolega parlamentarac, nikada ne bih želio. Znate i sami da sam većinu svoje političke karijere proveo u opoziciji i da uvijek imam poseban senzibilitet kada je ona u pitanju. Obaveze i dužnosti koje imam prema našoj Skupštini kao instituciji i građanima koje ona predstavlja, nažalost me sprečavaju u mojoj želji da pokažem beskraju strpljivost prema vašoj upornosti i netoleranciji, iako sam vas nebrojeno puta pozivao da se vratite dijalogu i dogovoru. Ali, vrijeme nam ističe, jer obaveze koja ova država ima prema sopstvenim građanima ne mogu više da čekaju. U svim civilizovanim i demokratskim zemljama postoje mjere koje su ustanovljene kako bi se očuvao red na sjednicama Parlamenta, jer od njegovog nesmetanog rada, posebno kada je u pitanju usvajanje budžeta zavise svi građani naše zemlje. Zbog svega navedenog, teškog srca, u skladu sa članovima 109 i 110a Poslovnika Skupštine Crne Gore, zbog narušavanja reda na sjednici Skupštine Crne Gore dana 21. januara 2025. godine i kontinuirane blokade rada zakonodavnog doma, izričem vam mjeru udaljenja sa sjednice koja se primjenjuje narednih 15 dana zasijedanja rada Skupštine, od dana izricanja ove mjere. U nadi da ćemo uskoro nastaviti da radimo zajedno za dobro svih građana Crne Gore i napredujemo na našem evropskom putu, srdačno vas pozdravljam.

Dakle, da ne bi bilo nikakve zabune, nije meni bilo lako da donesem ovu odluku jer želim da bude ovdje čitava Crna Gora - i predstavnici vlasti i predstavnici opozicije. Nažalost, kada dođe taj trenutak da država mora da ide naprijed, kada imamo obaveze prema našem evropskom putu, kada imamo obaveze prema našim penzionerima, kada imamo obaveze prema svakom građaninu Crne Gore - ta pravila koja su i iznad nas iz parlamentarne većine i iznad onih iz opozicije, a ta pravila nismo uspostavili mi kao parlamentarna većina nego su uspostavljena prije nas - moraju se primijeniti. Trudili smo se kao parlamentarna većina, gotovo dva mjeseca razgovarali sa našim kolegama iz opozicije, tražili rješenje i vjerovali na prošlom Kolegijumu da smo došli do njega. Vjerovali smo da smo došli do rješenja koje može biti dobro i za parlamentarnu većinu i za opoziciju. Juče smo, nažalost, iz medija saznali da predlog koji je dala parlamentarna većina opozicija ne prihvata. Kako mi moramo da usvojimo budžet, kako mi moramo da se pozabavimo problemima naših penzionera, posebno onih koji imaju srazmjerne penzije, kako moramo da idemo naprijed, da usvojimo čitav niz zakona da dobijemo novac iz evropskih fondova da bi ova država treba da krenula naprijed, imamo obavezu, kao parlamentarna većina, da preuzmemo odgovornost. Ja sam, kao prvopozvani, odnosno vašom voljom prvi čovjek ove Skupštine, spreman da preuzmem tu odgovornost zajedno sa vama i da uradimo ono što od nas očekuju građani Crne Gore.

Želio bih da naša opozicija nakon ove naše odluke i nakon dijaloga, koji će uslijediti sigurno u vremenu koji je pred nama, da pronađemo zajednički jezik kako bi se oni vratili u klupe Skupštine Crne Gore, da čujemo i taj važni dio predstavnika građana koji imaju uvijek i sugestije i predloge i žele da kontrolišu parlamentarnu većinu i najbolje kada se njihov glas čuje iz ovog Parlamenta.

Zato predlažem da se izjasnimo o dnevnom redu koji nam je predložila Vlada Crne Gore. Stavljam na glasanje dnevni red.

Ko je za? Ko je protiv? Ko je uzdržan? Glasala su za 43 poslanika, nema niko ko je protiv i uzdržan. Objavljujem da smo usvojili predloženi dnevni red. Kako danas ovdje nemamo predstavnika Vlade, sada ću dati pauzu i konstatovati da je gotovo nakon dva mjeseca odblokiran rad Skupštine Crne Gore.

Izvolite, gospodine Mugoša.

BORIS MUGOŠA (03.02.25 15:32:08)

Poštovane građanke i građani,

Danas se dešava slom demokratije, danas se /upadica/.

Nemoj da dobacuješ, nego se isprsi na Administrativnom odboru gdje se raspravlja o imunitetu, a ne da se kriješ.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ:

Molim Vas, gospodine Mugoša.

BORIS MUGOŠA:

Potvrdi se da si od soja ove države u kojoj obavljaš funkciju, a ne da se kriješ iza Administrativnog odbora. Heroju, junače.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:32:34)

Gospodine Mugoša, molim Vas obraćajte se građanima Crne Gore.

BORIS MUGOŠA (03.02.25 15:32:55)

Ovo je bilo fingiranje dijaloga, scenario koji je pripremljen odavno, a objasniću vam i zašto.

U petak na sjednici Kolegijuma kad je PES rekao da je raspoložen da razgovara i o stvarima koje se tiču podjela u Crnoj Gori, da se ta pitanja ne raspravljaju do članstva Crne Gore u Evropskoj uniji, poslanik Mandić je naprasno prekinuo sjednicu Kolegijuma da bi disciplinovao parlamentarnu većinu. Ne može dijalog da bude da jedna strana pripremi nešto i da kaže - uzmi ili ostavi (to nije dijalog), pa kad se čulo da mi pripremamo sporazum koji je uključivao i Venecijansku komisiju, naprasno sinoć u 21.00h poslanik Mandić najavljuje nastavak sjednice Kolegijuma za danas u 13.00h i kad ima zahtjev da to bude utorak, on izričito

insistira da to bude danas. Takođe, i predstavnici PES-a govore da jesu za nastavak i onda se dešava ovo danas - ne razgovara o nastavku dijaloga, ne želi se čuti koja je ponuda od strane opozicije, nego se izriče mjera, naravno koja nije u skladu sa Poslovnikom.

Neću više time da se bavim, jer ovo što radi poslanik Mandić mu je ento antidemokratsko ponašanje i to me više ne interesuje, njemu se ne obraćam. Vi ste krivi. Vi iz PES-a, vi iz partija manje brojnih naroda ste krivi za ovo što se dešava - jer vi imate 40 poslanika u ovom Parlamentu, poslanik Mandić i njegova koalicija ima 13. On sa 13 poslanika upravlja sa vama koji imate 40. Hoćete li da vam kažem kako ste danas izgledali na Kolegijumu? Zašto ste slali predstavnike vaših partija da juče i danas u emisijama govore da hoće da saslušaju predlog opozicije i da su za nastavak dijaloga? Zašto?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:35:26)

Gospodine Mugoša, govorite dva minuta. Gospodine Mugoša...

BORIS MUGOŠA (03.02.25 15:35:32)

Zašto mažete oči domaćoj i međunarodnoj javnosti? Zašto dozvoljavate da se ovo dešava? Zašto? Koja je cijena toga? Fotelja? Koje fotelje, o čemu vi pričate? Vi doprinosite ovome što se dešava. Vi ste najviše odgovorni, ne Mandić. On se ponaša kako se ponaša u zadnje tri i po decenije, on sprovodi svoju politiku. A vi? Čemu vi služite u ovom Parlamentu?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ:
Gospodine Mugoša, ...

BORIS MUGOŠA:
Čemu vi služite? Vas pitam, je li aminujete ponašanje? Je li niste htjeli da saslušate ponudu opozicije? O kakvom vi dijalogu pričate?

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:35:58)

Gospodine Mugoša, isključio sam Vam mikrofona tako da Vas ne čujemo. /Upadica/
Gospodine Mugoša, Vi imate samo tri poslanika, a oni su najjači poslanički klub. Ne, nego za njih je glasao najveći broj građana Crne Gore, a za vas vrlo mali. /Upadica/ Pa, dobro onda uzmite u obzir. Pa ne sporim, ali oni su najveći klub ovdje.

Evo ste se obratili, kršite Poslovnik. Govorili ste četiri puta više nego što Vam je dozvoljeno vrijeme. Ako ćete i Vi da budete solidarni sa Vašim kolegama, da izađete ovdje /upadica/. Pa radite što god hoćete. Samo Vi ovde izađite ispred, /upadica/ samo Vi dođite ovdje do mene, jer je malo nekorektno da nemamo gospodina Zirojevića i gospodina Nenezića, a Vi nam držite predavanje.

Gospodine Čarapiću, imate riječ. Nije ovo korektno, evo pet minuta govori gospodin Mugoša. Izvolite.

VASILJE ČARAPIĆ (03.02.25 15:38:19)

Uvaženi građani,

Vama ću se obratiti radi procedure Vama, predsjedniče Parlamenta. Naravno, neću se obratiti kolegici koji je u prethodna dva mjeseca opstruirao reforme, evropski put i povećanje penzija i ostalih benefita za građane. Što se tiče Pokreta Evropa sad, mi smo prvi koji smo pozvali opoziciju da ne ubacuje dimnu bombu na redovnoj sjednici Ustavnog odbora, gdje se sprovodila redovna procedura i redovni akt koji Ustavni odbor u svojoj nadležnosti ima da sprovede. Oni su ti koji su praktično, za ovaj Parlament nečuvenim mjerama, pokušali da uvedu destabilizaciju u Crnoj Gori i da izazovu neki parlamentarni kaos. Zbog tog djelovanja, Crna Gora se našla definitivno u parlamentarnoj krizi. Mi smo bili strpljivi, nismo htjeli da odgovaramo mjerama kojima je sadašnja opozicija, nekadašnja vlast odgovarala prethodnoj opoziciji, jer znamo koliku je

to štetu nanosilo imidžu i ugledu Crne Gore. Nakon što je upućen poziv za dijalog, Pokret Evropa sad je u petak ponudio konkretan sporazum opoziciji. Mi smo tada vidjeli na licu mjesta možda čak i neke signale da su oni možda i raspoloženi da postignu sporazum. Međutim, mi smo juče bez ikakvog objašnjenja dobili informaciju sinoć kasno da opoziciji nije prihvatljivo da idemo na Venecijansku komisiju i da riješimo pitanje Ustavnog suda, da usvojimo parametar 26, da imamo ujedineni stav povodom evropskih integracija, da ne potenciramo teme koje valorizuju naše društvo i slično - tj. sve ono što je bilo sadržano i sporazumu koji je predložen opoziciji i barometru 26. Oni su sinoć jasno dali do znanja kroz medije, ne čak ni direktno nama kao političkim subjektima, da im nije prihvatljivo ništa od ovoga.

Mi smo u prethodnim danima pozivali na dijalog i pokazali na primjeru Budve, usvajajući zahtjev opozicije, da smo spremni na kompromis, na dijalog, da imamo dobru volju da ono što opozicija traži od parlamentarne većine isporučimo i to na nivou Skupštine i na nivou Vlade. Pokazali smo dobru volju, a zauzvrat smo dobili negaciju svega onoga što je bila dobra volja.

Na kraju, opozicija je odbila ono što smo mi ponudili i sada su se naprasno sjetili da ponude parlamentarnoj većini neki njihov sporazum. Pa gdje je sinoć priča o novom sporazumu? Dakle, odjednom kad su vidjeli da su zabrljali, da su napravili štetu i sami sebi i da su nastavili krizu, sjetili su se da oni treba neki sporazum nama da daju. Ovo je vašar taštine koji treba da napusti naš grad. Ne možemo da dozvolimo da zbog sujeta, da zbog intencije da bude samo sledeća stvar - oni odbijaju sporazum većine da bi dali isti sporazum, plagijat našeg sporazuma, parlamentarnoj većini i da bude kao da su oni ti koji su izašli iz krize. Građani Crne Gore to više ne treba da trpe, ne mogu da čekaju budžet i reforme i mi smo donijeli danas odluku da pokažemo i opoziciji i građanima da možemo da radimo. Naravno, pozivamo predstavnike parlamentarne opozicije da se vrate za pregovarački sto i da nastavimo dijalog kako bismo ovu sjednicu doveli do kraja uz prisustvo opozicije. Ovo je samo pokazna mjera da mi možemo da radimo i bez vas.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:41:43)

Hvala Vam.

Samo trenutak, da prvo saopštim građanima Crne Gore, poslanici koji mogu da učestvuju u radu u ime opozicije su gospodin: Nikola Janović, gospođa Drita Lloila, gospodin Nikola Milović, Nikola Rakočević, Boris Mugoša, Mehmed Zenka i naravno Poseban klub poslanika koji nije učestvovao ni u kakvoj blokadi Skupštine na ovom poslednjem zasijedanju.

Ja želim posebno da se zahvalim gospodinu Mugoši koji je danas jedini predstavnik od tih poslanika koji imaju pravo učestvovanja na Skupštini. To je veoma dragocjeno za ovaj Parlament, da nema blokade, da nema odsustva opozicije.

Izvolite, gospodine Mugoša, imate minut. Samo da Vam kažem prije nego što počnete, pa onda možete Vi kako hoćete.

Nemate pravo na ovo, ali izvolite.

BORIS MUGOŠA (03.02.25 15:43:02)

Nećete mi Vi određivati koliko imam i kakvo pravo imam, to je pod jedan. Vi ste sad prekršili Poslovnik, jer ste komentarisali nešto što nemate pravo da komentarišete.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ:

Ja sam Vam zahvalan što ste ovdje danas jedini iz opozicije.

BORIS MUGOŠA:

Nemojte se Vi meni zahvaljivati zato što to što Vi radite i nažalost uživate u tome, to govori o Vama kakvi ste kao političar. Lično me u životu ne interesujete, ali se Vama ne obraćam, po hiljaditi put, nego se obraćam kolegama iz vlasti. Netačno je što ste rekli. Vama je dijalog, i to svi treba da čuju, vama je dijalog vaša ponuda i da druga strana treba samo da kaže ili prihvata ili odbija. To nije dijalog, kolega, dijalog je da jedna i druga strana imaju predlog pa da se pokuša naći rješenje. E to je dijalog. Prema tome, ja bih volio da vi ostanete pri onome što ste pričali u petak, ja bih volio da ostanete pri onome što su vaši predstavnici /prekid/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:44:46)

Hvala Vam, gospodine Mugoša. /Upadica/
/Prekid/ Hvala Vam što ste danas prisutni. /Prekid/
Izvolite, gospodine Čarapiću. Sa Vašim obraćanjem završavamo današnju sjednicu. O nastavku ćete biti obaviješteni.

VASILJE ČARAPIĆ (03.02.25 15:45:57)

Ovo je trebao da bude odgovor na komentar, ali očigledno vidno uznemireni poslanik je napustio sjednicu. Samo imam prema građanima obavezu da kažem da smo mi dali sporazum, a da nismo zauzvrat dobili ni alternativu, niti neki drugi predlog, niti smo čuli šta je prihvatljivo, što nije prihvatljivo. Dobili smo jedno veliko i glasno javno izrečeno - ne, nećemo sporazum, snađite se. I mi smo se snašli.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (03.02.25 15:46:25)

Gospodine Čarapiću, da zna čitava crnogorska javnost, mi smo parlamentarna većina i u toj parlamentarnoj većini, gdje svi želimo da budemo poštteni ortaci, neprihvatljivo je da neko iz opozicije pravi parcijalne dogovore sa bilo kojim dijelom parlamentarne većine. To moraju da znaju kolege iz DPS-a. Ako oni misle da mogu da prave dogovore pojedinačne sa nama, evo da počnemo od nas, Koalicijom za budućnost Crne Gore, sa vama kao najvećim poslaničkim klubom u parlamentarnoj većini, sa kolegama iz Demokrata - to je prosto neprihvatljivo. Mi nastupamo kao parlamentarna većina prema opoziciji. Neko je mislio da taj mali lukavi dječjački plan, da će sada naći kolege iz PES-a pa sa njima napraviti neki poseban dogovor na štetu ostatka parlamentarne većine. Mislim da su ti koji su to osmišljavali mnogo naivni.

Hvala vam. Zaključujemo današnji rad, a o nastavku ćete biti obaviješteni.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (04.02.25 13:20:40)

Kolege poslanici,

Nastavljamo sjednicu Prvog vanrednog zasjedanja u 2025. godini.

Prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Damir Gutić, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografiji, koji danas nije sa nama zato što se nalazi van Crne Gore i Mersida Aljićević, državna sekretarka Ministarstva. Prisutna je i sekretarka ministarstva Dragana Džombas. Pozdravljam vas u ime Skupštine Crne Gore.

Izvjestioci odbora su Darko Dragović, Zakonodavnog odbora i Dragana Vučević, Odbora za zdravstvo, rad i socijalno staranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

MERSIDA ALJIĆEVIĆ (04.02.25 13:21:44)

Zahvaljujem.

Uvaženi poslanici i poslanice, građanke i građani,

Predložene izmjene i dopune Zakona o PIO imaju za cilj povećanje socijalne sigurnosti penzionera, osiguranje dostojanstvenog života korisnicima koji se oslanjaju na srazmjerne penzije i penzije ostvarene na temeljima međunarodnih sporazuma. Implementacija ove mjere će imati direktan pozitivni uticaj na životni standard korisnika srazmjernih penzija. Izmjenama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju predlaže se uvođenje mjere koja bi omogućila isplatu razlike do najniže penzije korisnicima srazmjernih penzija, čiji zbirni iznos srazmjerne penzije i penzije ostvarene po međunarodnom ugovoru, dakle, zbir domaće i inostrane penzije ne dostiže najveći iznos penzije propisan članom 29 Zakona, iznos od 450 eura.

Pravo na razliku do najniže penzije priznaje se osiguranicima koji imaju prebivalište na teritoriji Crne Gore, pod uslovom da iznos penzije ostvaren po domaćem zakonodavstvu uvećan za iznos inostrane penzije, preračunat prema važećem deviznom kursu, na dan podnošenja zahtjeva za isplatu razlike bude manji od najnižeg iznosa penzije određenog domaćim zakonom. Isplata razlike do najniže penzije vršiće se prvoga dana narednog mjeseca nakon podnošenja zahtjeva, čime se osigurava pravovremenost i preciznost u ostvarivanju ovoga prava. Norma ima za cilj da zaštiti socijalno-ekonomski položaj korisnika srazmjernih penzija, koji, uprkos ostvarenom pravu na penziju iz dva ili više sistema, nemaju dovoljno visoka primanja da dostignu zakonom određeni minimalni standard.

Broj penzionera koji će biti obuhvaćen ovom izmjenom je oko 2.500. Takođe, predložene izmjene Zakona o PIO kojima se doprinos za produženo osiguranje smanjuje sa 20,5% na 10% imaju za cilj usklađivanje sa Zakonom o doprinosima za obavezno socijalno osiguranje, kojim je stopa doprinosa za PIO već smanjena na 10%. Produženo osiguranje je institut koji egzistira u sistemu penzijskog i invalidskog osiguranja i koji predstavlja jedini vid dobrovoljnog osiguranja koje se ostvaruje u praksi. Ovaj vid osiguranja može se ostvariti u slučajevima propisanim zakonom, što znači da nema apsolutne primjene načela dobrovoljnosti, jer su krug lica slučajevi trajanja osiguranja, kao i druga pitanja njegove primjene striktno određeni zakonom.

Smanjenje doprinosa za produženo osiguranje obezbjeđuje dosljednost zakonodavnog okvira, pojednostavljuje primjenu propisa i omogućava pristupačnost produženog osiguranja građanima. Ovim se dodatno osigurava pravičnost i solidarnost u okviru penzijskog sistema.

Dakle, ovaj zakon je pravičan, zakon je solidaran i predstavlja odgovornost države prema svojim najstarijim sugrađanima. On nije samo ekonomsko pitanje, već je i pitanje dostojanstva. Baš iz ovoga razloga, očekujemo punu podršku za usvajanje zakona i time da pokažemo odgovornost države prema najstarijoj populaciji. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (04.02.25 13:24:42)

Hvala.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Prva prijavljena za riječ je poslanica Jelenka Andrić.

Izvolite, gospođo Andrić.

JELENKA ANDRIĆ (04.02.25 13:24:59)

Zahvaljujem, predsjedniče.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvažene predstavnice Ministarstva, uvažene građanke i građani Crne Gore,

Slušali smo u prethodnom mjesecu kako neusvajanje budžeta i nekih zakona koji su na dnevnom redu ove sjednice neće ni na koji način ugroziti naše građane. Međutim, niko od njih nije kazao da neusvajanje konkretno ovog zakona o kome danas govorimo je učinilo to da srazmjerni penzioneri u ovom mjesecu nijesu dobili ono obećano uvećanje minimalne penzije na 450 eura. Ovim potezom Pokret Evropa sad, ali i uz podršku parlamentarne većine, obezbijedio je mjeru dostojanstva i pravde za najranjiviju kategoriju našeg stanovništva.

Ono što bih na početku svog izlaganja htjela da naglasim jeste da su srazmjerni penzioneri oni penzioneri koji su dio svog radnog vijeka proveli u nekim od država iz okruženja najčešće i dio radnog vijeka u Crnoj Gori. Dakle, ova mjera će se ticati 2.500 ljudi u našoj državi i ona će na pravi način pokazati brigu 44. Vlade o onima koji su, zbog rasta cijena ne samo u našoj državi već i u okruženju, došli na ivicu egzistencije. Srazmjerni penzioneri će usvajanjem ovih izmjena i dopuna Zakona o PIO konačno dobiti pravdu kakvu su davno zaslužili. Zahvaljujem, potpredsjedniče.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:26:42)

Zahvaljujem, uvažena kolegice Andrić.

Sada molim kolegu Mirsada Nurkovića da uzme riječ, a kolegicu Jelenu Kljajević da se pripremi.

Izvolite.

MIRSAD NURKOVIĆ (04.02.25 13:26:56)

Hvala, potpredsjedniče Pejoviću.

Uvaženi građani Crne Gore, kolegice poslanice i kolege poslanici,

Prije nego išta kažem o Zakonu o PIO, tj. o srazmjernim penzijama, moram iskoristiti priliku da pohvalim vijest koja je upravo objavljena u medijima, da je Specijalno tužilaštvo ponovo pokrenulo inicijativu, tj. formiralo ponovo predmet u slučaju Morinj, Bukovica, Kaluđerski laz i deportaciju izbjeglica iz Herceg Novog. Dakle, kao što vidite, dragi građani, pomjeraju se stvari sa mrtve tačke kako u ovom dijelu o kojem sam sada govorio, tako i u ovom dijelu što je predmet dnevnog reda, a to su srazmjerne penzije.

Uvaženi predstavnici Ministarstva socijalnog staranja, želim da vam odam priznanje na trudu koji ste uložili u prethodnom periodu. Iako su svi sumnjali da ćemo danas doći u situaciju da budemo u prilici da razmatramo jedan ovakav zakonski tekst, mi danas imamo pred nama nešto što će riješiti određeno pitanje makar za te 2.500 naših građana koji žive i borave u Crnoj Gori, a negdje su ranije radili i bili u nekim drugim državama, a moguće da ima i onih koji su bez svoje volje danas u ovoj državi. Dobro je što je Crna Gora prepoznala sve njih i omogućila im da budu jednaki građani sa svima onima /upadica/. Odakle god, gospodine Đuroviću, i sa Kosova, i iz Bosne i Hercegovine, i iz Srbije, Hrvatske i jedan dio možda i Slovenije. Naravno, ima tu i građana koji danas žive u Crnoj Gori, a imali su možda i neke radne angažmane van teritorije bivše Jugoslavije.

Uvaženi građani, danas imamo, čuli ste ovdje od predstavnika Ministarstva, jedan zakonski tekst zaista koji treba da uravnoteži minimalna primanja penzionera. Ovdje nema se mnogo što reći o svemu tome, izuzev onoga da zaista svi oni koji su bili skeptični da će ova Vlada isporučiti ove i ovakve i neke druge mnogo veće rezultate koje građani očekuju, uvjeren sam da ćemo ih vrlo brzo isporučivati jedan za drugim onako kako smo preuzeli obaveze pred građanima. Što se tiče ovog samog zakona, svim onima koji nisu vjerovali, samo da kažem da ipak u narednom periodu budu malo strpljivi i da malo puste vremenu da se neke stvari odrade jer za neke stvari jednostavno mora proteći neko vrijeme.

Žao mi je što nismo prije mjesec dana ili prije dva mjeseca bili u prilici da usvojimo ovaj zakon. Naši penzioneri bi već u januaru primili prve minimalne srazmjerne penzije, ali evo apel da ipak ovo završimo. Ako sam dobro shvatio, do 10. ako ovo završimo, penzioneri će moći da prime već u februaru prve srazmjerne penzije. Ukoliko nije tako, bolje je onda da to bude mart, nego da to bude sledeća godina ili da ne bude nikada. U tom smislu, najavljujem podršku Kluba Bošnjačke stranke ovom zakonu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:30:58)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim uvaženu koleginicu Kljajević da uzme riječ, a kolegu Duška Stjepovića da se pripremi. Izvolite.

JELENA KLJAJEVIĆ (04.02.25 13:31:08)

Poštovani potpredsjedniče, uvažene kolege, dragi građani Crne Gore, poštovani gosti,

Prije svega, danas želim da izrazim jedno zadovoljstvo što smo konačno odblokirali rad Parlamenta i što smo krenuli koracima ka usvajanju budžeta. Poštovani građani, zašto je važno usvajanje budžeta? Budžet nije samo neki tehnički dokument na osnovu kojeg će da funkcionišu i rade institucije. Budžet predstavlja kako jednu viziju i podršku mladima, tako i zaštitu, kao što je slučaj sa ovim izmjenama zakona o najranjivijoj kategoriji, a to su penzioneri.

Ističem žaljenje jer to do sada nismo mogli uraditi, a sve iz razloga jer je retrogradna opozicija svoje djelovanje usmjerila na opstrukciju rada Parlamenta. Kao neko ko je dobar dio svog političkog djelovanja proveo u opoziciji, imam potpuno razumijevanje za djelovanje i rad opozicije. Međutim, za šta nemam razumijevanje? Da uporno rade na štetu građana ove države, a sve samo sa jednim ciljem - kako bi se na neki volšeban način opet vratili na vlast. Međutim, svi odlično znamo da se to neće nikada desiti, jer tridesetogodišnje njihovo djelovanje građani su odlučili davno da kazne. Ako se sjetimo kakva je bila njihova vladavina svih ovih 30 godina, onda nas neće ni čuditi zašto je njihov rad u ovom Parlamentu bio upravo usmjeren na podrivanje socijalnog stanja građana.

Kao neko ko dolazi iz Kluba Demokratske narodne partije, želim da izrazim zadovoljstvo jer se amandmanima dozvoljava usklađivanje srazmjernih penzija i da istaknem da je naš Klub svojevremeno omogućio da se i ostale penzije usklađuju češće nego ranije.

Dakle, penzioneri su stub našeg društva i oni nisu tu nekakvi slučajni gosti. To su ljudi koji su svoj život utkali u našu današnjicu i od nas zaslužuju svu podršku i rad na tome da im omogućimo život dostojan čovjeka. Shodno svemu ovome, dragi penzioneri, neka vam je sa srećom penzija. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:34:16)

Zahvaljujem, uvažena kolegнице.

Sada molim poslanika Stjepovića da uzme riječ, a kolegu Bogdana Božovića da se pripremi.

Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (04.02.25 13:34:27)

Hvala, potpredsjedniče Skupštine.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, predstavnice ministarstva, uvaženi građani,

Evo da nastavim na zaista jednu odličnu diskusiju kolegice iz DNP-a Kljajević. Konačno, posle 40 ili 50 dana, na dnevnom redu Skupštine da budu građani, njihovi interesi, njihove penzije u konkretnom slučaju, a ne sudije bivšeg režima. Crna Gora i ovaj Parlament ne zaslužuju ono što smo imali priliku da vidimo u prethodnih 40-50 dana. Crna Gora i njeni građani ne zaslužuju ono što je bilo 30 godina, ono što je bila pljačkaška privatizacija, ono što je bilo jedno stanje, ekonomsko, socijalno, društveno koje nikako nije moglo da se trpi i koje nikako i nikad više neće moći da se povрати. Uzalud blokade Parlamenta i uzalud dimne bombe. Nijedna dimna bomba koja je bačena ovdje od kolega, da ih sada više ne pominjem, neću ih previše pominjati jer nisu tu, pa nije ni viteški, što bi se reklo, ne može pokriti sva nepočinstva koja su prema ovim građanima decenijama, godinama iza nas činjena upravo od strane njih i njihove politike. Ne može ništa pokriti to da su ovi naši građani imali plate od 222 eura, a penzije od 144 eura. Ne može ništa pokriti to da je ova parlamentarna većina godinama unazad, a pogotovo ova sad, nekih godinu i dva mjeseca, učinila više za te građane i na podizanju njihovog životnog standarda, nego ovi prethodni 30 godina. Zapravo, ovi prethodni su sve radili kako bi taj standard građana bio sve niži.

Dozvolite mi samo, pošto je ovo vrlo jasna stvar što se tiče srazmjernih penzija, da ponovim i sve ono što je ova parlamentarna većina nakon 30. avgusta učinila da se poboljša standard građana. Jer, čini mi se da ovom bukom i halabukom određenih njihovih medija pogotovo, hajde da ne ulazim u to kako se finansiraju i ko ih finansira, oni pokušavaju prosto, to sam negdje rekao ranije, da nas sve polude. Hoće da nam kažu da je 222 eura veće od 600 eura minimalne plate, odnosno od 800 eura minimalne za visokoškolce; da je 140 eura veće od 450 eura minimalne penzije. Hoće da nam kažu da je bolje da imaju neke namete, euro po euro, krizne poreze, nego da postoji ono što sada postoji u Crnoj Gori, a to su: dječiji dodaci, to su besplatni udžbenici, to su deset do dvadeset puta veće naknade za novorođenčad, to su naknade za majke, to su otpremnine radnicima. To je sve ono što nismo imali u njihovom periodu.

Ako se pitamo zbog čega to nismo imali u njihovom periodu, nisu prosto, poštovani građani, imali kad. Od čega nisu imali kad? Od pljačkaških privatizacija, od njihovog mafijanja. Drugim riječima, vrlo jasni da budemo, od njihovog mafijanja i od mafijanja ovog prvog koji se javio da štiti nešto sad i da unapređuje bezbjednosni sektor. Dakle, ovog prvog koji se i u nekim Sky prepiskama sada oslovljava sa šefe, ali ne šef njihov, možda i jeste počasni predsjednik, nego šef onima koji su bili ispod njega u kriminalnoj piramidi. Sada su se oni, na primjer, zabrinuli za bezbjednosni sektor. Oni za čijeg zemana je ubijen Duško Jovanović i njegove ubice ni do dan danas nisu otkrivene, najmanje 15, odnosno 20 godina u njihovom periodu. Slavoljub Šćekić, Žugić, Raspopović, 719 ubistava u Crnoj Gori se desilo u 30 dugih godina vladavine DPS-a i oni su se sada našli da vode računa o bezbjednosnom sektoru. Što? Da opet imamo na čelu bezbjednosnog sektora Lazovića, ove ostale, mlađeg, starijeg, Veljovića, Stojanovića, koji je priznao da je počinio krivična djela, a ovi ovamo kojih sada nema ga brane u svojim zvaničnim saopštenjima i zbog toga nazivaju tužioca Sky tužiocem. Sada su se svi oni zabrinuli za bezbjednosni sektor, koristeći, sada ću se čuvati, nadam se, od teških riječi, na jedan ogavan način tragediju koja je sve nas i Crnu Goru, čini mi se bogami i Evropu, po onome što se desilo, pogodila. Zaista, koristeći na jedan neprimjeren način nešto što se nigdje u svijetu ne koristi da bi se došlo do funkcija. Mi smo bili opozicija 10, 20, 30 godina, sve zavisi od godišta onih koji sjede ovdje i od naše borbe - nikad na pamet nam nije palo da koristimo neke zločine, a bilo je monstruoznih zločina. Meni na pamet pada onaj u Herceg Novom koji se desio kada je onaj ubica, na primjer, svirepo cijelu jednu porodicu ubio i to na način tako brutalan da je svakoj žrtvi zadao najmanje 20 uboda. Nikad nam to nije palo na pamet da koristimo, pa čak ni ovaj zadnji zločin koji se desio u Medovini. Zašto? Jer, ružno bih se kao čovjek osjećao da iko pomisli, a kamoli da ja pomislim, da sam to zloupotrijebio da bih došao na vlast ili da bih ostao na vlasti. To se ne radi. Pogotovo to ne smije da radi ovaj u hijerarhiji koji je prvi na čelu svih kriminalnih struktura. Mislim da je Nedovićka u jednoj emisiji koristila izraz hobotnica, e to je prava hobotnica bila. Dakle, čovjek koji je bio na čelu kriminalne hobotnice da poziva za nekakvo uređivanje u bezbjednosnom sektoru. Sada ću, ipak, da izađem iz onoga što je diplomatija.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:41:08)

Kolega Stjepoviću, vodite računa i o dnevnom redu. Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (04.02.25 13:41:12)

Završavam.

To je, opet kažem biću malo jasniji, sramno. Ona izjava nepuna 24 časa nakon tragedije na Cetinju, gdje se na jedan neprimjeren način pozivaju, pretpostavljam ovi njihovi ili njegovi, da izađu i da podrže ono što on misli da treba da se podrži, a to je svrgavanje i obezglavljivanje bezbjednosnog sektora - zaista je nešto što ne može da ostane bez ovakvog komentara i ovakvog odgovora.

Nije se on prepao bezbjednosnom sektoru zbog građana. On se prepao od čišćenja onih koje je on instalirao u bezbjednosnom sektoru zbog sebe. Jer, ovih dana i mjeseci vidite kako neki dokazi i neka svjedočanstva izlaze na površinu koja su možda davno zaboravljena, a koja bi možda konačno njega dovela k poznaniju prava i kaznila, nadam se i u Boga i u ove naše sudove ako se reformišu ikad, za sva nepočinstva koja je on za 30 godina ovoj državi i ovom narodu pričinio.

Sve ovo ima veze, potpredsjedniče Skupštine. Jer, da nije njih bilo zadnjih 30 godina i svega ovoga što smo pričali, ovog njihovog mafijanja, bilo bi sigurno i većih plata, i penzija, i naknada, i ovih srazmjernih penzija - svega toga bi bilo mnogo više. Nažalost, imali smo ono što je bilo, više neću pričati o tome, ali želja će ih biti da ovu parlamentarnu većinu na bilo koji način poljuljaju. Nisu uzalud ni ove zastavice ispred nas, jer i one pokazuju da smo mi za godinu dana ove parlamentarne većine uspjeli da zatvorimo više ili makar isto pregovaračkih poglavlja u odnosu na njihovih deset ili dvanaest godina. To je pravo evropsko lice. Nije evropsko lice dimna bomba. Nije evropsko lice da se sva Crna Gora o jadu zabavi zbog njihove sudije u Ustavnom sudu, koja je rekla da se ne bi ni odrekla njihove članske karte.

Ponoviću nešto što sam već rekao, to što mislim, ali neću ulaziti u pravnu teoriju o tome. Meni je samo žao što nisam bio član Ustavnog odbora. Sada da dam podršku svima onima koji su članovi Ustavnog odbora, jer vidim da ih i po medijima provlače. Žao mi je što nisam bio član toga Odbora da s obje ruke glasam za tu odluku. Jer, zaista, čekati od sudija Ustavnog suda da o sopstvenoj stvari odluče i da onda donesu odluku da neće po sili Ustava da se pomjere s te svoje pozicije nego da čekaju da ih neko nogama naprijed iznese, što bi rekli, nije po Ustavu sigurno. To su rekli mnogi pravnici koji su imali prilike da pričaju o ovoj stvari.

Dakle, čestitke još jednom penzionerima. Ovo je još jedna stvar koja je bila obećana i koja je ispunjena, kao mnogo toga ranije što smo obećali. Što se tiče ovog dijela, samo neka se ne šekiraju. Čiste se ovi iz bezbjednosnog sektora, čiste se ovi iz policije. Dogorelo do nokata, znamo, ali Crna Gora ne smije da čeka i Crna Gora ne smije biti talac njihove zabrinutosti za sopstvenu sudbinu i za put ka onom mjestu odakle sam ja u onoj mojoj opštini, iz Danilovgrada.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:44:45)

Zahvaljujem, kolega Stjepoviću.

Sada molim poslanika Bogdana Božovića da uzme riječ, a kolegu Miloša Pižuricu da se pripremi. Izvolite.

BOGDAN BOŽOVIĆ (04.02.25 13:44:59)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Evo poslije skoro dva mjeseca imamo ponovo priliku da možemo da se vratimo redovnim aktivnostima, da raspravljamo o zakonima koji su već duži vremenski period u proceduri, odnosno na dnevnom redu. Za cjelokupno trajanje ovog vanrednog stanja Skupštine Crne Gore, kao parlamentarna većina smo demonstrirali odgovornost, strpljenje i pokazali u praksi i na djelu da se razlikujemo od ljudi koji su imali priliku da rukovode Skupštinom, odnosno Vladom do 2020. godine.

Podsjetio bih samo građane na scene koje su se dešavale u periodu kada su oni imali priliku da rukovode ovom državom, kada su poslanici odavde maltene iznošeni, kada su hapšeni, privođeni, stavljani u marice. Tada je upotrijebljen, sada već čuveni pojam stavljanje u pritvor i to je suštinski tada bilo rušenje ustavnog poretka u državi. Sve smo te negdje istrpjeli i nijesmo htjeli da radimo isto što su oni radili u prethodnom periodu. Na kraju, ova situacija je riješena, po meni, na jedini mogući i ispravan način, tako što je omogućeno parlamentarnoj većini da raspravlja o najvažnijim zakonima koje moramo u najhitnijem roku donijeti. Naravno, budžet je tu kao najvažniji zakon od kojeg zavisi i funkcionisanje Parlamenta. Tako da smatram da smo postupili na jedini ispravan mogući način i da moramo ići naprijed, prije svega, zbog građana ove države.

Što se tiče predloženog zakonskog rješenja, kazaću da Klub poslanika SNP-CIVIS apsolutno podržava predloženo zakonsko rješenje. To je nešto što je građanima obećano prije par mjeseci i uprkos tvrdnjama opozicije da neće doći u skorije vrijeme ovaj zakon ovdje u proceduru u Skupštini Crne Gore, mi pokazujemo na djelu da nam je zaista stalo do interesa naših građana, posebno penzionera i što će na neki način biti ispravljena nepravda prema onima koji su primali srazmjerne penzije, a čiji ukupan iznos nije dostizao minimalnu penziju koja je određena zakonom u okviru naše države.

Takođe, na samom kraju želim da čestitam, naravno ironično, ... iz nužde koji je sinoć sklopljen u lokalnom parlamentu u Budvi, gdje se najbolje pokazuje na djelu da apsolutno nije bitan program, da apsolutno nije bitno ono što su barem verbalno partijska opredjeljenja, konkretno Demokratske partije socijalista. Koliko sada samo licemjerno zvuče njihove kritike upućene konkretno predstavnicima manjinskih naroda kada je formirana koalicija na državnom nivou sa navodnim kleronacionalistima, četnicima itd. Pokazalo se kroz protok vremena da je to priča bez suštine, iza koje se krije neutoljiva žeđ i glad za vlašću i privilegijama koje su oni trajno izgubili 2020. godine. Tako da je to dobra poruka i za njihove birače i za njihovo članstvo, ali i za crnogorsku javnost - da nije bitno sa kime će formirati vlast, samo da ponovo dođu u priliku da zasjednu u fotelje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:48:09)

Zahvaljujem, uvaženi kolega Božoviću.

Sada molim kolegu Pižuricu da uzme riječ, a kolegu Dejana Đurovića da se pripremi. Izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (04.02.25 13:48:18)

Uvaženi potpredsjedniče, uvažene gošće iz Vlade,

Želim da, prije svega, čestitam našim penzionerima još jedno povećanje koje će da uslijedi zbog djelovanja ove parlamentarne većine otkada je formirana Vlada u novembru 2023. godine. Želim da napomenem kakvo je bilo stanje u penzionerskim životima do 2020. godine, kada je minimalna penzija bila 128 eura i koliko je bio ugrožen životni standard i životi uopšte naših penzionera, koji su mogli da servisiraju samo svoje osnovne životne potrebe, a neki čak ni to. Neki nijesu uspjeli sa tim minimalnim penzijama, da ne kažem mizernim penzijama, da mogu da finansiraju svoje liječenje ili bilo koje druge svoje potrebe.

Vlada Milojka Spajića je prepoznala veoma teško stanje naših penzionera i Pokret Evropa sad je, kao jedno od svojih glavnih predizbornih obećanja na julskim izborima 2023. godine, obećao da će minimalna penzija penzionerima u Crnoj Gori biti 450 eura. To je jedno od prvih predizbornih obećanja, koje je ova Vlada i Pokret Evropa sad uz pomoć parlamentarne većine usvojilo u crnogorskom Parlamentu. Podsjetiću sve naše građane da je minimalna penzija od 450 eura primijenjena od 01. januara 2024. godine. Podatak da je 70.000 penzionera ostvarilo pravo na minimalnu penziju od 450 eura, tj. dvije trećine penzionera u Crnoj Gori, govori u kakvoj teškoj situaciji su penzioneri živjeli. Takođe, govori i o decenijskom nemaru u Fondu PIO, koji je bio zastupljen u Crnoj Gori, sa koliko je nemara i neodgovornosti pružena mogućnost poslodavcima u Crnoj Gori da zaposlene osiguravaju na minimalni iznos zarade koji je, podsjetiću, bio 193 i 222 eura. Tako da me čudi da su ti poslodavci koji su svoje zaposlene decenijama, a među kojima sam i ja, osiguravali na minimalni iznos penzije, da ti zaposleni kada odu u penziju primaju minimalne penzije. Tu moram podsjetiti da su bili oštećeni država Crna Gora, ali i ti zaposleni, tj. budući penzioneri, a jedini profit tj. ekstra profit na zaposlenima su ostvarivali njihovi neodgovorni poslodavci.

Penzije koje su bile 128 eura od 01. januara 2025. godine su se isplaćivale u iznosu od 450 eura. Isti princip koji smo imali za sve penzionere u Crnoj Gori željeli smo da primijenimo i na srazmjerne penzije, tj. penzionere da od 01. januara 2024. godine primaju takođe penziju od 450 eura. Nažalost, to nijesmo uspjeli zbog blokade Parlamenta i neodgovornosti naših kolega. Ali, zadovoljstvo mi je da ovaj Parlament kao svoju prvu odluku poslije odblokiranja Parlamenta donosi tu da se srazmjerne penzije povećaju na 450 eura. Zaista smatram to kao jednu veliku odgovornost ove parlamentarne većine i ja im čestitam na tome.

Takođe, u 2024. godini, nijesmo zaboravili ni penzionere koji nijesu do tada primali minimalnu penziju, pa smo tako u januaru za njih imali povećanje od 2,08%, u maju 1,93% i u septembru 2,4%, što je bilo ukupno povećanje od 6,41%. Moram da napomenem odlučnost ove Vlade da usklađivanje penzija i povećanje penzija nastavi i u 2025. godini, gdje će da pokaže jedno veliko poštovanje prema ljudima koji su gradili Crnu Goru i koji su otišli u penziju, velika većina, poslije 40 godina radnog staža. Povećanjem srazmjerne penzije mi pokazujemo odgovornost prema penzionerima koji su dio svog radnog vijeka proveli i u inostranstvu. Pravo na garantovani minimalni iznos penzije oni će dobiti već od sljedećeg mjeseca i ukupan položaj

penzionera u Crnoj Gori će biti bude bolji. A, svjesni smo da je on i dalje daleko od onoga što je njima potrebno.

Zato apelujem i na ovu parlamentarnu većinu i na Vladu Crne Gore da nastavi koracima kojima su išli i do sada i da svim penzionerima u Crnoj Gori omogući bolji život, ono što su oni u toku svog radnog vijeka i zaslužili.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:54:00)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

Sada molim poslanika Velimira Đokovića da uzme riječ.

Izvolite.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (04.02.25 13:54:08)

Hvala, potpredsjedniče Pejoviću.

Dame i gospodo poslanici, uvažene predstavnice Ministarstva, uvaženi građani i građanke koji pratite današnje zasijedanje,

Dozvolite da se i ja sa par riječi obratim vezano za tačku dnevnog reda iako su kolege i kolegice prije mene već na jedan veoma korektan, temeljan i ozbiljan način o ovoj tački diskutovali. Meni ostaje da se složim sa svim prethodnim diskusijama svakako i da zajedno s kolegama iz Nove srpske demokratije i parlamentarne većine damo podršku ovom i svim drugim zakonskim rješenjima koji se tiču i odnose standarda građana. Ne bih o ovom dvomjesečnom zastoju koji su kolega Stjepović, kolegica Kljajević i ostali pominjali, dovoljno je rečeno. Građani su u ovom domu, odnosno preko prenosa imali prilike da vide odnos opozicije prema ovoj i svim drugim važnim tačkama. Ne bih se time bavio već bih prešao da u par teza obrazložim i iznesem svoje mišljenje vezano za ovu tačku koja jeste, u svakom slučaju, ekonomsko pitanje, bavi se ekonomskom temom i bavi se životom i standardom penzionera kao jedne od najranjivijih kategorija našeg stanovništva. Ovdje se u najvećoj mjeri misli na usklađivanje penzija onih građana Crne Gore koji su najčešće došli iz zemalja regiona. Da su svoju penziju ostvarili negdje na Zapadu, ili širom zemaljskog šara, njihove penzije bi svakako bile mnogo veće i ne bi imali minimalnu penziju.

U svakom slučaju, jeste ekonomsko pitanje i mogućnost da i oni poprave svoj standard ovom našom odlukom i usklađivanjem penzija. Podsjetiću da kolege iz opozicije bezuspješno pokušavaju da sve napore parlamentarne većine, koji se odnose na bolji standard i veća primanja, obesmisle i relativizuju. U svakom slučaju, neće biti isto da je građanima podjednak standard bio sa 220 eura minimalne cijene rada i danas 450 eura ili sa 450 eura minimalne penzije, koju će, izglasavanjem ovog zakona, moći da primaju i oni građani koji su penziju ostvarivali negdje u nekim drugim zemljama, kao što rekoh, najprije zemljama regiona.

Takođe, dobro se čulo od predstavnice Ministarstva, ovo osim ekonomskog jeste i pitanje dostojanstva. Živjeti sa 200 ili 300 eura ili 130 eura, koliko su penzije bile u vrijeme bivšeg režima, jeste i pitanje dostojanstva. Ovo je odnos prema dostojanstvu građana Crne Gore, ova odluka i slične odluke koje ova parlamentarna većina, ovaj 28. saziv Parlamenta i ova Vlada koju mi podržavamo donose.

Takođe, podsjetiću da u vrijeme bivšeg režima nije bilo volje za boljim standardom građana iz jednostavnog razloga - što se sa tako obespravljenim i osiromašenim građanima moglo i te kako lako manipulirati. Sjećamo se one čuvene rečenice: Jedan zaposleni - četiri glasa. Znamo koliko su socijalna davanja na lokalnom i na državnom nivou zloupotrebljavali predstavnici tadašnjeg režima. Ovo je danas volja naroda i ovo je glas naroda koji iznose poslanici parlamentarne većine, bez obzira iz kojeg kluba poslanika dolaze. Svi ćemo jedinstveno glasati za ovo, to je očigledno.

Na samoj kraju, želim da kažem da je ovo izraz i pokazatelj ozbiljnog rada ove parlamentarne većine i aktuelne vlasti. Jednostavno ovim pokazujemo da mislimo na građane koji su, kao što čuli maloprije, silom prilika najčešće, nekad voljno ili nevoljno, došli i žive danas u Crnoj Gori. Mi njima ovim omogućavamo potpuno ravnopravan status sa svima onima koji žive cio svoj život i svoj radni vijek su proveli u Crnoj Gori. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 13:58:26)

Zahvaljujem, kolega.

Sada molim poslanika Đurovića da uzme riječ. Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (04.02.25 13:58:32)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi gosti, dragi građani Crne Gore,

Kao što vidite, radimo i funkcionišemo onako kako smo trebali da radimo i prije mjesec i dva.

U to ime, želim da se izvinim svim ovim 2.500 građana Crne Gore koji nisu primili penzije koje su zaslužili i koje su i pravične, i koje su solidarne, i koje su, na kraju, izraz jednog dostojanstva prema svim ovim građanima koji su dosad primali minimalne penzije. Moramo biti socijalno društvo i moramo se ovako odnositi prema svima. Mi moramo i onim građanima koji su svoj hleb u jednom vremenskom periodu zarađivali u Sloveniji, i u Hrvatskoj, i u Bosni i Hercegovini, i u Republici Srpskoj, i u Srbiji, i u Makedoniji, nadoknaditi ono što zapravo treba da imaju kao minimalnu penziju.

Sada dolazimo do jednog suprotstavljanja samih riječi. Ovo je srazmjerna penzija koja je nesrazmjerna, na primjer, sa računom jednog policajca koji ima deset puta onoliko koliko će koštati Crnu Goru godišnje ovaj dodatak za srazmjerne penzije. Znači, dodatak za srazmjerne penzije košta koliko je rekao uvaženi ministar, pet i po miliona godišnje, a imamo situaciju da u Crnoj Gori jedan policajac na računu ima za deset godina koliko je potrebno za srazmjerne penzije. Ako postoji nesrazmjer za srazmjerne penzije, to je da neko na računu ima deset puta onoliko koliko je potrebno za ove penzije. Ili, ove penzije će koštati državu Crnu Goru, odnosno budžet trećinu od onoga koliko sin nekadašnjeg premijera i predsjednika Crne Gore potražuje od države za određene ugovore ili koliko jednu trećinu zarađuje godišnje. Ovo je onaj isti koji demonstrira danima tuda po Crnoj Gori.

Ima još uvijek, nažalost, nešto što ćemo osim penzija morati da ispoštujemo građane Crne Gore. Ovdje ima i građana Crne Gore koji po 30 godina žive i nemaju dokumentaciju u Crnoj Gori. Znate kako, poštovani građani? U određenim strukturama Ministarstva unutrašnjih poslova bilo je zaposlenih koji su produžavali na svakih pet godina prebivalište građanima koji su silom prilika došli u Crnu Goru. Baš tog dana, nakon pet godina, "slučajno" ti se službenici nisu pojavili i oni su počinjali ispočetka. Tako se dešavalo da po tri, četiri puta građani koji su sad u Crnoj Gori i koji imaju ovdje prebivalište nisu mogli da ispune normu od deset godina.

Moramo uraditi sve da ono nipodaštavanje prema tim građanima i ljudima u Crnoj Gori donekle opravdamo i donekle maknemo sa savjesti i nas koji nismo bili krivi za ovo. Nekako smo kao vlast od 2020. godine krenuli od dječijih dodataka, pa besplatnih udžbenika, pa stipendija za studente, pa smo onda poravnavali plate, pa smo dali otpremninu, pa smo povećali prošle godine penzije, pa smo nekako došli i do ovih srazmjernih penzija. Možda je moglo biti i obrnuto, ali bolje ikad nego nikad. Nismo trebali da dozvolimo ni ovaj mjesec dana kada su napokon dočekali da im oduzmemo. Ovo je grijeh prema njima. Politički nagon i politički prozor u svijest ste mogli pokazati, naše kolege, na drugi način. Nismo trebali ovim ljudima oduzeti ovo i za ovaj mjesec. Predugo su čekali da bi čekali još mjesec. Nadam se da će oni i za ovaj mjesec dobiti nadoknadu. Mislim da bi bilo pošteno da im se na taj način omogući da dobiju nadoknadu i da ne budu zakinuti, jer su popriličan broj godina zakinuti.

Nova srpska demokratija podržava svaku ovu akciju, učestvuje u tome. Tražili smo zdušno da ovo bude dio projekta. Na ovome čestitam kompletnoj parlamentarnoj većini i Vladi Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 14:04:07)

Zahvaljujem, uvaženi kolega.

U međuvremenu se prijavila koleginka Vojinović. Hoćete riječ? Izvolite.

ANĐELA VOJINOVIĆ (04.02.25 14:04:16)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvažene gošće iz Ministarstva, poštovane građanke i građani,

U februaru prije četiri godine, 2021. godine, ovaj Parlament je usvojio izmjene /prekid/ koje su tada omogućile besplatne udžbenike za sve osnovce, dječije dodatke, povećanje tadašnje minimalne zarade, povećanje tadašnje minimalne penzije, naknade, odnosno obeštećenja radnika rudarsko-metalske industrije. Sada smo predložili povećanje naknada za novorođenčad, obeštećenje radnika drvne industrije, novo povećanje penzija, novo povećanje minimalnih penzija.

Danas, nakon decenija ignorisanja i izgovora, konačno donosimo odluku kojom nekolike hiljade penzionera dobijaju ono što im je trebalo pripasti odavno, a to je dostojanstvena penzija. Srazmjerne penzije se povećavaju na minimum od 450 eura i mi time pokazujemo da država i mora i može biti pravedna. Dragi

penzioneri, želim da vam čestitam na tome. Međutim, mnogo žalim zbog antireformskog, štetnog, antidržavnog, neevropskog i antidruštvenog djelovanja i ponašanja crnogorske opozicije, koja je srpiječila usvajanje budžeta u decembru prošle godine i koja je onemogućila penzionerima da im u januaru bude povećana penzija onako kako je i najavljeno. Pod lažnom odbranom ustavnog poretka, a stvarnom odbranom partijskog sudi je i partijskog interesa, opstruirali su ne samo Skupštinu, već svakog građanina Crne Gore, pa čak i onog koji je i njima dao podršku. Opstruirali su Skupštinu i zbog situacije u Budvi, a sada vidimo da su u Budvi formirali vlast sa najekstremnijim krilom Demokratskog fronta, a nekad su čak i poslanici Demokratske Crne Gore, poput dr Čemana, dobijali prijetnje zbog toga što smo na državnom nivou formirali vlast sa Demokratskim frontom.

Ako se pitate, poštovani građani, zašto se tek sad povećavaju srazmjerne penzije - to je zbog toga što su prioriteti bivše vlasti, a današnje opozicije, bili drugačiji. Umjesto da bude na usluzi građanima, država je bila bankomat za kriminalce, tajkune i tadašnji uski krug političke elite na vlasti; privatna zaštitarska služba onima koji su je pljačkali prodavali i preprodavali. Za 20 godina uspjeli su da penziju povećaju za 40 eura u prosjeku, dva eura svake godine, ali su zato uspjeli najpoznatijem bratu da obezbijede deset i po miliona eura u slučaju Limenka. Najpoznatijem sinu, koji je za samo 0,50 centi 2013. godine osnovao firmu, omogućeno je da danas bude jedan od vodećih biznismena u oblasti obnovljivih izvora energije, čiji je neto profit u 2022. godini iznosio 14 miliona eura. Recept je jasan - striko kreditira, tata odobrava, sin profitira, a košta sve nas. Ako se pitate čemu i zbog čega parade i šarada koje smo imali priliku da vidimo ovih 40 ili 50 dana na crnogorskoj političkoj sceni, znajte da je to samo i isključivo zbog toga što se konačno krenulo u čišćenje institucija od korumpiranih kadrova. Od kadrova povezanih sa mafijaškim strukturama posebno u sektoru bezbjednosti, od kadrova koji su u službenim kancelarijama vodili dvostruke knjige (jednu za građane, a drugu za kriminalne klanove); od bahatih funkcionera koji su nekad bili nedodirljivi, a danas sjede na optuženičkim klupama.

Zbog toga su penzioneri čekali povećanje penzija, zbog toga su srazmjerni penzioneri čekali povećanje njihovih penzija, ali zato su Bemax i drugi tajkuni zarađivali i više nego troduplo - sve ono što je trebalo da pripadne građanima Crne Gore. Zarađivali su milione na fiktivne tendere, prali novac kroz državne projekte i bogatio se onaj uski krug ljudi blizak vlasti.

Upravo zbog toga danas imamo ovu reakciju opozicije. Dakle, dok čistimo sektor bezbjednosti, oni bivaju satjerani u čošak i onda se, kao što kaže Njegoš: "Ko se topi, hvata se za pjenu", ali neka znaju da se mi nećemo povući. Nećemo se povući pred onima za čije vrijeme je 711 ljudi ubijeno, jer bismo mi bili kukavice. Nećemo se povući pred onima za čije vrijeme su ubijeni: Duško Jovanović, Slavoljub Šćekić, Žugić, Raspopović. Nećemo se pomjeriti ni milimetar i moraju da znaju da postoji danas razlika između one države koju su oni vodili - koja je radila isključivo za njihove interese, interese kriminalnih struktura njima bliskim i države danas - koja radi isključivo u interesu građana, koja pokušava da ojača institucije, da ih očisti od korupcije i organizovanog kriminala. Neka znaju da više Crna Gora nije država gdje mafijaši kreiraju zakone, kreiraju politike, vode ovu državu, već da to rade ljudi koji zaista znaju šta su prioriteti i šta su državni interesi. Dakle, vrata opoziciji su zatvorena za sva ona nepočinstva koja žele ponovo da vrate u Crnoj Gori. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI BORIS PEJOVIĆ (04.02.25 14:10:29)

Zahvaljujem, uvažena koleginice.

Vašim izlaganjem smo iscrpili spisak prijavljenih diskutanata.

Sada pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ. Ne želi.

Dozvolite mi da konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno. Ovim smo završili današnji radni dan. Uvažene koleginice i kolege, nastavljamo sa radom sutra. Bićete informisani kada ćemo nastaviti tačno sa sjednicom koju smo zakazali sutra. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (05.02.25 13:45:09)

Drage kolege, nastavljamo sjednicu Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini. Prelazimo na objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, Predlogu odluke o zaduženju Crne Gore za 2025. godinu i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Novica Vuković, ministar finansija, dobrodošli u Parlament, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet, Andrijana Ulić-Rajović, generalna direktorica Direktorata za javni dug. Tu su iz Ministarstva finansija: Jelena Jovetić, Jovana Bojić i Milica Adžić. Sve vas pozdravljam u ime Skupštine Crne Gore.

Izvestioci odbora su: Darko Dragović, Bojana Pićan i Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora; Slađana Kaluđerović, Dražen Petrić i Seid Hadžić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, gospodine ministre.

NOVICA VUKOVIĆ:

Poštovani predsjedniče Skupštine gospodine Mandiću, uvaženi poslanici,

Zahvaljujem se. Generalno, vrijeme je bilo da dobijemo priliku iz Ministarstva finansija da učinimo ono što je već bilo pripremljeno u mjesecu novembru, a to je budžet koji čini boljim standard građana Crne Gore. Ukratko ću obrazložiti Predlog zakona o budžetu za 2025. godinu.

Osnovni scenario makroekonomskih projekcija ukazuje na prosječni godišnji realan rast crnogorske ekonomije u srednjem roku od oko 3,7%, odnosno po godinama: 3,8% u 2024. godini, 4,8% u 2025. godini, 3,2% i 3,1% u 2026. i 2027. godini. Stopa realnog rasta Crne Gore, prvenstveno će opredijeliti snažna domaća potrošnja sa privatnom potrošnjom i investicijama kao pokretačima privredne aktivnosti. Lična potrošnja domaćinstva, shodno reformi poreske politike, će biti naročito snažna u 2025. godini.

Prihodi. Izvorni prihodi budžeta u 2025. godini planirani su u iznosu od 2 milijarde 886,1 milion eura 36,2% procijenjenog BDP-a, koji je procijenjen na 7 milijardi 965,4 miliona, što je, u odnosu na procjenu za 2024. godinu, veće za 101,8 miliona ili 3,7%. Pored smanjenja poreskog opterećenja na zarade, tj. smanjenja stope doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, ostvaruje se rast prihoda usljed rasta naplate poreza na dodatnu vrijednost, akciza, poreza na dohodak i poreza na dobit, naknada za priređivače igara na sreću, kao i donacije, projektovani rast prihoda imamo kroz niz kategorija koje su vrlo jasno iskazane u samom budžetu.

Izdaci budžeta Predlogom zakona su na nivou od 4,03 milijarde eura i veći su u odnosu na budžet za 2024. godinu za 505,5 miliona eura. Predlog budžeta za 2025. godinu, ukupan iznos primitaka od 4,03 milijarde raspoređuje se po strukturi: tekući budžet 1 milijardu 507, budžet državnih fondova 1 milijardu i 304, kapitalni budžet 280 miliona, transakcije finansiranja 886 miliona eura i rezerva koja je sada već na nivou, zbog amandmana i privrednog finansiranja korekcije, dakle rješenja koja se dodjeljuju u toku privremenog finansiranja, na nivou 43,5 miliona usljed plaćanja određenih obaveza koje nisu mogle da se predvide u toku realizacije planiranja samog budžeta.

Sektor javnih finansija, planiran na nivou 1 milijarde i 206 miliona, uvećava se u odnosu na uvećanje mandatornih troškova države za oplatu glavnice prethodnog duga u iznosu od 820,9 miliona.

Sektor socijalnog staranja, planiran na nivou 1 milijarde 086,9 miliona, uvećan je za 30% ukupnih izdataka budžeta što predstavlja uvećanje od 51,5 miliona. Ovaj sektor čini najveći sektor u strukturi budžeta potrošnje. Prava iz oblasti socijalne zaštite planirana su u ukupnom iznosu od 221 milion. Prava iz oblasti penzijsko-invalidskog osiguranja planirana su u iznosu od 777 miliona, uvećana za 40 miliona čime je obuhvaćeno i redovno usklađivanje u toku 2025. godine. Za potrebe sektora saobraćaja opredijeljena su sredstva u iznosu od 242 miliona, u odnosu na 2024. godinu dodatna sredstva 43 miliona. Za potrebe sektora zdravstva opredijeljena sredstva u iznosu od 474 miliona i predstavlja uvećanje 32 miliona.

Toliko o spinovanju, umanjenom budžetu za ovaj segment budžetskih korisnika, tako da govorimo o uvećanju za 32 miliona eura, ali je fokus na 2025. godinu u dijelu potrošnje ovih sredstava.

Za potrebe sektora obrazovanja, nauke i sporta opredijeljena sredstva u iznosu od 362 miliona, što predstavlja uvećanje od 19 miliona. Kapitalni budžet u iznosu od 280 miliona i predstavlja uvećanje za 40 miliona, ili 15% u odnosu na 2024. godinu. Deficiti finansiranja. Uzimajući u obzir očekivane prihode u 2025. godini kao i planirane izdatke, očekuje se ostvarenje deficita budžetske potrošnje u iznosu od 3,5 BDP-a, odnosno 278 miliona. U 2025. godini, projektuje se zaduženje u iznosu od 900 miliona za potrebe otplate pristalog duga u iznosu od 821 milion.

Samim tim, preći ću na objedinjenu tačku, ali u nastavku Odluka o zaduženju. Sredstva za finansiranje za 2025. godinu u iznosu od 1,14 milijardi eura u najvećem dijelu odnose se na otplatu duga iz prethodnog perioda od 820 miliona eura za finansiranje kapitalnih izdataka i dugova koji dospijevaju u 2025. godini. Za otplatu duga iz prethodnog perioda potrebno je obezbijediti 820 miliona, najveći dio za isplatu državnih obveznica emitovanih na međunarodnom tržištu iz 2018. godine u iznosu od pola milijarde eura. Njeno dospijeeće je početkom aprila mjeseca i vrlo brzo reagovanje nakon vjerujem usvajanja budžeta kada moramo i pripremiti emisije obveznica. Istovremeno, trošak po osnovu kamata na dug iz prethodnog perioda koji dospijeva u 2025. godini iznosi 160 miliona i biće finansiran iz tekućih prihoda. Za finansiranje nedostajućih sredstava država će u 2025. godini koristiti depozite obezbijedene u 2024. godini i sredstva iz novog zaduženja i to u iznosu od 900 miliona eura. Prvim zaduženjem od 688 miliona eura pokrili smo sve dospjele obaveze iz prethodnog perioda, a istovremeno zahvaljujući boljoj naplati prihoda održali smo značajan nivo depozita jer je veliki dio dospelog duga finansiran iz tekućih prihoda.

Ono što je vrlo važno, takođe, pomenuti u sklopu ove tačke jesu projekti koji su definisani kroz Odluku o zaduženju. Kratko pojašnjenje. Ovom Odlukom je definisano koji kreditni aranžmani sa kojim finansijskim institucijama će se zaključiti u 2025. godini za realizaciju raznih projekta u visini od 1,13 milijardi eura, a koji se odnosi na projekte iz oblasti: kulture, obrazovanja, energetske efikasnosti, unapređenja zdravstvenog

sistema, izgradnju bolnica, domova zdravlja, nabavku medicinske opreme, škola, vrtića, izgradnju puteva i saobraćajnica za vodosnadbijevanje, kanalizacione sisteme, upravljanje otpadom, unapređenje i modernizacija željezničke infrastrukture, nabavku opreme i sredstva za potrebe vojske, bezbjednosti, kao i drugih kategorija u sklopu same Odluke o zaduženju.

Da pojasnim, plan je zaduženje na nivou 900 miliona. Već smo napravili fiskalnu rezervu, odnosno rezervu na nivou likvidnih sredstava i depozita u 2024. godini i prenijeli iznos od 300 miliona, koji je poslužio kao potpora i obezbjeđivanje dodatnih sredstava upravo neočekujući da će doći do privremenog finansiranja i na ovaj način servisiranja svih obaveza. Jer, da se ponovila 2023. godina, mi bi sad mogli da pričamo o mnogo goroj situaciji i neodgovornijem upravljanju javnim finansijama zbog toga jer nije dozvoljeno da se usvoji budžet i sama odluka o zaduženju. Samim tim, negdje nedozvoljavanje onim institucijama koje imaju svoje tekuće obaveze, koje ne mogu da čekaju u odnosu na ostala angažovanja koja mogu ili ne moraju da se obavljaju u toku tekućeg mjeseca. Mi moramo da radimo i moramo da sprovodimo ono što nam je definisano po agendi, jer su posljedice ogromne, kao što su posljedice neusvajanja određenih zakona koji nas je zadržao, recimo, na crnoj listi OECD-a jer nismo usvojili Zakon o poreskoj administraciji u decembru. Očekujem da to što prije obavimo i da pokušamo na taj način da reagujemo da u toku 2025. godine budemo sklonjeni sa crne liste, što je veoma mala vjerovatnoća jer nismo ispoštovali zakonski okvir koji se očekivao od nas.

Zakon o izmjeni i dopuni Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti jeste da u sadašnjem periodu Državna revizorska institucija je vršila ocjenu primjene kriterijuma fiskalne odgovornosti u okviru godišnjeg izvještaja koji dostavlja Skupštini, pa je neophodno do uspostavljanja fiskalnog savjeta obezbijediti primjenu postojeće prakse i ulogu Državne revizorske institucije u kontekstu primjene fiskalnih pravila. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 13:56:05)

Hvala, gospodine ministre.

Da li izvestioci odbora žele riječ? Ne.

Po redosledu, prvi diskutant je Dražen Petrić, a neka se pripremi kolega Dejan Đurović.

Izvolite, gospodine Petriću.

DRAŽEN PETRIĆ (05.02.25 13:56:23)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Uvažene kolegice i kolege, poštovani ministre sa saradnicima,

Mislim da je ovo apsolutno ključni zakon koji jedan parlament treba da usvoji u jednoj godini. Vidimo da ove godine to nismo uradili u decembru, uradićemo vrlo brzo i želim upravo da se na početku osvrnem na činjenicu koliko je zapravo važno usvojiti budžet i koje su sve posljedice ukoliko se taj budžet ne usvoji. Duboko vjerujem da nismo zadocnili i da ćemo eventualno određene štete koje smo mogli da imamo preduprijediti upravo odlučnošću da se ova sjednica održi i da se, prije svega, usvoji budžet i ovi prateći zakoni.

Ključni aspekt usvajanja budžeta jeste održanje fiskalne stabilnosti Crne Gore i obezbjeđivanje preduslova za dalji ekonomski rast. Tu bih odmah stavio jednu tačku i podvukao - fiskalna stabilnost i stvaranje uslova za ekonomski rast, poštovani građani, je ono što nama omogućava budžet. Budući da je ovo uvodno izlaganje, ne želim da previše dužim, ali želim da ovaj budžet sagledam iz tri vrlo važna aspekta. Jedan je koje su to posledice neusvajanja budžeta koje bi eventualno trpjeli građani ukoliko budžet ne bi bio usvojen narednih dana, a da to nije ovo prvo što sam rekao. Privremeno finansiranje smanjuje sredstva za kapitalne projekte i usporava određene reforme. Bez budžeta, mi ne možemo da usvajamo određene reformske zakone i da na osnovu njih vršimo promjene koje su neophodne na putu EU integracija. Upravo u sklopu EU integracija, mi očekujemo u okviru plana rasta za Zapadni Balkan oko 400 miliona eura i u slučaju da ne usvojimo budžet i da ne usvojimo prateće zakone, mi ne možemo da očekujemo 400 miliona pomoći od evropskih fondova.

Da li je, građani Crne Gore, malo 400 miliona eura za jednu malu i krhku ekonomiju kao što je crnogorska, koja je uvozno zavisna zbog politike iz prethodnoga perioda? To je vrlo važan aspekt. Takođe, nepravovremeno servisiranje javnog duga ugrožava kreditni rejting. Mi imamo nekoliko milijardi da vratimo iz prethodnog perioda i od ključnog je značaja da imamo dobar bonitet i dobar kreditni rejting kako bi mogli da uzmemo kredite po povoljnim uslovima, za vraćanje prthodnih dugova i za kapitalne projekte koje treba da realizujemo u narednom periodu. To je vrlo bitan aspekt zašto je važno usvojiti budžet i koje bi bile posledice ukoliko se on ne usvoji. Drugi aspekt, koji sam želio da istaknem, iako će o njemu biti priče kada budemo pričali o završnom računu budžeta za 2024. godinu, jeste jedno saopštenje koje ste objavili na sajtu

Ministarstva prije nekoliko dana i koje pokazuje da je ostvarenje budžeta iz prošle godine na nivou 99%. Dakle, čuli smo dosta priče da li će se nešto finansirati, da li je neko eventualno povećanje plata i penzija bilo održivo ili nije - mi vidimo da je ostvarenje budžeta na 99%. Još ću samo jednu brojku navesti. U novembru i decembru, prihodi su veći nego u ista dva mjeseca prethodne godine za oko 40 miliona, što znači da su kompenzatorni prihodi dobro definisani. Takođe, bila je rekordna naplata prihoda, koji su za oko 190 miliona veći nego u prethodnoj godini. Jutros smo imali priliku upravo od Vas, gospodine Paunoviću, da čujemo da su prihodi u januaru veći nego u istom periodu prethodne godine. Dakle, to pokazuje da je Crna Gora fiskalno stabilna. Priče koje smo slušali da ćemo se zaduživati, da će doći do kraha ekonomije, finansija itd. su se pokazale neistinitim. To sam ovdje ponovio više puta i kada je bila priča o fiskalnoj strategiji. Mi smo imali na Odboru za ekonomiju takođe i priču o programu Evropa sad dva, kada je bilo kontrolno saslušanje, čuli smo i određene kontraargumente, ali mislim da ono što sada pročitao zaista nema nikakvu kontraargumentaciju koja je logična i koja je pokazala da ovo što ja govorim nije tačno ili da nije logično.

Takođe, ono što želim da istaknem jeste da je ova parlamentarna većina od samog početka posvećena upravo povećanju životnog standarda. Mjesec dana nakon što je izabrana Vlada, povećali smo minimalne penzije, sada smo povećali minimalne plate, a narednih dana ćemo da usvojimo zakon o PIO, tj. izmjene toga zakona koje omogućavaju srazmjernim penzionerima uvećanje na 450, čime zaokružujemo da sve kategorije građana u Crnoj Gori dobiju adekvatna povećanja.

Upravo mislim da je vezivno tkivo ove parlamentarne većine snažan fokus na životni standard građana. Takođe, upravo uz podršku parlamentarne većine, a na prijedlog PES-a, usvojen je program Evropa sad dva, koji podrazumijeva set zakona koji su omogućili sve ono što sam sada govorio (minimalne plate, minimalne penzije). Imamo najavu investicionoga ciklusa koji će se desiti u narednom periodu, fokus je na auto putu, imamo infrastrukturu sa fokusom na željeznicu, imamo i plan rasta za Zapadni Balkan, što je investicija kada se doda na toj kapitalni budžet od milijardu eura. Dakle, to je onaj investicioni ciklus koji nama treba da omogući ekonomski rast u narednom periodu.

Za kraj, samo nekoliko informacija iz Fiskalne strategije koje pokazuju vrlo ubjedljivo da je crnogorska ekonomija u narednom srednjoročnom periodu od tri godine stabilna. Mi imamo procjenu da će crnogorska ekonomija da raste po stopi od 3,5%. Bićemo u okviru mastriških kriterijuma kada su u pitanju javne finansije. To su jako važne stvari za Crnu Goru. Takođe, imamo pad inflacije u poslednjih pola godine, a uz povećanje plata sada imamo i povećanje kupovne moći. Želim samo ukoliko imate neke svježije podatke, budući da sam, kada je bila priča o Fiskalnoj strategiji, kazao da je prosječna zarada od 2020. godine povećana za 57,8%, dok je inflacija u istom periodu bila 31,4%, što znači da je realno povećanje bilo oko 20%. Da li je u međuvremenu, pošto imamo deflaciju prethodnih nekoliko mjeseci, imamo povećanje određenih kategorija tj. plata, došlo i do većeg uvećanja realne zarade? Ukoliko imate podatak, volio bih da ga sa nama podijelite kako bi sve priče o inflaciji, koja je bila ključni argument protiv programa Evropa sad, jednostavno i ovim konkretnim brojevima prosto imali priliku da vidimo da to nije tačno - i da je samo tačno ono što građani imaju u svojim džepovima i da je tačno da je i dalje fokus ove parlamentarne većine na evropskim integracijama i na povećanju životnog standarda.

Na samom kraju, snažna podrška Pokreta Evropa sad za usvajanje budžeta i snažna podrška za usvajanje ovih pratećih zakona. Ja sam već Vama, ministre, čestitao na Odboru za ekonomiju. Mislim da ste snažno doprinijeli sa svojim timom upravo ostvarivanju ovakvih rezultata. Ja Vam ovom prilikom čestitam, a vama, kolege, zahvaljujem na pažnji.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 14:04:30)

Hvala, kolega Petriću.

Sada se za riječ javlja poslanik Dejan Đurović.

Neka se pripremi Boris Bogdanović.

Izvolite, gospodine Đuroviću.

DEJAN ĐUROVIĆ (05.02.25 14:04:41)

Zahvaljujem se, potpresjedniče Skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Želim da vam kažem da ovaj Predlog budžeta za 2025. godinu predstavlja održivost i prioritet naše vladajuće koalicije i Vlade, koja je fokusirana na ekonomski rast, na poboljšanje životnog standarda građana i na dugoročnu održivost javnih finansija. Predlog budžeta za 2025. godinu nastavlja našu posvećenost povećanju plata i penzija. Od oktobra donosi značajne benefite svim zaposlenim kroz povećanje plata. Minimalna plata je povećana sa 450 na 650 eura i 800 evra, što predstavlja u ekonomskom dijelu istorijski

trenutak za Crnu Goru. Odluka o povećanju plata ima višestruki značaj. Prvo, omogućava građanima da lakše podnesu troškove života i drugo, podstiče domaću potrošnju. Kao predstavnici naroda, naša odgovornost je da uvijek budemo usmjereni ka poboljšanju standarda života naših građana, a ovo povećanje plata jedan je najdirektnijih načina da to i postignemo.

Ova politika je dio širokog paketa reformi, koje uključuje i povećanje socijalnih davanja, poboljšanje zdravstvene zaštite, ali i ulaganje u infrastrukturu koji će omogućiti održivi razvoj naše ekonomije i društva. Već sada vidimo pozitivne efekte na ekonomiju sa povećanjem zaposlenosti i, što je vrlo bitno, smanjenjem sive ekonomije. Ovaj budžet je osmišljen tako da kroz poreske reforme i unapređenje fiskalne discipline obezbijedi dugoročnu stabilnost, istovremeno podstičući privatni sektor i direktne strane investicije. Imali smo prilike da u prošlom periodu, trodecenijskoj vlasti bivšeg režima, vidimo da su oni izbjegavali da povećavaju plate i penzije. Tako su nastajale i velike grupe siromašnog stanovništva, na ivici egzistencije, pravio se veliki jaz između siromašnih i bogatih koji su pripadali isključivo nekoj političkoj kvazieliti. Bez obzira na rast bruto-domaćeg proizvoda, ekonomske prognoze koje su ukazivale na mogućnost povećanja životnog standarda, prethodna administracija, odnosno prethodne vlade nijesu usmjerile dovoljno pažnje na realne potrebe života građana Crne Gore, već su se više fokusirale na kratkoročne političke interese i ciljeve. Građani su godinama gledali kako njihova primanja stagniraju a kako cijene osnovnih životnih namirnica rastu. Posebno je to bilo vidljivo među penzionerima, koji su zbog inflacije bili na rubu egzistencije. Za razliku od prethodnih vlasti, sadašnja parlamentarna većina i Vlada Crne Gore pokazali su jasnu opredijeljenost da se poboljša životni standard građana kroz konkretne mjere. Naravno, važno je napomenuti da ovakva povećanja nisu moguća bez pažljivog planiranja i konsolidacije javnih finansija. Zato je važno da budemo odgovorni u trošenju državnih resursa i nastavimo sa daljim unapređenjem poslovnog okruženja.

Došli smo do prihodne strane. Gledajući prihodnu stranu budžeta, možemo konstatovati i zaključiti da je ovaj budžet odgovoran, održiv i usmjeren ka daljem ekonomskom rastu i stabilnosti. Kao poslanik, želim da naglasim da ćemo i dalje raditi na tome da svaki prihod bude korišćen na najbolji mogući način i u interesu građana Crne Gore. Naš cilj je da održimo stabilnost, poboljšamo životni standard i doprinesemo daljoj izgradnji i prosperitetu Crne Gore.

Tekući prihodi od 2,77 milijardi čine osnovu našeg budžeta i jasno pokazuju stabilnost naše privrede. Pokazaću to kroz cifre, koje kažu da je porez na dohodak fizičkih lica 108 miliona, porez na dobit pravnih lica 219, skoro 220 miliona i pored na dodatu vrijednost od 1,37 milijardi, što predstavlja najveći dio naših prihoda. Ukupno oni čine 85% tekućih prihoda, a posebno se izdvaja PDV.

Međutim, treba napomenuti jednu stavku, a to je 403 miliona koja čini značajan izvor prihoda, ali isto tako i održava veliki trošak na potrošnju određenih proizvoda, kao što su: energenti, alkohol i cigari. Ako to uporedimo sa prošlim godinama i sa sumom koja ulazi u budžet iz potrošnje energenata, alkohola i cigara, jasno ćemo vidjeti da su se problemi sa švercom cigara, prvenstveno sa švercom cigara, a kasnije i sa švercom alkohola sveli na minimum, a nadam se da će uskoro i potpuno nestati sa finansijskog tržišta Crne Gore. Šverc cigara, prvenstveno mislim na šverc cigara koji je išao preko Luke Bar, a onda kasnije kao tranzicija kroz Crnu Goru u ovom trenutku nije uračunat u budžet Crne Gore, jer je uračunato da se akcize od 430 miliona

Trebamo napomenuti da smo pritisnuti velikim dugovima koje su ostavile prethodne vlasti, koji se moraju vraćati, bez strategije o zaduživanju, često podižući kredite, bez jasne vizije o njihovoj održivosti, a krediti nisu usmjereni na razvojne projekte već na pokrivanju budžetskih rupa. Napomenuću još jedanput da je dug Crne Gore 2006. godine, kada su se razdvojile Srbija i Crna Gora, bio 600 miliona, da je do 2020. taj dug se povećao sa 600 miliona na još 3,5 milijarde i na onu čuvenu 2019, kada je fokusirano bilo sve da je to najveća uspješna finansijska godina bivše vlasti - naše zaduženje, odnosno zaduženje Crne Gore je bilo 632 miliona. Znate da se u svim njihovim pričama govori o toj 2019. godini, a te 2019. godine mi smo se zadužili još 632 miliona. Ovo sada zaduženje, vraćamo sve one kamate i kredite.

Napomenuću još jedanput i onaj kredit bivšeg premijera Lukšića. Za nekoliko dana je bilo zaduženje od 100 miliona, gdje se na kraju moralo vratiti 182 miliona. To danas, vjerovatno, niko ne bi radio u Crnoj Gori, da se zaduži 100 miliona da bi se vratilo 182 miliona. Ali, kada to rasporedite na neke godine, onda se to neće vidjeti. Nadam se da će jednog dana, ipak, neko morati odgovarati za sve te poduhvate kao što su i ovi koje ćemo morati platiti u sledećem periodu. To su arbitraže i sa gospodinom Kneževićem i arbitraže oko Montrose. Tako možemo zaključiti da umjesto investiranja u infrastrukturu, obrazovanje i zdravstvo, prethodna vlast je kredite koristila kao kratkoročne mjere za političke interese, narušavajući dugoročnu stabilnost naše ekonomije.

Kapitalni budžet, ono što se mora napomenuti, prvenstveno, modernizacija putne mreže, ulaganje u energetski sektor i digitalnu infrastrukturu ključni su za privlačenje investitora i povećanje konkurentnosti naše ekonomije. To se posebno odnosi na drugu fazu puta Bar - Boljari. Napomenućemo da je u prvom projektu bilo predviđeno da kompletan put, odnosno od Podgorice do same Andrijevice košta ukupno jednu milijardu, a vi ste vidjeli da je od Podgorice do Kolašina nas koštalo milijardu, da će nas druga dionica koštati negdje oko 600 miliona. Nadam se da će Specijalno državno tužilaštvo jednog dana krenuti da vrši pregled i

te dokumentacije, da se vidi gdje je izgubljeno 400 miliona evra. Energetska efikasnost, realizacija projekta energetske efikasnosti u javnim objektima, što ne samo da smanjuje troškove već doprinosi zaštiti životne sredine. Ovdje moramo računati ... energetske i zelene energije. Jer, vi znate da 2030. godine mi imamo, bez obzira što smo dobili tih šest godina popusta, obavezu da zatvorimo Rudnik uglja Pljevlja.

Važno je napomenuti da je trenutna vlast pokazala posvećenost da realizuje infrastrukturne projekte uz maksimalnu transparentnost. Napokon bi trebali građani da znaju kako se troši njihov novac i kako će se trošiti novac njihove djece. Mi smo toliko zaduženi da, vjerovatno, ovaj sastav u Parlamentu neće uspjeti da vrati sve dugove Crne Gore. Iako su se u vezi sa prvim dijelom autoputa pojavili određeni negativni komentari, to sam već obrazložio, očekujem da međunarodne institucije kao što je IBRD donijeti dodatnu sigurnost da će drugi dio autoputa biti sproveden u skladu sa najvišim standardima.

Na kraju zaključak. Predlog budžeta za 2025. godinu nije samo finansijski plan, ima određenu viziju naše države i temelji se na odgovornom pravdanju i jasnom opredjeljenju za unapređenje životnog standarda građana. Budžet oslikava stabilnost, sigurnost i viziju za budućnost, što je u skladu sa principima koje su poslanici vladajuće koalicije dosledno branili i sprovodili. Ovaj budžet je jasan dokaz da naša vlast vodi odgovornu fiskalnu politiku, nadam se da će to biti sprovedeno kroz ovaj budžet, u kojem su prioriteti, ponavljam: poboljšanje životnog standarda građana, očuvanje socijalnog mira, podrška privredi i jačanju infrastrukture. Posvećeni smo tome da svaki evro koji se troši bude upotrijebljen efikasno, uz maksimalnu transparentnost kako bi svi naši građani imali koristi od ovih ulaganja.

Na kraju ćemo se odlučiti, nakon svih ovih diskusija i nakon još jednog obraćanja ministra finansija, nakon našeg dogovora, da li ćemo glasati, ali vrlo smo blizu toga. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 14:15:33)

Hvala, kolega Đuroviću.

Svakako, mislim da će se ispoštovati dogovor koji imamo sa ministrom.

Sada riječ ima kolega Boris Bogdanović, a neka se pripremi Mirsad Nurković.

Izvolite, kolega.

BORIS BOGDANOVIĆ (05.02.25 14:15:45)

Koristiću sve vrijeme Kluba, potpredsjedniče Skupštine.

Uvažena Skupštino, gospodine ministre sa saradnicama i saradnikom, kolege poslanici i poslanice, uvaženi građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, o jednom veoma važnom aktu o kojem smo mnogo toga čuli u prethodnih mjesec, a najviše da se jedan dio ovog crnogorskog Parlamenta protivi usvajanju budžeta ili ima problem sa ovim aktom. Rekao bih da nema problem samo sa ovim aktom, nego i sa mnogim drugim aktima iz prostog razloga što smo počeli da čistimo institucije. Zato što smo počeli da skidamo paučinu sa onih navodno nezavisnih, a u stvari korumpiranih institucija u kojima korumpirani pojedinci donose odluke ne u ime države Crne Gore, građana Crne Gore, naroda Crne Gore, već u ime moćnih, u ime korumpiranih i u ime povezanih. Umjesto njihove moći, umjesto njihove korupcije, mi građanima donosimo ono što su građani Crne Gore dugo čekali.

Prije nego što pređemo na 2025. godinu, mislim da je prava prilika da se prisjetimo gdje smo bili prije samo godinu dana. Sjetimo se zemlje u kojoj su evropske integracije bile blokirane, u kojoj su institucije bile zarobljene, u kojoj je Parlament bio potpuno disfunkcionalan. Sjetite se vlasti koja je bježala od popisa kao đavo od krsta. Sjetite se zemlje u kojoj se prijetilo bojkotom i podjelama. Sjetite se zemlje u kojoj su tajkuni i kriminalci odlučivali o vašim sudbinama, gdje se sloboda i pravda govorkala, šaputala tamo negde po gradskim četvrtima i ćoškovima. Sjetite se zemlje u kojoj su vlastodršci sve što su dotakli pretvorili u svoje zlato, a nama ostavili prašinu i institucionalni kavez. I sve je ličilo na kavez iz kog nema izlaza. Ali, građani Crne Gore su na prethodno održanim parlamentarnim izborima jasno kazali da ne pristaju na poraze, a nijesmo pristali ni mi. Odmah nakon pobjede na izborima, zasukali smo svoje rukave i počeli sa ispunjavanjem naših evropskih obaveza kako bi zaokružili naš evropski put. I bez obzira što su nam na tom putu vezali lance oko nogu i govorili da ne možemo naprijed, mi smo ostvarili istorijske rezultate u procesu evropskih integracija, o čemu najbolje svjedoči izjava predsjednice Evropske komisije koja je kazala da je Vlada Crne Gore za samo godinu dana ostvarila impresivne rezultate na koje možemo biti ponosni, a što posebno potvrđuje Izvještaj Evropske komisije. A Izvještaj Evropske komisije potvrđuje da smo zatvorili sva privremena mjerila u poglavljima 23 i 24; da smo završili sve obaveze iz IBAR-a; da smo stvorili sve pretpostavke za otvaranje četiri poglavlja, a uspjeli da zatvorimo tri. Ali oni koji su se radovali ili kojima je više

bila draža blokada od napretka, uspjeli su da nas blokiraju kod naših evropskih komšija i kod naših evropskih partnera. Dok smo se mi radovali evropskoj Crnoj Gori, oni su se radovali crnogorskim izazovima.

Zato vas pitam, gospodo, kako uopšte možete stati pred sopstvenom domovinom, pred sopstvenom otadžbinom i državom i radovati se blokadi. Kako možete uopšte stati pred sopstvenim građanima Crne Gore i kazati da ste molili strane zemlje da rade protiv naše zemlje? Kako uopšte možete raditi protiv zemlje čije grbove nosite na sopstvenim reverima? Kako uopšte možete raditi protiv zemlje čije ime ste izgovarali kada ste se zaklinjali da ćete joj služiti? Šta to može da se desi u jednoj malenoj ali ponosnoj zemlji da zaboravite i ko ste i odakle ste da radite protiv sopstvene zemlje i da radite protiv sopstvenog naroda?

Šta je to, gospodo, umrlo u vama, pa možete stati pred Crnogorce, pred Srbe, pred Bošnjake, pred Muslimane, pred Hrvate, pred Albance, pred Rome, pred sve druge nacije i pred sve druge vjere i kazati - blokirali smo vas, uspjeli smo. E niste uspjeli, niti ćete ikada. Jer, u samo u 14 mjeseci smo ostvarili impresivne istorijske rezultate i na polju vladavine prava, i na polju borbe protiv organizovanog kriminala i korupcije, i na polju ekonomsko-socijalnog snaženja građana, i na polju evropskih integracija, a uspjeli smo i da realizujemo ono od čega su prethodne vlade i prethodne vlasti bježale kao đavo od krsta. Uspjeli smo da realizujemo popis u jednoj evropskoj, demokratskoj atmosferi i ono što je najvažnije - popisne rezultate priznali su svi. Oni koji su prijetili bojkotom i koji su prijetili podjelama, morali su da priznaju istinu i morali su da priznaju volju naroda. A narodu Crne Gore smo donijeli ono što su oni dugo čekali: i veće plate, i veće penzije, i veće staračke naknade do pet puta, i veće naknade za novorođenčad između 10 i 25 puta, i naknade za majke sa troje i više djece; i dječje dodatke, i besplatne udžbenike, i obeštećenja za bivše radnike metalske i rudarske industrije. Obezbijedićemo i obeštećenja za sve druge radnike, gubitnike tranzicije i pljačkaške privatizacije. Sve ovo za nepunih četiri godine, a za nepunih godinu dana zatvorili smo tri poglavlja. Isto onoliko koliko su sve druge vlade i vlasti zatvorili za 11 godina. Pa, gospodo, ne treba vam doktorat iz matematike da izračunate razliku između onih koji su vas zavaravali i onih koji su radili za vas.

Zato više u Crnoj Gori nije pitanje ko je bolji. Na to pitanje smo odgovorili, taj rebus, gospodo, smo riješili, to se sad već zna. Sad je samo pitanje hoćete li nazad. Hoćete li nazad u zemlju gdje vam sve otimaju a govore da vam daju? Hoćete li nazad u zemlju gdje je rast minimalne zarade 40 centi mjesečno ili 10 eura mjesečno? Hoćemo li nazad u zemlju gdje je rast prosječne zarade 49 centi mjesečno, gdje nema dječjih dodataka, gdje nema besplatnih udžbenika, gdje nema naknada za majke sa troje i više djece, gdje su staračke naknade pet puta manje, a gdje su naknade za novorođenčad između 10 i 25 puta manje? Hoćete li nazad u zemlju, konačno, gdje sve vaše potrebe računaju isključivo kao kolateral njihovih luksuza? Nećete i neće niko ko pamti kroz što je prošao u prethodnih 30 godina. Nećete, jer je ovo vaša zemlja. Ova zemlja nije njihova privatna prćija; ova zemlja nije njihovo privatno carstvo; ova zemlja nije teren za njihove tajkune i za njihove kriminalce. Ova zemlja pripada vama, građanima Crne Gore - svakom ocu, svakoj majci, svakom detetu, svakom čovjeku koji radi za nju, koji diše za nju, koji živi za nju, koji ne zaboravlja njenu slavnu istoriju. Pamтите ovo, Crna Goro, jer oni računaju na vaše zaboravljanje. Oni računaju da ćete vi zaboraviti ko vam je podigao cijenu hljeba, a snizio cijenu rada.

Zato, dragi radnici, seljaci, studenti, visokoškolci, srednjoškolci, djeco Crne Gore - nikada više ne smijete da pristanete na to da klečite pred onima koji su vas ponižavali. Nikada više ne smijete da pristanete na to da vam otimaju ono što je vaše, a da govore da je to za vaše dobro. Jer, ovo je vaša zemlja, vaša domovina, vaša otadžbina. Ovo je vaša borba. Nema nazad i nema zaboravljanja. Zato dobro slušajte one koji su vas vodili prije 30 godina ili unazad 30 godina, a koji danas govore o moralu i o moralnoj odgovornosti. Šta je to moralna odgovornost? Je li to odgovornost za greške koje smo mi pravili, ili za greške prethodnika koji su nas prethodno vodili. Moralna odgovornost je zamka, gospodo, kojom pokušavaju nas oglasiti kao krivce, a u istom tom trenutku sakriti glavnog krivca, onog koji je sve ovo stvorio kroz 30 godina njegove brutalne vladavine. Moralna odgovornost je brutalna zamka zbog koje mi treba da uđemo u zonu da se stidimo pred kriminalom koji su oni stvorili; da se stidimo pred svijetom; da se stidimo pred stranim obavještajnim službama dok nam prezentuju profile zlikovaca i ubica koje su oni doveli i kojima su oni povjerili vođenje bezbjednosnog sektora.

Zar mi, koji smo naslednici ove zemlje, treba da se stidimo zbog sramote koju su oni nanijeli? Zbog Crne Gore, koju su predali u ruke kriminalaca, u ruke dva uhapšena direktora Uprave policije, tri uhapšena pomoćnika direktora Uprave policije, dva uhapšena predsjednika sudova, dva uhapšena specijalna državna tužioca, među kojima je i Gglavni specijalni tužilac; dva uhapšena ministra? Mogao bih ovako da nabrajam u nedogled. To su ljudi koji se sumnjiče za izvršenje najtežih krivičnih djela iz oblasti organizovanog kriminala i korupcije, koje mi moramo na svojim leđima da nosimo pred Europolom. Ali, oni nijesu naš teren, to je njihova sramota i njihova krivica koju mi moramo da nosimo ne zbog njih, nego zbog budućnosti Crne Gore. Moralnu odgovornost mi nosimo ne zato što smo krivi, nego zato što te političke kukavice nijesu imali hrabrosti i petlje da stanu pred sopstvenom državom i da priznaju sopstvene greške i sopstvena nepočinstva pred sopstvenim narodom, koji se stidio institucija koje su oni vodili. Mi treba da se stidimo zbog zemlje i domovine koju smo naslijedili u podjelama, u mržnji, kao da nam nije bilo dovoljno politike koja je svaki crnogorski dom podijelila na pola. Jezike su nam podijelili da se ne bismo razumjeli. Kape su nam, gospodo, prepravljali kao da su

stidjeli ko su i odakle su. Vjeru su nam poljuljali, dovodeći ljude u zabludu šta je laž a šta istina, a svi koji su mislili drugačije bili su izloženi njihovim manipulacijama i njihovim šikanama. Akademiju nauka i umjetnosti su podijelili, uništili jednu od najvažnijih institucija koju je ova zemlja ikada imala, akademike naše su posvađali i pretvorili su ih u ljude koji više nijesu mogli da se dogovore ni oko onoga oko čega smo svi mi bili ovdje na ovim prostorima vjekovima, stotinama godina ujedinjeni. Knjige su nam prepravljali; precrtali su nam prošlost kao da je istorija Crne Gore nešto što se može zaboraviti. Slavne naše pretke, koji su nas vjekovima, stotinama godina vodili, su prvo pokušali oblatiti, pa kada to nisu uspjeli precrtati - kao da su to ljudi koji su davali živote za ovu zemlju da bi oni bili na kraju zaboravljeni. Hapsili su ljude samo zato što su gradili mostove među ljudima, prebijali su ljude koji su čitali jer su odbijali da lažu, nema šta nisu učinili u prethodnih 30 godina. Sve one koji su odbili klečati pred njima, ostavili su bez hljeba.

I sad mi treba da se stidimo zbog grešaka koje su oni napravili, je li tako? Zbog grešaka koje su oni učinili i uradili zbog njihove sulude politike koja nas je dovela do tačke kada su laži postale istina a kada su istine zaboravljene. Zbog čega su zaboravljene? Zbog njihovih višemilionskih vinograda, zbog njihovih banaka, zbog njihovih privatnih univerziteta, zbog njihovih ničijih kuća, zbog bracove Limenke, zbog sestrinog Telekoma, zbog sinovljevog biznisa, zbog tatinog prvog miliona. Sve što je valjalo u ovoj zemlji - nestalo je pod njihovim čizmama.

Zato pamti ovo, Crna Goro, jer oni računaju na vaše zaboravljanje. Računaju da ćete zaboraviti ko vas je podijelio i ko vas je učio da jedni na druge, na svoje komšije, na svoju braću, na svoje prijatelje, na svoje kumove gledate kao na neprijatelje ove zemlje. Pamтите ovo, Crna Goro, oni računaju da ćete zaboraviti ko je srušio mostove među ljudima i mostove među vama, ko vas je formirao kao društvo koje više ne vjeruje ni samome sebi, koje se plaši i raditi i živjeti i sa svojim komšijom, i sa svojim prijateljem, i sa svojim kumom, i sa svojim najrođenijim - samo zato što je druge nacionalnosti, druge vjeroispovjesti ili druge političke opredijeljenosti. Oni koji su nam podijelili istoriju, podijelili vjeru, podijelili naciju, podijelili institucije, podijelili svaki crnogorski dom na pola - sada žele da vas uvjere da oni ništa nijesu krivi, da ih uzmete za ruku, povedete naprijed kao da nazad ništa nije bilo. E zato služi moralna odgovornost, gospodo. Da sve nas ovdje koji nemamo jednu prekršajnu prijavu i građane Crne Gore okrive za ono što su oni 30 godina radili. Ko god pomene moralnu odgovornost i složi se sa njima - ili je dio njih, ili ima plan sa njima. Budite sigurni, raskrinkaćemo to do kraja. Toliko, hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 14:30:27)

Hvala, kolega Bogdanoviću.

Imate još pet minuta od vremena Kluba.

Sada riječ ima kolega Nurković, a neka se pripremi Milan Knežević.

MIRSAD NURKOVIĆ (05.02.25 14:30:42)

Hvala, potpredsjedniče Camaj.

Uvaženi ministre sa saradnicima, kolege poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Danas konačno, sa zakašnjenjem od nekih 40 dana ili više, došli smo u situaciju da možemo da pričamo o budžetu. Svi znamo da je budžet nešto što nam je nasušno potrebno, što je potrebno državi, što je potrebno društvu, što je potrebno svim pojedincima, od premijera koji sprovodi taj budžet pa do onog zadnjeg građanina koji je korisnik tog budžeta kroz organizacione jedinice gdje radi ili iz kojih dobija određena sredstva. Nadam se da ovo kašnjenje o raspravi budžeta i usvajanje sutra budžeta, sutra ili kada dođe na red, neće ugroziti ono što budžet treba da predstavlja, a treba da predstavlja funkcionalnost jednog društva, treba da predstavi u krajnjoj mjeri i blagostanje.

Ovdje ću pomenuti par stvari vezano za budžet. Kada su makroekonomske projekcije za period 2024-2027. godina u pitanju, možemo slobodno reći da je makroekonomski ambijent u Crnoj Gori stabilan i povoljan uz vrlo očuvanu otpornost i ostvarene visoke stope rasta ekonomije u protekle dvije godine. Makroekonomske projekcije za period 2024-27. godina uključuju snažnu privatnu potrošnju kao jedan od glavnih pokretača ekonomskog rasta, rast minimalnih i prosječnih zarada i penzija, reforme u poreskoj politici i unapređenje poslovnog ambijenta, povećanje investicione aktivnosti, te kontinuirani rast u sektoru turizma.

Osnovni scenario makroekonomskih projekcija ukazuje na prosječni godišnji rast crnogorske ekonomije u srednjem roku na nivou od 3,7% a po godinama bi to izgledalo na sljedeći način: 3,8 u 2024. godini; 4,8 u 2025. godini i 3,1 u 2026. i 2027. godini.

Privatna potrošnja će dodatno biti stimulirana porastom zaposlenosti od oko 2,3% prosječno godišnje u periodu 2024-27. godina. Takođe, ekspanzijom kreditne aktivnosti i rastom međunarodnih transfera i doznaka iz inostranstva. U narednom periodu očekuje se usporavanje inflacije koja će prosječno iznositi

2,9% u periodu od 2025. do 2027. godine. Ako uzmemo u obzir da smo od 2022. do 2024. godine imali zaista velike stope inflacije, smatram da ova inflacija je nešto što će biti zanemarljivo u budućem periodu. Iako smo svedoci da u određenim trgovinama imamo određene proizvode, po meni, neopravdano skupe, nadam se da će Vladina ekonomska politika doprinijeti da se suzbije nekontrolisan rast cijena u narednom periodu.

Ono što je evidentno jeste činjenica da je ovaj budžet predviđen na četiri milijarde i 26 miliona. Tekući budžet je predviđen na milijardu i 507 miliona, rezerve su predviđene na 48, budžet državnih fondova na milijardu i 305 miliona, kapitalni budžet na 280 miliona i transakcije finansiranja izdataka na 886 miliona eura.

Kada je fiskalni okvir za 2025. godinu u pitanju, Predlogom zakona o budžetu za 2025. godinu planirani su ukupni izvorni prihodi u iznosu od 2,89 milijardi eura i veći su u odnosu na prihode budžeta u 2024. godini za 113,4 miliona eura, dok su rashodi planirani u iznosu od 3,16 milijardi eura i veći su u odnosu na 2024. godinu za 154,6 miliona eura. Pored smanjenja poreskog opterećenja na zarade, tj. smanjenja doprinosa za penzijsko-invalidsko osiguranje, ostvaruje se rast prihoda usljed rasta naplate poreza na dodatu vrijednost, akciza, poreza na dohodak i poreza na dobit, naknada za privređivanje igara na sreću, kao i rast donacija koji se očekuje u narednom periodu, u skladu sa brzinom ispunjavanja mjerila koja trebamo zadovoljiti za pristupanje Evropskoj uniji.

Nivo deficita koji se kreće od 3,5% GDP-a u 2025. godini iznosi ukupno 278 miliona eura. Smatram da je to nešto što je održivo za naredni period, s tim što, ministre, trebamo zaista pokušati da iznađemo način da ovaj deficit izgubimo iz budžeta za neki naredni period. To je jedina negativna stavka koju imamo u ovom budžetu.

Kada je državni dug u pitanju, ovdje smo pričali puno toga ali nije na odmet reći par stvari. Državni dug na dan 31.12. 2023. godine iznosio je četiri milijarde i 59,91 milion eura, ili 58,30% GDP-a. Uzimajući u obzir depozite Ministarstva finansija u iznosu od 152 miliona, neto državni dug na kraju 2023. godine iznosio je tri milijarde 907 miliona, ili 56,11% GDP-a. Državni dug na dan 30.09.2024. godine iznosio je četiri milijarde i 402 miliona eura, ili 59,36% GDP-a. Uzimajući u obzir da u istom periodu je država imala rekordne depozite, neto državni dug na dan 30.09.2024. godine iznosio je tri milijarde 784,61 milion, ili 51,03% GDP, što, već smo govorili o tome, znači da smo na nekim rekordno niskim procentima zaduženosti u odnosu na GDP poslednjih 12, 13 godina.

Kapitalni budžet, koji je sastavni dio budžeta, je ove godine planiran na iznos od 280 miliona eura za realizaciju 342 kapitalna projekta, ukupne procijenjene vrijednosti tri milijarde 667 miliona eura, od čega su 64 nova projekta ukupne procijenjene vrijednosti 805 miliona eura. Sredstva za Upravu za saobraćaj planirana su u ukupnom iznosu od 165 miliona eura, za realizaciju 74 projekta ukupne procijenjene vrijednosti milijardu i 801 milion eura. Planirana sredstva za projekat izgradnje autoputa Bar-Boljare u iznosu od 100 miliona eura, to je za dionicu Mateševo-Andrijevića i nadamo se, ministre, da ćemo zaista ove godine ugledati početak radova za autoput i da se neće desiti ono što se desilo prošle godine. Znam šta su bili ograničavajući faktori da prošle godine ne krene realizacija izgradnje autoputa. Nadam se da su se otklonile sve smetnje koje smo imali i da će ipak ove godine autoput doći u fazu realizacije u onom iznosu u kojem ste planirali.

Kada je riječ o Upravi za kapitalne projekte, tamo su sredstva planirana u iznosu od 115 miliona eura za finansiranje 268 projekata, ukupne procijenjene vrijednosti 1,86 milijardi eura. Ono što je bitno kada je kapitalni budžet u pitanju jeste činjenica da ako isključimo autoput iz budžeta, ostaje nam za kapitalne investicije 180 miliona eura. Za deset opština sjevera Crne Gore, ipak nisam obuhvatio sve, od Pljevalja kad posijete niz Taru do Kolašina i ovih deset opština - za tih deset opština je predviđeno 70 miliona eura plus 20-ak miliona eura sa kumulativnih stavki za izgradnju lokalne infrastrukture i za izgradnju vodovoda. Dakle, 90 miliona ili za 10 opština sjevera predviđeno je 50% kapitalnog budžeta, što jeste za pohvalu obzirom da mjereno prema broju stanovništva i mjereno prema broju opština 50% je kapitalnog budžeta usmjereno u 10 opština sjeverne regije. Ovo jeste pohvalno u odnosu na ovu cifru koju imamo u ukupnom budžetu, ministre, ali sjever zaslužuje i dalje mnogo više. Sjeveru treba mnogo više, sjever mora doživjeti ekonomsku renesansu. Već drugu godinu u ovom Parlamentu uporno ponavljam da sjever mora biti pod posebnom pažnjom svih ministara i svih vlada. Ne može se u godini, dvije, tri, ne može se u jednom mandatu jednog premijera ili mandatu jedne Vlade nadomjestiti ono što je odnijeto sa sjevera i neću reći u nepovrat otišlo. Sjever i dalje ima šansu, ali se sjever ne može sam izboriti ukoliko čitava Crna Gora, ukoliko svaka naredna vlada ne nađe senzibiliteta za razvoj sjevera, prije svega, da ti ljudi koji tamo žive ostanu tamo. Ja dolazim sa sjevera i hiljadu puta sam ovdje rekao - niko od nas sa sjevera nije srećan kada mora tražiti posao van svog kućnog praga. Niko nije došao u Podgoricu, ni u Bar, niti bilo gdje na drugo mjesto zato što mu je baš bilo milo da ostavi i svoje roditelje i da ostavi svoju braću, svoje komšije, svoje prijatelje, svoje navike. Svi mi u svojim gradovima imamo i različite navike života i nije jednostavno u nekim godinama sve to ostaviti i otići da radite na nekom drugo mjesto. Zato posebna molba i pažnja da i dalje sjever bude u fokusu svih. Ako uključimo izgradnju autoputa koja je na sjeveru, mi možemo reći slobodno da je 67 kapitalnog budžeta usmjereno na sjever, ali autoput moramo posmatrati kao nešto što je od vitalnog značaja za čitavu državu i za povezivanje države sa ostalim državama regiona.

Toliko, ministre, za ovu priliku. Imao samo još nešto, ali ako bude potrebe i prilike u nastavku rasprave, neko od kolega ili ja ćemo dodatno o nekim pojedinostima u budžetu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 14:43:34)

Hvala, kolega Nurkoviću.

Sada riječ ima kolega Milan Knežević, a neka se pripremi Ilir Čapuni.

MILAN KNEŽEVIĆ (05.02.25 14:43:41)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Posle dva mjeseca blokade Skupštine i parlamentarnog života u plenumu, moja obaveza je da vas upoznam da je blokada opozicije, predvođena Demokratskom partijom socijalista, imala dominantno dva cilja. Prvi, oslobađanje Zorana Lazovića i Milivoja Katnića kroz odluku Ustavnog suda, koju bi između ostalih sudija koje su glasale glasala i sad penzionisana sudija Dragana Đuranović. To bi bila jedna od prvih pobjeda kavačkog klana u crnogorskom pravosuđu, političkom i parlamentarnom životu. Drugi cilj bi bio sprečavanje da se formira Anketni odbor, koji treba da istraži ubistva: Pavla Bulatovića, Duška Jovanovića, Slavoljuba Ščekića i na desetine i desetine nerazjašnjenih ubistava za vrijeme vladavine Mila Đukanovića i Duška Markovića. Onog Mila Đukanovića koji za desetak dana treba da postane i počasni predsjednik Demokratske partije socijalista, drugim riječima, treba da postane i proizvede se u partijsko božanstvo kome će se klanjati i prinositi mu žrtve. Kada danas neko govori o reformisanom DPS-u, poštenije je da uzme člansku kartu DPS-a, da se pokloni božanstvu Mila Đukanovića i da zajedno sa njima nastavi da baulja stranputicama kuda su željeli da do kraja i dovedu Crnu Goru. Zato je i evidentna nervoza kod Mila Đukanovića ovih dana, pa nas je optužio da izvodimo kleronacionalističku kontrarevoluciju zajedno sa Albancima, uz podršku Amerike, a sve za interes Rusije. Psiholozi bi teško mogli da nađu dijagnozu jednom rečenicom, a pošto sam ja čovjek iz naroda, ja bih ga pitao šta su mu to sipali u drogu kada je mogao da napravi ovakvu konstrukciju - da se u Crnoj Gori formira i realizuje ideja velike Srbije, velike Albanije, uz pomoć Donalda Trampa, a sve uz amin i votku druga Vladimira Vladimirovića Putina.

Ali, ono što smo mi ovdje gledali - lomljene dvije hemijske, šaranje grba Zetske banovine i Skupštine Crne Gore, bacanje dimnih bombi je samo bila predstava za javnost, jer suštinski mi nismo imali blokadu Parlamenta. Evo da Andrija Mandić, uz saglasnost Kolegijuma parlamentarne većine, nije donio odluku o udaljenju kolega iz opozicije, većina njih ne bi ni danas bili ovdje. Zna li zašto? Zato što se nalaze u Vašingtonu. Više ih je sad u Vašingtonu nego što je naroda subotom u Delti. Sudaraju se po vašingtonskim ulicama, tamo je srpski, crnogorski, albanski ako hoćete i jezici tih naroda najdominantniji. Ako Tramp bude vidio koliko je njih iz opozicije došlo tamo a svi su bili za Bajdena, on će da pobjegne sa ovim migrantima, pa će ostaviti Danijela Živkovića da otvori taj doručak i da umače onaj tost i puter od kikirikija u rofitano jaje ili kajganu.

Znači, nije bilo blokade, redovno su primali plate, uzimali su dnevnice, okružili su zemaljsku kuglu da bi im pozavidio i Kolumbo, i Žil Vern, i Amerigo Vespuči. Onda, zabrinuti nad ustavnim krizom, izlaze sa kontra predlogom, kada smo mi učinili sve da se oni vrate u Skupštinu na način da i dalje nastave opstrukciju Parlamenta, da zaustave izglasavanje budžeta i da Crna Gora bude u jednom tunelu. To sam uporedio, gospodine Camaj, Vi i ja smo komšije i često smo koristili onaj kupački voz od Podgorice do Sutomora. Taj kupački voz '90-ih godina bio je sinonim za tranziciju i za to da se Podgoričani i Zečani prošvercuju do Sutomora, a da ne plate kartu. Kad god su željeli da izbjegnu konduktera, oni bi povukli ručnu u tunelu Sozina i mi onako stanemo nabijeni u tom vozu kupačkom do Sutomora u tunelu Sozina - niti možemo da vidimo more, niti možemo da se vratimo ka Virpazaru. Kada sam ja njih pozivao, pošto se vide briselska svjetla, da uđu u ovaj vagon, da sjedu kao ljudi (mi ćemo im platiti kartu) - oni su odlučili sa ovim kontra predlogom, gospodine Camaj, da nam povuku ručnu i da nas ostave u tunelu.

Pošto su im puna usta Evrope, Kvinte, gospođe Kos, gospodina Šareca, gospođe fon der Lajen, prinuđen sam da ih zakunem ovom svetom zastavom i da im se obratim iako ih nema ovdje: Came back u Parlament, gospodo; dođite da se dogovaramo ako vam je ovo sveta zastava. Ali, plašim se posle one izjave Mila Đukanovića kada je napao Stejt Department da bi tamo gdje sjede oni koji su trenutno u Vašingtonu trebalo da budu talibanske zastave, jer napad Mila Đukanovića na Stejt Department ravan je napadu Osame bin Ladena i Mule Omara, vjerskog poglavara iz septembra 2001. godine. Plašim se, gospodine Camaj, da nam nisu oteli onog Mila Đukanovića, koji je ljubio u ruku Madlen Olbrajt, otrgao se od Miloševića i govorio da Evropa i SAD nemaju alternativu i da su nam poslali nekog Talibana, koga su samo obrijali i da sad i DPS i Crna Gora imaju probleme sa njegovim izjavama. Ne znam da li Crna Gora, kolega Nurkoviću, ima odnose sa Avganistanom, (pitam zato što je kolega ministar Ibrahimović vanjskih poslova). Ako ima, zamolio bih da im

uputimo jednu notu i da im kažemo - vratite nam Mila Đukanovića pravog, a mi vam vraćamo ovog fejk, što bi rekli ovi mladi sa društvenih mreža, da bi mogao i gospodin Danijel Živković da se na momenat osjeti da je predsjednik Demokratske partije socijalista.

Kada je u pitanju budžet, uvijek se postavlja dilema da li je budžet razvojni ili socijalni. Dobro bi bilo da bude i razvojni i socijalni, gospodine Vukoviću. Ali, da ne bude da nisam rekao, želim i Vas i crnogorsku javnost da upozorim, upoznam i zabrinem, da li ćemo imati nastavak ove druge dionice autoputa od Mateševa do Andrijevice dužine 22 km, za koju je predviđen iznos od 530 miliona evra, uz grant koji bi trebalo da dobijemo od Evropske komisije od nekih 200 do 250 miliona evra, mada smo zasad samo dobili nekih 100 miliona eura. Zašto to govorim? Govorim iz razloga što je premijer Spajić saopštio da očekuje prvu lopatu u septembru, a pošto je Demokratska narodna partija delegirala gospođu Maju Vukićević na mjesto ministarke saobraćaja, nakon što je raspisan ovaj pretkvalifikacioni tender, imamo obavezu kao odgovorni i ozbiljni ljudi da vam kažemo da se plašimo da ta lopata, ili krampa, ili ne znam što neće cukati u septembru - iz razloga što su iz Evropske komisije i Evropske banke za razvoj zatražili poništavanje ovog pretkvalifikacionog tendera i odmah odlazak na glavni tender. Šta to znači, poštovani građani? Produžetak svih mogućih procedura, bez jasne analize šta može da se očekuje, iz razloga što su se na ovaj pretkvalifikacioni tender prijavili: Kinezi, Turci i Azerbejdžanci. Kada se ukine ovaj pretkvalifikacioni tender, gospodine Camaj, onda će moći da se prijave i oni koji nisu bili na tom pretkvalifikacionom tenderu. To mene izuzetno zabrinjava. Iako želim snažno partnerstvo sa Evropskom bankom za razvoj, gospodine Vukoviću, Vi ste dužni zajedno sa premijerom Spajićem i direktorom Monteputa da dobijemo jasne informacije kakva je projekcija Evropske banke za razvoj i Evropske komisije što se tiče ove druge dionice koja košta 530 miliona evra.

Ako ovo ide onako kako ja vidim, kao ovaj kupački voz, a evo prolazimo Virpazar i približavamo se Sozini - onda smatram da mi kao država moramo da tražimo alternative u slučaju da Evropska banka za razvoj i Evropska komisija novim prolongiranjem odlože ovo vađenje lopate iz službenog auta gospodina Spajića, koju treba da udari za početak radova. Da li je to stvaranje domaćeg konzorcijuma gdje Bemax ne bi bio privilegovan, da li je to aranžman kroz neku privatizaciju ili prodaju Luke Bar, da li je to izdavanje pod koncesiju ili nešto četvrto - to treba da predloži struka, treba da predloži Vlada i svi oni koji nose ovaj projekat. Moje je da Vas upozorim da ćemo biti u ozbiljnom problemu ako dođe do poništenja ovog pretkvalifikacionog tendera, iz razloga što nećemo imati početak radova prije 2026. godine. To građani Crne Gore treba da znaju, jer ovo je kapitalni i nacionalni interes čitave države i o tome su govorile i kolege prije mene. Dodajte tome, gospodine Vukoviću, da nas čeka i remont Termoelektrane, koji može da traje devet i više mjeseci i da taj remont Termoelektrane može da uspori ove potencijalne, jer još uvijek nemamo izvjesnost tih radova na ovoj drugoj dionici Andrijevice - Mateševo. Nemoj posle da bude da mi nismo ovo saopštili, jer smo, gospodine Vukoviću, kada smo davali uslovnu podršku Vladi gospodina Spajića, kao jedan od ključnih zahtjeva predložili i iznijeli završetak druge dionice autoputa Andrijevice - Mateševo.

Volio bih da čujem od Vas i stav koji se odnosi na ovaj bojkot veleprodaja i marketa. Da li smatrate da mi kao država treba jednim dekretom da ograničimo ove veleprodaje, da svaki put kada mi povećamo plate i penzije oni za 30 do 40% povećaju prehrambene proizvode? Mislite li da je dovoljno da mi petkom i subotom samo to bojkotujemo? Predlažem, gospodine Vukoviću, jedno revolucionarno rješenje - da fino Vi i ja neku subotu ili nedelju, zajedno sa našim familijama, pozovemo građane i kažemo i Bokanu, i Lakoviću, i ostalima - ovo je besplatna subota za sve građane Crne Gore. Svi građani Crne Gore, odnosno porodice imaju pravo da besplatno napune jednu potrošačku korpu i da izađu preko vrata i da ne plate ništa. Zato što su se ovi marketi toliko napunili novca kroz monopole koje sprovode godinama u ovoj državi. Njihova djeca gospodine Vukoviću, voze auta po 200, 300 hiljada. Cere se u lice crnogorskoj sirotinji i bukvalno nam šalju poruku - ko vas da ne kažem šta, što je govorila Vesna Medenica nama. Ako ne nađete mehanizam da ograničite ove cijene, vjerujte da će ljudi početi da upadaju tamo, da pune potrošačke korpe, da izlaze napolje i da ne plaćaju ništa. Šta god da urade u tome pravcu, ja ih razumijem, a neće naštetiti ovim trgovinskim lancima.

Gospodine Vukoviću, pošto Vi imate dobar kontakt sa nevladinim sektorom, a u toku ste sa ovom akcijom američke administracije koja je zavrnila slavine ovim nevladinim organizacijama, Savu Kenteru, CDT-u, Daliborku Uljarević i ostalima, vidjeli ste da su prošle godine dobili 77 miliona dolara od SAD. Sada, da ne bih bio označen kao ko će da guši slobodu nevladinog sektora u državi, ja Vas molim da razmotrite, da zamolimo gospodina Kenteru, gospođu Uljarević, CDT i sve ove nevladine organizacije koje su bile finansirane od podružnica CIA-e, da nam pozajme ovih 77 miliona evra, da se ne pozajmljuje neđe drugo, pa ćemo mi da im vratimo kada najviše budemo imali. Valjda oni toliko vole Crnu Goru i toliko su se borili protiv malignog srpskoga i ruskog uticaja da će da nam daju, odnosno pozajme ovih 77 miliona evra kako bismo makar malo stabilizovali ove kapitalne projekte što se tiče infrastrukture.

Ja imam razumjevanja, gospodine Vukoviću, kada se vode ovi pregovori o infrastrukturi i oko svega ukoliko Vi, kao čovjek koji je vrlo disciplinovan u smislu izdataka, te pare donosite iz kuće. Ja nemam ništa sporno da onda ne tražim ono što smatram da je bitno. Ali, pošto znam da Vi ove pare ne donosite iz kuće, molim Vas da budete vrlo senzibilni i fleksibilni prema zahtjevima koji su bili ovih dana, a tiču se putnih

infrastruktura. Ja sada direktno kažem za putnu infrastrukturu u najmlađoj crnogorskoj opštini Zeta. Od toga kako ćete se vi odnijeti prema našim zahtjevima, tako ćemo se i mi odnijeti prema budžetu.

Da ne bude nikakve zabune. Otvoreno Vam kažem, u slučaju da ne uvažite ono što su opravdani zahtjevi ne samo moji nego i kolega iz albanskih partija, kolega iz Socijalističke narodne partije, Demokratska narodna partija će se odrediti prema budžetu onako kako se vi budete određivali prema onome što su interesi građana sa ovih područja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 15:01:04)

Hvala, kolega Kneževiću.

Sada riječ ima kolega Ilir Capuni. Izvolite.

ILIR ČAPUNI (05.02.25 15:01:17)

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani ministre sa saradnicima, uvaženi građani,

Danas razmatramo Predlog zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu. Ovaj budžet je odraz ekonomske politike Vlade, ali i odgovornosti prema građanima, privredi i lokalnim zajednicama. Stoga je ključno da budemo realni, da postavimo prioritet i osiguramo da sredstva budu pravedno i efikasno raspoređena. Prema predloženom budžetu, ukupni prihodi iznose 2,89 milijardi eura, ukupni rashodi iznose 3,16, budžetski deficit 278,15 miliona eura, a otplata duga planirana je u iznosu od 820 miliona eura. Da bismo pokrili budžetski deficit, Vlada planira zaduženje u iznosu 885 milona eura, kao i korištenje depozita države od 240 milona eura. Ovo nas dovodi do važnog pitanja fiskalne održivosti i odgovornosti upravljanjem javnim dugom. Međutim, ne sumnjam u kredencijale ključnih ljudi u ovoj državi da će se ozbiljno ophoditi prema ovom pitanju.

Posebno želim istaći aspekte budžeta koji su ključni za Ulcinj i albansku zajednicu u Crnoj Gori. Potrebna su veća ulaganja u obrazovne institucije, posebno o opremanju škole i razvoju tehničkih programa koje pripremaju mlade za savremeno tržište rada. Obezbeđenje adekvatnih sredstava za razvoj lokalne infrastrukture, a posebno u opštinama sjevera i primorja, uključujući Ulcinj i Bar.

Ulcinj, kao turistička destinacija, mora imati posebnu podršku u budžetu kako bi mogao razvijati održiv turizam, male srednje biznise i ekološke inicijative. Ključno je, takođe, osigurati finansiranje kulturnih institucija i programa koji čuvaju i promovišu albanski jezik i kulturu, te očuvati kulturnu i istorijsku baštinu albanskoga naroda. Građanima Ulcinja i drugih djelova Crne Gore moramo osigurati pristupačne i kvalitetne zdravstvene usluge. Prošla godina po ovome pitanju bila je incidentna. Podsjećam da smo imali smrtan ishod naše porodilje Drite Tafe. Drage kolege, volio bih da vam pročitam jedan mali odlomak, jedan citat koji glasi: "Otkada je Ulcinj pripao Crnoj Gori, u njemu skoro da nije bilo nikakve investicione aktivnosti nove države. Ovo je dovelo do stagnacije grada u ekonomsko-društvenom, ali i u demografskom pogledu. Ovaj trend privredne i društvene stagnacije nastavljen je i u Kraljevini Jugoslavije. Tačnost ove konstatacije pokazuje i kretanje broja stanovnika i gradu u periodu od 1880. do 1930. godine. Naime, krajem 19. stoljeća, Ulcinj ima 1.000 kuća, 4.000 hiljade stanovnika i drugi je grad po veličini u Crnoj Gori, odmah iza Podgorice. Pedesetak godina kasnije, Ulcinj ima 840 kuća i 3.704 stanovnika i prilično zaostaje iza Podgorice, a prestigili su ga Nikšić, Herceg Novi, Cetinje i Plav." Ovo piše u knjizi sa interesantnim imenom "Solana Ulcinj" autora Vasa Radovića. Još jedan interesantan odlomak, kasnije ću vam ispričati koji: "Divan je Ulcinj sa okolinom, ekonomski bogat, ali nije nažalost iskorišćeno to bogatstvo jer radom nije se ta ljepota privela Bilo je političkih razloga ovakovom zastoju, ali ipak ne u tolikoj mjeri jer Ulcinj kao pogranično mjesto sa svim uslovima za razvijanje, svakako je trebalo uređivati temeljitije u svakom pogledu." Ovo piše u novini "Slobodna misao", Nikšić, br. 17, 1933. godine. Ovo je bilo u prošlom vijeku, ali sve odzvanja kao da se ovo dešava i danas. Evo jedan odlomak iz današnjih novina. Opet citiram: "Spektakularna crnogorska obala konačno dobija pažnju koju zaslužuje, a ulice Kotora, Budve i ostalih su sada krcate tokom ljeta. Ulcinj ne toliko, ali to neće uvijek biti slučaj. Smješten na južnom dijelu te zemlje, Ulcinj je centar albanske kulture u Crnoj Gori i pruža drugačiju atmosferu od poznatijih mjesta na sjeveru. Stari grad Ulcinj je vjerovatno najdramatičniji u zemlji, a njegove plaže pružaju uzbuđenje i spokoj u jednakoj mjeri." Ovo piše u Time Out magazinu, koji rangira Ulcinj prvi na listi najpotcenjenijih evropskih destinacija.

Na osnovu predloga budžeta za ovu godinu, šta se planira uložiti u Ulcinju? Rekonstrukcija druge faze kaldreme u Starome gradu, rekonstrukcija i sanacija bedema u Starome gradu, sanacija mosta na magistralnom putu Bar-Ulcinj, most Kruče i most Ujtin potok - sve u iznosu od otprilike milion eura, što je svakako nedovoljno. Ulcinj je blagorodna opština. Podaci o prihodima koji Ulcinj generiše kroz poreze, PDV i turističke takse nijesu precizno navedeni u budžetu, ali su značajni s obzirom na ekonomski potencijal grada i procjenjuju se na više 25 miliona eura na godišnjem nivou. Dakle, 25 puta više od predoženih sredstava za

kapitalne investicije u Opštini Ulcinj. Ključno je da sredstva ne ostanu samo na papiru već da budu ravnomjerno i efikasno raspoređena. Kao Ulcinjaninu, ne smeta nam da se sredstvima ubiranim u Ulcinju grade drugi gradovi, na to smo već navikli, ali smatram prijeko potrebnim da se počne sa velikim infrastrukturnim ulaganjima u opštini Ulcinj, da nam sinovi, kćerke i unuci ne čitaju slične odluke ili pišu slične članke kao one koje sam citirao.

Pozivam sve kolege poslanike da budemo odgovorni prema svima građanima Crne Gore. Ovaj budžet treba da reflektuje potrebe svih zajednica, uključujući Ulcinj i albansku zajednicu i da osigura ravnomjeran razvoj na cijeloj teritoriji naše države. Zato, pozivam da u toku rasprave izvršimo dublju analizu budžeta i moguće korekcije kako bismo postigli fiskalnu stabilnost i pravičnu raspodjelu resursa. S ciljem poboljšanja predloga i kako bismo osigurali pravičnu raspodjelu resursa, na ovaj budžet djelovaćemo amandmanski tako što ćemo tražiti izdvajanje sredstava za sljedeće: uređenje ulica i parking prostora sa desne strane Bulevera Teuta u opštini Ulcinj, rekonstrukciju ulice Mujo Ulqinaku u Ulcinju, izradu glavnog projekta Luka Limani, marine Mandrač, izgradnju bulevara Nova 5 i Nova 41 i pristupnih saobraćajnica opštine Ulcinj, zemljani radovi u izgradnji stadiona na Velikoj Plaži, izdvajanja za našu Solanu, rekonstrukcija stare zgrade Beledije u opštine Ulcinj. Svakako, nećemo se usredsrediti samo na Opštinu Ulcinj, idemo i do Opštine Bar - izrada projekta za vodosnabdijevanje i otpadne vode za čitavu Krajinu. Zamislite građane Ostrosa i okolnih sela koji gledaju najveći bazen slatke pitke vode na Balkanu, a nemaju pitku vodu u svojim kućama. Izrada projekata adaptacije i proširenja puta od Ostrosa do novog graničnog prelaza Ckla - Zogaj sa Albanijom i izgradnja mosta na Bojani.

Ovim intervencijama osigurava se ravnomjeran razvoj na cijeloj teritoriji naše države. U originalnoj verziji mi imamo rezerve što se ovog budžeta tiče, ali mislim da imamo dovoljno vremena i prostora za dalje poboljšanje ovog predloga budžeta. Hvala najljepše.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 15:09:05)

Hvala.

Sada riječ ima Artan Çobi.

ARTAN ÇOBI (05.02.25 15:09:14)

(Govor na albanskom jeziku).

Kao što smo i obećali, Albanski forum posvećeno radi na razvoju, prosperitetu i poboljšanju životnog standarda naših građana. Projekti koje smo realizovali u proteklom periodu, kao i planovi koje smo predvidjeli za 2025. godinu predstavljaju naše uvjerenje da se poštenim i predanim radom sve može postići. Ponosan sam što smo mi, kao autentični predstavnici albanskog naroda, kadrovi Albanskog foruma, na državnim rukovodećim pozicijama, potpredsjednik Vlade, ministar ekonomije i razvoja Nik Gjelošhaj, ministar javne uprave Marash Dukaj, kao i potpredsjednik Skupštine gospodin Camaj, kao i drugi službenici u javnoj upravi predano radili na faktorizaciji, razvoju, integraciji i jačanju našeg naroda.

Vrijedi napomenuti da smo u kapitalnom budžetu za 2025. godinu obezbijedili i planirali rekordan broj projekata za opštine u kojima živi albanski narod, čija je ukupna procijenjena vrijednost veća od 140 miliona eura. Tuzi, Bar, Ulcinj, Plav i Gusinje, uz insistiranje, zalaganje i rad Albanskog foruma, biće u fokusu ekonomskog razvoja za 2025. godinu, gdje će brojne investicije i projekti modernizovati, unaprijediti ove opštine na nivou velikih evropskih i zapadnih gradova. Ovo nije sve, jer ćemo nastaviti da radimo i zalažemo se da se glas Albanaca čuje u svakoj instituciji i da ostvarimo dalji napredak na našem putu ka članstvu u Evropskoj uniji.

Uspjesi našeg rada danas su od koristi svim građanima, bez razlike i bez podjela, jer smo odlučni da svojim radom ne samo postignemo evropske standarde, već i ostvarimo privredni rast koji će našu zemlju učiniti jednom od najnaprednijih zemalja, ne samo u regionu već i šire. Nastavljamo kao i do sada - razvojem, napretkom i uspjehom ka Evropskoj uniji i ka evropskoj Crnoj Gori.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 15:13:45)

Hvala, kolega Çobi.

Sada bih i ja rekao par riječi, ali da ne zloupotrijebim poziciju potpredsjednika ustaću kao i svi poslanici.

Uvaženi ministre sa saradnicama i saradnikom, kolegince i kolege,

Upravo govor mog kolege Čobija maloprije na albanskom jeziku je izbacio na vidjelo dva, rekao bih, naslijeđena hendikepa ove Skupštine. Skupština nema stalnog prevodioca, što je neopravdano znajući koliko je poslanika Albanaca prošlo kroz ove klupe, a da nemamo stalno zaposlenog prevodioca za albanski jezik.

Drugo, to što nismo usvojili budžet, kolega prevodilac, zovem ga kolega jer sam isto po profesiji, nije mogao doći. Niko ga nije angažovao, jer nemamo pravo na ugovore o radu zbog toga što budžet nije usvojen. Tako da je ovo dobra prilika da se ukaže i Vama, ministre sa saradnicima, i našoj službi da je red da se ta logika razmišljanja u odnosu na manjine, posebno na Albance kao posebnu jezičku manjinu, počinje drugačije gledati. Ovdje, u ovoj našoj službi, ima više od 200 zaposlenih. Vjerovali ili ne, ima dva Albanci. Ne kažem da se trebaju Albanci birati zato što su Albanci, nego zato što smo i kroz ovaj rad i svih ovih godina otkako smo inkluzivniji dokazali da imamo kvalitetne kadrove. Zato, očekujem da ćemo u ovoj godini ipak ispraviti tu nepravdu.

Sada ću nešto o budžetu, ali ne o brojevima (inače sam loš sa brojevima). Pričaću, na nivou principa, o jednom budžetu, koji je, ipak, i pored nezadovoljstava i pored toga što se može još više učiniti, dokaz da ova većina drugačije razmišlja u odnosu na područja gdje manjine čine većinu, a gdje se dugi niz godina nije ulagalo. Nije se ulagalo iako su Albanci bili dio tih struktura i prije. Napomenuo sam i ovdje par puta da Albanci u prethodnim vlastima nisu mogli imati nijednog čovjeka u upravnim odborima državnih kompanija. Zar to ne govori o odnosu te većine, tadašnje većine i tadašnje vlasti prema onim koji su ih podržali svih tih godina, makar od 1997. do 2020. godine bezrezervno?

Usvajanje budžeta je, rekao bih, najbitnija odluka koju donosi jedna skupština. Jer, budžetom se obezbjeđuje funkcionisanje države - ne samo Vlade ili struktura, nego države. Obezbeđuje se održavanje sistema zdravstva, sistema školstva, sistema bezbjednosti. Država koja ne brine o prosvjeti, koja ne želi da ima edukovanu, obrazovanu naciju, koja ne želi da ima zdravu naciju, da im obezbijedi bezbjednost - ne znam kakva je budućnost čeka. Neusvajanje budžeta upravo dovodi u pitanje funkcionisanje tih institucija sistema. Pored toga, budžetom se obezbjeđuju penzije, obezbjeđuje se finansiranje i /prekid/ investicije. Stoga, svako odugovlačenje ide na štetu od sitnih stvari, koje sam maloprije pomenuo, do toga da sutra izgradimo autoput. Sve je to tom blokadom, zadnjih mjesec i više, neko učinio ili doveo u pitanje zbog svog načina gledanja evropskog puta. A evropski put se jedino može zaustaviti ovako - neusvajanjem budžeta, neodržavanjem finansija, neplaćanjem dugova i slično.

Međutim, usvajanjem budžeta izlazimo iz situacije koja je opterećivala, rekao bih, ukupnu javnost Crne Gore. Kako pokušaj postizanja kompromisa sa opozicijom, nažalost, nije urodio plodom, morali smo da, kao odgovorni predstavnici građana koji su nam dali mandat u njihovo ime da donosimo odluke, nađemo način da odblokiramo Skupštinu Crne Gore i nastavimo rad.

Pred nama je još dosta zakona, čijim donošenjem činimo naše društvo uređenijim a našu državu bližom Evropskoj uniji. Rekoh na početku da građani Albanci ili građani sa područja gdje žive manjine, rekao bih sve a maloprije smo čuli predstavnika Bošnjačke stranke, ipak svakodnevno doživljavaju boljitak. Tokom jučerašnjeg dogovora sa ministrom i njegovom ekipom, gledali smo da neke stavke poboljšamo i zato ćemo djelovati amandmanski. Ipak, postoje neke stvari za koje niko ne zna bolje i niko nije mjerodavniji da ocijeni gdje se treba ulagati nego predstavnici građana. Znam da je odgovornost na Vladi, odgovornost na ministru, ali ipak kada je u pitanju dijeljenje budžeta, mislim da poslanici treba da daju i te kako svoj doprinos a ne samo da glasaju budžet.

Zato mislim da je ona priča od juče, koju ćemo nastaviti danas, koju ćemo nastaviti amandmanima, samo sa ciljem da se poboljša budžet i da taj budžet bude upravo u službi građana. Ja sam bio veoma skroman u nekim zahtjevima, s obzirom na to da možda tokom glasanja neću biti ovdje. Nijesam se bavio ni asfaltiranjima puteva, ni infrastrukturom, jer mislim da je to dobrim dijelom pokriveno time što je predloženo. Ali, imam zahtjev da se pomogne u završetku radova oko objekta kulturnog nasljeđa Malesije, kao i da se Koha javore, čiji je osnivač Skupština Crne Gore, opredijeli više sredstava. Isti iznos sredstava je opredijeljen kao prošle godine. Mislimo da sredstva nijesu planirana na odgovarajućem nivou, jer znamo gdje su cijene usluga bile prošle godine a gdje su ove godine. Ubijeđen sam da se ovim predloženim budžetom čini mnogo više i u tom pogledu i nadam se da neće biti razloga da iko od ove većine dovede u pitanje usvajanje istog.

Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (05.02.25 15:21:20)

Sada ako nema drugih prijavljenih za diskusiju, dajem pauzu i o nastavku rada ćete biti obaviješteni. Hvala.

Možete, ministre.

Izvolite.

Poštovani predsjedavajući, gospodine Camaj, uvaženi poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Naravno da je sami proces budžetiranja jedna vrlo zahtjevna komponenta i donošenje ovog najznačajnijeg zakona na godišnjem nivou zahtijeva zaista jednu posvećenost, jedno sveobuhvatno i poznavanje i uzimanje u obzir svih aspekata javnih finansija - da bismo imali održiv budžet i budžet koji daje ono što je moguće.

U skladu sa tim, u skladu sa situacijom u ovom trenutku i privremenim finansiranjem, moram skrenuti pažnju i na značaj svega toga, da građani Crne Gore apsolutno budu upoznati - da je stav Ministarstva finansija u svakom trenutku nešto što zajedno sa vama, zajedno sa svima u ovoj sali, i onima koji su prisutni i onima koji nijesu, je na fonu zaštite interesa građana Crne Gore. Ministarstvo finansija sa tog aspekta i sa aspekta struke, ekspertize daje i predlaže ono što je održivo, ono što je moguće i ono iza čega stoji. U skladu sa tim, sve ono što se definiše kroz Zakon o budžetu, pa samo da se vratimo zbog čega se negdje i pretpostavilo da smo na dobrom putu kada smo kreirali Zakon o budžetu za 2025. godinu jesu rezultati budžeta za 2024. godinu. Sve one špekulacije i sve one dosta nejasne note koje su se slale od strane svih oponentata, koje su kroz 2024. godinu bile dosta onako glasne i dosta su se protežirale i negdje je Ministarstvo finansija zajedno sa Vladom bilo stalno u defanzivi da uvijek reagujemo na nečije navode. Nekada to nijesmo ni činili, zaista nema ni svrhe, niti ima potrebe, jer vjerujem da građani najbolje vide benefite koje je 2024. godina donijela i koje nastavlja budžet za 2025. godinu. To mjerodavno i najbolje govori o svemu tome.

Kako smo u više navrata i kroz gostovanja govorili o toj decembarskoj groznici, koja je kao pojava prisutna svih godina kroz realizaciju budžeta, pa je pojačana potrošnja u posljednja dva mjeseca, nema nikakve veze u smislu da je donošenje Fiskalne strategije uticalo na to, nego je to upravo u dijelu dinamike. I svako ko poznaje javne finansije, uzima dinamiku, kash flow i realizaciju samog budžeta bude mu jasno da novembar i decembar imaju pojačane troškove. Ono što je dodatno našu 44. Vladu zateklo, čiji sam član, jesu sve neizmirene obaveze i sva problematika kada govorimo o opštinama i preduzećima u dijelu opština i o obavezama koje su se desile sa preduzećima koja su otišla u stečaj, pa svim onim obavezama koje se ispostavljaju na kraju mjeseca. Tu smo imali 8 miliona za "Radoje Dakić", 10 miliona već je u planu kada govorimo o kamatama, pa imamo kapitalni budžet koji je na nivou 50 miliona dodatne potrošnje i realizacije Pa imamo 22 miliona dodatnih fakturisanja Montefarma, jer ne prenosimo obaveze na taj način, ne servisiramo ih nego sve što dođe na servisiranje na glavnom računu državnog trezora bude i realizovano u toku godine.

Imamo realizaciju plana na nivou 99%, govori se o jako dobrom planiranju. Imamo realizaciju prihoda koji su u mnogo većem iznosu nego što /prekid/ kada govorimo o ovim stavkama. Pa onda imate stabilno finansiranje. Za 186 miliona su prihodi veći nego što su planirani, a kada isključite jednokratne prihode, imate nivo prihoda uvećanih za 334 miliona, što govori da jednokratni prihodi jesu dobrodošli, ali nijesu glavni izvor finansiranja.

Govorimo da nakon Evrope sad 1 i Evrope sad 2 imamo zadovoljstvo i u rastu BDP-a u odnosu na prosjek Evropske unije, pa je u prvom kvartalu Crne Gore na nivou 4,4%, Evropske unije 0,3%; Crne Gore u drugom kvartalu 2,7%, Evropske unije 0,9% i u trećem kvartalu 2,6%, Evropske unije 1,3%. Govorimo da su prosječne plate u odnosu na 2020. godinu porasle za preko 60%, dok je inflacija u tom periodu bila na nivou 31%, govorimo da su penzije porasle na nivo od 35%.

Govorimo o tome da je prosječna neto zarada 2020. godine bila 524, govorimo da je u decembru prosječna zarada bila 1.012 eura. Govorimo o tome da servisiranje duga, i stalno će biti priče o dugu. Znete li zbog čega? Jer, u mandatu ove Vlade kompletan dug dopijeva u periodima 2024, 2025, 2026, 2027. godina na nivou od tri i po milijarde. A ako uzmemo istorijat na koji način se dug ponašao u prethodnim godinama, onda možemo govoriti prvi puta da se odgovorno upravlja dugom.

U skladu sa svim ovim, i biće prilike još da razgovaramo na ovu temu, Ministarstvo finansija je dalo predlog mogućeg da ovaj kapitalni budžet, u kojem su svi zreli projekti, dalo je na ponos da imamo 106% realizacije kapitalnog budžeta, a to govori o velikoj odgovornosti kada smo integrisali projekte koji su ušli u kapitalni budžet, jer je njihova realizacija vidljiva. To je ono što građanima treba i to je ono zašto se svi ovdje borimo. Ministarstvo finansija će uvijek razumjeti potrebe građana i uvijek će znati koja je mjera mogućeg i na koji način se mogu realizovati projekti. Uvijek će biti na Skupštini Crne Gore da da konačnu i završnu riječ i da na taj način učini ono što je najbolje za građane Crne Gore - a to je da se usvoji budžet za 2025. godinu. Čekaju nas ogromne obaveze, a Ministarstvo finansija i Vlada ne vole da kasne u realizaciji svega toga. Hvala vam puno.

Hvala Vama, ministre. Sada dajem pauzu, a o nastavku ćete biti obaviješteni. Hvala vam.
PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 12:33:27)

Uvaženi građani Crne Gore, kolege poslanici,
Nastavljamo sjednicu **Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini.**

Nastavljamo objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, Predlogu odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Novica Vuković, ministar finansija, Bojan Paunović, generalni direktor Direktorata za državni budžet i Andrijana Ulić Brajović, generalna direktorica Direktorata za javni dug. S obzirom da smo juče imali uvodna izlaganja sada prelazimo dalje na raspravu.

Ko želi od poslanika riječ? Prvi se javio Armen Šehović.

Izvolite, gospodine Šehoviću.

ARMEN ŠEHOVIĆ (06.02.25 12:34:26)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi građani, poštovani ministre sa saradnicima,

Danas raspravljamo o jednom od najvažnijih zakonskih akata - Zakonu o budžetu. Ovaj dokument koji je danas pred nama određuje ne samo finansijsku stabilnost države već i pravac njenog razvoja. Budžet za 2025. godinu pokazuje punu posvećenost Vlade razvoju infrastrukture, jačanju ekonomske stabilnosti, kao i posvećenost unapređenju životnog standarda građana Crne Gore.

Ono na šta bih se još osvrnuo jeste da ovaj budžet ima jasnu razvojnu orijentaciju, sa akcentom na ulaganja u zdravstvo, obrazovanje, kao i izdavanja za socijalna davanja. Takođe, u budžetu se još prepoznaju investicije koje će dovesti do smanjenja broja nezaposlenosti kroz otvaranje novih radnih mjesta i unapređenje poslovnog ambijenta. Sve ove stavke ukazuju na odgovornost i viziju ove vlade da ulaže u budućnost Crne Gore. Pored povećanja plata koje su obuhvaćene programom Evropa sad 2 imaćemo i povećanje penzija iznad minimalne u prosjeku od 50 do 60 eura, što nam jasno ukazuje da će trend rasta životnog standarda biti nastavljen i u ovoj godini.

Ono što je vrlo bitno kazati, a što smo mnogo puta čuli kao manipulaciju od strane opozicionih poslanika jeste da je rast plata pojela inflacija što, normalno, nije tačna teza jer najnoviji podaci govore da je prosječna plata rasla 20,2% više od inflacije dok je taj odnos očigledniji kada je u pitanju minimalna zarada koja je rasla 37% više nego što je iznosila inflacija. U krajnjem, kada su u pitanju penzije one su rasle više od 35% od same inflacije.

Podsjetiću kada je opozicija bila na vlasti da je u 2011. godini inflacija iznosila 4,5%, a rast zarada svega 2 do 3%. Ova razlika između zarada i inflacije ukazuje da je tada kupovna moć građana bila na najnižem mogućem nivou. Kako smo živjeli za vrijeme njihove vladavine ne trebaju nam nikakvi statistički podaci, jer smo sami bili svjedoci toga. Razumijem da inflacija danas predstavlja u svim zemljama svojevrsni izazov i da je ona rezultat globalnih ekonomskih tokova, a ne nikako rezultat loše ekonomske politike Vlade, kako neki žele predstaviti. Podsjetiću građane da je ova vlada uspješnom akcijom ograničavanja cijena, koja i danas traje, već u septembru i oktobru smanjila stopu inflacije u tom periodu koja je bila najniža u regionu.

Ono na šta bih se osvrnuo, a tiče se budžeta za 2025. godinu, jeste da je Vlada za opštinu Plav izdvojila značajna sredstva za projekte kao što su rekonstrukcija nove ulice, rekonstrukcija dječijeg vrtića, rekonstrukcija puta Plav - Bogićevica, kao i za započete projekte za nastavak radova na rekonstrukciji i adaptaciji gradske pijace, izgradnju doma starih, rekonstrukciju glavne gradske saobraćajnice faze 2 i izgradnju radiološkog odjeljenja. Kao što i vidimo u Plavu se u prošloj godini i radilo i gradilo, što nije bila praksa do sada. Uređenjem glavnih gradskih saobraćajnica, trotoara, asfaltiranjem mnogih lokalnih puteva u seoskim područjima Plav je poprimio izgled jednog modernog urbanog grada, te na ovaj način kao poslanik koji dolazi iz Plava želim da iskažem veliku zahvalnost Vladi i premijeru na realizaciji svih navedenih projekata. Ovakva podrška Vlade predstavlja značajan korak ka unapređenju infrastrukture i kvaliteta života građana Plava. Vjerujemo da će i novi projekti koji će započeti u 2025. godini donijeti dugoročne benefite za razvoj, posebno u sferi turizma i stvaranju uslova za zapošljavanje mladih. Na kraju, rade bolje informisanosti građana Plava i uvažene naše dijaspore moram još jednom istaći da sve što se značajno radilo u prošloj godini realizovala je Vlada na čelu sa Milojkom Spajićem. Tako da zasluge za takve krupne infrastrukturne radove ne mogu imati nikakvi čelnici lokalne samouprave, kao što to oni to žele predstaviti.

Takođe, podsjetiću na podatak, da iako je za prošlu godinu Vlada opredijelila preko 2.500.000 eura za investicione radove u Plavu unatoč tome što predstavnici partija u ovome Parlamentu koje vrše vlast u Plavu, tačnije SD-a i DPS-a, glasali su protiv tog budžeta, a samim tim i protiv ulaganja u Plav.

Dragi moji Plavljeni maske polako padaju i sve je jasnije ko radi u interesu Plava, a ko želi da manipuliše i da se kiti tuđim perjem, kao i da tuđe zasluge pripisuje sebi. Zahvaljujem, predsjedavajući, Pokret Evropa sad će zdušno podržati budžet na današnjoj sjednici.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 12:41:07)

Hvala, poslaniče Šehović.
Sljedeća prijavljena je poslanica Dragana Vučević.
Izvolite, poslanice Vučević.

DRAGANA VUČEVIĆ (06.02.25 12:41:16)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, kolegice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani, Pred nama je Predlog zakona o budžetu za 2025. godinu. Ciljevi ekonomske politike su jasni. Prije svega, održiv i inkluzivan ekonomski rast i što je posebno važno ravnomjeran regionalni razvoj, pokretanje snažnog investicionog ciklusa, posebno u Sjevernom regionu Crne Gore. Predlog kapitalnog budžeta za 2025. godinu dodatna je sigurnost da se nastavi povećanje unapređenja standarda svih građana i podjednako unapređenje poslovnog ambijenta.

Lično meni i svim stanovnicima sjevernog predjela Crne Gore posebno znači izdvajanje dodatnih sredstava za opštine u ovome dijelu naše države i to je direktna potvrda da se obećanje ove vlade nezaustavljivo ispunjavaju. Poštovani građani, kao ljekar veoma sam dobro upoznata sa stanjem u našem zdravstvenom sistemu. Zato ću posebno naglasiti izdvajanje sredstava za adaptacije zdravstvenih ustanova na sjeveru i to: proširenje radiološke službe za Kliničko-bolnički centar Berane, rekonstrukcija zgrade za Neurologiju i infektivno odjeljenje u Kliničko-bolničkom centru Berane, rekonstrukcija i nadogradnja Doma zdravlja Berane, izgradnja opšte bolnice u Pljevljima, adaptacija Doma zdravlja u Kolašinu, Rožajama, radiološko odjeljenje Doma zdravlja Plav, adaptacija opremanja tri operacione sale u Opštoj bolnici Bijelo Polje, rekonstrukcija postojećeg objekta Opšte bolnice Bijelo Polje i mnogi drugi projekti.

Takođe, izdvojila sam i ostale kapitalne projekte u sistemu zdravstva kojim ću započeti u ovoj 2025. godini i predviđeni su ovim predlogom budžeta. Izgradnja novoga kliničkog centra, odnosno izgradnja univerzitetskog kliničkog centra, što će u značajnoj mjeri doprinijeti podizanju kvaliteta zdravstvene usluge. Renoviranje i adaptacija Klinike za anesteziologiju, reanimaciju i terapiju bola Kliničkoga centra Crne Gore, proširenje objekta Doma zdravlja Ulcinj, adaptacija domova zdravlja u Budvi i Tivtu, rekonstrukcija adaptacija Specijalne bolnice u Risnu, početak izgradnje doma zdravlja u Siti kvartu, adaptacija paviljona Specijalne bolnice za plućne bolesti u Brezoviku i mnoge druge.

Penzioneri koji primaju srazmjerne penzije će vrlo brzo dobiti uvećanje do 450 eura, što je predviđeno za 2025. godinu. Ovim pokazujemo brigu i pažnju za naše starije sugrađane. Moram da naglasim da je ovim budžetom u fokusu infrastrukturni razvoj naše države, što je temelj održivog ekonomskog napretka, tako da će najveća ulaganja biti u putnu infrastrukturu i početak izgradnje ukupne putne mreže od oko 200 km autoputeva i oko 260 km brzih saobraćajnica. Naravno, najznačajniji infrastrukturni projekat je izgradnja druge dionice autoputa Bar - Boljare od Mateševa do Andrijevice. Takođe, nastavlja se ciklus ulaganja u obrazovni sistem koji je godinama bio zapostavljen, gdje je planirana izgradnja i rekonstrukcija škola i vrtića širom Crne Gore. Posebno moram da naglasim izdvajanja dodatnih sredstava za početak izgradnje fiskulturne sale Osnovne škole „Bajo Jojić“ u Andrijevici.

Poštovani sugrađani, moji Andrijevnani, građanke i građani Andrijevice svi mi dobro znamo da već šest godina naša djeca ne koriste fiskulturnu salu zbog lošeg stanja i da u Andrijevici ne postoji nijedan zatvoreni objekat ili sala u kojem bi se održali sportski treninzi, takmičenja ili druge manifestacije kulturno zabavnog karaktera, kao ni časovi fizičkog vaspitanja. Dakle, u toku jesenjih i zimskih mjeseci nemoguće je organizovati neke sl. događaje, a izgradnja školske fiskulturne sale vraćamo mogućnost, prvo nesmetanom održavanju časova fizičkog vaspitanja, zatim organizacija treninga i drugih aktivnosti kako bi djeca i omladina, a i stariji rekreativci imali jednake, ili makar slične uslove, kao u drugim opštinama, a naročito u Centralnom i Južnom regionu države.

Takođe, u saradnji sa Vladom Crne Gore, Ministarstvom finansija, radimo na stvaranju uslova za izgradnju još jednog sportskog objekta koji bi Andrijevici trasirao put ka svjetlijoj budućnosti, kada govorimo o turizmu, naročito o sportskom. Na našu inicijativu i kolega iz parlamentarne većine, a u saradnji sa Ministarstvom finansija obezbijedićemo dodatna sredstva za poboljšanje lokalne putne infrastrukture u Andrijevici i to posebno asfaltiranje lokalnih puteva u opštini Andrijevica, mjesne zajednice Košutići, Slatina, Bojovići, Trepča i Donja Mala, ali ovo je samo početak.

Dakle, poštovani građani u narednom periodu ćemo se truditi, u saradnji sa Vladom Crne Gore, da obezbijedimo dodatna sredstva, da se lokalna putna infrastruktura u opština Andrijevica poboljša. Još jednom 44. Vlada Crne Gore pokazuje spremnost da zajedničkim i samo zajedničkim djelovanjem možemo doći do cilja, a to je prvenstveno obezbjeđivanje boljih uslova za život svih nas, posebno stanovnika sjevernih opština. Kao što ste čuli kroz ove stavke budžeta, sve što smo obećali mi ćemo i ispuniti, kao i do sada. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 12:46:45)

Hvala i Vama, poslanice Vučević.
Sada riječ ima, poslanik Nikola Rovčanin.
Poslaniče Rovčanin, izvolite.

NIKOLA ROVČANIN (06.02.25 12:46:52)

Hvala, potpredsjedniče.

Uvaženi ministre sa saradnicima i saradnicima, koleginice i kolege, poslanici i poslanice, poštovani građani,

Opstrukcija budžeta države nije uspjela. Pokušaj destabilizacije političkih prilika je poražen i propao, kao i namjera izazivanja krize u ovoj državi. Danas je pred nama razmatranje najvažnijeg zakona - Predloga zakona o budžetu za 2025. godinu. Važnije od toga je da se podsjetimo sa kojih pozicija mi ulazimo u budžetsku 2025. godinu. Prošlo je više od 35 godina kada su građani Crne Gore, tada u velikoj Jugoslaviji, imali prosječnu zaradu sa tri nule međunarodne valute, čuvenih 1.000 njemačkih maraka. Poslije toliko decenija na ulazu u upravo ovu 2025. godinu građani Crne Gore imaju prosječnu zaradu sa tri nule međunarodne valute 1.000 i više eura. To je zaista jedan istorijski uspjeh.

Nikada više novca nije išlo u novčanike građana Crne Gore, u novčanike penzionera, radnika, djece Crne Gore, a nikada manje novca u džepove i novčanike kriminalaca, organizovanih kriminalnih grupa i nikada puniji nije bio spuški zatvor. Ne trebaju ni podaci, ni statistike, ni analize da bi se uporedio period za vrijeme vladavine Demokratske partije socijalista i sada, jer svih ovih mjeseci, a vjerovatno ste i vi svjedoci u razgovoru sa građanima, sa sugrađanima, komšijama, prijateljima možemo zaključiti da svi jasano saopšte ljudi, ovo je danas bolje. To mogu potvrditi i radnici i penzioneri i djeca Crne Gore.

Na svu sreću iza nas su ona teška vremena kada je 32.600 u Crnoj Gori primalo svega 250 eura ili 24% od ukupno zaposlenih radnika i još 1/4 na to koja je primala 250 eura i 100 eura na ruke. Kada je svaki građanin Crne Gore bio zadužen 1.000 eura, a bruto društveni proizvod po glavi stanovnika bio 6.600 eura, kada je stopa zaduženja bila 105% bruto društvenog proizvoda, kada je nemali broj građana trgovao i nabavljao hranu na veresiju. Kada je prosječan penzioner primao svega 72 eura više od limita siromaštva. Kada su našim šumama i rijekama gazdovali tajkuni. Kada su službenici policije švercovali narkotike. Kada je država udarala na crkvu, u namjeri da joj otme imovinu. Kada su prijetili protjerivanjem traktorima iz države. Kada su se dešavala politička i kriminalna ubistva gotovo na mjesečnom nivou i kada su prebijani novinari. Kada je desetina hiljada radnika, bez ikakvih prava, otjerano na ulicu i kada se protiv mirnih protestanata, a učesnik sam velikog broja protesta, policija obračunavala suzavcem.

Ono što je najveća vrijednost koja je postignuta jeste sloboda građana. Danas svaki građanin Crne Gore može jasno i javno da saopšti svoj stav i protiv vladajuće većine i protiv poslanika i protiv ministara da izrazi, vrlo slobodno, bez ikakvih posljedica. To su tekovine demokratije i to su tekovine slobode. Da se podsjećamo onog vremena vladavine Demokratske partije socijalista kada su se za izgovorenu riječ protiv te partije i protiv Vlade preduzimale najbrutalnije mjere, prekršajni postupci i hapšenja ljudi koji su samo izrazili svoj stav i svoje mišljenje.

Ovaj budžet je, prije svega, mjera mogućeg u datom trenutku. Mislim da je izuzetno dobro izbalansiran. Da li su sve potrošačke jedinice zadovoljne 100%, vjerovatno da nijesu. Ono što je dobra formula ovog budžeta jeste 15% povećanja kapitalnih investicija i održavanje najvećih plata i penzija u regionu, a prosječna plata je veća i od nekih evropskih zemalja. Ta formula je pobjednička. Ovom formulom su pobijedili i građani i država, bez obzira na određene kritike koje dolaze iz opozicionih klupa.

Ono što me posebno raduje jeste jedan veliki investicioni plan i investicioni poduhvat za sjever Crne Gore i za Sjeverni region koji je konačno dočekao da se u njega uloži. Nakon dramatičnih podataka sa sprovedenog popisa, država je pokazala veliku ozbiljnost ulaganja u sjever Crne Gore. Naročito sam zadovoljan velikim brojem projekata koji će se realizovati u opštini Pljevlja od putne infrastrukture do izgradnje nove bolnice. Ono na šta sam posebno ponosan i što mi izaziva posebnu radost jeste nastavak projekta toplifikacije grada zato što sam sa saradnicima, kao izvršni direktor Elektroprivrede, 2021. godine

oživio taj projekat nakon 40 godina stagnacije. Velikim naporom svih ljudi zaključili smo sve neophodne ugovore i sa opštinom i tada Upravom za kapitalne projekte, doveli taj projekat do potpisivanja ugovora sa izvođačem radova i raduje me što se svi ti ugovori danas na terenu realizuju i što toplifikacija nije više san. Taj san je dosanjan, on je realnost i on je vidljiv golim okom na terenu u radovima koji se izvode ovih dana.

Iz opozicionih klupa, kada je u pitanju dug, često imamo navode da je država dužna 4.500.000.000, da je isti dug kao i ranije. Međutim, tu moramo analizirati da je prije pet godina 4.500.000.000 imalo učešće 105% brutodruštvenog proizvoda, danas 62% brutodruštvenog proizvoda. Kao što sam maloprije rekao, svaki građanin Crne Gore je bio dužan 7.000 eura, a brutodruštveni proizvod po glavi stanovnika je 6.600 eura bio, a danas je 11.500 eura, što je izuzetan skok.

Moram se osvrnuti i na cijene u marketima, imajući u vidu da je to aktuelna tema ovih dana. Dakle, kada želja za brzim profitom i gomilanjem profita određenog lanca marketa pređe sve mjere i granice, onda definitivno imamo ove cijene. Uz potpuno moje razumijevanje globalnog trenda rasta cijena moramo da se zapitamo, ljudi, da li mora ovoliko da bude, da li profit mora velikih trgovinskih lanaca da bude 200% veći nego 2021. godine. Potpuno je, onda, razumljivo i opravdano što građani pozivaju na bojkot i što u realnom životu bojkotuju trgovinske lance. Trgovinski lanci i prodavnice su živjeli i u najtežim vremenima i zarađivali, kada su građani kupovali na veresiju, a ne sada na ovom prometu i ovoj količini prometa koji godišnje iznosi gotovo milijardu eura. Dakle, apel i poziv velikim trgovinskim lancima da smanje cijene u realnoj mjeri. Ne moraju profiti da budu na nivou 200% već poziv da podijele teret građana Crne Gore.

Na kraju, duboko sam uvjeren da će realizacijom ovog budžeta Crna Gora biti izuzetno bogatija na kraju ove godine za veliki broj infrastrukturnih projekata, uvjeren sam u realizaciju, uvjeren sam u ispunjenje budžeta i da će standard građana nastaviti da raste i u 2025. godini. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 12:55:50)

Hvala, poslaniče Rovčanin.

Sada riječ ima poslanik Marko Kovačević. Izvolite, gospodine Kovačeviću.

MARKO KOVAČEVIĆ (06.02.25 12:55:56)

Hvala, predsjedavajući.

Uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, kolege poslanici, dragi građani Crne Gore,

Moram da istaknem zadovoljstvo što je Parlament deblokiran, što je rukovodstvo Parlamenta pokazalo visok nivo tolerancije za opstrukciju koju je opozicija ovdje imala. Što je pokazalo, na djelu, da se može i na drugačiji način postupati u takvim situacijama nego u nekim prethodnim vremenima kada su predstavnici bivšeg režima ovdje u Skupštini, na primjer, hapsili čitav poslanički klub tadašnjeg Demokratskog fronta, bez skidanja imuniteta, u noći kada je donešen Zakon o slobodi vjeroispovijesti kojim se udarilo na Srpsku pravoslavnu crkvu. Dakle, pokazao je ovaj sastav Parlamenta, parlamentarna većina i predsjednik Parlamenta gospodin Andrija Mandić da se može djelovati na jedan drugačiji način i do one mjere dok dođemo do toga da će građani ili država u tom slučaju da trpe. Kada smo došli do toga, pokazali smo da se može u vrlo kratkom roku odblokirati Parlament i riješiti situacija, a opet na način da se bilo čije dostojanstvo ne ugrozi. Zaista, mislim da je ovaj parlament pokazao visok nivo demokratičnosti, kao nijedan prethodni.

Ono što me raduje jeste što u Nacrtu budžeta koji imamo na dnevnom redu svi oni projekti koji su bili važni za opštinu Nikšić, ja sam lokalno nastrojen, pa moram o tome malo više da pričam, našli su svoje mjesto. To su projekti koji su i u prethodnim godinama imali svoje mjesto u kapitalnom budžetu. Ono što me negdje zabrinulo jeste što nije bilo novih projekata kada je opština Nikšić u pitanju i onda sam kao poslanik djelovao amandmanski, sa malo većim brojem amandmana. Kroz komunikaciju, sa ministrom, shvatio sam da najveći dio toga može biti i prihvaćeno. Ono što je bio problem u čitavoj ovoj blokadi Parlamenta i tome što nijesmo na vrijeme raspravljali o budžetu jeste i to da nijesmo mogli razmotriti na kvalitetan način ni amandmane koji su podnešeni, ni ono što se nalazi već u Nacrtu budžeta, ali, evo, tu smo. Mislim da će biti svi zadovoljni sa te strane.

Ono što je našlo mjesto u budžetu, odnosno u nacrtu, kada je opština Nikšić u pitanju, sada ću zbog javnosti to pobrojati: projekat poboljšanja vodosnabdijevanja u Župi nikšičkoj, izrada projekta rekonstrukcije Gradskog vodovoda u Nikšiću, što je značajan projekat za naš grad, adaptacija terasa na paviljonima Specijalne bolnice u Brezoviku, adaptacija dječijeg dispanzera Doma zdravlja Nikšić, što je ušlo i u prošlogodišnji budžet kroz amandman moje kolegice Vojinović, zatim adaptacija bolničke kuhinje Opšta bolnica Nikšić, potom sanacija Hadži Ismailove džamije u Nikšiću, rekonstrukcija glavnog puta kroz nikšićku Župu, nastavak rekonstrukcije Bulevara 13. jul, izgradnja Vatrogasno spasilačkog doma u Nikšiću. Ono što je

dobra vijest da je ugovor za drugu i treću fazu izgradnje tog doma potpisan, da su radovi počeli, da očekujemo da se u narednih godinu dana ta zgrada i završi, koja će biti izgrađena po najvećim standardima koje ta struka zahtijeva. Zatim, rekonstrukcija Školske ulice u Nikšiću, rekonstrukcija dijela puta Donje Crkvice-Gornje Crkvice, granica sa Republikom Srpskom, izgradnja trim-staze oko Trebjese, izgradnja sportsko-rekreativnog parka u Nikšiću, što je, takođe, vrlo značajan projekat. Zatim, Dom digitalne revolucije koji je u završnoj fazi. Očekujem u narednih mjesec do dva dana da će biti i zvanično otvoren. Adaptacija kongresne sale i scenskog prostora u Domu revolucije u Nikšiću, odnosno multifunkcionalna sala, dakle, tender je završen ugovor je potpisan i ovih dana se očekuje i početak radova na ovom projektu. Izgradnja Filološkog fakulteta u Nikšiću, nabavka autobusa za gradski đачki prevoz u opštini Nikšić, izgradnja fiskulturne sale Fakulteta za sport i fizičko vaspitanje u Nikšiću i izgradnja novog vrtića u Nikšić. Za šta smo mi imali projekat još i prošle godine gotov, ali zbog potrebe da se izradi projekat izmještanja trafostanice koja se nalazi na toj lokaciji morali smo čekati praktično godinu dana da tamo počnu radovi. Sve su ovo stvari koje su bile u prethodnim budžetima.

Opština Nikšić radi, da tako kažem, efikasno ima kvalitetnu Agenciju za projektovanje planiranje koja završava dosta projekata tako da možda i najviše spremnih projekata uvijek imamo. Onda sam podnio amandmane za još infrastrukturnih projekata koji su važni za opštinu Nikšić, koji su poznati i ministru i svima, ali zbog javnosti bih još jednom pročitao na šta se oni odnose. Dakle, rekonstrukcija Ulice druge dalmatinske sa nastavkom Ulice Nikca od Rovina i dijela ulice Put pored Bistrice. Zatim podnio sam amandman koji se tiče izgradnje centra za autizam u Nikšiću za što sam shatio da već postoji mjesto u budžetu, da je ministar radeći nacrt obezbijedio sredstva koja se tiču izgradnje ovog centra. Volio bih samo zbog javnosti kada završim da to još jednom potvrdimo i zbog toga da bih tehnički i povukao ovaj amandman pošto je to tako.

Zatim, amandman koji se tiče rekonstrukcije puta Rubeža - Ski centar Vučje. U pitanju je put koji je sada kategorisan kao lokalni, ranije je bio državni put kada ga je država vratila Opštini Nikšić na upravljanje nije ga vratila u adaptiranom i kvalitetnom stanju, tako da negdje i postoji obaveza da država preuzme dio njegove adaptacije. Zbog toga smo podnijeli taj amandman. Shvatio sam da postoji raspoloženje da se sa adaptacijom počne tako da očekujem da će ovaj amandman biti usvojen i postati sastavni dio budžeta za narednu godinu. Mi smo, naravno, kada smo pripremali amandman stavili premjer i predračun tako da imamo praktično sve spremno za to.

Ono što je, takođe, važno jeste rekonstrukcija glavnog puta kroz Dragovoljiće, u pitanju je ista mjesna zajednica i u pitanju je mjesna zajednica u kojoj se nalazi Ski centar Vučje i još dva etno sela koja su izuzetno važana za razvoj turizma i u Nikšiću i u tim mjesnim zajednicama iz toga razloga su ovi amandmani i podnešeni. Zatim, imamo rekonstrukciju puta kroz selo Valoseve kao amandman. To je izuzetno važan put ne samo za mještane toga sela i ne samo kao lokalni put već kao alternativni put za magistralne puteve koji vode ka Trebinju i ka Bileći. Dakle, može da posluži kao bajpas u određenim situacijama kada su saobraćajne nesreće u pitanju ili tome sl. Mislimo da je izuzetno važno da i to uđe u budžet u onoj mjeri u kojoj, naravno, to bude moguće.

Zatim, podnijeli smo amandman koji se tiče rekonstrukcije sportske dvorane i vезnog bloka u Sportskom centru Nikšić. To je višestruko značajno, ne samo kada je Nikšić u pitanju, već i kada je u pitanju i Crna Gora zbog sportskih kapaciteta koji kao što vidimo vrlo često dođemo u situaciju da kada u Podgorici nešto ne funkcioniše sa te strane da alternative praktično ne postoje. Ove godine smo imali sreću da je u Nikšiću završena rekonstrukcija zapadne tribine stadiona Sutjeska, pa kada se pojavila potreba da reprezentacija Crne Gore u fudbalu nastupi van Podgorice, zbog nemogućnosti da nastupi u Podgorici desilo se da ona nastupa u Nikšiću. To je bio prvi put da reprezentacija Crne Gore nastupa kao domaćin van Podgorice. Da mi nijesmo spremno dočekali taj momenat reprezentacija Crne Gore bi vjerovatno morala u nekoj drugoj zemlji da bude domaćin. Zbog toga mislim da su ove vrste projekata izuzetno značajne i da im moramo posvetiti dužnu pažnju da bi jednostavno imali alternativu, ne samo kada je fudbal u pitanju već kada su u pitanju i drugi sportovi.

Opština Nikšić u prethodnih tri godine zaista se razvija na jedan kvalitetan način. Ono što je promjena koja je najvidljivija jeste da se izuzetno smanjila stopa nezaposlenosti, a to sve u korelaciji sa povećanjem prosječnih zarada i minimalnih zarada govori i da se kvalitet života u Nikšiću izuzetno povećao. Dakle, preko 5.000 novozaposlenih Nikšićana imamo u prethodnih tri godine i kroz neke investicije koje tek treba da dođu mislimo da će se taj trend i nastaviti, a kroz sve ovo što smo imali u prethodnom periodu, kroz dječije dodatke, kroz povećanje zarada i kroz besplatne udžbenike izuzetno je olakšan život našim građanima, u Nikšiću se to posebno osjeća.

Što se tiče infrastrukture i tu se mnogo radi. Samo u prošloj godini preko 17 projekata je realizovano. U prethodnih tri godine preko 40, još toliko je u fazi realizacije ili treba da započne realizacija. Nešto od toga sam ovdje i pročitao. U svakom slučaju zadovoljni smo budžetom i mi kao politička stranka, ali i ja kao neko ko dolazi iz Nikšića. Odnosom Vlade prema onome što su potrebe najveće opštine u Crnoj Gori. Moram da kažem, kao neko ko dolazi iz lokalnog rukovodstva i ko je sarađivao sa tri vlade prethodne, da smo zaista sa svakom vladom imali dobru saradnju, ali da se sada osjeća ona stabilnost koja je bila neophodna u

prethodnom periodu da bi ta saradnja bila na onom nivou na kom treba da bude i da negdje, mogu reći, i uloga Vlade i Ministarstva finansija je sada onakva kakva treba da bude prema lokalnim samoupravama. Sa te strane možemo, takođe, istaći zadovoljstvo i u toj saradnji postići velike i značajne rezultate i za Nikšić i za Crnu Goru.

Vidimo da su predstavnici u Parlamentu sa sjevera Crne Gore takođe zadovoljni što je posebno važno zbog regiona u našoj državi koji je dugo vremena bio zapostavljen. Negdje i Nikšić koji se nalazi u Centralnoj regiji vremenom počeo da se smatra sjeverom Crne Gore upravo zbog toga što je u tom ekonomskom i socijalnom smislu bio doveden praktično u isto stanje kao i ostale opštine koje se nalaze u tom tamo regionu. Do te mjere da su čak i vremenskim prognozama počeli Nikšić da priključuju sjeveru iako se sjedište Crne Gore, geografsko, nalazi na teritoriji naše opštine.

Tako da u svakom smislu mislim da je napredak evidentan, prostor da se još napreduje postoji, ne treba nikada biti do kraja zadovoljan, ali ne treba nikada biti do kraja ni nezadovoljan. Samo ovako da nastavimo i mislim da ćemo Crnu Goru dovesti tamo gdje joj je krajnji cilj. U prošloj godini i Vlada Crne Gore i ovaj Parlament su imali izuzetne uspjehe u tom smislu, zatvorena su tri poglavlja, više nego u prethodnom čitavom periodu što je zatvoreno. Ako nastavimo tim putem mislimo da ta 2028. godina nije daleko. Ono što može za Nikšić, u tom smislu, predstavljati problem jeste što smo se kandidovali za Evropsku prestonicu kulture 2030. godine u zemljama koje su u fazi pristupanja. Možda ćemo ove godine, ušli smo u finale, dobiti tu titulu, a može se vrlo lako desiti da ako uđe Crna Gora 2028. godine da tu 2030. godinu dočekamo kao grad koji je Evropska prestonica kulture u okviru Evropske unije. Tako da eto to bi bila jedna lijepa stvar da se dogodi i sa tim željama završavam ovo moje izlaganje. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:08:32)

Hvala, poslaniče Kovačević.

Sada riječ ima poslanica Branka Marković, a neka se pripremi poslanik Jasmin Ćorović.

BRANKA MARKOVIĆ (06.02.25 13:08:41)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Prvo ću da pozdravim i zahvalim našim gostima iz Ministarstva finansija, ministru finansija i njegovim saradnicima, za veliki uloženi trud i veliko znanje jer samo su sa znanjem velikim ovo postigli što su nam poboljšali standard svim građanima Crne Gore.

Drage kolegice i kolege poslanici, obraćam vam se u vremenu kada se odlučuje sudbina Crne Gore, kada se pred našim očima vodi borba između onih koji žele napredak i onih koji žele da nas vrate u mrak prošlosti. Zbog blokade rada Skupštine Crne Gore i neusvajanje budžeta na udaru su oni koji su najmanje krivi naši penzioneri, majke sa troje djece, djeca koja čekaju svoje dodatke, bolnice i domovi koji brinu o nemoćnima. Najdrastičniji primjeri su domovi za stare koji dobijaju samo djelić potrebnih sredstava. Dok građani trpe, neki se raduju haosu, blokiraju institucije i svjesno rade protiv vlastite države. Pitam vas, poštovane građanke i građani - ko smije da se igra vašom sudbinom, oni isti koji su 30 godina vladali strahom i represijom, oni koji su zatvarali fabrike, otpuštali radnike i ostavljali porodice bez hljeba, oni koji su bili svaku nadu dok su za sebe gradili kule i palate, dok su sebi obezbijedili milione, a vama ostavljali kako se kaže u narodu crkavica od 220 eura plate i 150 eura penzije.

Poštovani građani to su isti oni koji su podijelili Crnu Goru, koju su širili mržnju među braćom, kumovima, komšijama, koji su nas brukali pred svijetom, stvarali kriminalne klanove i pravili kaos na našim ulicama. Oni koji su našu mladost otjerali u tuđinu, jer ovdje nijesu mogli da grade svoju budućnost. Pitam vas, hoćemo li im dozvoliti da nastave da nas ponižavaju, hoćemo li dopustiti da ponovo ubijaju vjeru u bolju Crnu Goru. Danas kada više ne vrše vlast, nego svim onima koji su radili protiv zakona prijeti put u jednu ustanovu u Bjelopavlićima, gdje su im sada mnogi funkcioneri završili vidimo njihova lica u pravom svijetlu. Povampirio se diktator prošlosti, nervozan je jer zna da se njegova era završava, opet širi mržnju, ponovo želi kaos jer samo u haosu može politički preživjeti. Misli da smo zaboravili kako je mijenjao svoju nacionalnu pripadnost kako mu je odgovaralo, misli da smo zaboravili batinjanja, hapšenja, otkaze časnim ljudima glad i bijedu koju nam je ostavio u nasljeđe. Ne, građani to nijesu zaboravili. Nijesmo zaboravili prebijanje staraca na ulici, zatvaranje neistomišljenika, suzavca na mirnim protestima, nijesmo zaboravili kako su vrijeđali i nazivali narod s litija kleronacionalistima, a ko nam to govori, oni čije su ruke umrljane zločinima koji su vladali strahom, oni zbog kojih su mnoge majke zakukale, oni zbog kojih su ugašeni životi novinara Duška Jovanovića i inspektora Slavoljuba Šćekića. Vrijeme je da kažemo dosta. Crna Gora više nikada neće biti privatna država jednog čovjeka, jedne njegove interesne grupe, više nikada neće pripadati onima koji su

krčmili pljačkali i ponižavali je. Ova zemlja pripada vama, poštovane građanke i građani, došlo je vrijeme da pravda zakuca na vrata. Vrijeme je da svako snosi odgovornost za ono što je radio.

Uspjeh 44. Vlade i značaj budžeta. Ova 44. Vlada Crne Gore ostvarila je istorijske rezultate u kratkom vremenu, povećane su plate i penzije, srazmjerne penzije su konačno postale realnost. Obezbijedene su investicije i stabilizovan je ekonomski sistem. Uspjeli smo da Crnu Goru vratimo na pravi put ka Evropskoj uniji, ispunjavajući ključne reformske zadatke i jačajući njen međunarodni ugled. Međutim, zbog blokade rada Skupštine od strane opozicije budžet za 2025. godinu kasni već dva mjeseca. Time su direktno ugrožene isplate za najosjetljivije kategorije, isplate socijalnih davanja, penzionere, djecu, zdravstveni i obrazovni sistem. Ovakva neodgovornost ne samo da šteti građanima, već ugrožava finansijsku stabilnost države i povjerenje međunarodnih partnera. Obaveze planirane Reformskom agnom Plana rasta za Zapadni Balkan, čim neusvajanjem gubimo EU sredstva neophodna za sprovođenje reformi važnih za naš EU put. Da nijesmo usvojili budžet država se ne bi mogla zadužiti za vraćanje starih dugova, jer tokom 2025. godine država mora da obezbijedi oko 800.000.000 eura, što znači da je taj isti DPS ostavio tolike dugove, da će ih vraćati i naši potomci. Da je došlo do neusvajanja budžeta bio bi onemogućen pristup novim investicijama, kao i Agrobudžetu. Stali bi projekti putne infrastrukture, kao što bi došlo i do ugrožavanja boniteta države. Čak bi ugrozilo 400.000.000 eura podrške od Evropske unije Plana rasta za Zapadni Balkan. Bez budžeta Crna Gora gubi ključnu finansijsku pomoć. Usvajanje budžeta ključ je za očuvanje fiskalne stabilnosti i nastavak ekonomskog rasta Crne Gore. Budžet nije političko oružje, budžet je ključ opstanka i razvoja Crne Gore.

Podsjetiću opoziciju koja na bazi ovakvih rezultata priziva bankrot države na stanje javnih finansija kada su oni vršili vlast. Svake godine od 2011. godine do 2017. godine, imali smo deficit tekuće potrošnje, što znači da država iz svojih prihoda nije servisirala tekuće obaveze, plate, penzije, socijalna davanja, već je to radila zadužujući se. Prvi put zabilježen je suficit tekuće potrošnje kada je država povećala opštu stopu PDV-a sa 19% na 21%, dakle na teret građana. Deficit budžeta u periodu od 2011 - 2020. godine prosječno je iznosio preko 5%, a javni dug je rastao od jedne i po milijarde 2011. ili 45,5% BDP-a, a u 2011. godini na 4,4 milijarde ili 105,3% BDP-a u 2020. godini. Za sve to vrijeme ogromnog zaduživanja prosječna zarada je, znači za tih devet ili više godina, prosječna zarada je, poštovani građani molim vas da ovo dobro zapamtite i ne zaboravljate, da je prosječna zarada porasla svega 40 eura, a minimalna zarada za 29 eura. Prosječna penzija za 17 eura, dok je javni dug povećan tri puta. U periodu 2020-2024. godine, država je svake godine imala suficit tekuće potrošnje, što znači da nijedan cent zaduženja nije iskorišćen za finansiranje plata, penzija i socijalnih davanja, već je zaduživanje isključivo vršeno za finansiranje kapitalnih projekata i otplatu starih dugova. Javni dug u 2024. godini na nivou je od 61% BDP-a, podsjećam da je 2019. godine bio 76,5 ili 2020. godine 105%, dok je prosječna zarada gotovo duplo veća.

Poštovani građani, molim vas, nemojte zaboraviti da je sa 524 eura prosječne zarade sada došla prosječna zarada na 112 eura, a minimalna zarada i penzija su povećane gotovo dva puta. Ove rezultate prepoznale su i međunarodne finansijske organizacije, pa je kreditni rejting Crne Gore poboljšan upravo pod Vladom Milojka Spajića, Ministarstva finansija, a naravno pohvala moja i svim ministarstvima u 44. Vladi Milojka Spajića. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:18:30)

Hvala, poslanice Marković.

Sada riječ ima poslanik Jasmin Ćorović.

Izvolite, poslaniče Ćoroviću.

JASMIN ĆOROVIĆ (06.02.25 13:18:36)

Zahvaljujem.

Poštovani potpredsjedniče Skupštine, poštovane koleginice i kolege, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani građani Crne Gore,

Dakle, evo danas na dnevnom redu imamo kao što neko reče jedan od najvažnijih zakona, kada je u pitanju uopšte funkcionalnost državnog aparata. Kolege su dosta toga kazale, posebno kolege iz mog kluba, neću se previše baviti brojkama ono na šta želim da usmjerim ovu diskusiju jeste ravnomjerni regionalni razvoj, zato što je ravnomjerni regionalni razvoj usko vezan sa budžetom Crne Gore.

Dakle, Bošnjačka stranka snažno se zalaže za ravnomjerni regionalni razvoj i izjednačavanje zaostalih regiona sa onim regionima koji su ekonomski ispred njih. Takav treba da je i budžet i smatram da regionalnim ravnomjernim razvojem ne treba samo da se bavi jedna politička partija smatram da time treba

ozbiljnije i značajnije da se bavimo svi u ovom domu, ali i u Vladi. Jer, prije svega, ravnomjerni regionalni razvoj je nešto što prepoznaje Ustav Crne Gore u svom članu 140.

S druge strane, ako se zapitamo šta je to funkcija države i koju funkciju država sama, kao takva, kao tvorevina ima, to je da stvara dobar život svojim građanima. Ako želimo da država stvara dobar život i dobre uslove svojim građanima, onda ona mora da stvara na ravnomjerman i pravičan način taj život prema svim svojim građanima.

Nažalost, u prethodnom periodu, imali smo to stanje da je sjever poprilično zapušten. Mi smo iz Bošnjačke stranke više puta i konstantno pozivali na to da sjever koji je na udaru iseljavanja stanovništva, kao što znate imali smo i popis, svi podaci govore o tome da se masovno stanovništvo sa sjevera koje je najmanje razvijeno, iseljava. Još jednom pozivam i apelujem s ovog mjesta na sve nas poslanike, posebno na Vladu, posebno na vaše ministarstvo, da obratimo pažnju kada su u pitanju oni ključni razvojni projekti koji su važni za razvoj sjevera.

Ovim budžetom znam da ste imali veoma težak zadatak da uklopite sve ono što treba da se uklopi da se odazovete na sve zahtjeve svih potrošačkih jedinica i nije vam sigurno lako. Ali, opet, smatram da pitanje razvoja sjevera i regiona Crne Gore nije pitanje ovog ili onog ministra ili ovog ili onog poslanika, kao što to nije ni pitanje ove ili one vlade da li hoće ili neće da ulaže na sjever. Dakle, svi mi moramo jer je to ustavna obaveza svake vlade i svakog ministarstva da povedemo računa o ravnomjernom i jednakom razvoju svih regiona u Crnoj Gori. Ako već ulažemo u projekte, onda svakako treba praviti određenu listu prioriteta tih projekata.

S druge strane, smatram da je sjever veoma bogat, ima izuzetne potencijale u koje treba uložiti kako bi se stanje poboljšalo. Mnogi će kazati kako se država odazvala i kako postoji Egalizacioni fond. Želim ovdje da podvučem, dakle država ništa nije dala sjeveru, a da mu prije toga to isto nije uzela. Dakle, ako znamo da su sva bogatstva Crne Gore, odnosno većina bogatstava, ako izuzmemo to more, na sjeveru onda se postavlja pitanje kako ovolike godine dozvoljavamo ovako stanje na sjeveru. Gore imamo i rudna bogatstva i vodna bogatstva, imamo planine, imamo rijeke, jezera, prirodu. Sve ono što sjever posjeduje može sasvim da bude dovoljno da se on samostalno i bez pomoći države razvija na pravilan način. S druge strane, želim da apelujem da vratimo dostojanstvo sjeveru. Nama ne treba Egalizacioni fond. Trebaju nam radna mjesta, trebaju nam razvojni projekti. S obzirom na to da dolazim sa sjevera, možda imam ovako emotivniji nastup, ali zaista smatram da je krajnje vrijeme da učinimo nešto kako bismo ovaj trend depopulacije, odlaska stanovništva sa sjevera pokušali da zaustavimo.

Toliko govorimo o razvojnim projektima. Pominjemo često i tu Đalovića pećinu. Samo ću kazati, uvaženi ministre, šta je nama, s obzirom na to da sam radio u lokalnoj upravi u Bijelom Polju, kazao jedan italijanski inženjer i biolog koji je inače učestvovao u projektovanju i afirmaciji projekta Đalovića pećine. On je kazao da je Đalovića pećina posljednje nešto što jedan speleolog treba da vidi u svojoj karijeri. Kada smo ga pitali zašto, kazao je ovako - dakle, u svijetu postoje brojne pećine, brojni speleološki objekti, svi oni imaju određene svoje speleološke vrijednosti i ukrase, od tih ukrasa znate da su to stalagmiti, stalaktiti, sifoni, podzemna jezera, galerije itd. i različite pećine i različiti objekti imaju različite ukrase. Sve to na jednom mjestu možete da nađete u našoj Đalovića klisuri. Sada zamislite kakav mi imamo speleološki prirodni turistički dragulj, a još uvijek nijesmo u stanju da ga valorizujemo na pravi način. Smatram kada bi se ovaj projekat u što skorijem vremenu doveo do kraja i realizovao, on bio motor pokretanja cijelog jednog ekonomskog lanca razvoja ne samo Bijelog Polja, već i sjevera i Crne Gore. Takođe, tu treba uvezati i poljoprivredu i turizam, brojni su načini da se sve to uradi. S druge strane, imamo probleme da naš turizam na sjeveru kaska za poljoprivredom ili generalno razvojem. Sve su to stvari na koje svako ministarstvo, posebno vaše, treba da značajnije obrati pažnju.

Kazao sam kada govorimo o projektima, imam projekat Kolašin 1400 i 1600. Zbog javnosti, 1400 riječ je o nadmorskoj visini, 1400 metara nadmorske visine i 1600 metara nadmorske visine. Mi u Bijelom Polju, Bjelasica ima 2000 metara nadmorske visine i plus sjevernu stranu gdje se snijeg zadržava mnogo duže nego u Kolašinu. Takođe, u Rožajama, Hajla i Štedim preko 2000 metara nadmorske visine, gdje imate gotovo do kraja maja konstantno padavine i snijeg. Znači, nemamo probleme koje imamo u Kolašinu. Smatram, ako bi se valorizovali svi ovi skijaški centri u okruženju Bjelasice, da bi i oni koji su vezani za Kolašin bolje radili.

Takođe, ono što se često potencira kao argument vezano za regionalni razvoj za sjever jeste izgradnja autoputa. Svakako podržavamo izgradnju autoputa, putevi su veoma značajni za funkcionalnost, za ekonomiju itd. Ali, ono što želim da kažem jeste da izgradnjom autoputa nije se samo izašlo u susret sjeveru i opštinama sa sjevera nego svima u Crnoj Gori, jer tim autoputem će i oni turisti koji su krenuli na naše primorje, takođe da prođu, pa je to ulog ne samo za sjever nego ulog i za centralni dio Crne Gore i svakako ulog za jug.

Još jednom želim da pozovem jeste da su ljudima na sjeveru, prije svega, potrebna radna mjesta i projekti koji će da generišu otvaranje novih radnih mjesta. Zato vas sa ove pozicije pozivam još jednom da

prilikom stavljanja ili određivanja prioriteta vezano za projekte na sjeveru, da ipak dobiju oni projekti koji mogu da budu pokretači ekonomskog razvoja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:28:26)

Hvala, poslaniče Ćorović.

Sada riječ ima poslanik Jovan Subotić. Izvolite, poslaniče Subotiću.

JOVAN SUBOTIĆ (06.02.25 13:28:34)

Hvala Vam, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvažene kolege, građani i građanke,

Datum rasprave o budžetu govori nam da se više ovih dana pričalo o tome kada će biti usvojen budžet nego kakav će biti usvojen budžet. Zbog toga što smo poslaničke klupe i ovu salu zamijenili nekim navijačkim ponašanjem, pa smo imali bakljade i žive zidove, doveli smo sebe u ovu situaciju. Dovedi smo da ne možemo da razmijenimo mišljenja, odnosno da vodimo dijalog sa predstavnicima opozicije na temu najvažnijeg zakona koji se u jednoj godini može donijeti.

Kakav to budžet donosimo? Ovo je budžet kontinuiteta koji zajedno s onim budžetom iz prethodne godine govori da se može, ali u isto vrijeme govori da oni prije nas nijesu mogli ili nijesu znali ili, što je još gore u slučaju naših građana, da nijesu htjeli da imaju budžet koji je u isto vrijeme i razvojni i socijalni, koji ispravlja nepravde iz daleke prošlosti, čak iz bivše nam zajedničke države, a koji u isto vrijeme teži da stvori uslove za novi investicioni ciklus u Crnu Goru.

Moje kolege iz svih poslaničkih klubova uglavnom su se fokusirali na svoje lokalne sredine, što se pretpostavljam očekuje i od mene kao od nekog ko dolazi iz Herceg Novog, šta više iz Novske liste, jedine lokalne stranke koja je zastupljena u ovom Parlamentu, pa ću se fokusirati isključivo na jedan veliki ogroman projekat, a koji je dobio zasluženu prezentaciju, zaslužno predstavljanje u ovom budžetu.

Pretprošle godine u decembru razgovarali smo ovdje o problemu Instituta Igalo i problemu koji dotiče svakoga u ovoj sali, svako od nas je imao bar nekoga od člana porodice koji se liječio u Institutu Igalo, oko 5.500 naših sunarodnika liječi se u Institutu Igalo svake godine. Institut Igalo je kičma zdravstvenog sistema i zdravstvenog turizma Crne Gore i u protekloj godini smo imali priliku da vidimo rad ove Vlade na djelu. Vidjeli smo Vladu koja je pristupila ozbiljno ovom problemu, koja je zajedno sa manjinskim akcionarom razmotrila budućnost Instituta, koja se odlučila za proces državne pomoći takvoj jednoj instituciji. Koja je to uradila po zakonima Evropske unije i u ovom budžetu imamo cifru od 32.000.000 eura kojom će se započeti ciklus restrukturiranja Instituta Igalo kojim će zarade 500 ljudi koji rade u toj instituciji biti sigurne, a podsjećam vas to je stručan medicinski kadar koji je vrlo na cijeni i na glasu širom svijeta, a svi naši građani imaju sigurnost da će moći da se liječe u ovoj fantastičnoj ustanovi. To je veliki zamajac i za privredu grada Herceg Novog, to je veliki zamajac za sveobuhvatni socijalni mir u gradu Herceg Novom i hvala na tome.

Uz 32.000.000 kroz restrukturiranje dio svega toga je i oko 9.000.000 koliko će fondovski pacijenti iz naše Crne Gore, čiji će boravak biti plaćen 9.000.000 tokom godine 2025. Zašto je ovo veoma bitno za sve nas u Crnoj Gori da znamo? U prethodnim godinama od momenta od kada je Instituta Igalo postao akcionarsko društvo, u 28 godina upravljačke strukture koju je vodila prethodna vlast stvorili su gubitak od 28.000.000. Taj se gubitak iz godine u godinu pojačavao na način što smo fondovske pacijente, čije minimalno liječenje moda bilo 90 eura kako je analiza pokazala, plaćali 45 eura iz državne kase. Sami sopstvenu svoju firmu koja liječi naše građane dublje smo uveli u gubitke, po pacijentu 45 eura dnevno. Planom restrukturiranja ovim budžetom ispravlja se i ta nepravda.

Naravno da su naše kolege zadovoljne količinom izdvojenih projekata i ulaganja u sjever, zadovoljan sam i ja kao poslanik u ovom Parlamentu, juče je i potpredsjednik Skupštine diskutovao na tu temu. Kao neko sa juga sigurno je da mi je zadatak da se založim i za Herceg Novi i za Bokokotorsko crnogorsko primorje, pa ću reći da ću mu u budućnosti morati da posvetimo više pažnje i južnom sektoru. Mnogo novca dolazi sa juga, distribuira se na različite potrebe, a i dalje grčamo u osnovnim problemima kao što su saobraćajna infrastruktura, nešto čemu ćemo morati, kao država, da posvetimo ozbiljnu pažnju u budućnosti znam da to premijer radi sa razvojem nekoliko traka zaobilaznice i puteva. Kao što je moj prethodni kolega rekao, nema ništa od onoga što se ulaže u sjever, da nije prethodno od sjevera oduzeto, morate priznati da je pogotovo kroz Javno preduzeće Morsko dobro isti slučaj i sa opštinama na primorju, svih šest opština. Njihove inicijative za izmjene i dopune Zakona o Morskom dobru dobili smo u skupštinsku proceduru, a čuli smo juče u medijima apel da se tome pristupi što prije, pa ću u tom smislu, i kao poslanik, sigurno dati dodatan doprinos, jer je to nešto što me zaista inspiriše da ovdje diskutujem i o čemu moramo da povedemo računa. Jednostavno nema onoga ko bolje zna raspodjelu i privremenih objekata i plaža i onoga što se dešava sa

trajketnom linijom od nas iz opština koji smo rođeni sa tom problematikom i rođeni sa tim resursima i koji u tim resursima i uživamo i koje koristimo svakodnevno cijelog svog života.

Veoma je važno da ovaj budžet bude usvojen i podrška ovom budžetu neće biti sporna i zbog plana rasta Evropske unije. Na pragu smo Evropske unije, Evropska unija nas želi, a mi ovdje u Skupštini Crne Gore dva mjeseca provedosmo u bakljadama i živim zidovima, umjesto da rješavamo probleme, ne samo da usvojimo budžet već i sav set zakona koji treba da ide uz njega. Evo smo prije dva dana, konačno, diskutovali i o zakonu koji će našim srazmjernim penzionerima donijeti zaslužene zarade, odnosno minimalnu penziju od 450 eura. Ko su uglavnom ti ljudi koji imaju srazmjerne penzije? Ljudi koji su radili u staroj nam državi, koji su je gradili, koji su je stvarali, ljudi koji su tokom ratnih zbivanja mahom došli u Crnu Goru, a pogotovo grad Herceg Novi, pogranični grad, kapiju ka Evropskoj uniji. Zbog toga podrška ovom budžetu, ali i jedno obećanje da ćemo tokom cijele godine morati da budemo u intenzivnoj komunikaciji da pratimo realizaciju kada su u pitanju projekti, pogotovo na jugu, to će biti moja dužnost i za sada zaista sve pohvale na vašoj dostupnosti i komunikaciji koju imamo kada je jug u pitanju i kada je Herceg Novi u pitanju. Želim vam uspješnu realizaciju ovog budžeta i da fiskalno, odgovorno nastavimo i u sljedećim godinama i uvedemo Crnu Goru u Evropsku uniju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:36:11)

Hvala, poslaniče Subotić.

Sada riječ ima poslanik Momčilo Leković.

Izvolite, kolega Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (06.02.25 13:36:25)

Zahvaljujem potpredsjedniče.

Poštovane poslanice i poslanici, poštovani i uvaženi ministre sa saradnicama, uvaženi građani Crne Gore,

Dakle, evo konačno smo tu, konačno u februaru raspravljamo o onome o čemu smo morali i trebali raspravljati još u decembru, ali kao što kažu nikada nije kasno, pa i za ovo.

Znate li, uvaženi ministre, za šta su i kakvi su budžeti u Crnoj Gori postojali za vrijeme bivšeg režima? Pretpostavljam da znate, ali ja ću i Vama i građanima Crne Gore pružiti odgovor. Pored ovog glavnog oficijelnog budžeta, kojeg mi ovdje danas imamo i kojeg ima svaka država, imali smo i druge paralelne budžete koje su koristili svi oni ljudi koji su procesuirani i koji će biti procesuirani u narednom periodu. Pa smo tako imali paralelni budžet na računu odbjeglog policajca Milovića, od nekih 48.000.000, pa smo tako imali paralelni budžet na računima porodice Đukanović, o kako smo mogli da čujemo iz medija nekih najmanje 167.000.000 eura. Ti paralelni budžeti su stvarali imperije u Crnoj Gori. Imali smo kokainsku imperiju, imali smo duvansku imperiju, imali smo kriminalnu imperiju i brojne druge imperije. Danas, na svu sreću, imamo samo ovaj glavni jedini budžet, narodni budžet, koji treba da popravi, prije svega, život svih građana Crne Gore. Onda isto tako možemo ovih dana da vidimo, da ti određeni pojedinci, odnosno ostaci tih imperija, kako bih ih nazvao, danas protestuju na ulicama Crne Gore. Oni znaju da nema više tih paralelnih budžeta, nema više tih magičnih trikova, nema više te magije, koja im je nekad omogućavala, toga se svi dobro sjećamo i čuli smo da samo za 40 centi stvore imperiju i stvore milione eura koje su oni poslije koristili, naravno za lične i sopstvene potrebe. Zaista sve mogu da shvatim u Crnoj Gori i da razumijem, ali da neko pokuša da blokira ono što je vitalni akt jedne države koji se mora donijeti svake godine, a to je budžet Crne Gore za 2025. godinu, to zaista ne mogu da shvatim i ne mogu da razumijem. Možda, kada sve sagledamo, kada vidimo i kada se vratimo u prošlost i kada možda objasni ko su sve ti ljudi, odnosno političari, koji su pokušavali da zaustave donošenje ovako ovog važnog akta, možda će nam biti jasno. To su isti oni ljudi, uvaženi građani Crne Gore, koji su decenijama ćutali u Crnoj Gori dok se naša država pretvarala u narko državu i dok su stvarana ova dva najjača kriminalna klana, kako kažu, na Balkanu, a možda i u Evropi. To su oni isti ljudi, političari, koji su ćutali dok su gliseri puni cigareta decenijama krstarili Jadranskim morem. To su oni isti ljudi kojima nijesu bili sporni oni puni šleperi cigareta koji su pood punom policijskom pratnjom izlazili i ulazili decenijama u Crnu Goru. To su oni isti ljudi koji su decenijama nakon ubistva Duška Jovanovića, Slavoljuba Šćekića, Raspopovića, Žugića, Bulatovića i 719 ostalih ubijenih građana Crne Gore ćutali ili makar oni koji su bili dužni da povuku one poteze koje su morali povući, to nijesu radili. To su oni isti ljudi koji su, nažalost, okretali glavu dok se desetine i desetine fabrika u svim gradovima Crne Gore prodavalo, uništavalo i rasprodavalo. To su oni isti ljudi koji nijesu vidjeli ni prvi milion, ni Prvu banku, ni Telekom, ni Limenku, ni petlju, ni propale garancije, ni enormna zaduženja, ni rasprodaju državne imovine, ništa od toga ti ljudi nijesu vidjeli. To su oni isti ljudi kojima apsolutno ništa od ovoga nije bilo bitno i nijesu apsolutno vodili računa. To su

oni isti ljudi, koji su kao što znamo, dobijali stanove i kredite po povlašćenim uslovima za smiješnu ratu, a sa druge strane uopšte nijesu primjećivali brojne i brojne podstanare u Crnoj Gori. To su oni isti ljudi koji, evo vidite, nijesu uopšte primjećivali na desetine kriminalaca u policiji i koji su glasali i podržavali da se izaberu Veljović, Stojanović, kao što rekoh Milović, Lazović i brojni ostali koji su uništili bezbjedonosni sektor. To su oni isti ljudi koji su, i ovo mi je jako bitno jer se sjećam toga momenta prošle godine u avgustu ovdje u ovoj sali, bili protiv donošenja Zakona o unutrašnjim poslovima kojim bi se kadrovski unaprijedila Uprava policije. Onda nakon ove nesretne tragedije na Cetinju pitali gdje su nam policajci, zašto ih nema. To su, poštovani građani, svi ti ljudi koji su danas pokušali odnosno svih ovih dana i mjeseci da blokiraju, kao što rekoh, ovaj vitalni i ključni akt koji se morao donijeti. To su, takođe, oni isti ljudi kojima se konstantno priviđaju tri prsta i u ovom domu i u Vladi Crne Gore, a na primjer nije im ništa sporno i nijesu ih vidjeli u Budvi, kada se glasa za njihovog predstavnika. To su sve ti ljudi i to su, što sam više puta isticao i što mi je najgore od svega, koji su spremni da jednu tragediju politički koriste, odnosno iskoriste i politizuju.

Evo i na samom kraju, da ne bih više dužio, ja sam, uvaženi ministre, da ne bude da eto mi ne predložimo, da ne pokušavamo da damo doprinos, s obzirom da oni konstantno govore da ova Vlada i ova vlast ništa ekonomski ne unapređuju i nijesu sposobni da obezbijede investicije, iako se ja ne slažem sa tim, a i velika većina građana, ja sam ovdje pripremio jedno 40 centi, uvaženi ministre u apoenima od po 10 centi, da to bude možda osnivački kapital neke državne firme. Pod uslovom da angažujemo ovog velikog ekonomskog maga Blaža Đukanovića koji je već imao iskustva sa ovim stvarima i koji upravo, pazite evo, sa 40 centi uspio da stvori za nekoliko mjeseci 12.000.000 eura, odnosno milion eura mjesečno za taj neki period kako je rasla ta njegova firma. Mislim da mi treba da iskoristimo tu njegovu veliku ekonomsku svijest i sposobnost i stvorimo jedno državno preduzeće, a ne da radimo, odnosno da pratimo ono što su oni radili i kako su se oni ophodili na ovaj način prema državnoj imovini.

Toliko i zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:45:08)

Hvala, poslaniče Leković.

Sada riječ ima poslanik Miloš Pižurica, izvolite.

MILOŠ PIŽURICA (06.02.25 13:45:14)

Hvala, gospodine potpredsjedniče, uvaženi ministre, kolegice i kolege, građani Crne Gore,

Danas pred nama imamo Predlog budžeta za 2025. godinu, rekao bih dugo čekan, ali evo dočekan najzad da se u njemu raspravlja u ovoj Skupštini. Budžet koji će jasno da odredi dalji pravac razvoja Crne Gore i sve ono što nijesmo imali u nekim decenijama prije toga.

Počeo bih sa tim kako su stvari funkcionisale prije 2020. godine, a to je previše bliska budućnost da malo ko se nje ne sjeća. Javni dug je rastao u 2020. godini i dostigao je čak 105,3% BDP-a. Budžetski deficit je bio konstantno iznad 5%. Dva puta je povećavana stopa PDV-a, što je dodatno opteretilo standard naših građana. Penzije i zarade su rasle minimalno, a u periodu od 2012. godine, do 2020. godine su porasle, vjerovali ili ne, 37 eura. Građani su živjeli teško sa niskim primanjima i visokim nametima. Da li neko može da zamisli da se može preživjeti mjesec sa minimalnom platom od 222 eura ili sa minimalnom penzijom od 128 eura? Dosta naših građana, nažalost, to nije morala da zamišlja, već je sa tim primanjima morala da se bori da prehrani svoju porodicu iz mjeseca u mjesec u jednoj, rekao bih, grčevitoj borbi za preživljavanjem. Stabilizacija budžeta i finansija počela je 2020. godine, ali snažni zamah napravila je u 2024. godini, gdje imamo suficit budžeta u prvih deset mjeseci 2024. godine od 75.000.000 eura, što predstavlja 1% BDP-a, a što je glavno da je to pokazatelj da više zarađujemo kao država nego što trošimo. Osnovna stopa PDV-a nije povećana, što znači da nijesu građani dodatno opterećivani. U državnoj kasi imamo 600.000.000 eura likvidnih sredstava. Crna Gora bilježi snažne ekonomski rast sa realni rastom BDP-a od 4,8% dok je inflacija u padu i imamo trenutno jednu od najnižih u Evropi oko 2,5 ili niže od toga.

Prihodi u ovom budžetu, rekao bih, da su pažljivo planirani, pa imamo da će porez na dodatnu vrijednost da donese u državnom budžetu u ovoj godini 1,37 milijardi eura, što je i najveći prihod budžeta, porez na dohodak fizičkih lica 108,3 miliona eura, uz rast očekivan kroz povećanje zarada i zapošljavanja. Porez na dobit pravnih lica 219,9 miliona eura, što potvrđuje rast profita kompanija. Doprinosi za penzijsko i invalidsko osiguranje 449,1 milion eura i porez smanjenja stope doprinosa i akcize 403,5 miliona eura.

Ono što sigurno mora da, prije svega, raduje naše građane, a to je povećanje plata i penzija kao jedna ključna ekonomska pobjeda ove vlade i jedna od ključnih predizbornih poruka Pokret Evropa sad. Imamo već da je prosječna plata u Crnoj Gori u decembru bila 1.012 eura, što je čak i više od onoga što smo obećali u predizbornoj kampanji, a prvi put imamo da Crna Gora prosječnu platu ima iznad jedne članice Evropske

unije, što je zaista jedan impresivan rezultat. Imamo povećanje minimalnih zarada i imamo povećanje minimalnih i svih ostalih penzija što je, vjerujem, obradovalo svako od naših najstarijih građana. To ne možemo reći da je samo statistika, to su stvarne promjene koje omogućavaju građanima Crne Gore da žive bolje, sigurnije i dostojanstvenije. Ovaj dramatičan rast plata i penzija pokazuje da politika povećanje zarada nije samo obećanje, to je stvarnost koju građani osjećaju svakog mjeseca.

Reka bih da je plan zaduživanja veoma jasno planiran i da će najveći dio da ode na otplaćivanje ranijih dugova, a ostalo na kapitalne projekte i na fiskalnu rezervu. Takođe, raduje i kapitalni budžet za 2025. godinu i rekordna ulaganja u infrastrukturu. Svi se nadamo da će druga dionica autoputa, zaista bih apelovao na Vladu da učini sve da počne u 2025. godini onako kako je planirano od evropskog novca i evropskih izvođača radova, planiranje Jadransko-jonskoga autoputa, ulaganje u zdravstvo i obrazovanje. Napredak na evropskom putu otvara 400.000.000 eura iz EU fondova i investicije i reforme.

To je jedna od ključnih poruka i ono gdje vidimo Crnu Goru 2028. godine, a to je kao 28. punopravnu članicu Evropske unije što mislim da je ostvariv san naše generacije. Ono što se dešavalo u 2024. godini mora se nastaviti i u 2025. godini, a to su stabilizovane finansije, budžetski suficit, dalji rast plata i penzija, novi projekti infrastrukturni i napredak ka evropskom putu i povlačenje evropskih fondova. Što se tiče poslanika Pokreta Evropa sad nema dileme da ćemo održati budžet koji je pred nama. Takođe, gospodine ministre, Vi često poručujete i dajete nam dalje da ste kao ekspert u Vladi Crne Gore i to se svakako je jedna dobra vijest, kao ministar finansija, jednom ste čak, nažalost, rekli da ste stranka Ministarstva finansija, ali bih ja Vama poručio da u 2025. godini kao vaš slogan uzmete slogan Pokreta Evropa sad sa lokalnih izbora, na čijoj kvoti ste i postali ministar, a to je još jače. Odlična 2024. godina i još jače u 2025. godinu. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 13:52:16)

Hvala, poslanice Pižurica.

Sada riječ ima poslanik Albin Čeman.

Izvolite, kolega Čeman.

ALBIN ČEMAN (06.02.25 13:52:26)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Nurković.

Uvaženi ministre sa saradnicama, koleginice i kolege i poslanici, uvažene građanke i građani,

Kada govorimo o budžetu, kao jednom od najvažnih zakona koje treba donijeti u jednoj kalendarskoj godini, ne možemo a da ne kažemo da su izvorni prihodi budžeta planirani u iznosu od dvije milijarde 886,1 milion eura i da u odnosu na prihode planirane za 2024. godinu su veći za 102.000.000 eura odnosno 3,7% i pored smanjenja za penzijsko i invalidsko osiguranje planirano u sklopu reforme smanjenja poreskog opterećena na zaradi.

Ono što moram istaći je da budžet ima i vidljivu socijalnu komponentu. U plan državne kase su inkorporirane veće plate, tako da ćemo imati povećanje minimalne plate sa 450 na 600, odnosno na 800 eura, uz prosječnu platu veću od 1.000 eura. Imaćemo garantovanu penziju za naše najstarije sugrađane koja im omogućava dostojanstven život, kao i povećanje naknade za stručno osposobljavanje i studentskih kredita.

Unapređenja standarda građana je intezivan investicioni ciklus, sprovodi se uz punu stabilnost javnih finansija, što se garantuje time da se budžetski deficit zadržava na nivo od prosječno 3,3% u naredne tri godine i neto javni dug na nivou prosječno 61% BDP, što je neznatno više od gornje granice definisane Mastihtskim sporazumom i značajno manjim od velikoga broja država članica Evropske unije.

Kad je u pitanju oblast zdravstva u prethodnoj godini urađeno je dosta toga. Dakle, urađene su tri klinike. Klinika za psihijatriju, Klinika za infektivne bolesti i Klinika za dermatovenerologiju. Znamo da praktično od 60-ih godina mi u Crnoj Gori nijesmo imali izgradnju neke nove bolnice ili neke nove zdravstvene ustanove. Takođe, rekonstruisane i adaptirane su mnoge medicinske ustanove kako na primarnom tako i na sekundarnom nivou. Obezbijeđena su sanitetska vozila sa kompletnom potrebnom opremom za rad, takođe, i druga medicinska oprema.

Za ovu godinu planirani su nekoliko značajnih projekata iz oblasti zdravstva. Izgradnja doma zdravlja u City kvartu, izgradnja opšte bolnice u Pljevljima, rekonstrukcija jedinice intezivnoga liječenja Kliničkog centra Crne Gore za koju mogu reći da je žila kucavica, odnosno srce zdravstvenog sistema Crne Gore. Takođe, planira se u skorije izgradnja univerzitetskog kliničkog centra, uz pomoć evropskih partnera. Juče sam, moram podijeliti sa građanima, dobio još jednu lijepu vijest, a to je da su specijalizanti odnosno ljekari na specijalizaciji van države Crne Gore, juče po prvi put primili povećanu naknadu od 660 eura za odvojeni život na mjesečni nivo, koja je do sada bila 330 eura, a s obzirom da ova nadoknada nije povećavana još od 2009.

godine. Ovom prilikom bih pohvalio odluku Vlade Crne Gore, a s obzirom da smo koleginica Anđela Vojinović i ja u svome amandmanu tražili da taj mjesečni iznos bude 650 eura, mi smo tada taj amandman povukli i priznaću da je Vlada bila izdašnija za nekih 10 eura.

Ono što želim kazati je da je ovdje ostao je jedan mali problem, a to su ljekari na specijalizaciji unutar Crne Gore koji su van svog mjesta prebivališta, kojima je ova mjesečna naknada iznosi 110 eura i koleginica Anđela Vojinović i ja smo amandmanom tražili da ta sredstva budu 350 eura na mjesečnom nivou. S obzirom da se radi o sistemskom zakonu, zakonskom rješenju koji osim ljekara obuhvata i mnogo veći aspekt zaposlenih u javnom sistemu, te stoga zahtijeva i dogovore mnogih strana mi ćemo ovaj amandman povući uz obećanje i garancije i Ministarstva zdravlja i Ministarstva finansija da će se naći modalitet i da se pomogne i ovim ljekarima. Da li će to biti da se dozvoli i ljekarima koji su na specijalizaciji unutar države Crne Gore, ali van mjesta prebivališta, koji ne specijaliziraju za Klinički centar Crne Gore, da im se dozvoli, odnosno da im bude plaćeno dežurstvo i taj dopunski rad, razmatraće se modalitet. Ono što me raduje da će se i za taj problem naći adekvatno zakonsko rješenje na zadovoljstvo svih ljekara u Crnoj Gori.

Ono što bih želio još istaći jeste da budžet ima i razvojni karakter. Kapitalni budžet je planiran u iznosu od 280.000.000 eura za realizaciju višegodišnjih projekata, ukupne procijenjene vrijednosti 3,7 milijardi eura. Kapitalni budžet, možemo reći, je dosta regionalno uravnotežen. Sjeverni region ovaj put nije zaboravljen. Imamo predviđena sredstva za razvoj zimskog turizma i ulaganju Ski centar Cmiljača (Bijelo Polje), Ski centar Hajla (Rožaje), Ski centar Žarski Mojkovac, kao i unapređenje hirotehničke strukture u Ski centru Kolašin, valorizacija Đalovića klisure u Bijelom Polju. U Pljevljima imamo nastavak realizacije velikih projekata toplifikacije i vodosnabdjevanja, u Beranama izgradnja postrojenja za pripremu pitke vode sa vodoizvorišta Merića vrelo, kao i vodovoda Buče ... vodovod.

Što se tiče Petnjice, odnosno opštine iz koje ja dolazim, predloženim budžetom moramo biti zadovoljni jer ubrzo počinju radovi na regionalnom putu Petnjica-Bioča koji je višedecenijski san građana ovoga područja i koji je, mogu slobodno reći, prozor u svijet za ovu opštinu. Veliki značaj ima i to što uz samu dionicu puta je planirana i biznis zona i ministar finansija i premijer su bili prisutni, zajedno sa mnom, kada se baš na tom lokalitetu prije nekih pola godine polagao kamen temeljac za izgradnju fabrike na tome prostoru. Postoji jedan veliki potencijal za budući investicioni ciklus u ovoj opštini. Takođe, u kapitalnom budžetu su planirani, i za opštinu Petnjica, projekti i sanacije gradskoga vodovoda, regulacija rijeke Popče, izgradnja kanalizacione mreže za centar Petnjice, izrada projekta magistralni put Podvade-Trpezi - Kalače, izrada magistralnoga puta Petnjica-Haništa, do granice sa Srbijom, sanacija klizišta Podvade, sanacija klizišta na regionalnom putu R20 Berane - Kalače -Petnjica, kao i izgradnja Kuće ćilima u Petnjici.

Moram izraziti zahvalnost koleginicama i kolegama iz Bošnjačke stranke, kolegi Seidu Hadžiću iz Pokreta Evropa sad, kao i kolegama Mehmedu Zenki Demokratske unije Albanaca i kolegi Iliru Čapuniju iz Albanske alijanse koji su, pored moje malenkosti, potpisnici ovog zaključka kojim ćemo obavezati Vladu da opredijeli 200.000 eura za izgradnju Kuće ćilima u Petnjici, kojim ćemo sačuvati preko 700 unikatnih primjeraka bihorskih ćilima koji se trenutno čuvaju u džamiji u Petnjici. Koja je, prema nekim istorijskim podacima, najstarija troetažna džamija na Balkanu. Na ovaj način ćemo sačuvati izraz bihorske žene koji je utkan i satkan u istoriji ovog kraja, koji će, takođe, na ovaj način biti dio turističke ponude naše opštine. Kada su u pitanju sredstva za lokalnu infrastrukturu, opredijeljena su sredstva za asfaltiranje lokalnog puta Padež-Crveni put za mjesne zajednice Trpezi i Kalica u iznosu od nekih 170.000 eura, kao i za adaptaciju lokalne infrastukture oko 230.000, dakle nekih 400.000 eura za lokalnu infrastrukturu. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 14:01:03)

Hvala, poslaniče Ćeman.

Sada riječ ima poslanica Milica Rondović. Izvolite, koleginice.

MILICA RONDOVIĆ (06.02.25 14:01:11)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Koleginice i kolege, uvaženi građani Crne Gore, poštovani ministre sa saradnicima,

Danas razmatramo Predlog zakona o budžetu za tekuću 2025. godinu, iako zbog izrazito neodgovornog ponašanja opozicije koje niko u Crnoj Gori ne može racionalno pravdati, nijesmo usvojili budžet u za to zakonom predviđenom roku. Važno je istaći da je Vlada ispunila svoju obavezu i do 15. novembra predala je Skupštini Crne Gore predlog koji je u potpunosti usklađen s našim ekonomskim prioritetima.

Odlaganje usvajanja budžeta zbog blokade kolega iz opozicije koju je na vrlo kulturan i dostojanstven način otklonio predsjednik Mandić, nakratko je stvorila nesigurnost u planiranju resursa i realizaciji ključnih

projekata. Kolege iz opozicije su, izgleda, zaboravile da bez usvojenog budžeta finansiranje potrošačkih jedinica bi bilo ograničeno na najviše 1/12 stvarnih izdataka iz prethodne godine dok bi kapitalne investicije bile potpuno zamrznute. Zaboravili su, izgleda, da svojim djelovanjem rade protiv svih građana i države kojoj se zaklinju.

Ono što želim posebno da istaknem, a i zbog svih građana Crne Gore, da je predsjednik Skupštine gospodin Andrija Mandić pokazao šta znači istinski napredak i za vrlo kratko vrijeme učinio da u Skupštini imaju svi jednaka prava. To što mu političke snage koje sebe nazivaju progresivne pripisuju da upravlja premijerom i aktuelnom većinom, ne bih to tako formulisala. Prije bih rekla da svaki partner u njemu vidi stabilnost, dobru namjeru i želju za napretkom koja je u svakom trenutku veća od partijskog interesa.

Sada bih prešla na budžet. Ono što bih željela da naglasim da poređenjem potrošačkog i kapitalnog budžeta sa prethodnom godinom, jasno je da se bavimo razvojnim planovima. Kapitalni budžet povećan je za 15%, a potrošački za 7%. Realizacija kapitalnog budžeta za prošlu 2024. godinu bila je 105% veća, a u nekim prethodnim godinama bila je samo 30%. Smatram da su među najvećim izazovima za našu državu sudstvo, bezbjednosni sektor, prosvjeta, infrastruktura i razvojni projekti koji bi stvarali nova radna mjesta. Zbog toga sam detaljno analizirala ove sektore i uporedila budžet za 2024. i Predlog za 2025. godinu. Ispostavilo se da su sredstva za obrazovanje, nauku i sport povećana za 19.000.000 eura, zdravstvo za 32.000.000 eura, saobraćaj za 43.000.000 eura, dok je za javnu bezbjednost i odbranu predviđeno dodatnih 6.000.000 eura. Pravosuđe i poljoprivreda, takođe, bilježe porast sredstava. Ukupni prihodi povećani su za 6%, što nam daje veći budžetski prostor za realizaciju projekata.

Kao poslanica koja dolazi iz opštine Pljevlja, upoznata sam sa izazovima naše zajednice. Putna infrastruktura je ključna za razvoj sjevera, naravno i za Pljevlja. Bez puteva nema razvoja sjevera i otvaranja novih radnih mjesta. Seoski putevi ne smiju biti zaboravljeni jer su od velikog značaja za razvoj seoskih područja i život njihovih stanovnika. Na osnovu mog predloga, biće obezbijedeno iz kapitalnog budžeta 300.000 eura za rekonstrukciju puta Kalovića kuća - Lađana čija ukupna vrijednost iznosi 900.000 eura koja će biti realizovana u narednoj godini. Potrebna je potpuna rekonstrukcija puta jer je nebezbedan za saobraćaj i postoji inicijativa da se zatvori. Drugog alternativnog rješenja nema, tako da bi zatvaranjem ovog puta oko 30% teritorije opštine bilo potpuno blokirano. Iskrena da budem, analizirajući ovaj budžet najviše sam se bazirala da proučim predloge koji se odnose na Pljevlja. Kao najveći industrijski centar u Crnoj Gori, nijesmo dobro povezani sa ostalim djelovima države.

Predlogom zakona o budžetu, njegovim usvajanjem nastaviće se realizacija rekonstrukcije izgradnje puta Vtulja - Mijakovići do kraja 2025. godine jer je njegova ukupna vrijednost 9.330.000. Rekonstrukcija regionalnog puta R3 Pljevlja - Dajevića Han, izgradnja parkinga kod gradskog groblja sa pristupnom rampom Opšte bolnice Pljevlja, rekonstrukcija regionalnog puta Pljevlja - Metaljka, ukupna vrijednost 34.000.000 eura. Sljedeći projekat koji je najvažniji za Pljevlja jeste toplifikacija. Dugo vremena Pljevlja čekaju na toplifikaciju, skoro više od 40 godina. U pitanju je čekanje na zdravu životnu sredinu, gašenje toplane u centru grada i brojnih individualnih ložišta. Ovaj projekat je važan ne samo za Pljevlja nego i za državu Crnu Goru zbog zatvaranja Poglavlja 27 - životna sredina i pristupanje u Evropsku uniju. Izgradnja bolnice je jedna od najvažnijih investicija za unapređenje zdravstvene zaštite i kvaliteta života stanovnika Pljevalja. Ekološka rekonstrukcija Termoelektrane, rekultivacija deponije Maljevac. Sigurna sam da će se višedecenijski problemi riješiti kao što je zagađenje vazduha, zemljišta, vode, neadekvatna infrastruktura za upravljanje otpadom.

Kao prosvjetni radnik mislim da je stanje škola u infrastrukturnom pogledu veoma loše. Posebno su lošeg stanja škole na sjeveru. Prema raspoloživim informacijama, planirane su investicije u infrastrukturu škola, oko 43 projekata vrijednih 197.000.000 eura. Predviđaju izgradnju deset novih objekata i pet rekonstrukcija. Nažalost, prilikom izrade Nacrta budžeta, škole u Pljevljima nijesu bile obuhvaćene nijednim od ovih projekata. Tu posebno ističem potrebu za rekonstrukcijom krova u Osnovnoj školi „Salko Ajković“ koja već duže vrijeme prokišnjava i predstavlja bezbjednosni rizik. Stoga, imala sam stav da je bilo neophodno osigurati bezbjedne i adekvatne uslove za boravak i rad učenika i nastavnog osoblja. U dogovoru sa resornim ministrom obezbijedićemo potrebna sredstva za hitnu rekonstrukciju krova, čime se garantuje sigurno školsko okruženje za sve korisnike. Ova investicija bila bi ulaganje u budućnost naše djece i njihovu sigurnost i kvalitet obrazovanja, uz rekonstrukciju krova u Srednjoj stručnoj školi koja broji 700 učenika potrebna je izrada projektne dokumentacije za izgradnju fiskulturne sale i uređenje dvorišta. Ova škola decenijama nema fiskulturnu salu, a nastava se izvodi u Sportskom centru Ada.

Opšte je poznato da su obećanja za razvoj Pljevalja, u periodu do 2020. godine, bila brojna, ali su ostala neostvarena. Projekti poput drugog bloka Termoelektrane, cementare, pruge Bijelo Polje - Pljevlja, uređenja gradske pijace, izgradnja bazena, aerodroma, toplifikacije i mnogi drugi ostali su samo riječi. Poseban izazov predstavlja demografski trendovi. Za pet decenija prepolovio se broj stanovnika. Sve su rezultati Demokratske partije socijalista i njihovih satelita koji i dan danas drže stranu. Ova parlamentarna većina ima sluha za Pljevlja i cijeli sjever Crne Gore. Zbog toga sam sigurna da ovaj budžet neće ostati samo

na papiru, ulaganje u našu državu, biće usmjerena tamo gdje su najpotrebnija, a predloženi projekti će se ostvariti.

Očekujem da će se realizacija projekata za Pljevlja i okolinu ubrzati donoseći konkretnu korist našim građanima. Nijedan razlog za neusvajanje ne bi imao opravdanje u ovom trenutku. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 14:10:16)

Hvala, poslanice Rondović.

Sada riječ ima poslanik Dane Marković, još jedan Pljevljak. Izvolite.

DANE MARKOVIĆ (06.02.25 14:10:24)

Zahvaljujem, gospodine predsjedavajući, dame i gospodo, uvaženi gospodine ministre sa saradnicima, poštovane kolege i građani Crne Gore,

Danas govorimo o nastavku puta na koji smo krenuli sa programom Evropa sad 1, nastavili sa programom Evropa sad i sa budžetom za prethodnu godinu. Prethodna godina, 2024, bila je dinamična godina koja je donijela najveća povećanja u istoriji Crne Gore, godina u kojoj je minimalna plata porasla na 600 i 800 eura, prosječna plata preskočila 1.000 eura, minimalna penzija na 450, a prosječna penzija je prešla 530 eura. Danas građani Crne Gore imaju znatno veća primanja od zemalja u regionu. Primanja koja su u rangu nekih članica Evropske unije.

Najrazvijenije zemlje koje su imale veća primanja pet i šest puta kao što su Austrija i Njemačka sada će imati primanja veća ne pet ili šest puta već između dva i po i tri puta. Za ovo navedeno zaslužni su program Evropa sad 1, program Evropa sad 2, poreske reforme, ali i odgovorno i profesionalno upravljanjem javnim finansijama, ja vam se na tome zahvaljujem.

Zahvaljujem svima koji su učestvovali u ovim procesima i želim da izrazim nadu i očekivanje da ćete biti uspješni u 2025, kao što ste bili uspješni i u prošloj godini. Izgledi za 2024. godinu prije godinu dana nijesu izgledali nimalo sjajno ili su nas tako ubjeđivali poslanici opozicije. Ubjeđivali su građane da ćemo krajem 2024. godine doživjeti totalni kolaps. Tako je jedan od poslanika opozicije tvrdio da je budžet za 2024. godinu preoptimističan, nerealan, neodrživ, da se planirani prihodi od 2,7 milijardi ni blizu neće ostvariti, da će nedostajati novca za plate, penzije i socijalna davanja, da će se povećati nameti na građane i privredu, da će se desiti rast sive ekonomije, da ćemo novac od zaduženja koristiti za tekuću potrošnju, a da će MMF i kreditori da bježe od nas.

Drugi je bio kategoričan da će doći citiram - *do linearnog smanjivanja plata, penzija i svih socijalnih davanja u 2024. godini*. Treći, da će inflacija biti znatno veća od rasta plata i penzija. Četvrti, namjerno ne pominjem imena, je tvrdio da kada je u drugoj polovini godini nestane novca da će doći do zaduživanja po brutalnim kamatama, da ćemo se zadužiti milijardu eura više nego što je planirano, ali da će inflacija biti ogromna. Peti je izjavio, onako slikovito, da ćemo sve pojesti, a onda prositi po komšiluku, da će nedostajati 650.000.000 eura i to pod uslovom da ne dođe do centa povećanja plata i penzija u odnosu na 2023. godinu. Sedmi, da ćemo imati nešto između grčkog i argetinskog scenarija.

Uvaženi gospodin ministar je trpio ovu torturu zajedno sa nama, a čini mi se da je tada rekao sljedeće, da će inflacija biti 5%, da vas sve podsjetim zvanično je bila oko 3,3%. Nećemo se zaduživati za tekuću potrošnju, i koliko znam nijesmo nikakvih manjkova o od 1.650.000.000 i nikakvih brutalnih kamata nije bilo.

Ukupni planirani prihodi i za koje su rekli jasno da se neće ni blizu ostvariti od 2,7 milijardi su prešli ovaj iznos. Prihodi od PDV-a planiran na 1,2 milijarde bio je 20.000.000 veći, porezi na dohodak, akcize, doprinosi bile su gotovo isti kao što je planirano. Porez na dobit je bio gotovo 10.000.000 eura veći od planiranog, pri tome plate su porasle za 25%, penzije za 23%, uvećan nam je kreditni rejting, a kapitali budžet je ostvaren 105%.

Životni standard ne čine samo primanja, već i druge oblasti koje zavise od države i budžeta, a na prvom mjestu su zdravstvo i obrazovanje. Fond zdravstva za 2025. godinu je ukupno 452.630.000 eura. Poređenje radi u odnosu na prosjek pojedinačnih naših zlatnih godina od 2018-2020. godine dva puta je veći.

Napominjem, da je od prije 2020. godine zaostao dug za lijekove preko 60.000.000 eura koji se svih ovih godina redovno vraća u ratama. Od kada je uveden program Evropa sad 1 budžet fonda po kritičarima i lažnim objektivnim analitičarima trebao je da se uruši i propadne, a on je rastao 8%, pa 18%, pa 37%, pa 50%, pa sad je 60% veći u odnosu na 2020. godinu. U odnosu na 2023. godinu je veći za 17%, a u odnosu na prošlogodišnje veći za 28.000.000.

Moramo se sjetiti 2015. godine kada je Crna Gora bila na pretposljednem mjestu po izdvajanju za zdravstvo u odnosu na BDP u Evropi.

Gospodine ministre, ono na šta moram usmjeriti Vašu pažnju su zarade srednjeg medicinskog kadra. Mislim da nijesu adekvatne njihovom doprinosu i da ćete naći način u komunikaciji sa Ministarstvom zdravlja i sindikatima da ih povećate, jer su ovi ljudi to zaslužili.

Što se tiče kapitalnih projekata u zdravstvu za njih su obezbijeđena posebna sredstva i moram radi informisanja građana da ponovim koji su to objekti. To su izgradnja opšte bolnice u Pljevljima, izgradnja klinike za hematologiju sa PET centrom, izgradnja doma zdravlja City kvart, izgradnja i opremanje univerzitetskog kliničkog centra, nabavka magnetnih rezonanci za Opštu bolnicu u Nikšić i Bijelo Polje.

Što se prosvjete tiče, osim povećanja plata prosvjetnim radnicima u 2024. godini nastavlja se rad na vrtićima, školama, fiskalnim salama, rade se rekonstrukcije, dogradnje i izgradnje.

Završava se ili su završeni novi sistem grijanja u 17 škola, 2.000.000 eura, uloženo je 7.000.000 u računarsku opremu, nabavljena 42 nova vozila za učenike, ne funkcionere, u vrijednosti od 2.500.000 eura.

I na kraju, što se tiče Pljevalja kapitalni budžet je u mjeri mogućeg, nažalost ni mnogo bogatije zemlje ne bi imale dovoljno novca koliko je potrebno za brz oporavak bilo koje osiromašene opštine na sjeveru. Nastavlja se rekonstrukcija Termoelektrane, izgradnja toplovoda, izgradnja opšte bolnice, ulaže se u vodosnabdijevanje i nekoliko putnih pravaca, prije svega u projektovanje. Ovdje zaista moram na kraju pomenuti da je predviđen završetak radova na putnom pravcu Vtulja-Mijakovići i dinamika sa kraja prošle godine je obećavajuća. U prethodnom periodu, kao što znaju Pljevljaci, radilo se na ovom i još na dva putna pravca u ukupnoj dužini oko 40 km. Izračunao sam da je na ova tri putna pravca postignut rekord, jer je zbirno kašnjenje na ove tri kratke dionice ukupne dužine od 40 kilometara bilo deset godina. Nadam da nam se slični rekordi neće ponavljati, već da ćem ostati upamćen po nečem suprotnom. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 14:17:27)

Hvala, poslaniče Marković.

Sada riječ ima poslanica Jelenka Andrić. Izvolite, kolegice Andrić.

JELENKA ANDRIĆ (06.02.25 14:17:35)

Zahvaljujem, potpredsjedniče, uvaženi ministre sa saradnicima, poštovane kolegice i kolege, poštovani građani i građanke Crne Gore,

Danas konačno dobismo, juče i danas, priliku da govorimo o budžetu iako smo prethodna dva mjeseca imali prilike da slušamo dosta na ovu temu i negdje čuli smo vrlo oprečne stavove - da li je važan ili ne.

Ono što bih na početku svog izlaganja htjela da istaknem je svakako činjenica da je ovo jedini zakon koji se ne tiče pojedinačno jedne grupacije ljudi. On obuhvata svakog čovjeka u Crnoj Gori i ovo je zakon koji ne zavisi ni od vjere, ni od nacije, ni od starosti, niti od obrazovanja ili stručne spreme.

Kao neko ko nije ekonomista po struci i ko ne barata ovim ekonomskim terminima negdje ću ostati dosljedna sebi, ali i ljudima koje predstavljam u ovom Parlamentu i pokušati da ovaj budžet sagledam ministre iz jednog malo drugačijeg ugla.

U Vašem izlaganju juče ste kazali da Crna Gora ima veliki dug od 3.500.000.000 eura koje će morati da vrati u narednom periodu. Dug Crne Gore je mnogo veći. Mnogo veći. Dug Crne Gore se ne mjeri brojkama, on se mjeri pogledima ljudi koje svakodnevno viđam, sa kojim razgovaram, i ako govorimo o budžetu i o svemu onome što je Pokret Evropa sad uz podršku parlamentarne većine, ali i 44. Vlada sprovela u djelo ne mogu, a da ne kažem - treba još, mora još. Mora zbog svakog sela, posebno sa sjevera Crne Gore, odakle i ja dolazim, zbog svakog puta, zbog svake džamije i crkve koje nemaju puta, zbog svakog djeteta koje nema prevoz do škole, zbog svih nas koji smo odrasli u tim uslovima. Zbog svakog radnika, moram da ih pomenem prosto radi se o mojim Bjelopoljcima, i njih 190 i dalje čeka svoje davno zarađene zarade, ministre. Već sam pričala na tu temu. To jeste zaostavština jednog drugog vremena, ali mi kao potomci onih koji su gradili ovo društvo imamo obavezu da ispunimo ono što vlade prije nas nijesu, jer ti ljudi nijesu krivi. Ti ljudi i danas čekaju, ali nadam se da neće još dugo.

Ono što bih, naravno ne želeći da se ponavljam i da podvlačim one crte koje su vrlo jasno kolege istakle tokom diskusija, je da se fokusiram na moju opštinu, odnosno opštinu iz koje dolazim. Da ne nabrajam koliko je opština Bijelo Polje kroz ove državne budžete dobijala projekata, ali bolje da kažem kvazi projekata koje se nikada nijesu realizovali. Ove godine vidim vrlo konkretne stvari, ali da se vratim samo korak unazad i da kažem jednu Andrićevu misao koja nikako da mi izađe iz glave od kad sam negdje počela da se bavim politikom i uopšte da brinem neke druge brige, ne one svakodnevne, ne one koje su vezane za lični nivo - *Kad dobra uprava i plemenita vještina pružiše ruku jedna drugoj nastade ovaj krasan most*. Ovaj vaš budžet je

most između građana i države, jedne odgovorne države koja je kadra da promijeni zbilju, da promijeni kurs i da nas sve zajedno povede u neku svjetliju budućnost i na tome vam čestitam, kao i 44. Vladi.

Šta ja, kao neko ko nije ekonomista, opet podvlačim, vidim u budžetu za 2025. godinu? Vidim da će jedna opšta bolnica u Bijelom Polju dobiti ulaganje u tri operacione sale, odnosno adaptaciju tri operacione sale i dodatnih prostorija. Vidim da ćete u ovoj godini obezbijediti taj davno obećani aparat za magnetnu rezonancu. Takođe, vidim kao građanka Bijelog Polja i negdje u razgovoru sa menadžmentom bolnice, na čelu sa dr Kenanom Erovićem, da će Opšta bolnica u saradnji sa Ministarstvom zdravlja i Ministarstvom finansija i negdje imam, čini mi se, premijeru da govorim na ovu temu, dobiti jednu adaptaciju koja će se ticati jedne ranjive kategorije našeg stanovništva, a govorim o onkološkim pacijentima. Predlogom budžeta za ovu godinu jasno su označena ulaganja u zdravstvo i negdje u razgovoru, opet ponavljam, sa Ministarstvom finansija i Ministarstvom zdravlja, a prvenstveno prateći potrebe Opšte bolnice Bijelo Polje obezbijediće se dodatna sredstva za izradu dokumentacije, radove i opremanje postojećih prostorija bolnice za onkološke pacijente. Ovo nije samo jedna stavka u budžetu. Ova stavka se tiče svakodnevne borbe, iscrpljujuće borbe ljudi koji narušenog zdravlja moraju, prinuđeni su da dolaze do Podgorice, da bi primili hemioterapiju. Ova stavka se tiče i činjenice da je u Opštoj bolnici u posljednje tri godine počeo sa radom onkološki konzilijum koji je već u prvim mjesecima opravdao razloge svog postojanja. Ovo se tiče i budžeta jer će se rasteretiti upravo one stavke gdje se izdvajala velika količina novca za sanitetska vozila da bi pacijenti sa sjevera došli do Podgorice da prime terapiju, a potom vraćani u mjesto stanovanja.

Takođe, tiče se i onog ljudskog u nama, zato sam i u svom onom prvom dijelu izlaganja istakla da je budžet zakon koji se tiče svakog pojedinačnog čovjeka u Crnoj Gori. Ti ljudi već dovoljno pate i ako ne obezbijedimo uslove da njihov život olakšamo onda je naša odgovornost velika.

Takođe, ono što valja istaći u ovoj diskusiji je da kada imate dobru upravu, a to upravo vidimo sada i na državnom, ali imamo sporadičnih primjera i na lokalnom nivou, posebno bih istakla da Opšta bolnica to zasluhuje. To zasluhuju građani sjevera, ali prvenstveno ustanova na čijem je čelu uvaženi dr Kenan Erović koji je uspio za samo tri godine da vrati 1.000.000 duga koliko je ova bolnica imala i da u bolnicu izvrši rekonstrukcije i ulaganja u vrijednosti od 2.700.000 eura.

Međutim, htjela bih u svom izlaganju, iako se već malo odužilo da istaknem još jednu stavku koja će sigurno obradovati moje Bjelopoljce, a tiče se putne infrastrukture i onoga što je bilo negdje zamišljeno kao amandmansko djelovanje poslanika Pokreta Evropa sad. Mi smo od Vas, ministre, tražili da budžetom obezbijedite asfaltiranje, sanaciju postojećeg putnog pravca Tomaševo - Sokolac u dužini od devet kilometara. Vrijednost ovih radova je 800.000 eura. Ono što smo dobili kao obećanje i što vidimo na kraju u budžetu, u samom tekstu budžeta, je da ste vi zaista ova sredstva opredijelili i da su preusmjerena lokalnim samoupravama gdje se jasno naznačilo da će se asfaltirati ovaj putni pravac. Mnogo je sela kojima treba jednako pomoć, ali ono što bih negdje poželjela da poručim svim građanima i građankama Crne Gore, ali prvenstveno Bjelopoljcima, jer sa njima komuniciram svakodnevno stavka po stavka, korak po korak i stići ćemo do cilja. Sigurna sam u vaš rad, sigurna sam da svi zajedno bez politikanstva, bez onih ispraznih priča možemo da opravdamo tezu da mi znamo mi možemo i mi umijemo i hoćemo bolje za svakog građanina i za svaku građanku Crne Gore. Zahvaljujem, ministre, i moju podršku ćete uvijek imati dok ovako radite.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 14:26:22)

Hvala, poslanice Andrić.

Sada riječ ima poslanik Bogdan Božović i za danas imamo prijavljenog samo još poslanika, Jovana Vučurovića. Ukoliko se ne pojavi onda ćemo sa ovim i završiti današnji rad.

BOGDAN BOŽOVIĆ (06.02.25 14:26:41)

Zahvaljujem, predsjedavajući.

Uvaženi ministre sa saradnicima, poštovani građani,

Na samom početku napravio bih malu digresiju čisto da bi se građanima pojasnile neke stvari, jer u prethodnom periodu, kada je riječ o budžetu za 2024. godinu bili smo da kažem tako žrtve brojnih manipulacija i neistina koje su plasirane od strane opozicije, sa jasnim ciljem da se politički, naravno, profitira.

Želim samo par stavki da naglasim tj. par podataka koji govore o uspješnosti realizacije budžeta za 2024. godinu. Dakle, plan je realizovan sa imponantnim, po meni, 99%, prihodi su veći u odnosu na one koji su planirani za 184.000.000 eura. Ono što je važno naglasiti da nakon primjene programa Evropa sad 1, a posebno programa Evropa sad 2, mi imamo rast BDP-a. Ukoliko uporedimo, za građane možda i dvije najvažnije kategorije, kao što su zarade, do 2020. godine prosječna plata u Crnoj Gori iznosila je 524 eura, a već danas tj. krajem ove godine smo imali da je ona preko 1.000 eura. To je još jedno od brojnih realizovanih

obećanja koje smo dali građanima kada smo preuzeli najvažnije funkcije u državi tj. preuzeli odgovornost. Dakle, imamo i sa druge strane povećanje penzija i za vrijeme 43. Vlade prosječne penzije su se povećale oko 20%, nastavljen je taj trend i u radu i karakteristike rada 44. Vlade i one su povećane 35%.

Ova vlada i prethodna, sve one vlade od 2020. godine su bez ikakve dileme opredijeljene da rade, prije svega, u interesu građana Crne Gore ne praveći nikakvu razliku, za razliku od prethodnih vlada i režima koji su radili u interesu uskog kruga ljudi koji je bio okupljen oko samog vrha Demokratske partije socijalista. Crna Gora je najviše ličila na jedan feud gdje smo imali jednog gospodara koji se za sve pitao i koji je omogućio prvenstveno sebi i ljudima oko sebe da mogu da steknu basnoslovno bogatstvo koje se možda mjeri i sa milijardama eura dok je narod Crne Gore siromašio i što je najveća žal veliki broj mladih ljudi se odselio.

Kada je riječ o budžetu koji je planiran za 2025. godinu mi imamo stabilne izvorne prihode čije je povećanje je rezultat, prije svega, veće naplate po osnovu PDV-a, akciza, poreza na dobitak, kao i naknada po osnovu igara na sreću. Kada govorimo o izdacima oni su ravnomjerno raspoređeni na, po meni, u ovom trenutku možda i tri ključna sektora kao što su zdravstvo, obrazovanje i saobraćaj i negdje nam govori o pravcima u kojem će se dominantno raditi, ulagati napore ova vlada i smatram da je to, prije svega, korisno za sve građane. Dakle ovaj budžet je, po meni, rezultat jedne odgovorne fiskalne politike i predstavlja temelj za budući razvoj naše države. Ono što želim da naglasim i što je nešto što nam je omogućeno Poslovníkom o radu ove Skupštine da mi kao poslanici možemo da djelujemo amandmansi na kapitalni projekat samo ću neke stvari navesti koje se tiču, a kolegínica Kaluđerović će govoriti o tome detaljnije.

Kada je u pitanju Podgorica, mi smo predložili da se izgradi lokalni jedan put, da se rekonstruiše u Kučima, takođe i da se obezbijedi neophodna dokumenacija za izgradnju zapadne tribine fudbalskog kluba Zabjelo. Možda je ovo malo i lokalpatriotizam pošto dolazim iz toga dijela Podgorice, ali prosto smatram da je korisno da se pohvali nešto što jeste zaista za pohvalu, jer je taj klub, koji već postoji 40-50 godina, maltene bio doveden pred gašenje. Samo entuzijazam mladih ljudi koji žive u tom dijelu Podgorice, spriječili su da se klub ugasi i danas u tom klubu imamo preko 200 djece koja treniraju. Smatram da smo negdje dužni da im obezbijedimo normalne uslove i da, tako da kažem žargonski, djecu sklonimo sa ulice i omogućimo im da se bave zdravim stilovima života. Nadam se da ćemo naići na razumijevanje Ministarstva finansija kako bi se barem u tom dijelu obezbijedila dokumentacija da se otpočne gradnja te zapadne tribine u kojoj će moći biti smješteni i dom zdravlja. Svi znamo, koji živimo u tom dijelu Podgorice, u kakvom se stanju nalazi, ali i mjesna zajednica koja je zaista neuslovna za održavanje bilo kakvih sastanaka i za funkcije za koje je ona namijenjena. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI MIRSAD NURKOVIĆ (06.02.25 14:31:09)

Hvala, poslaniče Božović. Što se tiče današnje diskusije sa ovim smo završili.

Da li ministar želi danas da prokomentariše izlaganja poslanika? Ne.

Dajem pauzu, a o nastavku ćete biti blagovremeno obaviješteni. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (07.02.25 17:56:04)

Dame i gospodo, poštovani poslanici i poslanice, uvaženi članovi Vlade i Ministarstva finansija,

Nastavljamo objedinjeni pretres o **Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu, Predlogu odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti**. Riječ dajem ministru gospodinu Novici Vukoviću. Izvolite, gospodine ministre.

NOVICA VUKOVIĆ (07.02.25 17:56:40)

Poštovani predsjedniče, poštovani poslanici, poštovani građani Crne Gore,

Zahvaljujem vam se što ste dozvolili da konačno Crna Gora večeras dobije šansu da dobije svoj budžet, koji je trebalo da bude usvojen na kraju decembra prošle godine. Budžet, koji smo puta prezentovali u ovom međuprostoru i javnosti i građanima Crne Gore cijelu 2024. godinu, gdje smo imali toliko oponenata, gdje je cijeli rad Vlade bio kritikovan, što je poželjno, ali nije poželjno kada je to neosnovano i nije poželjno kada ne postoje argumenti sa druge strane.

Ono što se nastavilo, takođe, bez argumenata jeste i predstavljanje privremenog finansiranja kao redovnu okolnost. Uporno smo pokušavali iz Ministarstva finansija da pošaljemo poruku da se radi o vanstandardnim okolnostima i okolnostima koje su u međuvremenu jako iscrpili sve nas u Vladi da bismo održali funkcionisanje u ovom periodu, što smo se i potrudili jer smo imali odgovornost u odnosu na građane Crne Gore kao nešto što je prioritet svih nas. Sada opet vidimo da se spekulisalo sa javnim dugom,

spekulisalo se sa nekim krupnim riječima koje ne želim ni da citiram zato što apsolutno govorimo o nečemu što nije tačno, niti ima prostora uopšte za neku veću pažnju, već je prosto potreba i pojašnjenje za građane Crne Gore.

Ono što imamo situaciju u 2024. godini, a što možemo da napravimo kratku retrospektivu kada govorimo unazad od 2011. godine, mi imamo kretanje deficita budžeta od -6% do -10% minus, odnosno 10% deficita na nivou budžeta. Mi sada govorimo o 3,2 deficitu budžeta, sa tim smo zaključili 2024. godinu što je u okvirima plana i planiranog i sa mnogo većim prihodima, nego što su planirani, sa jako konzervativnim planiranjem na nivou 188 miliona i ukoliko isključimo jednokratne prihode na nivou 334 miliona, to govori da smo došli do jedne stabilnosti u finansiranju prihoda i da ne zavisimo od jednokratnih prihoda kako je to možda bilo u prethodnom periodu.

Govorim o javnom dugu, koji je 2011. godine bio na nivou 45,5 pa 2020. godine na nivou 105%. Govorim o javnom dugu koji se kreće na nivou oko 60 ili 62% na kraju 2024. godine. Govorimo o tome da smo usvojili Strategiju za upravljanje dugom na srednji rok, prvi put se odgovorno ponašajući negdje i upravljajući valutnim i kamatnim rizikom kada govorimo o dugu. Govorimo o mastriškim kriterijumima, o saradnji sa Evropskom komisijom i svim pohvalama na tom nivou i razini. Da bismo prosto razumjeli, kao i da su spekulacije na nivou 3,5 milijarde koje dospijevaju prijetnja i da će Ministarstvo finansija i ova Vlada biti na nivou zaduženja za servisiranje tekućih obaveza - ne, nego isključivo servisiranje obaveza koje su iz prethodnog perioda i za kapitalni budžet koji je na nivou nikad većem od 280 miliona.

Želim da pomenem da je ovo budžet koji jača standard građana Crne Gore i da se zajedno sa usvajanjem budžeta stvaraju pretpostavke da će se nešto za što smo napravili jako dobru pretpostavku i rezultat u 2024. godini, nastaviti i u 2025. godini.

Ono što je takođe izostalo, to je da 2024. godine nisu usvojeni zakoni, njih za početak sedam, koji su bili neophodni i za SEP-u za sve zakone koje očekuje Evropska unija od nas. Zahvaljujem vam se što ste pokrenuli rad Skupštine i što smo u mogućnosti da nastavimo progres koji je planiran i kroz Fiskalnu strategiju i kroz sami rad Vlade i Ministarstva finansija. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (07.02.25 18:01:23)

Hvala, gospodine ministre.

Pošto smo danas imali jednu vrlo iscrpnu raspravu na odborima, koliko sam razumio od poslanika da ćemo danas nastaviti sa glasanjem, predlažem da sada zaključimo raspravu, da damo minut pauze da se pripremi tehnika za glasanje i da dobijemo materijale od naše službe. Uključujemo se za minut.

/Pauza/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (07.02.25 18:16:16)

Kolege poslanici, stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres. Prvo ćemo se izjašnjavati o Predlogu zakona o budžetu Crne Gore za 2025. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika - svih 47 za, pa konstatujem da je zakon prihvaćen u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 54 amandmana, i to: Vlada Crne Gore 14 amandmana, prvo devet amandmana, a zatim 5 amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Na sugestiju predstavnika predlagača, podnosioca amandmana, Odbor za ekonomiju, finansije i budžet podnio je i Predlog zaključka koji je prihvaćen. Zakonodavni odbor jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona; poslanica Maja Vučelić jedan amandman koji je povukla iz procedure; poslanice Jevrosima Pejović i Radinka Činčur jedan amandman o kojem treba glasati; poslanici: Miloš Konatar, Dritan Abazović, Ana Novaković Đurović i Filip Adžić 19 amandmana o kojim treba glasati; poslanik Miloš Konatar jedan amandman o kojem treba glasati; poslanik Vladimir Dobričanin tri amandmana o kojima treba glasati; poslanica Radinka Činčur jedan amandman o kojem treba glasati; poslanik Nikola Zirojević dva amandmana o kojima treba glasati; poslanica Jevrosima Pejović jedan amandman o kojem treba glasati; poslanik Branislav Nenezić pet amandmana o kojima treba glasati; poslanici: Boris Mugoša, Branislav Nenezić i Nikola Zirojević četiri amandmana o kojim treba glasati; poslanik Dražen Petrić jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Na Predlog zakona podnijeti su i prijedlozi zaključaka, i to: poslanici: Albin Ćeman, Amer Smailović, Mirsad Nurković, Jasmin Ćorović, Seid Hadžić, Edina Dašić, Admir Adrović, Kenana Strujić Harbić, Ilir Čapuni i Mehmed Zenka predlog zaključka koji je u izmijenjenoj formulaciji prihvaćen; poslanici: Dragan Bojović, Mirsad Nurković, Nikola Camaj, Darko Dragović, Velimir Đoković i Duško Stjepović predlog zaključka koji je prihvaćen; 52 poslanika predlog zaključka koji je prihvaćen; poslanica Maja Vučelić predlog zaključka o kojem treba glasati, a koji je prihvatio Odbor za ekonomiju, finansije i budžet. O predlozima zaključaka koje je Odbor za ekonomiju, finansije i budžet podržao i predstavnik predlagača prihvatio, Odbor predlaže Skupštini da se izjasni o predlogu zaključaka u cjelini, tj. u formi jednoga akta. O njemu ćemo se izjasniti nakon glasanja Predloga zakona u cjelini.

Sada prelazimo na obrazloženje amandmana i zaključaka o kojima treba glasati.

Amandman poslanice Pejović Ćinćur.

Izvolite. Da li želite obrazloženje?

RADINKA ĆINĆUR (07.02.25 18:20:03)

Poštovani, predsjedavajući, kolegice i kolege poslanici, dragi građani,

Podnijeli smo amandmane na budžet koji se tiču kupovine aviona, za šta je opredijeljeno oko 25 miliona eura. Mislimo zaista da je trošenje 25 miliona eura na kupovinu aviona za bilo čije potrebe, bilo Vlade, Skupštine ili bilo koje druge institucije, u ovom trenutku javašluk i prst u oko građanima koji jedva sastavljaju kraj sa krajem. Duga je lista onoga šta bi se moglo kupiti ili na šta bi se moglo utrošiti tih 25 miliona eura - od popravljavanja infrastrukture, do ulaganja u zdravstvo i obrazovanje.

Drugi amandman koji sam podnijela tiče se jednog lokalnog puta Pavino Polje-Dauti. Većina mojih kolega oдавde zna u kakvom je stanju taj put. Zato se nadam da će večeras osjetiti odgovornost i prema svojim precima, prema svojoj rodbini, prema svojim komšijama i podržati na plenumu ovaj amandman za koji je potrebno nešto oko dva miliona eura. Još jedan projekat, koji bi mogao biti isfinansiran od ovih 25 miliona eura koji će se utrošiti za kupovinu aviona, predložili smo da bude isfinansiran projekat uspostavljanja SOS linije za zaštitu mentalnog zdravlja, koja bi radila 24 sata dnevno. Dobila sam informaciju da je kolegica Pejović negdje u internoj komunikaciji sa kolegama iz većine dogovorila da se makar usvoji zaključak ovog amandmana, koji bih ja pročitala ako se slažete. Za rad ovog servisa neophodno je obezbijediti telefonsku liniju, koja bi za pozivaoce bila besplatna i sredstva za zaposlenje tri psihologa na Klinici za mentalno zdravlje u okviru Kliničkog centra. S obzirom na to da je za zaposlenje na SOS liniji neophodno obezbijediti stalnu kontinuiranu edukaciju i superviziju, kao i jasno definisane procedure rada, neophodno je obezbijediti i sredstva za obuke ostalih profesionalaca u sistemu.

Nadam se da se kolege sjećaju tog dogovora i kada se budemo izjašnjavali o ovom amandmanu, kolegice Pejović, za uspostavljanje SOS linije za mentalno zdravlje, da će nas podsjetiti da li je usvojen taj zaključak ili nije. Hvala vam.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (07.02.25 18:23:35)

Hvala.

Stavljam na glasanje ovaj amandman gospođa Pejović i Ćinćur.

Hvala vam. Glasala su 44 poslanika - jedan za, šest protiv, 37 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije usvojen.

Drugi amandman poslanice Ćinćur. Stavljam na glasanje drugi amandman koji je upravo dobio obrazloženje gospođe Ćinćur. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - tri za, tri protiv, 37 uzdržanih. Objavljujem da ni taj amandman nije dobio potrebnu većinu.

Devetnaest amandmana poslanika: Konatara, Abazovića, Novaković Đurović i Adžića.

Prelazimo na glasanje. Stavljam na glasanje amandman 1. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 25 protiv, 19 uzdržanih.

Stavljam na glasanje amandman 2. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 23 protiv, 21 uzdržan.

Stavljam na glasanje amandman 3.

Glasala su 44 poslanika - jedan za, 23 protiv, 20 uzdržanih. Amandman 3, kao ni amandmani 1 i 2 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 4. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 23 protiv, 20 uzdržanih. Amandman 4 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 5.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 20 protiv, 22 uzdržana. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 6.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 22 protiv, 22 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 7. Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 21 protiv, 23 uzdržanih. Objavljujem da amandman 7 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 8.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - 22 protiv, 21 uzdržan. Nije dobio podršku, nijedan ga poslanik nije podržao. Zaključujem da amandman 8 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 9.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 21 protiv, 21 uzdržan. Objavljujem da amandman 9 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 10.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 23 protiv, 20 uzdržanih. Objavljujem da amandman 10 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 11.

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika - dva za, 21 protiv, 19 uzdržanih. Objavljujem da amandman 11 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 12. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 24 protiv, 19 uzdržanih. Objavljujem da amandman 12 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 13.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - dva za, 24 protiv, 17 uzdržanih. Objavljujem da amandman 13 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 14.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 24 protiv, 19 uzdržanih. Objavljujem da amandman 14 nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 15.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 24 protiv, 19 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 16.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 22 protiv, 20 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 17.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 23 protiv, 19 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 18.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 22 protiv, 20 uzdržanih. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 19. Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 24 protiv, 20 uzdržanih. Amandman nije prihvaćen.

Prelazimo na glasanje vezano za amandman poslanika Konatara.

Stavljam na glasanje amandman poslanika Konatara. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - 1 za, 22 protiv, 21 uzdržan. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Tri amandmana poslanika Dobričanina. Stavljam na glasanje amandman jedan.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, dva protiv, 40 uzdržanih. Objavljujem da amandman jedan nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman dva. Glasala su 42 poslanika - dva za, dva protiv, 38 uzdržanih. Amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman tri gospodina Dobričanina.

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika - tri za, dva protiv, 37 uzdržanih, pa objavljujem da ni amandman tri gospodina Dobričanina nije prihvaćen.

Dva amandmana poslanika Zirojevića, kome želimo da čestitamo. Danas je postao otac i u ime svih nas u Skupštini Crne Gore mu čestitamo.

Stavljam na glasanje amandman jedan gospodina Zirojevića.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika - 5 za, 9 protiv, 33 uzdržana. Dobru sam reklamu napravio sa ovom prvom rečenicom za ovaj amandman. Stavljam na glasanje amandman dva gospodina Zirojevića.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - 5 za, 13 protiv, 27 uzdržanih, pa ni taj drugi amandman gospodina Zirojevića nije prihvaćen.

Amandman poslanice Pejović stavljam na glasanje.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - 3 za, 10 protiv, 31 uzdržani, pa objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Sada ćemo se izjasniti o pet amandmana poslanika Nenezića. Stavljam na glasanje amandman jedan.

Zaključujem glasanje. Glasala su 42 poslanika - 24 protiv, 18 uzdržanih, pa objavljujem da amandman nije prošao. Stavljam na glasanje amandman dva.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 45 poslanika - jedan za, 28 protiv, 16 uzdržanih, pa ni taj amandman nije prošao. Stavljam na glasanje amandman tri.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - 22 protiv, 22 uzdržana, pa objavljujem da ni taj amandman nije prošao. Stavljam na glasanje amandman četiri.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 25 protiv, 18 uzdržanih. Amandman četiri nije dobio potrebnu podršku. Stavljam na glasanje amandman 5.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - 22 protiv, 21 uzdržan, niko nije podržao ovaj amandman, pa objavljujem da ni taj amandman nije prihvaćen.

Četiri amandmana poslanika: Mugoše, Nenezića i Zirojevića. Stavljam na glasanje amandman 1.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - jedan za, 23 protiv, 20 uzdržanih, amandman nije prihvaćen.

Stavljam na glasanje amandman 2 poslanika: Mugoše, Nenezića i Zirojevića. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 25 protiv, 17 uzdržanih, amandman nije prihvaćen. Stavljam na glasanje amandman 3.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - jedan za, 23 protiv, 19 uzdržanih, pa objavljujem da amandman nije prihvaćen. Stavljam na glasanje amandman 4.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - 26 protiv, 17 uzdržanih. Niko amandman nije podržao od prisutnih poslanika, pa objavljujem da ni taj amandman nije prihvaćen.

Predlog zaključka poslanice Vučelić. Stavljam na glasanje ovaj zaključak.

Izvolite, kolege, glasajte.

Hoćete obrazloženje? Poništavamo glasanje.

Izvolite.

MAJA VUČELIĆ (07.02.25 18:39:58)

Hvala Vam, predsjedniče.

Želim da napomenem da sam predložila amandman kojim se novčana sredstva koja su predviđena za savjetnike poslanika preusmjeravaju za borbu protiv korupcije. Međutim, moram da kažem da nije postojalo volje da se taj amandman podrži, pa sam ga preformulisala u zaključak koji glasi: Skupština obavezuje Vladu da iz sredstava tekuće rezerve budžeta, na zahtjev Agencije za sprečavanje korupcije, odobri eventualno nedostajuća sredstva do iznosa koji je garantovan članom 100 stav 4 Zakona o sprečavanju korupcije, odnosno do 0,2% tekućeg budžeta Crne Gore. Ovim zaključkom se obezbjeđuje poštovanje zakonom propisane obaveze u vezi sa finansiranjem Agencije za sprečavanje korupcije, što doprinosi njenoj finansijskoj nezavisnosti i osiguravaju potrebna sredstva za borbu protiv korupcije. Stoga, predlažem da podržite ovaj zaključak. Hvala.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (07.02.25 18:41:21)

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - 43 za, niko nije bio protiv, niko nije bio izdržan.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno u cilju obezbjeđivanja nesmetanog rada i kontinuiteta u finansiranju potrošačkih jedinica.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika - svih 47 za, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u Službenom listu Crne Gore. Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika - 46 za, niko nije bio protiv i imamo jedan uzdržani glas. Sada stavljam na glasanje Predlog zaključaka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Izvolite, kolege, izjasnite se oko Predloga zaključaka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Glasalo je 47 poslanika - svih 47 za, nema protiv i nema uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zaključaka Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Ministre, poštovani članovi Vlade, vi ste danas uradili jedan veliki posao. Izglasao je budžet, a to je nešto najteže što može da se uradi u Parlamentu. Građani Crne Gore, odradili smo vrlo veliku stvar. Prethodnih par mjeseci bila je velika rasprava oko toga da li će naši građani dobiti budžet, da li će biti u prilici da sve funkcioniše onako kako smo zamislili i kako želimo.

Idemo dalje. Sledeća tačka dnevnog reda Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Na predlog odluke podnijeto je pet amandmana, i to: Zakonodavni odbor dva amandmana koji su sastavni dio predloga odluke; Vlada Crne Gore jedan amandman koji je sastavni dio Predloga odluke; poslanici: Boris Mugoša, Branislav Nenezić i Nikola Zirojević jedan amandman o kojem treba glasati; poslanik Dražen Petrić jedan amandman koji je povukao iz procedure.

Sada prelazimo na obrazloženje amandmana. Ako neko želi da obrazloži, a ovi su prihvaćeni izuzev poslanika iz SD-a, njih nema tu.

Prelazimo na izjašnjavanje. Amandman poslanika: Mugoše, Nenezića i Zirojevića. Stavljam na glasanje ovaj amandman. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasala su 43 poslanika - 26 protiv, 17 uzdržanih. Objavljujem da ovaj amandman nije prošao.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno u cilju obezbjeđivanja nesmetanog rada i kontinuiteta u finansiranju potrošačkih jedinica.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ova odluka stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 za, tako da smo donijeli odluku. Utvrdili smo postojanje razloga da ova odluka stupa na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog odluke u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 je glasalo za, niko nije bio protiv, nije bilo uzdržanih. Objavljujem da je Skupština usvojila Predlog odluke o zaduživanju Crne Gore za 2025. godinu.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, kolege, izjasnite se.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 za. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona je jedan amandman Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, izjasnite se.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 za, niko nije bio protiv, niko nije bio uzdržan. Objavljujem da smo usvojili Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti. Od sada je zakon, nije više predlog.

Sada idemo na ono što čekaju naši penzioneri, Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, kolege, izjasnite se.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 za. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu. Na predlog zakona poslanice Radinka Ćinćur i Jevrosima Pejović podnijele su jedan amandman o kojem treba glasati.

Izvolite, kolege. Stavljam na glasanje amandman kolegistica Ćinćur i Pejović.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - 10 protiv i 34 uzdržana. Objavljujem da amandman nije prihvaćen.

Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj Zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku

uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se u najkraćem roku implementiraju predložene odredbe.

Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu narednog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika - svih 46 su bili za, nije bilo protiv i nije bilo uzdržanih.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Zaključujem glasanje. Glasala su 44 poslanika - svih 44 za, niko nije bio protiv i niko nije bio uzdržan.

Čestitamo našim penzionerima koji sa ovim zakonom dobijaju povišicu, posebno penzionerima koji imaju srazmjerne penzije.

Želimo da nastavimo da radimo efikasno, kao što smo radili danas. O nastavku sjednice ćete biti obaviješteni. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:14:42)

Uvažene kolege poslanici, nastavljamo sjednicu Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini.

Prelazimo na pretres o Prijedlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji. Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Novica Vuković, ministar finansija i Biljana Peranović, generalna direktorica Direktorata za poreski i carinski sistem. Izvjestioci odbora su Darko Dragović - Zakonodavnog odbora, Slađana Kaluđerović - Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres, da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želite. Izvolite ministre.

Procedura, je li? Izvolite. Koleginica Jevrosima Pejović, procedura. Izvolite.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (10.02.25 13:15:39)

Zahvaljujem, predsjedavajuća. S obziroma na to da nijesam bila tu dok ste usvajali budžet, mislim da je primjereno da se obratim građanima Crne Gore, jer prošle sedmice smo mogli da vidimo na djelu pravu koaliciju koja nas decenijama drži kao taoce u mržnji, podjelama i nacionalizmu i svaki put kada je potrebno Mandić i Đukanović jedan se drugom nađu u nevolji i daju jedan drugom vještačko disanje, a ova višedecenijska saradnja Nove srpske demokratije i DPS-a je krunisana poslednjom transakcijom zvanom - vi nama Budvu, a mi ćemo vam zažmuriti na usvajanje budžeta i zaduživanje države. E sad, pošto tako lijepo više od, evo četvrtu deceniju sarađujete bilo bi dobro da ste u tu transakciju ubacili i Šavnik, jer se tom opštinom potkusuravate pred briselskim diplomata. Nova srpska demokratija, odnosno DF i DPS su tamo zavadili komšije, prijatelje, plemenike, držite te ljude kao taoce svojih bijednih politika i s obzirom na to da u Šavniku više ništa osim duša ne možete se uzeti i na njih ste evo kidisali evo četvrtu godinu. Tako da dragi građani svaki put kada zaokružite DPS ili Novu srpsku demokratiju znajte da glasate za koaliciju Đukanović - Mandić. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:17:15)

Zahvaljujem koleginici Pejović.

Procedura, je li, kolega Đokoviću? Izvolite.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:17:26)

Samo trenutak.

Samo Vas pitam da li želite proceduruk, jer nemate pravo na komentar na proceduru. Proceduru. Izvolite.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (10.02.25 13:17:48)

Zaista, uvažena potpredsjednice Popović, uvažene koleginice i kolege, uvaženi građani koji pratite zasijedanje, moram priznati u najmanju ruku da sam zatečen ovim što smo čuli od koleginice koja se obratila proceduralno, jer jedino što sigurno nije tačno, jeste da postoji saradnja između Demokratske partije socijalista i Nove srpske demokratije ili nekadašnjeg Demokratskog fronta ili sadašnje koalicije Za budućnost Crne Gore ili Za budućnost Budve, ako pričamo o tom gradu. Saradnja nikad nije postojala. Sa nama su i

birači i naši koalicioni partneri uvijek načisto, zato što se držimo i političkih i ljudskih principa i dogovora. Nova srpska demokratija bila najveći oponent Demokratskoj partiji socijalista. Da li je potrebno išta više od izmišljenog "Držanog udara" pomenuti kroz šta su funkcioneri Nove srpske demokratije i naše kolege iz DNP-a i njihove i naše porodice pretrpjeli? Mislim, ne da se ne može pričati o nekoj saradnji, nego mi nije jasno kako neko može o tome i da pomisli. Građani su najbolji svjedoci tome svih ovih godina našoj borbi koja je na kraju i urodila 30.avgusta pobjedom i serijom lokalnih pobjeda na lokalnim izborima.

Potpredsjednice Popović, Vama se i dalje obraćam i mislim da ste na riječi - *bijedno ponašanje* trebali Vi da reagujete zato što bijednog ponašanja siguran sam u Novoj srpskoj demokratiji i listi Za budućnost Crne Gore ne da nema, nego ga nikada nije ni bilo i nećemo dozvoliti da nas neko tako etiketira, odnosno naš rad i naše ponašanje tako naziva.

Što se tiče Šavnika da smo načisto, izbornim inženjeringom i turizmom i prevođenjem velikog broja birača iz Nikšića i nekih možda drugih opština u Šavnik došlo je o enormnog povećanja broja birača najviše i dominantno na dva biračka mjesta Centar za kulturu i birčako mjesto Kruševice. Građani Šavnika neće dozvoliti i ne dozvoljavaju prekrajanje izborne volje u Šavniku, dok to takvo stanje traje, za koje se slažem da treba da se riješi, možda ja danas ne vidim način, ali svi zajedno bi trebali da vidimo na koji način da se to riješi, tim građanima puna podrška d ne dozvole da opštinom Šavnik u napredne četiri godine vlada neko ko je došao i doveden iz drugih opština, odnosno da tim glasovima se uspostavi nova vlast.

Na samom kraju, kada se pominje neka trgovina, Nova srpska demokratija je bila stožer okupljanja vlasti u Budvi od 2016.godine pa sve do danas, i vidjeli smo ko je sa kime trgovao i vidjeli smo ko je sa kime slavio do ranih jutarnjih sati i ko je izdao svoje birače. Ja lično mislim da su sve liste u Budvi koje su napravile ovu neprirodnu koaliciju izdale svaka svoje birače. Hvala vam što ste me saslušali.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:20:55)

Zahvaljujem, kolega Đokoviću.

Imali ste prekoračenje dva minuta ali sam dozvolila zato što je bilo neophodno da objasnite građanima o čemu se ovdje radi, a evo koleginici Pejović dajem pravo na proceduru, ali budite u granicama. Zahvaljujem.

JEVROSIMA PEJOVIĆ (10.02.25 13:21:13)

Zahvaljujem.

Svi smo mogli da vidimo i svjedočimo o onom impresivnom dijalogu između gospodina Đukanovića i gospodina Mandića u Hotelu Hilton za vrijeme predsjedničke kampanje tako da je tu jako bili transparentno kako se jako lijepo i tijesno sarađivalo gdje su sa rukama na srcima molili jedan drugog da im oprostimo njihovu ružnu prošlost. Što se tiče bijednih političkih interesa, a ne bijednog ponašanja možda bi bilo bolje gospodine Đokoviću, da obratite malo više pažnje šta pričam, pa onda ne biste pogrešno interpretirali moje riječi, jer vi se apsolutno gazeći pravo na dostojanstven život stanovnika Šavnika borite isključivo za svoje bijedne političke interese jer možemo po imovinskim kartonima da vidimo koliko ste bili ugroženi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:22:21)

Zahvaljujem koleginici Pejović.

Izvolite pola rečenice kolega Đokoviću, i završavamo sa procedurama.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (10.02.25 13:22:33)

Nisam imao namjeru da pogrešno interpretiram bilo čiju izjavu pa ni izjavu poslanice pejović, može biti da sam pogrešno čuo pa je iz toga proisteklo to. Da li su bijedne politike ili bijedni politički interesi isto mislim da je riječ bijedno uvredljiva i da ste trebali vi da reagujete i vama sam se obratio, jer ne mislim da je politika Nove srpske demokratije niti liste Za budućnost Crne Gore bijedna, i u to sam siguran. Ostale navode neću komentarisati zato što su građani imali pravo da vide, sve je transparentno, rad naš zadnjih godina i decenija i borbe protiv Demokratske partije socijalista, pa samim tim svako sučeljavanje.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:23:15)

Zahvaljujem kolegi Đokoviću.

Ja negdje molim sve kolegice i kolege da se pridržavamo etičkog kodeksa i da vodimo računa o dignitetu svakoga od nas da koristimo riječi koje su primjerene ovom domu, a evo sada nastavljamo sa radom. Prekidamo sa procedurama. Ja u svakom slučaju zahvaljujem kolegici Jevrosimi Pejović koja je kao predstavnik opozicije danas ovdje u Skupštini Crne Gore i na svojstven način dala doprinos radu ovog skupštinskog zasijedanja. Zahvaljujem i kolegici Pejović i kolegi Đokoviću.

Prelazimo na rad. Dajem riječ predstavniku Vlade koji će dati dopunsko obrazloženje.
Izvolite kolega Vuković.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 13:24:09)

Poštovanje svima.

Uvažena predsjedavajuća, poštovanje i hvala vam, pozdrav građanima Crne Gore i poslanicima.

Crna Gora je 2018.godine pristupila globalnom forumu o transparentnosti i razmjeni informacija u poreske svrhe koja je formirana od strane organizacije za ekonomsku saradnju i razvoj koju čine 170 članica i obavezala se da će dosledno implementirati u okviru svog zakonodavstva standarde za razmjenu informacija poreske svrhe i to: razmjenu informacija koje će dolaziti na zahtjev EORI zahtjeva i automatske razmjene informacija o finansijskim računima. Imajući u vidu da postojeće zakonsko rešenje samo djelimično implementira ove standarde predloženim izmjenama važeći zakoni o poreskoj administraciji izvršiće se potpuna usklađenost sa standardom zajedničkih izvještavanja koje uključuju sledeće ključne elemente: definisanje izvještajne finansijske institucije i standard izvještavanja, definisanje obaveza vođenja evidencije o preduzetim aktivnostima i prikupanjima, dokazima na koje se oslanja izvještaj na finansijske institucije i čuvanje navedenih evidencija u periodu od najmanje pet godina. Potpisivanje kaznenih odredbi u slučaju da izvještajna finansijska institucija prekrši obavezu vođenja, odnosno čuvanju evidencije o preduzetim aktivnostima i prikupljenim dokazima na koje se oslanja.

Predmetnim izmjenama zakon stvoriće se preduslovi za otpočinjanje automatske razmjene za informacije o finansijskim računima i na taj način Crna Gora će biti uklonjena sa liste države koje nisu adekvatno implementirale standarde poreske transparentnosti. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:25:53)

Zahvaljujem ministru Vukoviću.

Prelazimo na raspravu, prvi prijavljeni diskutant je kolega Dejan Đurović.
Izvolite, kolega.

DEJAN ĐUROVIĆ (10.02.25 13:26:05)

Zahvaljujem

, uvažena potpredsjednice Popović.

Dame i gospodo, narodni poslanici, uvaženi gosti,

Ovaj zakon o poreskim izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji bi trebao da završi jednu priču o porezu koja je trebala da donese neke rezultate i prije donošenja samog zakona i ono što ste rekli da se stvaraju preduslovi za automatsku razmjenu informacija sa finansijskim računima, da se adekvatno implementiraju standardi poreske transparentnosti, da se unapređuju odredbe koje regulišu prinudnu naplatu poreza u dijelu naplate imovinom poreskog obveznika. Ovdje ću pomenuti tri slučaja i sva tri su vezana za prvog čovjeka nekad Crne Gore, predsjednika i premijera. Prvo ćemo početi o poreskom dugovanju u Crnoj Gori, ako bismo uspjeli da kao država namirimo poreska dugovanja koja su negdje preko 600 miliona onda bi implementirali i ovaj Zakon u svrhu boljeg života građana Crne Gore. Od ovih 600 miliona koji se duguje državi najveći broj je onih koji su vezani za prvu familiju, a najveći dužnik je Vektra i gospodin Brković. Nadam se da ćemo s ovim dijelom zakona u kojem ste rekli da unapređenje odredbi koja reguliše prinudnu naplatu poreza i dijela naplate imovinom poreskog obveznika uspjati da bar nešto nadoknadimo od ovih 600 miliona. Ovaj zakon je trebalo donijeti i prije dok je gospodin Brković imao imovinu sa kojom bi mogli se naplatiti i ovih 115 miliona čini mi se koliko danas nema on tu imovinu, ali ajde bar da ono što možemo da im oduzmemo. Ja znam da ćete vi reći da smo napravili zakon kojim ćemo im odbiti kamatu na osnovni

poreski dug, a jesmo li postigli nešto sa tim apsolutno nismo. Evo ja bih volio da me demantujete i da kažete da je neko od ovih velikih poreskih dužnika uradio nešto i vratio dug imovini Crne Gore.

Druga stvar koju želim da kažem je takođe vezana za funkcionisanje bivšeg predsjednika i premijera Đukanovića. Imamo dug, a to je neplaćanja poreza na dobit kod prodaje Port of Montenegro koji je sigurno fitkivni od 80 miliona i taj porez od 9% koji je sad već 15% nije naplaćen. Mnogo se čašćavao lični prijatelj Mila Đukanovića Piter Mank kroz samu kupovinu prvo Arsenala za neke pare koje nisu adekvatne onome koliko je vrijedio Arsenal sa kompletnom infrastrukturom u tom trenutku, a još manje da mu oprostimo prvo komunalije koje su bile 5 miliona, a onda i ovaj porez na dobit koji je negdje preko 8 miliona eura. Ako računamo po današnjoj stopi od 15% radi se o 12 miliona eura.

Treća stvar koja je, a to su tzv.pandora papiri druge tajne porodice Đukanović. Milo Đukanović i njegov sin su 2012.godine preko komplikovane mreže povezanih kompanija iz Velike Britanije, Švajcarske, Britanskih Djevičanskih ostrva, Paname, Gibraltara otvorili više firmi u kojem moguće da predsjednik države ne želi da bude poreski obveznik svoje države. Onda će se reći da on 2012. godine nije bio trenutno na vlasti. To je bio jedan vrlo kratak period kad on nakon toga prebaca sve te firme tako na svog sina Blaža. Mi smo svjedoci da su ti trustovi uspostavljeni na period od 80 godina, a kompanija koja njima upravlja bila je ovlašćena za račun Đukanovića može da kupuje i prodaje nekretnine i firme otvara nove kompanije i žiro račune daje i uzima kredite i obavlja razne druge poslove. Nakon gubitka vlasti ove firme su fiktivne. Je li postoji realan i osnov bilo kakav ne realan nego bilo kakav osnov da predsjednik države i premijer osniva firme po Djevičanskim ostrvima pod određenim kodovima ne plaćajući porez izbjegavajući da pokaže Agenciji za sprečavanje korupcije odakle mu novac. Đukanović je saopštio da 2012. godine kad nije obavljao državne poslove osnovao Viktoria trsat i koji je nakon iste godine vratio tu funkciju premijeru. Blažo Đukanović je potvrdio da je vlasnik kompanije Viktoria brdg finansed ltd i rezolusan investments skrivenih na Britanskim Djevičanskim ostrvima. On nije odgovarao na pitanje o vlasništvu samih firmi i veličini imovine tih firmi. Kako su reagovali druge zemlje u svijetu nakon otkrivanja pandorinih papira. U Latinskoj Americi je došlo do političke odgovornosti. U Čile su poslanici opozvali tadašnjeg predsjednika Sebastijana Pinjeru. U Ekvadoru tužilaštvo istražuje veze predsjednika Giljema Lase sa američkim trustom. U Kondoru birači su odbili Nastri Asforu kandidata vladajuće stranke za predsjednika. Francuske vlasti istražuju bivšeg premijera Češke Republike. Na kraju premijer Austrije podnosi ostavku. Hajde mogu da shvatim da je Austrija demokratska zemlja i da se to može desiti, razumijem i ovo kad je u pitanju Francuska tamo je rođena demokratija, ali moramo li mi baš biti gori od zemalja Latinske Amerike od Čilea, od Ekvadora i od drugih. Možemo mi doneti zakone i zakone sprovesti u dijelo, ali moramo i pravdu na osnovu tih zakona dovesti do toga da građani Crne Gore nama vjeruju. Dok god bivši predsjednik Crne Gore ne odgovara za sve ovo što sam pomenuo i njegovi prijatelji, kumovi i ovdje imamo da je čini mi se Global firma vlasnika Mila Đukanovića i njegovog kuma neću ga spominjati zato što više nije živ takođe dužna porez. Ovaj zakon i bilo koji zakon o poreskim osnovama zaživjeće onog trenutka kada bivši prvi čovjek Crne Gore predsjednik i premijer koji je vladao Crnom Gorom 30 godina bez Nove srpske demokratije, onu uvertiru što ste čuli ono nema nikakve veze. On je čovjek koji je vladao Crnom Gorom pitao se o našim životima, a ponegdje kad je partija u pitanju o njihovim dušama. U svijetu možete da vam oprostite sve i političku grešku, mogu da vam oprostite i politički promašaj, ali vam porez neće nikad oprostiti. Plaćanjem poreza pokazujete ljubav prema svojoj zemlji. Ovaj čovjek je pokazao da je samo ovu zemlju koristio. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:35:43)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.

Obzirom da danas predsjedavam sjednicom Skupštine da ne mogu da diskutujem sa mjestu predsjedavajućeg sa ovog mjesta gdje sjedi predsjedavajući iskoristiću ovu govornicu i odraditi diskusiju za koju sam zadužena. Zahvaljujem.

(Dajem riječ sama sebi)

ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:36:09)

Uvaženi ministre sa saradnicima, uvažene koleginice i kolege, koliko je značajan ovaj zakon o kome danas raspravljamo evo dijelom je ukazao i kolega Dejan Đurović koji je rekao koliki je poreski dug trenutno u Crnoj Gori, ali se nije dotakao onog poreskog duga svih onih novokomponovanih tajkuna i svih tranzicionih dobitnika kako ih zovem od kako sam u Parlamentu. Taj dug mi u stvari ne znamo koliki je jer novac tih novokomponovanih biznismena i tranzicionih dobitnika se nalazi na stranim računima, njihova imovina je sakrivena na of short destinacijama i tek ćemo donošenjem ovog zakona biti u saznanju ko su naši milioneri, ko su naši milijarder, ko su najveći pobjednici '90-ih godina, 2000-ih godina pod kojim i pod čijim imenom se

nalazi ta imovina i sa kojim novcem raspolažu. Evo imali smo prilike da čujemo da samo jedan policijski funkcioner na računima u stranim bankama ima skoro 50 miliona eura i taj patriota nije jednog jedinog trenutka razmišljao o tome da su Crnoj Gori potrebne škole, da su Crnoj Gori potrebni vrtići da je potrebna infrastruktura.

Ono što sami zakon u obrazloženju ono što sam pročitala je da je automatska razmjena informacijama o finansijskim računima mora se adekvatno implementirati sa međunarodnim standardima, a međunarodni standardi OECD-a i grupe zemalja 20, u OECD-u moram reći da se nalazi 38 država, gotovo sve države Evropske unije i ostatka jednostavno su razvile određeni mehanizam koji kaže da se moraju automatski razmenjivati informacije kako bi se, prije svega, spriječila utaja poreza, kako bi se na najbolji način odradila borba protiv pranja novca i finansiranja terorizma i kako bi se spriječilo zloupotrebljavanje nelegalnih finansijskih tokova.

Ono što je vrlo važno to je da se ne donošenjem ovakvog zakona ugrožava globalna bezbjednost i stabilnost finansijskog sistema i mi svakako Crna Gora kao zemlja koja će sutra ući u Evropsku uniju biti članica Evropske unije dužna da automatski razmjenjuje podatke o svim finansijskim transakcijama i o tome ko su vlasnici imovine sa of short destinacija koji su prijavljeni u Crnoj Gori. U slučaju opet kažem da se nije usvojio ovaj zakon, a mi smo imali rok do 31. decembra prošle godine da usvojimo zakon mogli smo se suočiti sa pritiskom međunarodnih organizacija pa čak i sa sankcijama koje ograničavaju pristup globalnim finansijskim tržištima i to je svakako jedan od najznačajnijih razloga zbog kojeg smo mi ovaj zakon morali da usvojimo onda kako je to bilo i predviđeno do kraja 2024. godine. Rekla sam već da razmjena finansijskih informacija omogućava veću globalnu ekonomsku pravdu i smanjuje prostor za svaku vrstu ilegalne aktivnosti, da se na ovaj način i ovim zakonom otkrivaju svi neprijavljeni prihodi i imovina građana koje pokušavaju da izbjegnu plaćanje poreza tako što skrivaju novac u stranim bankama. Rekla sam takođe da se na ovaj način sprečava mogućnost finansiranja terorizma, indetifikuju se sve sumnjive transakcije i vlasnici of short računa. Definitivno zaista mislim da je razlog za opstrukciju ovog Parlamenta, od strane opozicije, upravo ovaj nije razlog za opstrukciju, po meni, ležao u opstrukciji donošenja budžeta jer se u krajnjem, imali smo privremeno finansiranje, u krajnjem budžet je morao biti usvojen u nekom kratkom periodu. Mislim da su se novokonponovani biznismeni i svi oni koji su se obogatili prethodnih 30 godina i te kako uplašili ovog zakonskog rešenja, da je to pravi razlog zbog čega opozicija je izvršila ovakvu neviđenu nedemokratsku i antievropsku opstrukciju Parlamenta, jer ovaj zakon i te kako važan i za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju.

Ponavljam svi oni tranzicioni dobitnici, sve one patriote koje su se godinama ogrtale zastavama, skrivale novac, otimale novac od građana Crne Gore, rasprodale kompletnu privredu, rasprodali sve što se moglo rasprodati, uništili kompletnu privredu Crne Gore, uzeli od građana svaki mogući cent, sakrili novac na ofshort destinacijama pa ga posle toga uvozili kao korozivni kapital u Crnu Goru, kupovali i gradili hotele i hotelske komplekse računajući da se nikad neće saznati ko su pravi vlasnici tih ofshort kompanija. Pojedinci koji su gradili sa tim prljavim kapitalom, prljavim novcem značajne i stambene komplekse i sve ono što je moglo dobro da se unovči napokon ćemo donošenjem ovog zakona saznati ko su ljudi i napokon će ti ljudi morati da plate svaki cent koji su oteli od građana, a od toga novca se i te kako moglo mnogo što šta uraditi u Crnoj Gori kad je u pitanje i lokalna infrastruktura i uopšte infrastruktura bilo koje infrastrukture i komunalna i kad su u pitanje vrtići, škole i bolnice.

Mi danas u 21. vijeku upravo zbog tih tranzicionih dobitnika i upravo zbog takve politike, nemamo vodu čak ni u okruženju ovdje u Podgorici u Glavnom gradu, nemamo vodovodne sisteme razvijene, a da ne pričam o putevima i putnoj infrastrukturi i na lokalnu i kad su u pitanju regionalni putevi. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:43:24)

Zahvaljujem, što ste me slušali.
Sada dajem riječ kolegi Draganu Bojović.
Izvolite, kolega.

DRAGAN BOJOVIĆ (10.02.25 13:43:34)

Hvala, uvažena potpresjednice.
Uvaženi ministre finansija sa saradnicima,
Uvažena guvernerko sa saradnicima,
Poštovani građani.

Kao što je moguće tiranija većine nad manjinom kada su pravila manipulativno postavljena i kada ne funkcionišu valjano institucije čega smo se nadam se oslobodili u Crnoj Gori jednom zauvijek, isto tako je i moguća tiranija manjine nad većinom. O tome je pisao čuveni teoretičar društva Aleksis de Tokvil,

demokratija po definiciji volja većine, senzibilitet naravno, prema zahtjevima manjine. Demokratija nije kada politička manjina sa svojim kapricima i nelegitimnim opstrukcijama oslanjajući se jednom rukom na kavački i škaljarski klan, a drugom na Bemaks, BB-hidro i Prvu banku kada takva ubjedljiva manjina pokušava da blokira normalno funkcionisanje većine naroda u Crnoj Gori.

Imali smo jedan takav pokušaj ovdje u Parlamentu na koji je ovaj Parlament gospotski odgovorio sa velikom trpeljivošću i spremnošću za dialog. Ta ispružena ruka što se tiče zajedničkog rada, razmjene argumenata, polemike, različitih mišljenja, naravno uvijek ostaje ovdje u Parlamentu. Mi razumijemo opozicionu borbu, dugo smo bili u opoziciji i znamo šta znači protest i slanje političkih poruka, ali mene lično je potpuno nejasna mazohistička sklonost ovog dijela, većeg dijela opozicije, da puca politički sebi obje noge i da pokuša da izblokira ili opstruira usvajanje tako važnih zakona kao što je budžet, kao što je ovaj današnji Zakon o poreskoj administraciji, kao što su penzioni zakoni itd.

Ovi zakoni pokazuju upravo brigu o domaćinstvu, o našoj zajedničkoj porodici, našoj zajedničkoj kući u kojem mogu postajati različita mišljenja, možemo se razlikovati ideološki, ali to je naša zajednička kuća u kojoj mi moramo da brinemo i ako pokušavamo da izblokiramo, opstruiramo zakone i pravila koje se odnose na samu egzistenciju te zajedničke kuće, onda ne mislimo dobro ni sebi ni sopstvenoj državi. Na žalost, poštovani građani veći dio današnje opozicije i nije mnogo vodio računa o zakonima koji se donose ovdje u Parlamentu. Oni su decenijama imali svoja pravila igre, svoje kako smo čuli ovdje ofšor destinacije i ofšor krajeve, imali su svoje crne fondove, svoje krijumčarke kanale gdje su se obrtale milijarde eura.

Ovaj rad u Skupštini je služio da se udijeli sirotinji raji ona plata od 222 eura i penzije od 140 eura, naravno da su najmanje vodili račun o tome kako plaćati poreze državi. Posebno su vodili računa o tome da selektuju i selektovano zaštite ove novopečene bogataše, da ti bogataši ne plaćaju porez, a da se ovaj "sirotinji" raji uvodi porez i za gorivo, mobilne telefone i za svaku moguću stvar. Čitava kolekcija crnogorskih tajkuna i kumova povlašćena je imuna od pravne države, razarala je godinama poreski i budžetski sistem, kreirala haos ogromne poreske dugove i javne štete.

Tajkuni su umjesto državi plaćali i plaćaju DPS-u i time namiču nedostajuće glasove. Zašto je između ostalog neformalno formalni predsjednik DPS-a ostaje da rukovodi tom partijom, ne samo da ga takozvane mlade snage slijede u ideološkom ekstremizmu širenja podjela i na krajnje desnim pozicijama, već šef tajkuna neophodan da usmjeri još postojeće rezerve tajkunskog novca na vođenje izbornih kampanja i namicanje glasova. Jako je važno izboriti se sa ovim crnim fondovima, sivom ekonomijom i obezbijediti efikasnu naplatu poreza.

Naplatiti poreze bogatašima i tranzicionim profiterima nadbudžetski problem danas. To je pitanje uvođenja reda i pravde. U zemlji pravde i reda važi načelo posluja i prijavi, a u Crnoj Gori je dugo važno načelo posluja pa utaji. Sa takovom politikom, sa ovom politikom pananskih papira u kojoj je čak premijer dugogodišnji, višedecenijski premijer države tražio način i kanale kako da utaji porez, odnosno da ne plati porez sopstvenoj državi, sa takvom politikom se mora jednom za svagda prekinuti, jer ovaj zakon je jedan od takvih zakona koji ide u tom pravcu i posebno je važno da se omogući da se i na ovim inostranim adresama ustanovi vlasništvo moguće vlasništvo i da se naplate porezi i otkriju će se naša sredstva poreskih obaveznika građana Crne Gore.

Našao sam podatak poslednjih godina o ovim poreskim reformama i stalnim poboljšavanjem poreskim infrastrukturu da je omogućen povraćaj oko 30 miliona eura državi i treba nastaviti snažno u tome pravcu, treba jačati ne samo poresku administraciju i poresku upravu već i jačati policijske snage, tehničke snage, informacione strukture i obučiti ljude kako bi se naplata poreza učinila efikasnom i posebno kako bi se konačno ovaj tajkunski novac vratio u legalne tokove i vratio novac građana, oteti novac građana Crne Gore. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:50:17)

Zahvaljujem, kolegi Bojoviću.
Riječ dajem kolegici Anđeli Vojinović.
Izvolite.

ANDELA VOJINOVIĆ (10.02.25 13:50:25)

Hvala, potpresjednice.
Uvaženi ministre sa saradnicima,
Uvažena guvernerko sa saradnicima,
Poštovane građanke i građani.

Kolega Bojović i koleginica Popović imali su zaista odlične diskusije sa kojima su vjerujem svi u ovoj sali saglasni. Zahvaljujem ministru što je inicirao i potencirao donošenje ovog zakona da konačno uvedemo standarde poreske transparentnosti.

Dakle, ne samo što ćemo znati ko su, kako ste vi gospođo Popović rekli ko su Crnogorski milioneri, milijarderi i ako je to već duže vrijeme u Crnoj Gori javna tajna, posebno za one koje dolaze iz bivšeg režima, a koji su činili najviši državni vrh Crne Gore, već što ćemo znati, odnosno što će se znati koliki su iznose i koliku su imovinu oni skrivali na omiljenim i popularnim of šor destinacijama i koliko će novca morati da vrate građanima Crne Gore. Što ćemo konačno znati ko su oni lažni rodoljubi, lažne patriote, a stvarni utajivači i na to je vjerovatno računao i ministar finansija kada je predlagao ovo zakonsko rješenje jer je znao da će oporezivanjem sa skrivenih of šor destinacija crnogorskih tajkuna milionera i milijardera Budžet Crne Gore biti značajno povećan. Pa samim tim povećan i za one projekte koji su od nasušne potrebe za građane Crne Gore jer kako je već koleginica rekla u 21. vijeku u Crnoj Gori i dalje imamo problema i sa vodosnadbijevanjem i sa lokalnom infrastrukturuom u najvećem dijelu crnogorskih opština. Zbog toga što u petak nismo imali priliku da razgovaramo o tome koji su to projekti koje je ova parlamentarna većina predložila da budu sastavni dio ovoga budžeta, a ministar prihvatio kao one projekte koji zaista jesu od suštinske važnosti za sve građane Crne Gore, posebno one građane sjevernog dijela.

Dozvolite mi samo da ukratko pročitam šta je ono što su poslanici prvenstveno Demokrata, pa onda i poslanici zajedno sa svim ostalim poslanicima parlamentarne većine omogućili građanima.

Dakle, u 21. vijeku u Šekularu u Beranama, danas ima preko 200 km lokalnih puteva, ali krucijalni put koji sve povezuje je tzv. kružni put odnosno glavni putni pravac koji se kreće od rijeke Marsenića do Osnovne škol "Vukajlo Kukalj" u dužini od 10 km kao i od Zavora do Ržane u dužini 4 km. Pošto je Šekular nekada uživao i status opštine, a danas nema osnovne uslove, odnosno nema asfaltiran najveći put kroz Šekular. Mi smo smatrali da je zaista nužno obezbijediti kvalitetnu putnu mrežu, upravo asfaltiranjem ovog kružnog puta.

Drugi amandman se takođe odnosio na asfaltiranje lokalnih puteva u Beranama, od kojih smo smatrali da je posebno važno obezbijediti kvalitetnu putnu mrežu kroz više putnih pravaca. Lubnice, Pešća, Vinicka, Petnjik Zagrad, Dolac, Štitari, Donja Ržanica, Crni vrh, Donje Zaostro, Rubež, Kaludra, Polica, Bujanje, Gornje Zaostro.

Treći amandman odnosno predlog koji je prihvaćen i koji smo kao parlamentarna većina predložili, a za kojeg će sigurno biti novca, posebno kada se oporezuju ovi pobjednici tranzicije odnosi se na najfrekventniju saobraćajnicu kroz Nikšić, a to je jezerski put koja vodi do jezera Krupac koje je popularno ne samo ljeti nego i tokom cijele godine u Nikšiću i pošto je taj put već započeo u ovoj godini preko Uprave za kapitalne projekte zaista je bilo neophodno i zbog bržeg dolaska do Krupca i zbog same bezbjednosti saobraćaja mještana tog naselja, odnosno te mjesne zajednice bilo je neophodno da se ti radovi završe.

Još jedan amandman odnosio se na rekonstrukciju lokalnog puta Donje crkvice, Gornje crkvice granica sa Bosnom i Hercegovinom iz razloga što je nekada tu postojao granični prelaz sa Bosnom i Hercegovinom i danas ti mještani tih sela imaju veoma veliki problem zbog neasfaltiranog puta i zbog nepostojećeg graničnog prelaza da ostvaruju svoje osnovne životne potrebe posebno imajući u vidu da im je otežan pristup zdravstvenim uslugama. Zbog toga što u tom dijelu Nikšića žive mještani koji su mahom dio starijih domaćinstava i kojima u slučaj mele udavstvene hitne potrebe, zaista treba mnogo vremena da dođu do Nikšića ili da neko iz Nikšića dođe do njih, dok im je npr. Gacko i Bileća na 10 do 15-tak minuta odatle i zbog toga je zaista bilo važno da se omogući mještanima tih sela, ne samo zbog zdravstvenih usluga, nego i zbog obrazovanja, zbog toga što postoje i djeca na tom području koja pohađaju školu, da im se obezbijede normalni uslovi za život.

Još jedan projekat koji se tiče izrade projektne dokumentacije za Straševsku željezničku Stubičku ulicu u Nikšiću Mjesne zajednice Kličevo koja je najveća mjesna zajednica u Nikšiću i koje postoje dva vrtića i osnovna škola koja nema osnovnu infrastrukturu na žalost i u 21. vijeku uprkos zaista vrijednom radu i pregalaštvu Opštine Nikšić o.g. nismo uspjeli odnosno u prethodnoj godini nismo uspjeli da obezbijedimo sredstva za projektnu dokumentaciju pa je ministar zaista imao razumijevanja za ovaj projekta i uvrstio na predlog parlamentarne većine i ovaj projekat koji će sigurna sam svim mještanima Mjesne zajednice Kličevo zaista značiti u ogromnoj mjeri.

Mi smo imali odnosno i predložili dva projekta koji se odnose na Mojkovac, od kojih je jedan veoma značajan i biće predložen kao kapitalni projekat državni krajem o.g. za 2026.godinu, a to je Brskovo u Mojkovcu, a drugi značajni projekat odnosi se na asfaltiranje rekonstrukcije lokalnih puteva, odnosno putnih pravaca Bjelojevići, Brskovo, Podbišće rudarsko naselje i Gornji Mojkovac jer sam uz Mojkovac i turističke i poljoprivredne potencijale zaista smatramo da je preduslov za njegov ekonomski, demografski oporavak makar uspostavljanje kvalitetne putne infrastrukture.

Kolega Čeman je već pominjao i kuću Čilima u Petnjici, tu je i putni pravac u Pljevljima, Pljevlja manastir Svete Trojice i prije nego što kolegi Stjepoviću dozvolim da samo na kratko pomenem koji su to projekti koji su vezani za Danilovgrad. Da pomenem da smo o.g. obezbijedili i sredstva od 250.000 eura za šetalište u Vranju uz samo jezero. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 13:58:25)

Zahvaljujem kolegici Vojinović.

Dobro ste uvezali kolegice sve ove amandmane sa Zakonom o poreskoj administraciji, jer potpuno ste u pravu. Mi ćemo oporezivanjem ovog novca tranzicionih dobitnika i novokomponovanih biznismena i bogataša obezbijediti sredstva da možemo da izfinansiramo sve ono što ste vi sada pročitali.

Zahvaljujem na tome.

Sada riječ dajem kolegi Dušku Stjepoviću, nadam se kolega da će te i vi imati neki projekat koji će biti vezan za Zakon o poreskoj administraciji.

Izvolite.

DUŠKO STJEPOVIĆ (10.02.25 13:59:12)

Naravno, potpredsjednice Popović, zar ste i sumnjali.

Koleginice i kolege poslanici, uvaženi gosti, ministre, guvernerko sa saradnicima,

Evo ja ću nastaviti na diskusiju kolegice Anđele Vojinović i na sve ono što su projekti koji su veoma značajni, a koji se odnose na lokalni nivo i u prvom redu pošto to nijesam do sada javno učinio, ja bih se zahvalio zaista i gospodinu Novici Vukoviću, ministru finansija. Jer, je maksimalno izašao u susret onome što su zahtjevi poslanika parlamentarne većine kada su u pitanju projekti infrastrukturni u prvom redu koji se tiču putne infrastrukture, a koji su užasno značajni i važni za sve naše građane, za ostvarivanje njihovih osnovnih životnih potreba. Jer, znate danas bez vode, struje, puta itd. nemoguće je zamisliti život i to nije nešto čime bi trebalo da se bavimo, ali na žalost mi iz ove pozicije sa neke livade ili ja sam dosta često govorio rupe, jame u koju su nas ubacili prethodnih 30 godina, eto i to moramo da ističemo i ako ovo nije nešto što opet kažem u civilizovanom svijetu bi trebalo da se ističe kao nekakva strašna hvala, ajde da tako kažem.

Što se tiče ovih porijekata koje bih zaista htio da pohvalim, a za koje će biti sredstava i za koje ima sredstava i Vlada Crne Gore je stala iza te rečenice. Upravo možda kuneći se budžet i kroz ovaj zakon, ja ću pomenuti ono što mi je bitno i što sam uspio da izpregovaram s ministrom finansija i Vladom i, naravno, podržan od poslanika, pogotovo iz Danilovgrada od kojih je i ovdje jedan broj. To je glavna ulica kroz Spuž i to u vrijednosti onoliko koliko sam i tražio - od 440.000 eura. Neću govoriti koliko je Spuž kao najveća mjesna zajednica važan, čak u istorijskom smislu i za Danilovgrad i za Crnu Goru, ali ću samo reći da je Spuž ostao nepokoran ovih 30 godina. Tako da je nama veoma bitno i u tom političkom smislu što smo se konačno ili ćemo se konačno, makar na ovaj mali način, odužiti svim tim ljudima prvo da imaju pristojne uslove za život. Taj glavni put od kružnog toka do mosta je jedna od najvažnijih saobraćajnica, možda i najvažnija saobraćajnica u Spužu jer se sve na nju veže. Sve osnovne životne potrebe koje jedan čovjek u Spužu može da osvaruje, ostvaruju se uz taj put. Da li je u pitanju škola, da li je u pitanju vrtić, da li su u pitanju prodavnice, neću pominjati ugostiteljske objekte, crkva, groblje itd, dakle sve ono što je važno za život jednog čovjeka je vezano za taj put, u dužini od nekih jedan kilometar.

Ono što bih, takođe, želio da potenciram pošto sam poslanik koji dolazi iz Danilovgrada, što sam skorije i rekao, a to je da je ovim kapitalnim budžetom predviđeno nikad više novca za nikad više projekata u Danilovgradu. Osim ovoga, dakle glavne ulice, puta kroz Spuž, kolege poslanici su potencirali i uspjeli da ispregovaraju, nadam se i u moju malu pomoć, s Vladom da odrade veoma važne projekte kao što je nastavak ovog puta do Studenog u iznosu od milion eura, kao što je izgradnja i proširenje puta L-6 od Danilovgrada do Glave Zete isto u vrijednosti od milion eura. Bili su tu mnogi projekti, putni pravci koje je, da ih sada ne pominjem, i kolega Đoković ispregovarao, ono što je, takođe, doprinos putnoj infrastrukturi na teritoriji Opštine Danilovgrad. Za zadovoljenje i duhovnih potreba, potrebno je raditi manastire i hramove. Meni je, takođe, drago to da potenciram iako vidim da se to zloupotrebljava, sada kažu nemate prećih stvari nego ćete da radite hramove. Čuo sam neke takve, pravo da vam kažem, deplasirane izjave. Upravo sam ovo ostavio posljednje da vam kažem što smo sve prije toga obezbijedili. Ali, moramo voditi računa o osnovnim ljudskim pravima kao što su i vjerska prava, kao što je zadovoljenje osnovnih vjerskih potreba naših građana.

U tom smislu, u okviru amandmana šireg koji nije u okviru ovih zaključaka nego je prethodno ušao u budžet, osim, Dragane, pomozmi mi, je li to bila Katolička crkva, bilo je još par vjerskih objekata, kulturnih institucija i za pripadnike drugih konfesije, mi smo, takođe, uspjeli kao četiri poslanika iz Danilovgrada da obezbijedimo zajedno s Ministarstvom finansija i svim poslanicima parlamentarne većine nekih 250.000 eura za izgradnju hrama Svete Petke u Danilovgradu. Malo sam i prekoračio, iako sam rekao da ću biti kraći.

Možda na kraju da pomenem, gospođu Popović, što se tiče poreza, ima ona simpatična izjava koja kaže ništa se ne mora osim umrijeti i platiti porez. Vidimo da su pojedini naši, a vi ste ih kvalifikovali kao

dobitnici tranzicije, pri čemu su svi ostali građani bili gubitnici, to je važno da kažemo, bili prije spremni da umru nego da plate porez. Dakle, bili su spremni da nam zavuku ruke u džepove duboko, da uzmu sve što su mogli uzeti, da za jedan euro kupuju preduzeća, da prepisuju našu dedovinu na svoje ime, ali baš nikako nisu spremni bili da plate poreze. Nadam se da ćemo i ovim tzv. evropskim zakonima i onim što je usklađivanje našeg zakonodavstva sa standardima koji su u ovoj oblasti uspjeti da sada mi malo vratimo od onoga što su oni nama svima uzeli. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:06:06)

Zahvaljujem kolegi Stjepoviću.

Više nemamo prijavljenih diskusija.

Sada pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ? Želite. Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 14:06:19)

Uvažena predsjedavajuća gospođo Popović,

Samo na kraju želim da zaključim upravo ono sve što ste naveli, da se apsolutno toliko poklapa i s namjerom Ministarstva finansija i sa svim onim što je ovo rešenje bilo neophodno donijeti u mnogo ranijim godinama, takođe, posebno blokada rada samog Parlamenta i blokada rada Ministarstva finansija, u želji da postigne sve rokove i ciljeve dovelo je do toga da nedonošenje ovog zakona na kraju 2024. godine je prolongiralo naše prisustvo na crnoj listi OECD-a tako da smo ponovo u pregovorima. Upravo sada i današnjim danom i ovim postupkom pokazujemo namjeru Vlade Crne Gore i samog Parlamenta da želimo da radimo na poboljšanju svega ovoga što jeste predmet. Još jednom apel svim građanima da najbolje patriotizam pokazujete plaćanjem poreza. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:07:20)

Zahvaljujem ministru Vukoviću.

Sada konstatujem da je po ovoj tački pretres završen, a da ćemo se izjasniti naknadno.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda - Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Novica Vuković, ministar finansija i Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika zarada. Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove i dr Irenu Radović, guvernerku Centralne banke Crne Gore, pozdravljam je ovim putem. Ispred Centralne banke sjednici prisustvuju Andrija Jovović direktor Sektora za platni promet, takođe pozdravljam i njega, i Nataša Raičević direktorica Direktorata za regulativu, licenciranje, odobrenja i kontrolu i mjere, pozdravljam i nju, takođe. Izvjestioci odbora su Seid Hadžić, Zakonodavnog odbora i Dražen Petrić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 14:08:39)

Donošenjem Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu, stvaraju se pretpostavke za potpuno usaglašavanje crnogorskog zakonodavstva s evropskom regulativom u okviru i u dijelu platnih sistema, konkretno s Direktivom o platnim sistemima PCD2 kao jednim od mjerila za zatvaranje pregovaračkog poglavlja 4 - slobodno kretanje kapitala.

Predložene izmjene Zakona o platnom prometu imaju za cilj unapređenje efikasnosti, sigurnosti, transparentnosti platnog prometa u Crnoj Gori. Donošenjem Predloga zakona se postiže usklađenost s pravnim tekovinama Evropske unije, konkretno s PCD2, što omogućava nesmetano pružanje platnih usluga u okviru SEP-a platnih šema i ispunjavanje jednog od mjerila za privremeno zatvaranje pregovaračkog poglavlja 4. Unapređenje poslovnog ambijenta kroz transparentnije definisanje uslova i ulaska na tržište i tržišnog ponašanja, unapređenje prava korisnika platnih usluga uključujući tu i postupak podnošenja prigovora prema Centralnoj banci Crne Gore. Predloženi zakon uticaće prvenstveno na pružanje platnih usluga u Crnoj Gori i to u najvećoj mjeri na kreditne institucije, budući da trenutne izmjene obezbjeđuju nesmetano funkcionisanje u SEP-a platnim šemama.

Predloženim rešenjem stvoriće se pretpostavke za dalji razvoj unapređenja pružanja platnih usluga na teritoriji Crne Gore i potpuno izjednačavanje pravila poslovanja crnogorskih pružalaca platnih usluga u domenu PCD2 regulative. Takođe, preciznijim definisanjem pravila poslovanja u SEP-a platnim šemama obezbeđuje se kontinuirana usklađenost zahtjeva za domaće pružaoce platnih usluga u odnosu na iste takve strane u Evropskoj uniji. Primjena ovog propisa neće donijeti dodatne troškove građanima i privredi Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:10:34)

Zahvaljujem ministru Vukoviću.

Da li predstavnik Centralne banke želi riječ? Izvolite. Guvernerka dr Irena Radović.

IRENA RADOVIĆ (10.02.25 14:10:44)

Zahvaljujem, uvažena predsjedavajuća.

Poštovane građanke i građani Crne Gore, uvaženi poslanice i poslanici,

Željela bih samo da izrazim zadovoljstvo što je ovaj zakon koji je Centralna banka pripremila nakon što smo sredinom avgusta dobili preporuke Evropske komisije, odnosno direktorata koji je nadležan za finansijske usluge. I nakon što smo zakon koji je kompletiran uputili u dalju proceduru početkom septembra mjeseca. Jako nam je drago što se on nalazi na dnevnom redu Parlamenta i što će biti usvojen danas iz više razloga. Prvi razlog je što će upravo implementacija ovog zakona omogućiti efikasan i kvalitetan modernizovan platni promet, takođe povećanu transparentnost u pružanju usluga platnog prometa, smanjenje troškova i naravno zaštitu prava potrošača.

Ono što je takođe bitno jeste što ovim zakonom izdvojiću tri najvažnija elementa, ono što je bitno jeste što sa ovim zakonom stvaraju uslova iz osnivanja Nacionalnog tijela za platni promet koja je vrlo važno i segment koji je neizostavan u našoj EU agendi i u obezbjeđivanju kvalitetnog i efikasnog platnog prometa za koji znate da je Centralna banka njegov jedini operater od 2005.godine i da je efikasan i kvalitetan platni promet osnov svake zdrave ekonomije i vrlo važan uslov za funkcionisanje cijele države. Naravno usvajanjem ovog zakona stvoriće se uslovi da se izvrši implementacija onoga što je dobijeno od strane crnogorske države u novembru mjesecu kada je Crna Gora postala članica jedinstvenog područja plaćanja u euru kao prva država sa Zapadnog Balkana i ono što će Centralna banka dobiti kao mehanizam je da će moći da regulatorno utiče na naknadne koje će ostvarivati banke i platne institucije na visinu naknada, jer ono što očekujemo jeste da sa više desetina eura troškovi transakcija budu drastično niži i Centralna banka ovim zakonom dobija poluge da naknade koje će implementirati kreditne institucije u Crnoj Gori budu u dobroj mjeri regulatorno definisane od strane Centralne banke.

Takođe, ono što je bitno jeste da se za svako nepoštovanje zakona gdje je Centralna banka ostvarila vrlo značajne rezultate koji su dobili sve pohvale i Evropske Centralne banke, Evropske komisije u u smislu bilansa rezultata za imlementaciju zakona, jer kao što znamo ono što se spočitava često jeste da se zakoni usvajaju, ali da implementacija često izostaje. Ono što će nama omogućiti kvalitetne implementacije ovog zakona jeste pooštavanje kaznene politike. Kazne za banke i za pružaoce platnih usluga su podignute na zakonske minimume tako da će u slučaju neprodržavanja odredbi ovog zakona Centralna banka imati mehanizam da primijeni kaznu od 10% godišnjih prihoda na maksimumu ili 12% odnosno ili 12 iznosa prosječnih plata koje je menadžment banke primio u tri protekla mjeseca, a što je vrlo važan mehanizam za imlementaciju ovog zakona. Kao što je uvaženi kolega dragi ministar Vuković pomenuo ovaj zakon je posebno važan ne samo zbog mogućnosti implementacije koja nas čeka i gdje su crnogorske banke i gdje je Centralna banka u cjelosti spremna i gdje sve sada zavisi isključivo od Evropske komisije i evropskog Savjeta za plaćanja jeste znači činjenica da ovaj zakon omogućava ispunjavanje završnog mjerila za pregovaračko poglavlje četiri. Podsjetiću da je to pregovaračko poglavlje ono koje je sljedeće na redu pregovaračke strukture za zatvaranje i da se radi o pregovaračkom poglavlju koje je Centralna banka vodi od prvog dana od decembra 2012.godine i gdje je tokom 13 godina dala značajan doprinos u usklađivanju regulative i u koordinaciji ostalih institucija koje aktivno učestvuju u zatvaranju ovog pregovaračkog poglavlja.

Dozvolite na kraju još da kažem da je ovaj zakon jedan od korpusa 16 zakona koje su regulatori dalji na dalju proceduru u septembru i oktobru prošle godine sa ciljem zatvaranja poglavlja četiri i devet i da se radujemo što će vrlo brzo Zakon o kreditnim institucijama i finansijskim konglomeratima koji su dio seta paketa i koji su uslov i zahtjev Evropske komisije i evropskog Savjeta za plaćanja od avgusta ove godine biti vrlo brzo usvojeni kao i da će ostali zakoni koje smo predali u septembru i oktobru za zatvaranje poglavlja četiri i devet kojima kažem Centralna banka rukovodi punih 13 godina biti usvojeni od strane ovog Parlamenta sa ciljem ubrzanja procesa evropske integracije koji je ključni cilj Vlade Crne Gore i cijelog

društva i sa ciljem stvaranja uslova za unapređenje finansijske stabilnosti i kvaliteta života naših građana. Ostajem otvorena za sva vaša pitanja.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:15:49)

Zahvaljujem guvernerki dr Ireni Radović.
Sada pitam da li izvestioci Odbora žele riječ? Ne.
Prelazimo na diskusiju.
Prvo prijavljeni je kolega Velimir Đoković.
Izvolite kolega.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (10.02.25 14:16:09)

Hvala, uvažena potpredsjednice.

Najprije svakako pozdrav za uvaženog ministra, njegove saradnike, za uvaženu guvernerku i njene saradnike. Pozdravljam sve kolegice i kolege u sali iako će i moja kolegica Bojan Pićan takođe uzeti riječ vezano za ovu temu, dozvolite najprije da iskažem zadovoljstvo u ime kluba poslanika Nove srpske demokratije što se i ovaj zakon našao na dnevnom redu i čuli smo u veoma konkretnim i jasnim uvodnim napomenama i ministra i guvernerke značaj i važnost usvajanja ovog zakona.

Čuli smo guvernerku koja je poslala i poruku da se nadam da će Parlament usvajati ovakve i slične zakone koji će pomoći i ubrzati put Crne Gore ka evropskim integracijama i ja želim da joj poručim u ime kluba poslanika Nove srpske demokratije, ali siguran sam i u ime kompletne parlamentarne većine gdje će taj naš radi koji je i do sada bio na tom putu i pravcu i ovom jednom dosta dobrom dinamikom tako se i nastaviti. Nećemo dozvoliti da onima koji su željeli da prekidaju i fizički zaustavljaju rad sjednice da to uspori naš rad. Dobro smo čuli svi da je između ostalog ovaj zakon važan i zbog uslaglašavanja sa evropskim agendama, sa evropskim direktivama kao i da je veoma važan za zatvaranje određenih poglavlja. U tom pravcu ova parlamentarna većina 28. Saziv Parlamenta mislim da je ovaj saziv Parlamenta dao pun doprinos i da je svakako taj put brži nego što smo imali to prilike da bude u nekom prethodnom periodu. To najbolje govore brojni zakoni koje smo izglasali, o tome najbolje govore i zatvorena poglavlja koja neki prethodni režimi i vlasti nijesu uspjeli da u svom mandatu završe i ovim putem želim da pošaljem poruku svim građanima Crne Gore da evropski put naše zemlje neće niko zaustaviti, a kao što je uvaženi moj prijatelj i kolega Milan Knežević jedne prilike je rekao čak ako je potrebno neki od kolega koji se tome protive ili usporavaju taj put spremni smo i da nosimo na leđima kako ne bismo svi zajedno izgubili priključak ka evropskim integracijama.

Zaista još jednom kažem i kolegica Pićan da će takođe o ovoj temi, a ja bih zaključio punom podrškom svima ovim i sličnim zakonima u ime kluba poslanika Nove srpske demokratije. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:18:48)

Zahvaljujem kolega Đokoviću.
Dajem riječ kolegici Bojani Pićan.
Izvolite kolegice.

BOJANA PIĆAN (10.02.25 14:18:57)

Potpredsjednice, poštovani građani Crne Gore, dame i gospodo,

Zakon o platnom prometu je usvojen u Skupštini Crne Gore septembra 2022. godine i stupa na snagu u 2023. godini. Ovim zakonom je obezbijeđena veća sigurnost za elektronska plaćanja kao i veća sigurnost za pružaoce platnih usluga. Danas razmatramo izmjene i dopune Zakona o platnom prometu čime nastavljamo zacrtani put usaglašavanja naših zakona sa najvišim pravnim regulativama Evropske unije. Naša evropska budućnost nema alternativu. Zakonske odredbe se u velikoj mjeri oslanjaju na SEPA šemu, neophodno je da ne omogućimo da naše kreditne institucije nesmetano funkcionišu unutar SEPA sistema. Godine 1918. kada je Fed omogućio transver novca putem Telegrafa to je bila ogromna inovacija za bankarski sektor. Danas u Crnoj Gori govorimo o Sepi, što predstavlja korak naprijed u modernizaciji bankarskog sektora i platnog sistema uopšte. Pristupanje jedinstvenoj platnoj zoni smanjiće troškove usluga prekograničnog plaćanja što je ključno za ekonomski razvoj naše države. SEPA će olakšati transvere u evrima tretirajući sva plaćanja u evrima unutar 38 zemalja Evrope podjednako bez obzira na to da li su

domaća ili prekogranična. Elektronski nalozi za plaćanje biće obrađeni najduže u jednom radnom danu što je od suštinskog značaja za unapređenje poslovnog ambijenta. Dalje, digitalna plaćanja imaće značajan uticaj na smanjenje neformalne ekonomije. Ovo je izuzetno važno jer transparentnost u transakcijama omogućava efikasnije prikupljanje poreza, samim tim jačamo naše javne finansije. Članom 14 predviđa se da Centralna banka može svojim propisima ograničiti visinu naknade koju pružaoci platnih usluga naplaćuju za izvršavanje Sepa plaćanja radi podsticanja tržišne konkurencije i promicije Sepa plaćanja, kao što je i sama guvernerka istakla. Zadržala bih se krako na ovom dijelu. Recimo u Crnoj Gori banke naplaćuju naknade za održavanje računa studentima. Valjano bi bilo razmotriti model po kome banke ne bi naplaćivale naknade za održavanje računa maloljetnim licima, studentima ili uopšte mladima, a svakako da se to može kroz ovaj član, odnosno da Centralna banka može makar ograničiti visinu naknade za .. transakcije kada su mladi u pitanju.

Takođe, predviđa se osnivanje Nacionalnog odbora za platni promet kao što je guvernerka istakla i sigurna sam da će se time unaprijediti komunikacija između svih učesnika u platnom prometu. Za kraj, ovaj tekst zakona predstavlja esenciju procesa pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji u domenu finansijskog poslovanja i finansijskih usluga i poslanički klub Nove srpske demokratije će podržati predložene izmjene zakona. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:22:31)

Zahvaljujem kolegici Pićan.

Sada riječ dajem kolegici Slađani Kaluđerović.

Izvolite.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (10.02.25 14:22:39)

Poštovana predsjedavajuća, uvaženi gosti, građanke i građani Crne Gore koji nas pratite,

Eto negdje imamo i konačno dolazi na dnevni red donošenje zakona nakon kvazi blokade poslanika opozicije koji nijesu bojkotovali svoje plate i dnevnice ali su zato bili spremni da dovedu građane u rizik sa jedne strane, a boga mi i da zaustave razvoj države i našeg evropskog puta. S tim u vezi evo mi danas imamo na dnevnom redu i Zakon o preskoj administraciji o kojem smo govorili u prethodnih par sati, a sada je na dnevnom redu i Zakon o platnom prometu. Zašto je bitan Zakon o platnom prometu? Prije svega i zbog našeg evropskog puta i zbog evropskih integracija, a mene interesuje i vrlo je bitno da vidimo šta se dešava, s obzirom na to da je rok koji je bio određen tj. konkretno 15.januar kad smo mi trebali, kad je trebalo da do tog perioda da mi pošaljemo ovo zakonsko rješenje kako ne bi kaskali sa privremenim zatvaranjem pregovaračkog poglavlja 4. Interesuje me da vidimo šta se dešava sa tim oi da li mi taj neki momenat u koji su nas doveli poslanici opozicije možemo da ispravimo, jer svakako da je Evropska komisija analizirala prethodno zakonsko rješenje koje je svakako bilo kvalitetno ali smatrala je da trebamo svakako da ispravimo određene tehničke stvari i da kao takvo zakonsko rješenje novo predamo. Imamo situaciju da evo mi danas tek to imamo na dnevnom redu.

Pored ovog zakona, koliko sam upoznata, takođe tu su još i drugi zakoni, konkretno o osiguranju i neki drugi zakoni koji se tiču poglavlja i 4 i poglavlja 9, pa me interesuje da li smo možda napravili određenu komunikaciju sa nadležnim ministarstvima koji se tiču ova dva pregovaračka poglavlja kako bi do kraja i kako se ne bi kasnilo sa njihovim zatvranjem i da li ćemo konačno snositi određene posledice. To me interesuje prije svega zato što je jasno rečeno da je dinamika Ministarstva finansija i Centralne banke jasno određena i da je trebalo ići korak po korak kako bi ispoštovali sve obaveze koje imamo prema našem evropskom putu, a tiču se ovih poglavlja. Pored toga, svakako integracija u Sepu je nešto što nam doprinosi, od čega ćemo svakako svi imati koristi i rečeno je da je Centralna banka prati na dvonedeljnom nivou dinamiku kojom banke vrše izmjene kako u tehničkom smislu, tako i u smislu donošenja određenih akata kako bi na vrijeme konkretno 18.aprila veliki dio tržišta podnio aplikaciju sa ciljem da se obezbijedi mogućnost obavljanja prvih transakcija već od 03.juna 2025.godine. Koliko sam upoznata trebalo bi da je više od 50% tržišta da će se priključiti u ovom prvom talasu, a da drugi talas slijedi u oktobru i da nam je konačan cilj da do kraja godine sve banke budu integrisane. Gdje smo sa tom dinamikom i da li sve to teče onako po planu, s obzirom na to da smo negdje tu informaciju dobili i na samom Odboru za ekonomiju.

Ono što je vrlo bitno i što ne treba stavljati u treći plan i nije uopšte manje važno jeste praktični razlozi gdje ćemo imati konkretne benefite sa smanjenjem naknada kada su u pitanju prekogranična plaćanja članica SEP-e. Zahvaljujem i eto molim za odgovor. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:26:46)

Zahvaljujem kolegici Kaluđerović.

Sada ću ja sebi dati riječ.

Nakon mene kolega Đurović.

Uvažena guvernerko sa saradnicima, uvaženi ministre, uvažene kolegice i kolege,

Počev od januara 2015.godine Crna Gora primjenjuje Zakon o platnom prometu kojim se uređuje naročito sve platne usluge pružaocima platnih usluga, obaveze informisanja korisnika platnih usluga, prava i obaveze u vezi sa pružanjem platnih usluga. Takođe, važećim zakonom stvorene su pravne pretpostavke da se od pristupanja Crne Gore Evropskoj uniji ukinu razlike između nacionalnih i prekograničnih plaćanja. Tim zakonom je crnogorsko zakonodavstvo implementiralo onu prvu direktivu o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu. Međutim, tom direktivom nisu riješeni svi problemi vezani za određena pitanja nesmetanog i sigurnog pružanja platnih usluga posebno u onom dijelu koje se odnosi na brzo rastuće tehnološke inovacije i njihove primjene u oblasti platnog prometa kao i pojave novih vrsta platnih usluga. S toga je prvenstveno kao posledica tehnološkog razvoja 2015.godine donijeta nova direktiva o platnim uslugama na unutrašnjem tržištu i uvedene su tom prilikom nove neke usluge, a one se tiču usluge iniciranja plaćanja i usluga pružanja informacija o računu za plaćanje. Zato je naše zakonodavstvo bilo potrebno da se uskladi sa predmetnom direktivom i to se desilo negdje u oktobru 2023.godine.

Ono što je odrađeno na najbolji mogući način, a odradila je Centralna banka Crne Gore, to je da je 22.03.2024.godine uputila Evropskoj komisiji nacrt aplikacije za proširenje Sepa geografskog područja na Crnu Goru uz koju je dostavljeno gotovo sve ono što je bilo potrebno u prilogu kako bi ušli u ovo jedinstveno područje plaćanja u eurima. Ono što je jako važno, a to je da Crna Gora koristi euro, ali njena integracija u SEP-u zavisi od potpunog usklađivanja zakona o platnom prometu sa evropskom direktivom i regulativom. Svako kašnjenje u donošenju zakona može otežati i poskupiti platne transakcije, smanjiti konkurentnost privrede, usporiti evropske integracije i sporiju digitalizaciju finansijskog sektora. Zato je ovo usvajanje ovog zakona za Crnu Goru i te kako značio prioritet na našem putu ka evropskim standardima. Ono što takođe, kao što je i kolegica Kaluđerović rekla, što i kod mene budi dilemu, je to šta se dešava zbog toga što kasnimo sa donošenjem ovog zakona, da li je ugroženo naše pregovaračko poglavlje 4? Sama činjenica da se danas usvaja ovaj zakon i te kako građani moraju da znaju i građani i privreda da ćemo imati ogromne benefite, jer prije svega povećaće se konkurentnost našeg finansijskog sektora, smanjiće se troškovi i dužina transakcije i sama činjenica da ćemo donošenjem ovog zakona zaštititi sve naše klijente, klijente banaka i finansijskog sektora, da ćemo regulisati sigurnost i zaštitu korisnika i nadzor nad transakcijama i dovešće do određene pravne sigurnosti kada je u pitanju finansijski sektor. Dakle, ovaj zakon je trebao da bude usvojen najkasnije do 15.januara međutim evo vidimo koji je danas datum, ipak mjesec dana je dug period. Pitanje opet za guvernerku šta se dešava sa našim pregovaračkim poglavljem? Toliko i zahvaljujem.

Sada dajem riječ kolegi Dejanu Đuroviću. Izvolite kolega.

DEJAN ĐUROVIĆ (10.02.25 14:31:40)

Zahvaljujem se uvažena potpredsjednice Popović.

Gospođo Radović, mi smo sa velikim zadovoljstvom ovdje glasali i dobili ste maksimalnu glasova kada ste postali guverner, jer htjeli smo da zaustavimo jedan učmali sistem u Centralnoj banci Crne Gore gdje partitokratija irođačke veze i zapošljavanja bili nešto što je bila personifikacija Centralne banke Crne Gore. O tome ćemo razgovarati sledeći put, pa ćemo analizirati kompletan rad Centralne banke. Jedan od razloga zbog čega ste Vi dobili onoliki broj glasova je nešto što smo računali da će Vašim dolaskom Centralna banka donijeti zakone koji neće kaskati i koji nam neće biti opterećenje za zatvaranje poglavlja na našem putu ka Evropskoj uniji. Nadam se da ovo što ste danas govorili poglavlje 4, poglavlje 9 neće biti smetanja i neće nam predstavljati nešto što ćemo morati donijeti u kasnijem vremenskom periodu, jer računao sam da ćete Vi biti neko ko će biti nosioc tog projekta u prvim fazama zatvaranje poglavlja. Kao što znate mi smo zatvorili tri poglavlja i evidentno je da ćemo zatvoriti četvrto poglavlje koje na žalost nije zatvoreno zbog jedne sujetne politike u jednom određenom trenutku naših uvaženih komšija. S ozbirom na to kako su nam rekli gospodin Šarac i gospođa Kos, taj bilateral neće biti uslov za zatvaranje poglavlja u sledećem periodu, tako da ćemo poglavlje 31 računati da smo ga već zatvorili. Ja računam da ćete Vi doprinijeti ovom bržem i efikasnijem dijelu kad su zakoni u pitanju, kad je Centralna banka Crne Gore. Bili smo čini mi se od ruke kako bi se kazalo u narodnom rečniku kada je u pitanju integracija u Sepa sistem, ali isto tako i međugranično plaćanje, ali jedna stvar koja moramo da vodimo računa, mi smo ovdje ipak poslanici koji zastupamo prvenstveno građane Crne Gore i Vi ste bili na jednom od sastanaka odbora gdje smo tražili da se kamatne stope u Crnoj Gori drastično smanje. Slažem se potpuno da su se kamatne stope smanjile, ali to nije visina koju smo očekivali, a još manje da je to visina koju su očekivali građani Crne Gore. Ja očekujem da ćete Vi u narednom periodu izvršiti pritiska na bankarski sistem u Crnoj Gori koji ih neće finansijski osporiti za njihov

dalji rad, ali koji će i te kako relaksirati građane Crne Gore ovih kamatnih stopa koje su u ovom trenutku, mora se priznati, i dalje velike.

Volio bih da do nekog sledećeg viđenja ovdje u Parlamentu ili na odboru nam kažete je li razlika u kamatnim stopama kad je u pitanju Crna Gora u odnosu na Balkan i u odnosu na Evropsku uniju. Ako želimo u Evropsku uniju onda mi dajemo maksimalni doprinos za naš ulazak u Evropsku uniju, ali isto tako i želimo da se prema građanima Crne Gore ponaša i odnosi kao budućim građanima Evropske unije. Ove kamatne stope koje su u ovom trenutku nisu kao u Evropskoj uniji. Ovo je apel poslanika i mislim Odbora za ekonomiju, finansije i budžet da se maksimalno usresrijedite da se kamatne stope u Crnoj Gori drastično smanje. Ovo što imamo u ovom trenutku nije izdrživo, bez obzira što smo mi kao parlamentarna većina uradili maksimalni doprinos povećanjem plata na 600 i na 800 eura i povećanjem penzija na minimum 400 eura, prije neki dan i povećanjem srazmjernih penzija na minimalno 450 eura, ali moramo voditi računa da su građani Crne Gore poprilično zaduženi a ove kamatne stope im upravo to povećanje koje im je parlamentarna većina i Vlada omogućili potpuno dovodi u nulu. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:37:22)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.

Da li predstavnica Centralne banke želi da odgovori ili završnu riječ?

Želite. Izvolite.

IRENA RADOVIĆ (10.02.25 14:37:35)

Prvo zahvaljujem zaista svima na vrlo konstruktivnim komentarima. Evo poslaniku Đokoviću zahvaljujem na vrlo snažnoj poruci da će svi zakoni koje je izradila Centralna banka i zakoni koje u saradnji sa regulatornim agencijama takođe koordinirala Centralna banka biti u najkraćem periodu usvojeni.

Ono što želim da kažem da sam vrlo pažljivo poslušala poslanicu Pićan i njeni svi predlozi, sugestije su vrlo dobrodošli i kolega koji je na čelu platnog prometa već je dobio zadatak da se sačine analize i da u saradnji sa komercijalnim bankama se vidi da li postoji dobrovoljna spremnost za izlazak sa jednom takvom inicijativom za mlade i studente. Vi morate znati da mi nismo zemlja planske ekonomije nego smo tržišna ekonomija koja se u potpunosti uslađuje sa evropskim vrijednostima i znate da Centralna banka ne služi i ne može da služi da nameće svoje odluke već zbog toga može da ima samo država probleme u koliko bismo išli u neke korake koji ne pripadaju Centralnoj banci. Uloga Centralne banke je da obezbijedi finansijsku stabilnost, zdrav i stabilan platni promet i obezbijedi poštovanje zakona i implementaciju kroz kontrolu banaka, odnosno kreditnih institucija i platnih institucija. Dio koji se odnosi na naknade i na kamate osim u slučajevima koji su regulisani evropskom regulativom kao što je u pitanju SEP-a i što sam već rekla, što nam donose prednosti ovog zakona, naravno ne možemo se ponašati na način na koji se ne ponašaju članice Euro sistema. Možemo raditi ono što je do nas, a to je obezbjeđivanje efikasne kontrole postupanja banaka, jačanje naših instrumenata za zaštitu interesa potrošača i kandidatkinja za vice guvernerku Gordana Kalezić od avgust ove godine kao kandidatkinja vrlo proaktivno djeluje u saradnji sa kreditnim institucijama. Vjerujem da ste u tom dijelu svi imali priliku da vidite koliko je došlo do značajnih pomaka u načinu funkcionisanja sistema i privilegijama i odnosu prema potrošačima.

Ono što je jako bitno i pitanje koje su pomenuli i poslanica Pićan i poslanik Đoković i poslanica Kaluđerović i uvažena predsjedavajuća Popović, jeste pitanje zatvaranje pregovaračkih poglavlja. Da - današnji zakon je bitan, da - dobili smo komentare u avgustu dali smo sve u proceduru u septembru, da - moglo je sve ovo mnogo ranije, ali ovaj zakon danas je jedan dio korupsa zakona koji su nužni i koje je bilo potrebno usvojiti do 15.januara, pa bi bilo dobro da se danas na zasijedanju Parlamenta našao Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranje terorizma kojim su prenešene one odredbe koje Centralna banka bila ugradila u predlog još u julu mjesecu na zahtjev Evropske komisije i jako je bitno kada se da zakonsko rješenje ne uticati na njega amandmanima i ostaviti ljudima od struke kada predlože određena zakonska rješenja da ta rješenja budu usvojena. Sugerisem i apelujem ovom prilikom da za usvajanje, odnosno ispunjenje uslova za zatvaranje poglavlja 4 u koliko je moguće još danas na dnevi red bude stavljen Zakon o sprečavanju pranja novca i finansiranju terorizma kojim se prenose odredbe regulative 2023/113 koja reguliše transfer fondova i kripto sredstava i takođe Zakon o osiguranju koji je Agencija za nadzor osiguranja u saradnji sa Centralnom bankom znači dostavila takođe blagovremeno prošle godine. To su dva zakona koja su apsolutno nužna za pozitivan izvještaj koji će uslijediti 20. februara. Vremena nemamo puno zato apelujem na poslanice i poslanike crnogorske Skupštine na rukovodstvo da ova dva zakona budu prioritarno stavljena, kao i Zakon o kreditnim institucijama i Zakon o finansijskim konglomeratima koji takođe kažem čekaju na usvajanje praktično od septembra mjeseca.

Što se tiče primjedbe poslanice Kaluđerović koja se odnosi na implementaciju SEP-e, želim da kažem da je Centralna banka koordinirajući prvo aplikaciju, a onda kako je to istakla uvažena poslanica Kaluđerović kroz dvonedeljnu koordinaciju sa crnogorskim bankama, kroz plaćanje eksperata briselskih jer nismo dobili podršku od strane Evropske komisije kroz raspoloživa sredstva omogućila bankama sve uslove za sačinjavanje aplikacija. Centralna banka je svoju aplikaciju premda ćemo mi morati da vršimo planove platne transakcije za potrebe države i Ministarstva finansija već pripremila. Ona sada u februaru ide na preliminarnu ocjenu Evropskom savjetu za plaćanja, a sve crnogorske banke su u procesu aktivne pripreme aplikacije i moram reći da zaslužuju apsolutno sve pohvale. Sa druge strane ne možete očekivati da nam sistem bude spreman kad zakoni nisu usvojeni, ne možete očekivati da nas Evropski savjet za plaćanje i Evropska komisija prigrli kada nismo usvojili elementarne zakone na kojima oni insistiraju od avgusta mjeseca. Pa, zato da umjesto u junu otpočnu transakcije naše će transakcije otpočeti u oktobru mjesecu. Apelujem još jednom znači da svi ovi zakoni koje smo predali u septembru i oktobru pominjem ponovo znači radi se o korpusu od 16 zakona koji su u saradnji znači sa regulatorima i Ministarstvom ekonomije i unutrašnjih poslova predati Vladi u septembru i oktobru mjesecu budu hitno usvojeni kako bi se Poglavlje 4 zatvorilo, a kada je u pitanju Poglavlje 9 koje se odnosi na finansijske usluge i koje apsolutno svuda u svakoj pregovaračkoj strukturi jeste ingerencija Centralne banke. Ono što želim znači da naglasim jeste da su u pitanju pokretne mete. Kada jednom izvršimo znači transponovanje zakona direktiva i regulativa Evropske unije oni se mijenjaju i šta se kod nas dešava kada mi isporučimo zakone koji čekaju po šest, sedam mjeseci u proceduri desi se da ti zakoni u momentu usvajanja budu prevaziđeni i to ne smijemo sebi da dozvolimo i zato postoji odgovornost apsolutno svakog segmenta društva jer proces evropskih integracija je proces koji pripada Skupštini, Vladi, Centralnoj banci, civilnom društvu, apsolutno svim segmentima društva ne smijemo sebi da dozvolimo da čekaju zakoni, ne smijemo sebi da dozvolimo da kasnimo. Znači, moramo da regrutujemo apsolutno sve segmente iz društva ako treba i pravnike izvana da bi zakoni znači jednom kada se dostave Vladi se našli u Parlament u najkraćem vremenu i u Parlamentu bili usvojeni u roku od par sedmica jer do onog momenta ako se duže čeka ti zakoni znači prestaju da ispunjavaju svrhu jer više nisu usklađeni jer je prošlo previše dugo vrijeme i to je jedan od razloga zbog kojeg je Evropska komisija pokušavši da ubrza proces integracija Crne Gore odlučila da nam vjeruje i da nam da slobodu da predložimo i usvojimo zakone u ovom Parlamentu i da na osnovu toga već procjenjuje našu spremnost za zatvaranje poglavlja što je izuzetak od dosadašnje prakse.

Gospodin Đurović, uvaženi predsjednik poslaničkog kluba i neko ko je podsjetio na činjenicu da sam dobila najveći broj glasova u istoriji izbora za guvernerku Centralne banke ja se, sa timom sa kojim se ponosim, i te kako trudim da opravdam sva očekivanja. Pa, mogu vam reći da do današnjeg dana sigurna sam da niko nije potegao nijedno partijsko zapošljavanje niti jedan skandal, niti jedan problem koji je napravio bilo ko. Znači, ono što je relevantno ako kažete da je bila Centralna banka prepoznata kao bastion nepotizma i bastion partijskog zapošljavanja upravo činjenica da postupamo po zakonu da su po zakonu predloženi vice guverneri koji su ljudi sa više decenija iskustva u Centralnom bankarstvu da su naši konkursi otvoreni i da se na konkursima primaju ljudi koji su najbolji na čiji izbor ne može uticati nikako guvernerka Centralne banke, vice guverneri ili bilo ko drugi jer se radi znači o konkursima gdje imamo višestruke komisije koje su oformljene znači od ljudi kojima je to posao i svi kandidati prolaze višestruke provjere stručnog znanja i često se desi da i kvalifikovani ljudi iz bankarskog sektora ne mogu da prođu jer se radi o jako visokim zahtjevima koji su potrebni da bi Centralna banka mogla da se kvalifikuje da kada Crna Gora postane članica Evropske unije ima uslove da aktivno učestvuje u preko 160 tijela i daje doprinos na istoj liniji na istoj ravni sa jednom velikom Njemačkom, Francuskom ili drugim državama članicama Evropske unije gdje ćete priznati da u jednoj instituciji koja je instutcija od struke apsolutno nikada nije bilo moguće napraviti bilo kakav otklon i da ono što je konstatovala godinama Evropska komisija kao jedan od razloga za nezatvaranje poglavlja i ne pravljenje pomaka u poglavljima 9 i 17 koji se odnose na nezavisnost Centrane banke i na kvalitet funkcionisanja Centralne banke se upravo odnosilo na zamjerke prethodnom sistemu koji se odnose na zloupotrebe Centralne banke i za partijsko zapošljavanje. Zahvalna sam jako gospodinu Đuroviću što je upravo potencirao taj segment i što mi je upravo zbog toga dao povjerenje za koje vjerujem da sam ga i te kako opravdala.

Takođe, na pitanje kamatnih stopa podsjetiću znači da smo na kraju godine zabilježili kada je u pitanju stanovništvo pad kamatnih stopa od preko 118 baznih poena što je i te kako značajno, a moram podsjetiti znači sve ovdje prisutne naravno do nedavnog predsjednika Odbora za ekonomiju, finansije i budžet gospodina Đurovića jeste da kamatna stopa ne odražava volju Centralne banke ni poslanika ni bilo koga drugog kamatna stopa rekli su je rizik na tržištu pa dok ne budemo napravili značajna iskorake u funkcionisanju našeg sudstva ubrzavanju znači odluka koje bankama omogućavaju kolaterala dok ne budemo usvojili sve zakone koji se odnose na EU i zatvorili poglavlja koja se odnose na finansijske usluge niti će kolega Vuković moći da se pohvali boljim kreditnim rejtingom značajno u smislu kvalitetnog kreditnog rejtinga, a ne samo pomjeranja je li za stepenicu više na putu ka tom kreditnom rejtingu niti ćemo moći da se pohvalimo značajno nižim kamatnim stopama. Ono što ću vas podsjetiti jeste da kada pogledamo region,

kada pogledamo najveću zemlju u regionu naše kamatne stope su niže i moram reći da je zabilježen značajan apsolutno da, moram reći da je zabilježen značajan učinak kada je u pitanju stvaranje uslova da se u odnosu na ono što su sadašnje prilike, a kao što sam rekla znači funkcionisanje sistema politička stabilnost, kvalitet poslovnog ambijenta, funkcionisanje sudstva, funkcionisanje institucija i zaokružen pravni sistem kao i zatvorena poglavlja za finansijske usluge i slobodne tokove kapitala ne možemo računati znači na značajnije poboljšanje klime i zato sam jako sretna što u ovom Parlamentu i što u sadašnjim znači strukturama sjede ljudi koji prepoznaju značaj svih ovih izazova koji pred nama stoje i koji su spremni da ove izazove premoste u najbržem roku i sigurna sam da će Centralna banka u Skupštini, kao što je to bio slučaj do sada, imati najsnažnijeg podržavaoca upravo zbog svih ambicija na kojima radimo zbog želje znači da aktivno doprinesemo i zbog činjenice da ta 2028. godina ako svi budemo vrijedno radili donosi ogromne benefite cijelom društvu pa umjesto sadašnjih par stotina miliona eura koliko imamo znači podrške kroz plan rasta imaćemo znači par milijardi eura kroz podršku kroz kohezione fondove i kroz ostale znači mehanizme koji nam stoje na raspolaganju i ako budemo dovoljno brzi i pametni kao poslednja zemlja članica koja je ušla imamo uslove da naša ekonomija procvjeta i imamo uslove da naše kamatne stope budu prepolovljene do tada na nama je. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:49:49)

Zahvaljujem, guvernerki Centralne banke.
Želite komentar, kolega Đuroviću.
Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (10.02.25 14:49:57)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Popović.

Uvažena guvernerko Radović, vi ste dobili broj glasova koji je impozantan bio u momentu, ali to za vas treba da predstavlja osim časti i veliki izazov kad je u pitanju vaš rad. To što ste vi radili u svakom slučaju je za pohvalu, ali moram reći da bez donošenja 118 zakona u ovom Parlamentu taj vaš rad ne bi bio tako prepoznat. Prvenstveno vi mora da znate da politički stav jedne države zavisi od rada Parlamenta i uspjehnosti Parlamenta. Ovaj parlament je u prošloj godini pokazao najveći doprinos u posljednje vrijeme. Usvojeno je 118 zakona, održan je veliki broj sjednica, veliki broj kolegijuma i mislim da je to onda reperkusija na Vladu, a sa Vlade na Centralnu banku, bez obzira što ste izabrani u ovom domu. Znači pohvala to što ste vi pokazali na račun Centralne banke stoji, ali da nije rada u Parlamentu, da nije menadžmenta Parlamenta i poslanika parlamentarne većine koji su dali maksimalni doprinos, onda i Vlade evo i gospodin Vukokvić pokazuje na sebe i Ministarstva finansija, taj rad Centralne banke, apsolutno ne bi bio prepoznat, uvijek morate da stavite kada je rad Centralne banke da je to u pitanju Vlada iznad toga prije svega da je to rad parlamenta Samo jednu stvar nešto po čemu je prepoznata Crna Gora, to je rad Parlamenta i Vlade, a onda Centralne banke moramo imati ipak neki dio. Ovo što sam rekao vas su izglasali poslanici, a poslanici brane interes građana i kad su kamatne stope u pitanju ja vam i dalje tvrdim da su visoke za Crnu Goru i vi morate da shvatite, da 54 poslanika u Parlamentu Crne Gore brane interes građana. Građani u ovom trenutku imaju utisak da su visoke kamatne stope i ja ne vidim ni jednu banku da je napustila Crnu Goru zbog negativnog finansijskog bilansa i te kako dobro stoji i to se mora priznati, a mi ovdje u ovom Parlamentu branimo građane. To je stvar koja se mora prosto dovesti do nivoa i to je razlog zbog čega sam vam rekao da smo mi prije svega ekspozitura građana Crne Gore, a onda posredno i vi koji ste izabrani u ovom domu u odnosu na banke i na sve one koji su tu.

Evropska unija i evropski partneri i naši evropski prijatelji kao što ste vidjeli su prepoznali i parlamentarnu većinu i Vladu kao svoje prijatelje i dali maksimalan doprinos dijalogu sa ovom parlamentarnom većinom za ulazak Crne Gore u Evropsku uniju. Da su ostali ovi sa desne strane ne 2028.godine, nego 2038.godine ili nikad ne bi bili dio Evropske unije. Crna Gora je 2020.godine, imala zadnju šansu koju je iskoristila da dođe na čelu Crne Gore ova parlamentarna većina kroz jedan nekoliko godina disbalans kako bi trebalo da izgleda i sad su mi to možda i normalno da tako izgleda jer znate poslije 30 godina vladavine Demokratske partije socijalista i ovakvog režima kakav je bio teško da se može snaći opozicija u tom trenutku. Donekle opravdanje za ove tri godine što smo porpustili, ali isto tako ono što su nas prepoznali naši evropski prijatelji i što su pokazali kao dobru ruku, a dolazak Marta Kos u prvoj posjeti Crnoj Gori, je najbolja preporuka ovoj parlamentarnoj većini i Vladi. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 14:54:51)

Zahvaljujem, kolega Đuroviću, uz jednu malu digresiju, Centralna banka je nezavisna institucija, ona je iznad i Vlade Crne Gore i Skupštine Crne Gore, kad je u pitanju nezavisnost i svi se moramo potruditi ostane takva kakva jeste, da onsta nezavisna.

Sada pitam predstavnika Vlade, ali želi dati, želite komentar?

Izvolite kolegice Kaluđerović.

SLAĐANA KALUĐEROVIĆ (10.02.25 14:55:20)

Hvala, predsjedavajuća.

Kad smo već kod regulatornih tijela treba reći da je neophodno da takav status obezbijedimo i drugim regulatornim agencijama i konkretno pomenuću i Agenciju za nadzor i osiguranje, jer su zarade u toj Agenciji poprilično manje nego što su konkretno u Centralnoj banci i navesti situaciju da se i oni u ovom momentu nalaze u problemu zato što kadar i posebno aktuarski kadar koji čine aktuari prelazi u Centralnu banku što je dobro za vašu instituciju, ali opet s druge strane mislim da i mi moramo imati u vidu i zaštititi druge regulatorne agencije i kadar koji je njima neophodan i potreban, a svakako podržavam i dobro je da Centralna banka pruža odlične uslove za kadar jer je to veoma bitna institucija za sve nas, ali samim tim što konkretno Centralna banka reguliše bankarski sektor i bankarsko tržište imamo i druga tržišta koja kontrolišu određene regulatorne agencije poput osiguranja i elektronskih komunikacija i mnogih drugih. Konkretno i tržište kapitala evo imamo ovdje predstavnika iz Komisije tržište kapitala.

Evo mene je inspirisao komentar kolege Đurovića. Moramo biti svjesni da mi ovdje zaista štitimo interese građana Crne Gore, to ni u kom slučaju ne znači da mi želimo da utičemo negativno na privredu i poslovanje privrednih subjekata najmanje banaka. Međutim, ono što onako što bode oči je recimo što je CKB ja mislim ne prošle, nego predprošle godine ostvario profit od 55 miliona eura, što je više nego što konkretno ostvaruje najveća energetska kompanija. Dakle, najvažnija je državna kompanija, tako da je to recimo jedan momenat koji građani Crne Gore i što zapažaju mi kao njihovi predstavnici ovdje. Jer, nije u redu da jedna banka zaradi 55 miliona eura. Ne pričamo o prihodima, nego pričamo o profitu, s druge strane pošto pričamo o kamatnim stopama, pasivna kamatna stopa je 0,25%, maltene banke imaju novac besplatno, imaju besplatno na svojim računima novac. Dok je u euro zoni pasivna kamatna stopa otprilike od oko 2,98%, a imamo i slučaj poput Italije gdje je pasivna kamatna stopa 3,5%.

Sad, s druge strane imamo kamatnu stopu kod nas koja je 6,61%, što znači da imamo taj veliki disbalans između aktivne i pasivne kamatne stope i još jedna stvar koja je negdje siptomatična jeste što je prošle godine za devet mjeseci banke su ostvarile profit od 136 miliona eura, a predprošle godine znači godinu ranije 112 miliona eura, a još jednu godinu ranije 64 miliona eura.

Dakle taj rast profita sa 64 na 112 pa na 136 miliona eura za malu državu gdje je 600.000 stanovnika, gdje bi trebalo da se vodi računa o tome šta su socijalne potrebe i kakav socijalni status trebaju da zadovoljimo socijalni status naših građana, mislim da u tom pravcu treba djelovati. Ne kažem da je na Centralnoj banci svjesna sam i toga da je liberalna ekonomija gdje ne možemo da utičemo direktno kako na cijene ni na tržištu osiguranja ni na tržištu bankarstva ni na tržištu trgovačkih lanaca i sl. ali ono što opet s druge strane možemo da prepoznamo jeste ili eto da imamo tu sumnju da postoje određeni Katelski sporazum na svim ovim tržištima jer se na malom tržištu kao što je Crna Gora ostvaruju enormni profiti, osim na pojedinim tržištima, a to je za naš standard i te kako mnogo posebno kad imamo u vidu kakav je taj rast profita iz godine u godinu.

Dakle, ne mislim da je daleko od toga da je sve na Centralnoj banci, da li može da se utiče, može i vi ste već jednim dijelom uticali za ovaj period od kad ste vi u mandatu, ali s druge strane i nama kao državi jeste da vidimo na koji način mi možemo posredno da utičemo. Ja sam negdje o tome pričala možda i u vidu određenih inspekcija ili možda nekih enormnih kazni kada se utvrdi da postoje Katelski sporazumi, kao što je slučaj na tržištu elektronskih komunikacija i ako je taj spor i dalje u toku. Jer, ti konkretno te kazne iznose od jedan do 10% profita ili čak ne od jedan do 10% prihoda, što znači da je to i te kako velika kazna za privredne subjekte za koje se dokaže da se dogovaraju i da su dio tog Katelskog sporazuma.

Tako da sa te strane i na vama i na nama je da zajedno vidimo na koji način možemo najbolje da djelujemo a da zaštitimo interes građana, što svakako ne može drastično uticati ni na profit privrednih subjekata.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:00:22)

Zahvaljujem kolegici Kaluđerović, uz opet još jednu malu digresiju.

Naime, prema podacima Centralne banke u Crnoj Gori depoziti u crnogorskim bankama su u avgustu 2024.godine iznosili 5,67 milijardi eura i sad se postavlja pitanje. Da li to znači da imamo visoko povjerenje građana i privrede u crnogorski bankarski sistem ili to znači da privreda i građani koji imaju toliki novac i koji ga drže u bankama ne žele da ulažu u državu Crnu Goru iz nekog razloga. Ako imate taj podatak ako možete da nam kažete šta vi mislite, šta je stav Centralne banke? Zbog čega je tako ogroman rast depozita, pa čak kada su u pitanju fizička lica za preko 200 miliona, čini mi se da su veći depoziti fizičkih lica u odnosu na godinu prije 2024.godine. Zahvaljujem.

Sada, evo pitam da li možda želite vi da odgovorite? Želite jel' tako. Izvolite.

IRENA RADOVIĆ (10.02.25 15:01:43)

Zahvaljujem svima na sjajnim opservacijama. Drago mi je što smo svi saglasni u jednom da ova Skupština daje veliku podršku, znači i da vrlo značajan pečat stavlja kada je u pitanju proces evropske integracije i da smo svi u cijeloj priči partneri. Cijelo crnogorsko društvo je aktivni učesnik svih procesa koji se odnose na ulazak ove države u EU. Naravno, kada je u pitanju Centralna banka, znači imam izuzetnu saradnju sa Agencijom za nadzor osiguranja, sa Komisijom za tržište kapitala, znači koji su u ovoj državi odgojene institucije, po nekad su integrisane u Centralnu banku. Uvijek je bilo različitih elemenata koji su bili razmatrani u Crnoj Gori i ako postoje određeni stavovi Skupštine ili Vlade da bi trebalo ići u bilo kom pravcu koji već postoje ukupnjavanja u Evropskoj uniji gdje će se izjednačiti svi uslovi, znači za sve zaposlene u regulatornim strukturama, naravno da Centralna banka gostuje potpuno otvorena.

Ono što želim da kažem jeste, mi smo ove godine imali pres konferencije na koje smo vrlo jasno dali, znači sve elemente iz kojih se finansira Centralna banka. To su znači kreditni registar koji smo napravili, znači transakcije koje vršimo funkcionisanje platnog prometa, kontrola bankarskog sektora i naravno prošle godine smo uplatili preko pet i po miliona u crnogorski budžet i nikada se nije desilo da Centralna banka nije sama izfinansirala svoje troškove i uplatila ubudžet. Moram vam reći da naši uslovi su jako nekokurentni, jer naš kadar koji treba da bude najbolji, jer kontrolišemo banke upravo zbog toga što uslovi nijesu dovoljno dobri odliva prema bankama. Tako da moramo voditi računa o tome, a drugo zahvaljujem predsjedavajućoj što je pomenula da je Centralna banka institucija gdje je za dva pregovaračka poglavlja imate završno mjerilo nezavisno od Centralne banke. Nemate nezavisnost nečega drugog nego nezavisnost Centralne banke koja podsjeća jedina institucija koja se nalazi u Ustavu Crne Gore, koja ima ustavnu odgovornost za finansijsku stabilnost i koja zbog toga predstavlja znači jednu instituciju koja, kao i u ostalim državama, ovim dana vidite dosta polemike preko okeana je li mora biti zaštićena od strane Skupštine, zaštićena od strane sistema, kledibilna da bi država bila kredibilna, da bi se garantovala finansijska stabilnost i da bi se stvorio, znači bolji i kvalitetniji poslovni ambijent za funkcionisanje jedne ekonomije.

Ono što je jako bitno jeste element koji je pomenula uvažena poslanica Kaluđerović a koji se odnosi, recimo na optužbe da su u različitim segmentima naše ekonomije nalaze pojedini elementi oligo po tih struktura. Mi imamo instituciju koji se time bavi. Ona se ne zove ni Ministarstvo finansija ni Centralna banka, ta institucija se zove Agencija za zaštitu konkurencije i Agencija za zaštitu konkurencije svaki put kada dobije podatke, uvijek ima priliku da reaguje, to je ono što po zakonu nema Centralna banka. Mi smo dužni da obezbijedimo kvalitet, obezbijedimo poštovanje zakona, obezbijedimo da sve što banka uradi jeste u skladu sa zakonom, a ne na štetu potrošača, ali smo obavezni i u obavezi da obezbijedimo funkcionisanje ekonomije u skladu sa tržišnim principima koji funkcionišu Evropskoj uniji. Pa sama ideja da mi ulazimo znači i sa nekakvim naredbodavnim odukama čim nešto limitirano, podižemo, smanjujemo je nemoguća, zato je Savjet za finansijsku stabilnost kojim predsjedavan aktivan učesnik ministra finansija u saradnji sa MMF-om došao već još početkom ove godine razgradio je mehanizam pomoću kog se može uticati na prekomjernu likvidnost u sektoru, a to je misija znači viti iz obveznica. Moj kolega Vuković je vrlo aktivno radi na tome i već je objedanjeno sredstvima javnog informisanja, tako da niska pasivna kamatna stopa je posledica prekomjerne likvidnosti u sistemu od koje benefit može imati država kroz jako nisko zaduživanje na domaćem tržištu i to je mehanizam. Ne može se uticati na banke kada imate prekomjernu likvidnost. Možete vi kao akteri i državi znači uticati na zaduživanje na domaćem tržištu kako biste podigli znači nivo stope na depozit, odnosno isisali prekomjernu likvidnost iz sistema koja neće ugroziti banke.

Zašto imamo tako visoku likvidnost i zašto je tako visok nivo depozita?

Prvo, povjerenje u crnogorski bankarski sistem, znači lokalno i međunarodno znači i Centralnu banku kao garant ka stabilnosti, finansijske stabilnosti sistema, ali sa druge strane od rata u Ukrajini i upravo parametri koje ste navodili su parametri znači koji govore i koji se mijenjaju drastično znači od rata u Ukrajini i promjene monetarne policike Centralne banke. Od rata u Ukrajini Crna Gora je u nekom momentu imala preko 100.000 migranata koji su se platežno moćnih migranata, uglavnom iz Ukrajine, ali isto tako znači i iz Rusije iz Turske i kada imate takav influks u kratkom vremenskom periodu on se naravno odrazi i ina stanje depozita u sistemu i na funkcionisanje ekonomije i na rast i to su sve neki elementi koji su značajno doprinosili

parametrima koji su trenutno aktuelni i čiji ćemo pad naravno gledati u godinama koji su pred nama onog momenta kada se geopolitička situacija stabilizuje, odnosno kada dođe do iznalaženja situacije za trenutni rat na evropskom kontinentu.

Ono što je takođe, znači relerantno i što ste pomenuli i što je pominjano više puta jeste stanje kamatnih stopa, ja vjerujem da je evidentno i svi parametri to govore da je, kada je u pitanju stanovništvo došlo do značajnog pomaka, ali ponoviću, znači svi smo zaduženi kao sistem i kao duštvo da posložimo naše institucije, da posložimo naše sudove, da posložimo naše zakone, pa da nakon toga tražimo da sve bude isto kao u EU. Ja vjerujem da ta 2028.godina zaista je prekretnica da se treba boriti svakim atomom snage, da svi damo maksimalan doprinos, pa po nekad i više od toga.

Mislim, da sam ovim pokrila ovaj dijapazon vrlo konstruktivnih sugestija koje su date ovdje i takođe znači još jednom da izrazim svije čvrsto uvjerenje da mladi, kvalitetni ljudi koji danas sjede u ovom Parlamentu, koji ne nose nekakav teret prošlosti, koji se odgovorno odnose prema inicijativama koje su bitne za proces pristupanja u EU, jedan od najstražnijih instrumenata koje ovo stanovništvo koje građani i građanke Crne Gore imaju i meni je zaista velika čast i zadovoljstvo sa vama takvima je li da imam redovnu komunikaciju i da imamo podršku za svaku našu inicijativu.

Na kraju vjerujem da cijela priča oko zatvaranja tri pregovaračka poglavlja za koje, kao što sam već rekla Centralna banke je pripremila i produkovala i dala Vladi sve apsolutno. Centralna banka zaključno sa 14.septembrom prošle godine i ostale institucije se zaključno a oktobrom su stvorile uslove da mi onog momenta kada zakoni budu usvojeni u Parlamentu pod uslovom da se u međuvremenu pošto dugo čekaju na izmjeni regulative imamo zatvorena Poglavlja IV i IX, a moram reći da za Poglavlje XVII koji se odnosi na upotrebu eura i takođe nezavisnost Centralne banke, znači moram da dokažem da nema političkih zapošljavanja, da se viceguverneri biraju kao najbolji iz struke, da nemamo politički dirigovane odluke, da nemamo izuzivanje određenih banaka i nejednake parametre i nejednake aršine, znači za banke da nema selektivnosti, da postupamo u skladu sa najboljim praksama, što to zaista radimo u proteklih 14 mjeseci mogu da garantujem za to. Znači, potreba je da vrlo snažno gradimo jer i sami znate da kada je u pitanju crnogorsko korišćenje eura koji se odnosi na, uz nezavisnost Centralne banke na zatvaranje poglavlja XVII da je to jedan segment koji će biti vrlo izazovan za Crnu Goru, da smo mi prva država koja ne može da ispoštuje pravila zato što smo usvojili euro, a Evropska unija izdala zabranu uniteralne zbog istorijskih okolnosti i da upravo u tom segmentu ključno da i vi u saradnji sa parlamentarcima evropskim i sa kolegama iz država članica i u bliskoj saradnji sa Centralnom bankom i zaista bih željela da imamo vrlo česte komunikacije i potrudicu se u narednom periodu, ako to vama bude interes, a vjerujem da hoće da imamo vrlo redovne konsultacije gdje ćemo vas snadbijevati informacijama oko tog segmenta koji se odnosi na upotrebu eura, jer imamo i dio evropskog koji nam uvijek nije naklonjen i gdje će se i najmanji nedostatak iskoristiti ili da se ne napravi progres, tako da sam zadovoljna dosadašnjom saradnjom. Sigurna sam da će ona biti značajno unaprijeđena, da svi razumijemo, znači da ovdje poštujemo pravila, da nam po nekad nije lako da ispoštujemo sva ta pravila, ali da se moramo ponašati kao tržišne institucije koje maksimiziraju tržišne uslove, a da primamo zamjerke na pojedine elemente, te zamjerke vrlo jasno vokalizujemo sa onih adresa koje su zakonski za to odgovorne. Zahvaljujem svima.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:11:27)

Zahvaljujem guvernerki Centralne banke. Sada pitam predstavnika Vlade da li želi završnu riječ? Želite. Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 15:11:37)

Hvala, predsjedavajuća.

Zahvaljujem svima, zahvaljujem guvernerki. Vjerujem da smo vrlo jasno stavili do znanja i negdje kompletnu ovu situaciju oko Poglavlja IV, gdje danas imamo razgovor na ovu temu i tu ono što je jako važno pomenuti svi mi u segmentu svoga djelovanja imamo jasne opise svojih poslova i procedura i tu je definitivno jasno da nema ulaženje jedno drugima u zonu i jasno se zna ko šta radi u kojem segmentu u kojem procesu realizacije i svega ovoga što je jako važno i ko je tu nadležan za koju oblast, tako da vjerujem pogotovo kada je Ministarstvo finansija u pitanju da se tu jasno postavljaju aršini i zna se ko u tom dijelu vrlo, Ovdje je takođe jasno da zajedno sa Centralnom bankom da pored svih zakona Zakon o osiguranju, Zakon o igrama na sreću, Zakon o svojinsko-pravnim odnosima, Zakon o AML-u je nešto što je takođe finalizacija kako bismo na kraju ovo poglavlje i stabilizovali u kategoriju zatvorenog, odnosno svi su oni u kategoriji privremeno zatvorenih i dalje su tema posmatranja, što znači i dalje zahtijevaju progres kada govorimo o svima njima i svemu onome što je sadržajni termin. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:13:01)

Zahvaljujem ministru Vukoviću i sada konstatujem da je pretres završen, a izjasnićemo se naknadno.

Prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda - PREDLOG ZAKONA O DOBROVOLJNIM PENZIONIM FONDOVIMA

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Novica Vuković, ministar finansije i Aleksandra Popović, generalna direktorica Direktorata za finansijski sistem i koordinaciju politika zarada.

Vlada je preporučila Skupštini da prilikom razmatranja Predloga zakona pozove i Željka Drinčića, predsednika Komisije za tržište kapitala i ovom prilikom ga pozdravljam.

Izvestioci odborasu: Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora i Dejan Đurović, Odbora za ekonomiju, budžet i finansije.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želite. Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 15:13:58)

Zahvaljujem.

Poštovana predsedavajuća, poštovani poslanici, dame i gospodo,

Opredjeljenjem Crne Gore za pridruživanje Evropskoj uniji, odnosno kontinuirana obaveza usaglašavanje domaće regulative propisima Evropske unije razlog za izradu ovog predloga zakona. Predlog zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima se donosi sa ciljem potpunog usaglašavanja crnogorskog zakonodavstva s evropskim regulatornim okvirom u oblasti poslovanja i upravljanja penzionim fondom kao jednim od mjerila za zatvaranje pregovaračkog poglavlja 9 - finansijske usluge.

Predloženi zakon ima za cilj unapređenje poslovnog ambijenta i razvoj dobrovoljnih penzionih fondova u Crnoj Gori, odnosno da omogući stvaranje uslova za crnogorsko tržište kapitala, postane konkurentnije i atraktivnije, kako domaćim tako i stranim investitorima, uspostavljanjem adekvatnog regulatornog i nadzornog okvira za djelatnost društva za upravljanje penzionim fondovima i penzionih fondova u Crnoj Gori, a u skladu s pravnim tekovinama Evropske unije.

Usvajanjem ovog zakona građani će imati pristup bolje regulisanom i sigurnom tržištu dobrovoljnih penzionih fondova, što će dovesti do opšteg poboljšanja finansijske stabilnosti pojedinaca učestvujući u ovom segmentu štednje. Propis neće izazvati troškove građanima i privredi osim u slučaju da se odluče u ulaganje u dobrovoljne penzione fondove, a za implementaciju ovog zakona nije potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore niti proizilaze međunarodne finansijske obaveze. Takođe, implementacijom propisa neće se direktno ostvariti prihodi za budžet Crne Gore. Takođe se zahvaljujem uvaženom gospodinu Drinčiću i Komisiji za tržište kapitala na maksimalnom doprinosu i agilnosti kako bi ovaj zakon danas i bio tema razmatranja. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:15:45)

Zahvaljujem, ministre.

Da li predsjednik Komisije za tržište kapitala želi riječ? Izvolite.

ŽELJKO DRINČIĆ (10.02.25 15:15:53)

Uvažena potpredsjednice Skupštine, uvažene poslanice i poslanici, veliko je zadovoljstvo danas biti ovdje iz prostog razloga što danas imamo priliku da raspravljamo, a vi imate priliku da odlučite o usvajanju Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima. Ovo je, inače, jedan od šest zakona koje je Komisija za tržište kapitala sa svojim skromnim administrativnim kapacitetima završila u nekom roku od dvije godine, čak i manje od dvije, ako govorimo o tri zakona koja još uvijek nisu došla na red na usvajanje u samoj Skupštini.

Guvernerka je maloprije pomenula 16 zakona koji su bitni za zatvaranje poglavlja 2, 4, 6 i 9. Od tih 16 šest negdje spadaju u domen Komisije za tržište kapitala, što negdje dovoljno govori koliki je rad uložen od strane mojih kolega koji rade u komisiji. Opet kažem, s obzirom na to da su i poslanica Kaluđerović i poslanica Popović pominjale i zarade zaposlenih u samim regulatornim agencijama, ali i neke nadležnosti, jasno vam je koliki napor je uložen u ovom dijelu. Posebno me raduje što ćemo i druga dva zakona koji su iz segmenta fondovskih zakona imati vrlo brzo na zasijedanju Parlamenta. Tako da mi možemo već pristupiti, u

suštini, traženju sredstava iz Evropske komisije, odnosno evropskih fondova kako bismo s našim evropskim partnerima radili na brojnim pravilnicima i podzakonskim aktima.

Podsjetiću da ono što sam pomenio i na samom Odboru za ekonomiju, finansije i budžet, ova tri zakona donose preko 70 podzakonskih akata koje je potrebno završiti u roku od 12 mjeseci. Mi u komisiji, s obzirom na to da očekujemo usvajanje ovog i druga dva zakona do kraja februara mjeseca, planiramo da sve to uradimo do kraja ove godine, tako da bismo, u suštini, primjenom ovih zakona mogli da krenemo 1. januara iduće godine.

Na samom kraju, samo bih iskoristio šlagvort koji ste mi dali vi, predsjedavajuća Popović, a to je vezano za rast depozita koji postoji u komercijalnim bankama u Crnoj Gori, a koji je već, u suštini, šestu ili sedmu godinu za redom sa značajnim rastom. Osim toga što postoji određeno povjerenje i to povjerenje nije malo u poslovne banke, mislim da je najveći problem i tržišta kapitala, a samim tim i finansijskog sistema Crne Gore, što građanima, odnosno deponentima treba ponuditi određenu alternativu. Upravo jedna od alternativa koja im se omogućava jeste alternativa dobrovoljnih penzionih fondova. Tako da usvajanjem ovog zakona, između ostalog, ponudićemo građanima i mogućnost da ulažući svoj novac ne samo u banke nego i u fondove koji budu osnovani, mogu da ostvaruju mnogo veću zaradu nego što je to trenutno situacija s depozitima koje drže u bankama. U slučaju da postoji bilo koje pitanje ili je potreban neki komentar, stojim na raspolaganju. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:18:58)

Zahvaljujem predsjedniku Komisije za tržište kapitala.

Sada pitam da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele. U redu.

Prelazimo na diskusije.

Prvi prijavljeni diskutant je kolega Vaso Obradović. Izvolite, kolega.

VASO OBRADOVIĆ (10.02.25 15:19:18)

Poštovana potpredsjednice Skupštine, poštovani ministre sa saradnicima, poštovani predsjedniče Komisije za tržište kapitala, drage kolegice i kolege poslanici, građani Crne Gore,

Danas trenutno raspravljamo o Zakonu o dobrovoljnim penzionim fondovima. Penzioni sistem u Crnoj Gori sastoji se od dva stuba, prvog i trećeg. Treći stub penzionog sistema predstavlja sistem dobrovoljne penzione štednje. Treći stub funkcioniše na kapitalnom principu, što znači da se sredstva koja su uložena od strane člana ovog tipa fonda akumuliraju na njegovom ličnom računu u fondu. Regulatorni okvir za treći penzioni stub u Crnoj Gori postavljen je donošenjem Zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima čija je primjena počela u decembru 2006. godine.

Ono što je mene ponukalo da govorim o ovoj tački i zbog čega i definišem šta je to treći penzioni sistem jeste što, iako je ovo u našoj zemlji, znači taj regulatorni okvir donesen u 2006. godini, veoma mali broj građana bio je u prilici da koristi ovaj fond tj. dobrovoljne penzione fondove. Zašto. Zato što mi nismo imali priliku prethodnih tridesetak godina da planiramo finansijsku sigurnost u budućnosti. Budućnost naših građana bila je da razmišljaju o tome kako će od 1. do 1. da sastave kraj s krajem. Na žalost, velika većina i sam jedan dan kako će da preživi, a kamoli da imaju prostora da razmišljaju o tome šta će sa svojom budućnošću tj. kako da pojačaju svoju finansijsku sigurnost u budućnosti.

Ono što su ovaj parlament i ova skupštinska većina u zadnjih godinu i nekoliko mjeseci uradili, stvorili smo mogućnost da naši građani, na žalost ne i dalje, po meni, u velikoj mjeri mogu da razmišljaju u ovom smjeru, ali da većina građana sada već može da razmišlja šta da radi sa svojom finansijskom sigurnošću u budućnosti i da ne moraju da se oslanjaju samo na ovaj prvi stub penzijskog sistema. Zbog toga ću malo ovdje potencirati šta je to sam taj dobrovoljni penzioni fond.

Dakle, dobrovoljni penzioni fond je individualna kapitalizovana štednja kao zasebna imovina bez svojstva pravnog lica kojeg na osnovu saglasnosti Komisija za tržište kapitala osniva i kojim upravlja društvo za upravljanje penzionim fondom ili društvo za upravljanje UCITS fondovima. Penziona reforma je, moramo priznati, jedna od ključnih elemenata ukupnog programa ekonomskih reformi u Crnoj Gori. Ona ima za cilj uspostavljanje i kreiranje dugoročno održivog penzionog sistema. Planiranje penzije predstavlja ključni aspekt finansijskog osiguranja za budućnost svakog pojedinca i svakog građanina Crne Gore. Dobrovoljni penzijski fondovi nude priliku za očuvanje i povećanje vrijednosti penzijskih doprinosa kroz investicije, što može imati značajan uticaj na finansijsku stabilnost pojedinca u penziji. S obzirom na dugoročnu prirodu penzijske štednje i potrebu za zaštitom od inflacije, važnost transparentnosti i informisanosti postaje izuzetno važna kako bi građani mogli pravilno planirati svoju budućnost i odabrati najbolji penzioni fond za njihove potrebe.

Dobrovoljni penzioni fondovi su specijalizovane finansijske institucije koje omogućavaju pojedincima da samostalno upravljaju svojim penzionim štednjama kroz investiranje u različite vrste aktivnosti. Dobrovoljni penzioni fondovi nude niz prednosti koje ih čine atraktivnim opcijama za penzionu štednju. Glavne prednosti uključuju fleksibilnost u pogledu uplata i isplata i mogućnost da se kroz diverzifikovane investicione strategije postigne zaštita od inflacije i realno uvećanje štednje. Ove prednosti omogućavaju učesnicima da maksimalno prilagode svoj penzioni plan svojim individualnim potrebama i finansijskim ciljevima. Dobrovoljni penzioni fondovi obično nude visok nivo fleksibilnosti kada je riječ o isplatama. Učesnici mogu birati kada i kako će primati isplate, što može uključivati jednokratne isplate, mjesečne rente ili kombinaciju oba, u zavisnosti od njihovih specifičnih potreba i životnih okolnosti. Ova fleksibilnost omogućava učesnicima da bolje planiraju svoju finansijsku budućnost i prilagode isplate svojim promjenjivim finansijskim zahtjevima tokom penzije. Takođe, u slučaju promjene životnih okolnosti kao što su neočekivani troškovi liječenja ili potreba za većom finansijskom podrškom u starijoj dobi, učesnici mogu prilagoditi način isplate svojih sredstava.

U procesu pridruživanja Crne Gore Evropskoj uniji, neophodno je i da oblast upravljanja penzionim fondovima i funkcionisanja istih bude usklađeno s pravnom tekovinom Evropske unije u ovoj oblasti. To je s direktivom EU 2016/2341 o aktivnostima i nadzoru institucija za profesionalno penzijsko osiguranje, kao i direktivom EU 2014/50 o minimalnim zahtjevima za poboljšanje mobilnosti radnika među državama članicama unapređivanjem sticanja i očuvanja prava na dopunsku penziju. Kao što je i gospodin ministar u uvodnom izlaganju rekao, ovim zakonom se, dakle, predlaže usklađivanje nacionalnog zakonodavstva s prethodno navedenom pravnom tekovinom Evropske unije.

U tom smislu, cilj ovog zakona je da obezbijedi usklađen regulatorni i nadzorni okvir za djelatnosti svih društava za upravljanje penzionim fondovima i dobrovoljnih penzionih fondova koji posluju u našoj državi. Takođe, ovaj zakon teži da uspostavi okvir koji omogućava rješavanje potencijalnih rizika koji bi mogli proizaći iz djelatnosti društava za upravljanje penzionim fondovima i obezbjeđuje efikasnost praćenja tih rizika od strane Komisije tržišta kapitala kao nadzornog organa.

Ono što ću na kraju mog izlaganja reći što nema veze s ovim zakonom, a danima već kruže priče kako mi iz Nove srpske demokratije trgujemo. Veoma je bitno kako neko posmatra bavljenje politikom i kroz koju prizmu posmatra bavljenje politikom. Ako je borba za opšti interes trgovanje onda nas razapnite. Nova srpska demokratija, naše kolege iz DNP-a je od osnivanja posvetila svoj rad na poboljšanju uslova i životnog standarda građana Crne Gore, bez kompromisa, bez sitnih političkih trgovina. Oni koji nas tako posmatraju govore sami o sebi. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:26:55)

Zahvaljujem kolegi Obradoviću.

Sada pozivam kolegu Vladislava Bojovića da uzme riječ. Izvolite, kolega.

VLADISLAV BOJOVIĆ (10.02.25 15:27:05)

Poštovani građani, poštovani ministre sa saradnicima, uvažene kolege,

Iako kolege iz DPS-a nisu danas ovdje u sali, možda to nekome neće djelovati ni korektno ni viteški, ipak se moram ovdje osvrnuti na određene političke poruke koje nam oni šalju prethodnih dana.

Dobro je poznato da je predsjednik Demokratske narodne partije, jedan od lidera koalicije Za budućnost Crne Gore prethodnih mjeseci više puta pozivao DPS da se odreknu i odustanu od retrogradne antievropske i destruktivne politike. Međutim, oni su nastavili da je sprovode i vrhunac je bio u pokušaju da blokiraju Parlament kada je trebalo da izglasamo Zakon o budžetu, ali i mnoge druge zakone koje ćemo, nadam se, ipak, uspjeti da ovdje usvojimo.

Uvažena guvernerka Centralne banke je ukazala koliko je značajno da se sada u ubrzanoj proceduri usvajaju određeni reformski zakoni, zakoni koji su, između ostalog, zakoni iz naše evropske agende. Ovi zakoni koji su danas na dnevnom redu i o kojima raspravljamo, a i mnogi drugi zakoni koji su na čekanju, koji se direktno odražavaju, između ostalog, i na materijalni status kao i onih penzionera koji su primali srazmjernu penziju, a već su oštećeni i zakinuti zbog blokade Parlamenta, tako i mnogih drugih građana, zahtijevaju i nalažu da ne dozvolimo da te antievropske, destruktivne i retrogradne snage ponovo blokiraju institucije ovog sistema, Skupštinu Crne Gore i usvajanje važnih zakona, a jedan od njih je svakako i ovaj o kojem raspravljamo.

Nakon što im nije pošlo za rukom da blokiraju Parlament kada je trebalo usvojiti Zakon o budžetu i druge zakone, siguran sam da oni i dalje u ovom trenutku u vrhu, u svom rukovodstvu, razmišljaju kako da nastave da blokiraju Crnu Goru na njenom evropskom putu, a sve s ciljem da stvore sliku haosa u Crnoj Gori,

a opet i to s ciljem da se zataška i ostane neprocesuiran niz kriminalnih poslova i pljačke Mila Đukanovića i njegovih prvih saradnika tokom tridesetogodišnje vladavine. Dakle, to je osnovni i krajnji cilj pokušaja blokade institucija u Crnoj Gori.

Ovo što mi danas imamo na sceni nije reformisani DPS koji nam juče i prethodnih dana iz opština Crne Gore šalje određene političke poruke, nama i, prije svega, građanima Crne Gore. Ovo je, ponavljam po ko zna koji put, sinsakrum Mila Đukanovića, simulacija i simulirana predstava Mila Đukanovića koji, vidimo i po najavi da će postati počasni predsjednik DPS-a, već sada se razotkriva kao neko ko vuče sve konce i u pozadini vodi politiku te partije. Nemamo dilemu da on koordinira ovaj pokušaj destabilizacije i blokada institucija u Crnoj Gori koja nanosi veliku štetu, prije svega evropskom putu Crne Gore.

Moram iskoristiti priliku da odgovorim i dam svoj komentar na političke poruke koje je prethodnih dana uputio formalni, a zapravo zna se koliko je on stvarni šef DPS-a Danijel Živković. Gospodin Živković nam poručuje ili traži da se Crna Gora vrati u period političke stabilnosti. Kakav je bio period političke stabilnosti, poštovani građani, u periodu vladavine DPS-a. To nije bio nikakav period političke demokratske stabilnosti i razvoja. To je bio period stabilne kleptokratije, stabilnog i sigurnog lopovluka i šverca raznih nedozvoljenih roba od narkotika do cigara i bijelog roblja. Period stabilne i neometane pljačkaške privatizacije privrednih i prirodnih resursa najvrednijih i najznačajnijih u Crnoj Gori. Pa je li to što su opljačkali i razorili nije bilo dovoljno pa su krenuli bili da otimaju i imovinu Srpske pravoslavne crkve.

To je bio period kad govorimo o njihovom pozivu, da uvedemo političku stabilnost u Crnoj Gori. Njihova politička stabilnost se ogledala u periodu stabilne strahovlade i stabilnog generisanja i produbljivanja podjela. To je politička stabilnost o kojoj oni govore i koju bi da vrata u Crnu Goru, a to zasigurno ovog puta neće poći za rukom. DPS je bez dileme najveći kočničar na evropskom putu, vidimo i pokušaj da opstruiraju ove zakone koji su nam neophodni, kako bi zatvarali poglavlja i išli dalje na evropskom putu. DPS ne samo da se distancirao ponavljam od nasleđa Mila Đukanovića, od samog Mila Đukanovića već ga sad promoviše i najavljuje ga za novog počasnog predsjednika, a što je poruka da su ti ljudi koji sada predstavljaju novo rukovodstvo DPS-a samo njegovi epigoni i puki poslušnici.

Za probleme u bezbjednosnom sektoru, zamislite oni nam poručuju juče i prethodnih dana kako je bezbjednosni sektor u velikom problemu i kako praktično ne postoji. Oni govore o krizi u bezbjednosnom sektoru koji su taj brzbjednosni sektor potpuno podredili interesima kriminalnim klanova i pretvorili ga u uslužni servis kriminalnih klanova u Crnoj Gori. Zamislite koliko je nepodnošljiva količina političkog licemjerja i cinizma sadržana ovim porukama koji se prethodno šalju.

Na državno dostojanstvo koje bi trebalo kako oni kažu da se vrati Crnoj Gori, pozivaju oni koji su državu potpuno predali u ruke kriminalnim klanovima. O razorenim institucijama pričaju oni koji su te institucije zarobili do nivoa da mora da se proučava na svim fakultetima političkih nauka, kao model kako se zarobljavaju institucije u jednom totalitarnom i autokratskom režimu.

Sad nekoliko veoma važnih stvari gospodine ministre, koji se tiču statusa samih penzionera i otklanjanja nepravdi kada je u pitanju njihov status. Dakle, bez obzira što moramo pozdraviti činjenicu da su uvećane minimalne penzije na 450 eura, da su sada uvećane penzije primaocima srazmjernih penzija, ja vas pozivam da pronađete rešenje i način u najskorije vrijeme, da se proporcijonalno povećaju penzije i ostalim penzionerima. U redu razumijem potrebu da se urgentno ili prioritetno pomognu oni ljudi koji su bili ispod svake ganice siromaštva, ali isto tako penzioneri, a njih je 128 hiljada uključujući one koje u inostranstvu primaju penziju.

Očekuju da se sada srazmjerno podignu penzije i ostalim penzionerima, kako bi se uspostavila pravda i u tom smislu. U tom kontekstu, ja vas pozivam da proispitate model takozvanog linearnog ili procentualnog povećanja penzija, koji nas je doveo u situaciju da neko ko prima penziju nema ih mnogo, ali ih ima, koja iznosi 1.500 ili čak i 2.000 eura on dobija nepravedno veće i neuporedivo veće povećanje sopstvene penzije ako bi ga procentualno povećavali, kada govorim o tim primaocima najvećih penzija, odnosno one koji primaju 480 eura kao što primaju danas mnogi prosvjetni radnici, koji su imali puni radni staž i koji su u penziji.

Dakle, očekujemo od vlade od premijera i od ministra finansija da iznađu najpravednije rešenje, kako bi se do kraja uspostavila pravda, kažem opet i određena logika u penzionom sistemu i kada je u pitanju uvećanje penzija. Takođe, pozivam ministra, premijera i čitavu vladu da nam pronađu rešenje kako da pomognemo ljudima, koji su u prethodnim decenijama bili dovedeni u situaciju da ne mogu nigdje da rade, da im nije bio uplaćivan decenijama nikakav radni staž, a da sad se približavaju godinama koje jesu starosni uslov za odlazak u penziju, nemaju nikakvu mogućnost da ostvare prava na penziju i pitaju se od čega će da žive.

Da li bi to bile neke socijalne naknade koje bi uveli, da li bi to bilo nešto sl. ovome staračkim naknadama koje primaju penzioneri koji su bili poljoprivredni osiguranici. O toj kategoriji stanovništva vjerujte mnogo ih se javlja i poziva nas da nešto preduzmemo. Moramo da mislimo kako bih im pomogli da dočekaju dane kada nijesu ni fizički sposobni da rade, a zbog toga što nam je država ruiniran i privreda opljačkana nijesu imali mogućnost u prethodnim decenijama da se zaposle i da plaćaju u penzijski fond.

Takođe, i završavam, negdje oko 2.000 penzionera u ovom trenutku nalazi se u sledećem položaju. Govorim o onim penzionerima koji su dobili rešenje za penziju od prvog januara 2024. godine pa na ovamo. Njima koliko ja znam i kakve god sam informacije dobio, nije omogućeno da sad dobiju povećanje svojih penzija. Dakle, oni su dobili penzije koje u periodu od prvog januara 2024. godine na ovamo i penzije recimo u jednom broju njih iznose 450 eura. Međutim, njima u ovom trenutku neće biti izvršena usklađivanje penzija sa ovim rastom koji je najavljen. Možda griješim, ako griješim ispravite me, ali da povedete računa o toj kategoriji. Preko 2.000 takvih penzionera koji bi trebalo da imaju ista prava kao i drugi i da im se uvećaju penzije koje, a ne da budu zamrznute na 450 eura, kad već govorimo o najavljenom povećanju koje pozdravljam.

Dakle, molim vas da povedemo računa da se ispravljanjem jedne nepravde bilo da su u pitanju korisnici srazmjernih penzija i minimalnih penzija ne proizvode druge nepravde ili ako ih moramo u jednom trenutku proizvesti, da onda ih ne održavamo već da ih rešavamo. Zahvaljujem. Izvinite zbog prekoračenja.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:37:39)

Zahvaljujem, kolegi Bojoviću.

Više nemamo prijavljenih diskusija. Sada pitam predstavika vlade da li želi dati završnu riječ? Želite, izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 15:37:49)

Hvala, predsjedavajuća.

Uvaženi poslanici.

Ono već ste me naučili kategorije ako se direktno obratim poslaniku da mogu izazvati dalju polemiku, pa ću se obraćati građanima Crne Gore.

Ono što zaista želim apsolutno uvažavajuće, sugestije i sve ovo što je danas rečeno, drago mi je ono što je bila osnovna tema da na Zakon o dobrovoljnim penzionim fondovima nemamo primjedbi da je dobrodošao u primjenu, ali zaista ni sada u ovom trenutku zajedno sa 44 administracijom i sa radom sinhronizovanim između Vlade i Skupštine prvi put možemo govoriti da se dešava pravda, a ne nepravda. Kada govorimo o penzionerima negdje smo iks puta ukazivano na grfik i trend ne rasta nego statike i kada govorimo o penzionerima i o zaradama, onda smo došli do kategorije da u 2020 godine imamo značajan rast u obje kategorije.

Mi smo na početku 2024.godine odmah prepoznali kao najranjivija kategorija našeg društva da apsolutno je zaboravljena dugi niz godina i reagovali uvećanjem penzija na 450 eura. Samim tim, tu se pravda kada se govori o stabilnosti penzionog fonda i svemu onom što se dešava moramo uzeti da se unazad 20, 30 godina na tržište rada siva ekonomija koja je bila na tom tržištu uništila penzije ljudima koji su tada djelovali na tržištu i svima nama koji smo taj jedan period ostali neosigurani. To je jedna problematika na većem nivou i ova vlada zajedno sa vama u Skupštini učinila da se ta nepravda ispravi jer do 450 eura korisnici penzije vjerovatno nikad ne bi dostigli taj nivo i tu visinu penzije. Na taj način usklađivanje u samom obračunu penzije se dešava samo dok ne pređe taj nivo od 450 eura i to je ograničeno zakonski periodom od dvije godine.

Ono što se desilo jeste da u određenim oblastima i u zavisnosti od visine penzije dio usklađivanja koji je Evropa sad dva doprinijela, to je upravo rast penzije, koja se desila sad i koja će biti sa isplatom u mjesecu februaru, da rastom prosječne bruto zarade kao jednom komponentom u formuli i onom drugom komponentom u formuli koja se tiče na inflacije, došli smo do tog prosječnog rasta skoro do 7% koji se reflektovao na rast penzija. To je prvi put značajan rast, posle ovoga uvećanja koja je posegnuta za Evropom sad dva.

Imamo toliko pozitivnih efekata kada govorimo na tom nivou, a sve zajedno formirajući stabilne javne finansije, to ostaje fokus. Fokus ostaje standard građana na svim nivoima, bilo onim da su aktivni u radnom odnosu, onima koji studiraju takođe kroz studentske kredite, stipendije i naravno kada govorimo o penzionerima. Definitivno 2024. nastavak budžeta 2025. godine i cijeli ovaj period do 2027. godine koliko je mandat Vlade zajedno sa vama jeste fokus jačanja standarda naših građana. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:41:21)

Zahvaljujem, ministru Vukoviću.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na za danas posljednju tačku dnevnog reda, a to je Predlog zakona o potvrđivanju ugovora između Crne Gore i Knjaževine Andore o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanju poreske evazije i izbjegavanje.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Novica Vuković, ministar finansija i Biljana Peranović, generalna direktorica Direktorata za poreski i carinski sistem.

Izvestioci odbora su: Bojana Pićan, Zakonodavnog odbora i Nađa Laković, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite.

NOVICA VUKOVIĆ (10.02.25 15:42:17)

Hvala.

Dakle, međunarodno iskustvo i praksa pokazali su da je zaključivanje bilateralnih ugovora najefikasnije i najčešći oblik regulisanja problema dvostrukog oporezivanja. Imajući u vidu da bilateralni ugovori stvaraju povoljan poreski ambijent za međunarodno poslovanje i investiranje obezbeđivanje efikasnog mehanizma za razrešenje problema dvostrukog oporezivanja Crna Gora je prihvatila predlog Knjaževine Andore za zaključivanje ugovora o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja između dvije zemlje. Nakon usaglašavanja teksta ugovora saglasno zaključku Vlade Crne Gore u Njujorku 24. septembra 2024. godine potpisan ugovor između Crne Gore i Knjaževine Adore o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i sprečavanju poreske evazije i izbjegavanja. Ovim zakonom omogućava se sprovođenje navedenog ugovora u cilju zaštite rezidenata Crne Gore Knjaževine Andore dvostrukog oporezivanja koje destimulativno djeluje na međunarodno poslovanje i investiranje. Takođe, navedeni ugovor ima za cilj da ukloni poreske barijere razmjena roba i usluga, kretanje lica i kapitala, kao i transferu tehnologije znanja i na taj način stimuliše strana investiranja i obezbijedi pozitivna dejstva poreskih podsticaja. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (10.02.25 15:43:35)

Zahvaljujem, ministru.

Pitam sada izvestioce odbora da li žele riječ? Ne žele.

Da li ministre želite dati završnu riječ? Ne želite.

U redu.

S obzirom da nemamo prijavljenih diskusija konstatujem da je pretres završen.

Izjasnićemo se naknadno.

Završavamo današnji rad, dobićete poruku sa obavještenjem kada nastavljamo.

Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:11:49)

Uvažene kolegice i kolege,

Nastavljamo sjednicu **Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini**. Prelazimo na pretres o **Predlogu zakona o potrošačkim kreditima**. Ovlašćeni predstavnici Vlade su Nik Đeljošaj, potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja i Jasna Vujović, generalna direktorica Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju. Potpredsjednik Vlade i ministar ekonomskog razvoja nije u mogućnosti da prisustvuje sjednici zbog ranije preuzetih obaveza, pa će se pretres obaviti sa drugim ovlašćenim predstavnikom predlagača. Sjednici prisustvuje i Željko Tomović, savjetnik u Direkciji za zaštitu potrošača. Ovom prilikom pozdravljam i gospođu Vujović i gospodina Tomovića.

Izvestioci odbora su Seid Hadžić Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite.

JASNA VUJOVIĆ (11.02.25 12:13:08)

Uvažena potpredsjednice, uvaženi poslanici i poslanice,

Ministarstvo ekonomskog razvoja snažno radi na unapređenju položaja potrošača u Crnoj Gori na način što transponuje relevantno zakonodavstvo Evropske unije u naš pravni sistem. Pred nama je Predlog novog Zakona o potrošačkim kreditima, kojim se u crnogorski pravni sistem prenosi Direktiva 2014/17, koja se prvenstveno odnosi na potrošačke stambene kredite. Ali, imajući u vidu da odredbe ove Direktive u velikoj mjeri proširuju obim prava potrošača, mi smo se opredijelili da sadržinu ove Direktive proširimo i na sve ostale potrošačke kredite, a ne samo na stambene kredite.

Radi šire javnosti, važno je napomenuti da su potrošački oni krediti koje uzimaju fizička lica u svrhu koja nije namijenjena njihovoj poslovnoj djelatnosti. Usvajanje ovog zakona značajno je za pregovaračko poglavlje 28, a to je Zaštita potrošačka, konkretno za prvo završno mjerilo koje se odnosi na zaštitu ekonomskih interesa potrošača. Tokom čitavog perioda pripreme ovog zakona, imali smo intenzivnu komunikaciju sa predstavnicima Centralne banke. Predstavica Centralne banke učestvovala je i u radu Radne grupe koja je izradila Nacrt ovog zakona, a takođe je i Savjet Centralne banke dao saglasnost na predloženi tekst zakona. U tom pravcu, takođe važna je i inicijativa Centralne banke, koja se odnosila na određivanje maksimalne visine efektivne kamatne stope. Danom stupanja na snagu ovog zakona kreditori neće moći sa potrošačima da ugovaraju kamatnu stopu koja je veća od prosječne ponderisane efektivne kamatne stope na stanje svih potrošačkih kredita upisanih u kreditni registar Centralne banke za određeni kvartal uvećane za 100%. Ovakav način određivanja gornje granice kada su u pitanju efektivne kamatne stope na potrošačke kredite je zasnovan na tržišnom principu i na ovaj način se poštuju pravila konkurencije kada je u pitanju sektor kredita, kreditora i kreditnih posrednika.

Ono što je značajno kada je u pitanju ova inicijativa Centralne banke jeste da se njome utiče na ekstremno visoke kamatne stope i da se na taj način doprinosi zaštiti potrošača, odnosno životnog standarda građana. Takođe, Predlogom ovog zakona se ukidaju troškovi za prijevremenu otplatu i za obradu kod potrošačkih stambenih kredita, što će, takođe, uticati povoljno na potrošače i na zaštitu životnog standarda građana Crne Gore. Važan segment u Zakonu posvećen je informisanju potrošača kao važnoj fazi u zaključenju ugovora o kreditu, posebno kada su u pitanju stambeni krediti. Takođe, kada je u pitanju Predlog ovog zakona, značajna unapređenja su urađena i u dijelu procjene kreditne sposobnosti potrošača. Posebna novina ovog zakonskog rješenja jeste da je kreditor dužan da uspostavi procedure za rano prepoznavanje potrošača sa poteškoćama u plaćanju, te da je dužan da obezbijedi uspostavljanje kontakta sa takvim potrošačima, što podrazumijeva i obavezu kreditora da prati kreditnu sposobnost potrošača tokom čitavog perioda trajanja ugovornog odnosa, kao i da ponovo vrši procjenu kreditne sposobnosti potrošača prije svakog većeg povećanja ugovora o kreditu.

Predlogom ovog zakona definisana su i osnovna pravila kada je u pitanju procjena vrijednosti nepokretnosti, koja se uzima u obzir kod procjene kreditne sposobnosti potrošača, što je, takođe, novina u crnogorskom pravnom sistemu. Jednako važna novina jeste i dužnost kreditora da prije pokretanja postupka izvršenja preduzmu opravdane i razumne mjere radi postizanja dogovora o naplati potraživanja, što uključuje i obavezu kreditora da predloži mjere za olakšanje otplate ugovora u takvim okolnostima. Podzakonskim aktom Centralne banke će biti bliže uređen sadržaj tih mjera.

Po prvi put se ovim zakonom uređuju i uslovi za rad kreditnih posrednika pri stambenom kreditiranju, kao i odgovornost kreditora za rad tih kreditnih posrednika. Danom početka primjene ovog zakona na potrošačke ugovore o kreditu se neće primjenjivati odredbe Zakona o zaštiti potrošača korisnika finansijskih usluga, ali, imajući u vidu prethodno navedena zakonska rješenja, ovim će doći do dodatnog poboljšanja položaja potrošača koji će biti u potpunosti usklađen sa pravnom tekovinom Evropske unije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:17:33)

Zahvaljujem predstavnici predlagača gospođi Jasni Vujović.

Sada pitam da li izvjestioci odbora žele riječ. Ne žele.

Prelazimo na diskusije. Prvi prijavljeni diskutant je kolega Tonći Janović.

Izvolite, kolega.

TONĆI JANOVIĆ (11.02.25 12:17:51)

Hvala, uvažena potpredsjednice Popović.

Poštovani građani Crne Gore, uvažene koleginice i kolege,

Danas raspravljamo o jako bitnom zakonu, Zakonu o potrošačkim kreditima. To je generalno veoma aktuelna tema ne samo u Crnoj Gori, već širom svijeta. Ono što je važno napomenuti jeste da je pravni okvir kreditiranja potrošača zahtijevao dogradnju i da je posebno bilo potrebno imati u vidu harmonizaciju našeg prava sa pravom Evropske unije. Vrlo je bitno napomenuti da ovo zakonsko rješenje u potpunosti prati

legislativu Evropske unije i da će prvi put ovu oblast urediti u potpunosti. Prije svega, izrada ovog zakonskog rješenja bila je neophodna zbog sve većeg razvoja bankarskog tržišta i sve većeg broja onih pravnih subjekta koji nude nove kredite, nove modele zaduživanja i novog kreditiranja. Važno je svakako naglasiti da se novim zakonom propisuje da je kreditor dužan da prilikom oglašavanja, koje se odnosi na ugovor o kreditu, sadrži kamatnu stopu ili druge iznose koji se odnose na troškove kredita za potrošače na jasan, sažet i vidljiv način, kao i da pruži sledeće informacije: kamatnu stopu sa podjedinostima o svim naknadama uključenim u ukupne troškove kredita za potrošače, ukupan iznos kredita, efektivnu kamatnu stopu, trajanje ugovora o kreditu i ukupan iznos koji potrošač treba da plati i iznos mjesečne rate. Svakako, ovim zakonom se predviđaju i određene kazne u rasponu od 3.000 do 20.000 eura za kreditore ili kreditne posrednike koji se ne budu pridržavali ovih zakonskih rješenja.

Posebno je važno napomenuti da je Centralna banka Crne Gore učestvovala u izradi ovoga zakonskog rješenja i da su došli do norme koja predviđa da efektivna kamatna stopa, koju kreditor ili kreditni posrednik ugovori, ne može biti veća od prosječne ponderisane efektivne kamatne stope svih ugovorenih kredita koji su registrovani u kreditni registar Centralne banke uvećanih za 100. Šta to znači? Ukoliko je prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa 7,74%, kreditor ili kreditni posrednik neće moći ugovoriti veću efektivnu kamatnu stopu od 15,48%. Kao što i sami možemo zaključiti, ovo zakonsko rješenje neće apsolutno uticati na bankarski sektor, na lizing društva će jako malo uticati, jer njihova prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa je nekih 15,85%, ali će definitivno uticati na mikrokreditne institucije i na neki način će ograničiti njihov prihod. Smatramo da je ovo zakonsko rješenje u ovom pogledu manjkavo. Mislim da je mimo mikrokreditnih institucija trebalo obratiti pažnju da se i kamatne stope u bankarskom sektoru svedu na jedan razumni nivo, jer opet nije u redu naplaćivati penzionerima, koja su najugroženija kategorija našeg društva, kamatne stope od 10, 11 pa i 12%.

Tako da pozdravljamo svakako ovo zakonsko rješenje u dijelu kontrolisanja mikrokreditnih institucija, ali smatramo da je imalo prostora i za regulisanje i ostalih banaka. Naravno, ne možemo donositi zakon i prelomiti zakon preko koljena odjednom, ali smatram da ovdje svakako postoji dosta prostora da se ovo zakonsko rješenje u budućnosti unaprijedi. Jako je bitno napomenuti i da ovo ograničenje kamatnih stopa nije administrativno, već zavisi od ponude i tražnje na tržištu. Dakle, ukoliko budu rasle kamatne stope na tržištu, rast će i prosječna ponderisana efektivna kamatna stopa ili obratno - ukoliko se budu smanjivale, ova kamatna stopa će da pada.

Značajno je pomenuti da je došlo do određenih poboljšanja u dijelu procjene kreditne sposobnosti potrošača. Dakle, sada je kreditor dužan da prati kreditnu sposobnost potrošača i da uspostavi procedure za rano prepoznavanje potrošača s mogućim poteškoćama u plaćanju. Kao što je uvažena direktorica Vujović rekla, to će podrazumijevati njihovu obavezu da kreditnu sposobnost potrošača prate tokom cijelog ugovornog odnosa. Ukoliko kreditor uvidi da je potrošač da kažemo u problemu izmirenja svojih obaveza iz ugovora, dužan je da prije pokretanja izvršnog postupka preduzme razumne i opravdane mjere kako bi se postigao dogovor o naplati obaveza iz ugovora o kreditu. To uključuje svakako i obavezu da predloži mjere za olakšanje otplate ugovora u takvim okolnostima, što je jako važno i što će sigurno rasteretiti potrošača u tom trenutku. Novinu svakako predstavlja, što je jako bitno i za pohvaliti, i to da je načelno zabranjeno objedinjavanje i vezivanje usluga. Šta to znači? Pa do sada smo bili svjedoci da ukoliko dođete kod jednog kreditnog referenta koji je zaposlen u određenoj banci, on nam uz potrošački kredit doda i neki paket koji u sebi podrazumijeva i e-banking, i sms uslugu, i devizni račun, i štedni račun, i prekoračenje po tekućem računu, tzv. over draft koji za sobom nosi dodatne kamatne stope, i plaćanje na rate - i sve to što vas mjesečno može koštati par desetina eura. To pomnožite sa brojem potrošača, odnosno korisnika kreditnih usluga, i dobijate pozamašnu svotu novca na godišnjem nivou. To je sada zabranjeno. Naravno, potrošač koliko bude htio, moći će dodatno da koristi te usluge, ali one nikako neće biti uslovljene ugovorom o kreditu.

Moramo da napomenemo još jednu prednost koju nosi ovo zakonsko rješenje, a to je ukidanje naknada za obradu kredita, ali samo kod stambenih kredita. Tu vidimo određenu manjkavost. Mislim da se ovo zakonsko rješenje u ovom smislu može unaprijediti na način da se ukinu naknade kod svih potrošačkih kredita, jer apsolutno nema nijedan opravdani razlog da potrošačima naplaćujemo naknadu za obradu kredita. Jer, postoji kreditni referent koji prima svoju zaradu da obavlja taj posao, a troškovi kancelarijskog materijala su uračunati u poslovanje banaka. Zato ne vidim nijedan razumni opravdani razlog da banke nastavljaju da naplaćuju naknadu za obradu kredita ili za prijevremenu otplatu istog.

Navešću i par činjenica zašto smatram da ovo zakonsko rješenje apsolutno neće uticati na banke, već samo na mikrokreditne institucije. Dakle, neto dobit banaka u 2023. godini iznosila je 146 miliona eura, što je za 75,3% više u odnosu na uporedni period, a četiri najveće banke koje pojedinačno prelaze 10% tržišnog učešća prema aktivni imale su ukupnu dobit od 110,1 milion eura. Nijedna banka u sistemu nije poslovala sa gubitkom. Rekordni profit koji su domaće banke ostvarila za prvih devet mjeseci u 2024. godini iznosio je nevjerovatnih 136 miliona eura. Iz ovih podataka se vidi da su banke za devet mjeseci ove godine uspjele da od kamata prihode preko 222 miliona eura, što je skoro za 40 miliona eura više nego u istom periodu

prethodne godine. Takođe, u isto vrijeme su rashodi ostali na gotovo identičnom nivou, a to je 16 -17 miliona eura.

Da zaključim. Jasno je da su banke tu da kao i svi ostali privredni subjekti posluju sa jednim glavnim ciljem, a to je ostvarenje profita i država je tu i Vlada Crne Gore je tu da im obezbijede najbolji ambijent da one posluju i ostvaruju svoj prihod. Međutim, teret kamatnih stopa, odnosno visokih kamatnih stopa ne može nikako da snosi samo potrošač, već moramo svi međusobno da ga podijelimo. Vlada je tu da zaštiti naše građane, naši građani su birali ovu vlast i mi smo dužni da, mimo toga što smo u obavezi da obezbijedimo pristojan i funkcionalan poslovni ambijent, moramo i da vodimo računa o našim građanima. Pokret Evropa sad će glasati za ovo zakonsko rješenje, ali apelujemo da ono u budućnosti ima mnogo prostora da se poboljša, posebno u dijelu da se snize kamatne stope i u bankarskim institucijama, ne samo u mikrokreditnim institucijama, kao i da se naknade, koje je uvažena direktorica Vujović pominjala, mimo stambenih kredita, odnosno naknade za obradu kredita koje su ukinute kod stambenih kreditiranja ukinu i kod ostalih potrošačkih kredita. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:27:37)

Zahvaljujem kolegi Janoviću.
Sada riječ dajem kolegi Dejanu Đuroviću.
Izvolite.

DEJAN ĐUROVIĆ (11.02.25 12:27:43)

Zahvaljujem se, uvažena potpredsjednice Popović.

Dame i gospodo narodni poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Ovo je nastavak priče koju smo imali juče kada su u pitanju kamatne stope u Crnoj Gori. Vi znate da je i guvernerka Centralne banke gospođa Radović juče rekla da su se snizile kamatne stope. Ja mislim i Klub poslanika Nove srpske demokratije i koalicija za Budućnost Crne Gore misli da to može još više i da je to u interesu građana Crne Gore. Takođe, mi ćemo odmah da kažemo u startu glasati za ovaj zakon. Ovaj zakon je u korist građana, potrošača.

Ovaj zakon, gospodo, nikad niko iz Demokratske partije socijalista i satelita, koji su držali vlast 30 godina, nije htio da predloži. Nije htio da predloži zato što je možda njima više bio interes banaka, nego što je to interes građana Crne Gore. Ovaj zakon je mogao da bude i 2021. godine kada je održana javna rasprava o ovom pitanju. Nismo morali da čekamo tri godine za donošenje ovog zakona. Ovim zakonom se određuje da se ukidaju naknade za obradu i prijevremenu otplatu stambenih kredita. Potpuno sam saglasan sa kolegom Janovićem da je možda za obradu kredita i potrošačkih moglo da se odradi, ali s obzirom da je ta obrada mnogo manja u odnosu na stambene kredite, prihvatljivo je i ovo zasad da ide za potrošačke kredite, kao i da će biti uvedena najviša dozvoljena efektivna kamatna stopa za potrošačke kredite koja do sada nije bila. U ovakvim okolnostima teškog ekonomskog stanja i u Crnoj Gori i uopšte u Evropi, a posebno nakon ovoga što je bilo nakon korona krize, kod nas su kamatne stope rasle, građani su bili primorani da podižu kredite. Onda su se banke dosjetile čuvenih reprograma, pa su im kad nijesu u mogućnosti da isfinansiraju kredite, radili reprogramme, povećavali dugove i tako smo išli u ona zaduživanja koja su praktično doživotna. Pretpostavljam da je veliki broj građana Crne Gore otišao na onaj svijet ne uspjevši da otplati kredit. Treba zaštititi građane u svakom smislu. I ovo je jedna vrsta zaštite građana, pa može se nazvati i bezbjednosna. Dešavalo se da se zbog nemogućnosti vraćanja kredita raspadaju porodice, dešavaju se samoubistva. Kao što ste čuli, to sam htio da napomenem, što je rekao kolega Janović, 228 miliona je bilo prošle godine zarade od kamata u Crnoj Gori, a znate i koliko je bilo potrošnje. Da banke ne posluju u plusu, odavno bi napustile Crnu Goru. Nijesu one zbog građana Crne Gore ovdje, nego zbog svog interesa. Svakog dana imate priliku da vidite sve više i više banaka.

Evropska komisija je u julu 2024. godine dala pozitivno mišljenje na inicijativu Centralne banke i time je potvrđena evropska praksa. Ono što smo čuli od predstavnika banaka na Odboru za ekonomiju da ovo nije evropska praksa se pokazalo da nije tačno. Jedan poznati ekonomski analitičar je rekao: "Kad podižete kredit, uvijek gledajte ono što piše sitnim slovima. Ono sa krupnim slovima je jasno, a ono sa sitnim slovima će vas dokusuriti." Ministarstvo ekonomskog razvoja je kao predlagač izašlo 2021. godine i onda smo imali taj period praznine do 2024. godine, kada je Centralna banka izradila analizu kretanja kamatnih stopa na crnogorskom tržištu. Pitanje je zašto Centralna banka od 2021. do 2024. godine nije ništa radila po ovom pitanju. Koga je Centralna banka od 2021. do 2024. godine štitila? Je li štitila građane Crne Gore? Sad se pokazuje da smo bili u pravu kada smo 2021. godine tražili da se izmijeni i dopuni Zakon o Centralnoj banci. Siguran sam da smo ga tada izmijenili, dopunili, da ovo ne bi čekalo tri godine. Za te tri godine su građani

Crne Gore oštećeni. Nemojte sad da me neko ubjeđuje da se tri godine čekalo zbog birokratskih promjena. Ne, čekalo se da bude dobrobit za banke. Jer, kad sračunate koliko su banke zaradile u ove tri godine, to ne ide u interes države Crne Gore. Na kraju, pogledajte kakva je efektivna banaka i jesu li nešto ulagali u Crnu Goru. Ne. Samo su tu bile da usisaju sredstva od građana Crne Gore. Preko 70% mladih ljudi se stambeno zaduži za kredit, a skoro 100% penzionera i onih koji su ka penziji su zaduženi potrošačkim kreditom. Prosto ne postoji čovjeka u Crnoj Gori koji nije zadužen. Ako ne računamo Bemax, Grand i ostale. Pretpostavljam da su se i oni zadužili fiktivno da se vidi da su zaduženi.

Predlogom zakona da je definisano da sve informacije, uključujući i materijale kod oglašavanja u vezi sa ugovorom o kreditom uvrđenim ovim zakonom, moraju biti date na pošten i jasan način i da ne smiju da dovode u zabludu potrošača, a zabranjuje se svako izražavanje koje bi kod potrošača moglo da izazove lažno očekivanje u vezi sa dostupnošću i troškovima kredita. Najbitnije je da potrošač zna u šta ulazi i koju problematiku i u koji rizik. Fokusirajući se na ekonomske izraze koji nijesu dostupni običnom potrošaču ili onom mladom čovjeku koji treba da podigne stambeni kredit, a znajući da mu je dosta plaćanja kirije mjesečne, on bez znanja kompletnog, ne tražeći analizu kod nekog ekonomiste podiže kredit, a tek onda kad ga podigne, vidi u kakvu je zamku upao.

Amandmanom, potpuno sam saglasan da se podižu cijene kazni. Mi smo dosad imali kaznu od 1.000 do 20.000 eura i uvijek su te kazne 1.000 (nikad nijesu maksimalne kazne išle). Kazne od 1.000 do 20.000 evra zamjenjuju se riječima od 10 do 30.000 evra. I to je malo. Jer, ako oni imaju dobru namjeru, onda neće biti kažnjeni. Bankari ni banke neće biti kažnjeni ako imaju dobru namjeru, ali zato smo imali i za odgovorna lica u banci 400 do 2.000 evra. Šta znači nekom iz menadžmenta kazna od 400 evra? I ove kazne od 1.000 do 4.000 eura su mogle da idu mnogo više. 40.000 evra je predložena najveća moguća kazna bankama i kreditni posrednicima ukoliko se utvrdi da su kršili pravila kreditnih potrošača. Novi iznos kazni za odgovorna lica povećan je sa 6.000 na 12.000.

Predložene izmjene bi doprinijele efikasnijem sprovođenju zakona, boljoj zaštiti potrošača, gdje bi veće kazne predstavljale dovoljno destimulišuće sankcije za prekršaje propisane članom 74 Predloga zakona. Gotovo sam siguran da će kazne za menadžment banaka biti opomena, ali su mogle da budu rigoroznije. Ne treba da budemo veće demokrate od svih u Evropi. A u Evropi, bogami moramo shvatiti, ako prevarite građanina da ste napravili teško djelo.

Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:36:54)

Zahvaljujem kolegi Đuroviću.

Sada je na redu kolega Albin Čeman.

Izvolite, kolega.

ALBIN ČEMAN (11.02.25 12:37:03)

Zahvaljujem, uvažena potpredsjednice Popović.

Uvaženi predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja, kolegice i kolege poslanici, poštovane građanke i građani,

Predloženo zakonsko rješenje je još jedno u nizu onih zakonskih rješenja koja treba uskladiti sa EU legislativom u cilju što bržeg pristupanja Evropskoj uniji. Posebno će od ovog predloženog zakonskog rješenja korist imati potrošači, odnosno vi, uvažene građanke i građani, stim što se neće značajnije narušiti bankarski sektor. Praktično, svako od nas je, poštovane građanke i građani, bio u prilici ili je i dalje zadužen kod banaka na osnovu kreditnih potraživanja. Tek će predloženi akt pružiti visok stepen zaštite korisnicima stambenih ali i drugih potrošačkih kredita, jer su uvedene odredbe koje pružaju veći stepen zaštite u odnosu na postojeći zakon, a koje su propisane Direktivom o potrošačkim stambenim kreditima 2014/17.

Prednosti ovog zakona po građane korisnike bankarskih usluga su između ostalog sljedeće. Članom 51 predloženog zakona ukida se naknada za troškove obrade stambenih kredita i prijevremene otplate kredita. To je glavna novina predloženog zakona. Takođe, predloženim zakonom se uređuje maksimalna efektivna kamatna stopa na potrošačke kredite, a to je ona konačna kamatna stopa u koju su pored kamate uračunate sve naknade i usluge, a, u cilju višeg stepena zaštite potrošača, ona ne smije biti veća od ponderisane efektivne kamatne stope svih potrošačkih kredita upisanih u kreditni registar Centralne banke Crne Gore, do kraja određenog kvartala uvećane za 100%. To, u krajnjem, može dovesti do pada kamatnih stopa na crnogorskom tržištu, a vjerujte da je na neke kratkoročne kredite ova kamata bila veća od dvostrukog prosjeka upisanog u kreditni registar.

Dalje, u cilju pravne zaštite potrošača, ukoliko potrošači nijesu u prilici da redovno izmiruju svoje obaveze po kreditnom osnovu, prije pokretanja izvršnog postupka, banke će se morati dogovarati sa korisnicima o naplati obaveza, što je još jedna zaštita za građane. Takođe, predloženim zakonom uređuje se pravo potrošača na prigovor i vansudsku zaštitu i ograničava rok za odgovor, kao i dalji postupak ukoliko kreditor ne daje odgovor ili odgovor nije zadovoljavajući.

Odredbama ovog zakona, sadržanim u članovima od 66 do 72, uređen je nadzor nad radom kreditora i kreditnih posrednika, pri čemu su poslovi nadzora podijeljeni između Centralne banke Crne Gore i tržišne inspekcije. Ovo su samo neki od glavnih prednosti ovog zakona za naše građanke i građane, a predloženim zakonom su se pokušali sanirati i određeni problemi naplate plasiranih kredita i vraćanje odobrenih kredita od strane potrošača, što značajno opterećuje poslovni ambijent u Crnoj Gori.

Potrošač kao fizičko lice je slabija strana u ugovornom odnosu, zbog čega je nedovoljno obaviješten ili neobaviješten o svojim pravima i obavezama, a glavna posledica ovog problema je ugrožavanje životnog standarda potrošača, naročito kada potrošač zapadne u probleme sa otplatom kredita. Posledice problema, osim potrošača se često javlja i kod banaka, koje teško dolaze do naplate svojih kredita zbog nemogućnosti potrošača da redovno izmiruju svoje obaveze, a usled loše kreditne procjene.

Zbog problema koje smo imali kao društvo sa žirantima, koji su često bili prevareni i zloupotrijebljeni, obezbeđenje potrošačkih kredita će se od sada dominantno raditi preko mjenica, osiguranja ili putem hipoteke, stim što hipoteka kao kolateral može biti bankama problem za naplatu, te iz tog razloga banke osnivaju faktoring kompanije na koje prenose loše kredite.

Da zaključim. Predloženim zakonskim rješenjem se pokušao naći balans između korisnika, potrošača, odnosno građanki i građana i banaka, a, sa druge strane, ispoštovati EU regulativa i legislativa. Smatram da je predloženo zakonsko rješenje kvalitetnije i unapređenije od prethodnog. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:41:44)

Zahvaljujem kolegi Albinu Čemanu.

Sada je na redu koleginica Branka Marković.

Izvolite, koleginice.

BRANKA MARKOVIĆ (11.02.25 12:41:51)

Zahvaljujem, potpredsjednice Skupštine.

Pozdravljam goste iz Ministarstva ekonomskog razvoja, a takođe moje koleginice i kolege.

Poštovani građani, kako smo čuli od mojih kolega, potpuno sam saglasna negdje da, kada je u pitanju zaduživanje potrošačkim kreditima, moramo malo više misliti na građane i na njihov standard. Nadamo se da ima prostora da se ovo zakonsko rješenje unaprijedi tako da bude povoljnije za same građane sniženjem kamatnih stopa.

U svakom slučaju, može se reći da, otkad je Evropa sad program stupio na snagu, građani se mogu lakše koliko koliko zaduživati za potrošačke kredite jer su njihove zarade uvećane. Mogu lakše i vraćati i stare kredite. Sada ću nešto kratko i reći o programu Evropa sad dva. Program Evropa sad 2 je usmjeren na građane, na rješavanje realnih životnih pitanja, da brinemo o mladima, radno sposobnim, ali i o starijim građankama i građanima, koji apsolutno zaslužuju da dostojanstveno uživaju u zreloom dobu. Da krenemo redom. Program Evropa sad 2 je poreska reforma, koja podrazumijeva dvije ključne komponente: smanjenje poreskog opterećanja na rad i povećanje minimalne i prosječne zarade u Crnoj Gori. To znači da benefite reforme Evropa sad 2 imaju i zaposleni i poslodavci. Zaposleni kroz rast minimalne zarade, koja je predložena na 600 eura za zaposlene do srednjeg nivoa kvalifikacije obrazovanja i na 800 eura za zaposlene iznad VI nivoa kvalifikacije obrazovanja.

Povećavanjem minimalne zarade na 600 eura zaposleni ostvaruju rast od 33%, dok se u slučaju minimalne zarade od 800 eura ostvaruje rast od 78%. Svi zaposleni ostvaruju rast zarada po osnovu smanjenja doprinosa na teret zaposlenog, jer je, u skladu sa Zakonom o radu, poslodavac dužan da taj dio poreza, odnosno doprinosa obračuna i prenese na neto zaradu zaposlenog. Na drugoj strani, kada je riječ o poslodavcima, i pored povećanja za sve zaposlene, svi poslodavci koji trenutno isplaćuju zarade iznad 600 eura ostvaruju isključivo uštedu. Tu uštedu mogu iskoristiti za dodatno povećanje zarade, ili za investiranje, ili za kompenzovanje povećanje zarada (u zavisnosti od strukture zaposlenih).

Upravo, usljed rasta prosječne zarade i usljed projektovane inflacije, penzionerima je omogućen porast penzija od 7% do 8 %. Fiskalnom strategijom su planirane mjere fiskalne politike, koje su usmjerene na unapređenje životnog standarda građana, kao i na unapređenje poslovnog ambijenta i konkurentnosti privrede uz očuvanje makroekonomske stabilnosti.

Podsjetiću, minimalna zarada prije 2016. godine bila je ispod 200 eura, a prosječna manja od 500 eura. Do decembra 2020. godine bile su blaga povećanja. Za manje od četiri godine došli smo do toga da su minimalne zarade veće četiri puta i konačno sa programom Evropa sad 2 Crna Gora zatvara jaz koji je imala sa zemljama Evropske unije, a tiče se zarada. Programom Evropa sad 2 postajemo država sa najmanjim troškovima na rad u Evropi. Sa rastom prosječne zarade od preko 1.000 eura, odmah nakon usvajanja budžeta, doći će i do najavljenog povećanja penzija onima koji primaju iznad minimalne, za oko 7% ili oko 50 eura. Prosječna penzija će iznositi oko 600 eura.

Takođe, usklađivanje penzija će biti tokom godine, što znači da ukoliko inflacija bude veća, biće i veće usklađivanje penzija. Naše građane, posebno penzionere, brine da li zbog programa Evropa sad 2 dolazi do povećanja cijena, a mi im poručujemo da poslodavci nemaju opravdanje da podižu cijene, jer se oslobađaju dijela doprinosa. Zato je Vlada kontrolnim mehanizmima, poput ograničavanja marži, već odgovorila na to. Naši penzioneri nemaju razlog za brigu. Ovaj program ne može, niti će uticati funkcionisanje Fonda PIO, jer je već svima jasno da se Fond PIO ne ukida već nastavlja da funkcioniše potpuno jednako kao i do sada i da redovno isplaćuje penzije.

U Crnoj Gori ima oko 11 hiljada srazmjernih penzionera koji su državljani Crne Gore, a koji su svoj radni staž prethodnih decenija sticali u dvije ili više bivših jugoslovenskih republika ili drugih država, tako da nemaju jedinstven radni staž. Oni djelove penzije primaju iz svih tih država gdje su bili u radnom odnosu i uplaćivali doprinose za penziono osiguranje. Za njih do sada nije važno pravilo o minimalnoj penziji.

Prema ranijim podacima Fonda PIO, oko 3.500 srazmjernih penzionera ima ukupan zbir svih penzija koji je manji od 450 eura i imaće pravo na ovu nadoknadu od tog iznosa. Oni dio penzije koji primaju Crnoj Gori nijesu dobijali na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, s obzirom na to da nijesu imali puni radni staž u Crnoj Gori, već na osnovu međunarodnih državnih ugovora koje Crna Gora ima sa tim državama, zbog čega do sada nijesu ni mogli da koriste pravo iz Zakona o minimalnom iznosu penzija. Konačno, i ta nepravda je isparavljena sa ciljem da se unaprijedi socioekonomski položaj korisnika prava na srazmjernu penziju. Za isplatu ovih uvećanih naknada biće potrebno godišnje oko pet i po miliona eura, obezbijeđenih budžetom za ovu godinu. Programom Evropa sad 2, predviđena je posebna briga o mladima, uvećani su iznosi kredita i stipendije, tako da minimalni studentski kredit iznosi 150 eura, a maksimalni 215 eura, dok je visina stipendije za najbolje studente 300 eura. Država je dužna da novcem od poreskih obveznika obezbjeđuje ambijent u kojem mlada osoba ima motivaciju da se samorazvija, doprinosi društvu i ne napušta svoju državu bez plana da se vrati. U tom dijelu napravljen je iskorak, naknade za polaznike programa stručnog osposobljavanja uvećane su sa 450 na 600 eura, što je potvrda posvećenosti unapređenju svakog segmenta kompleksnog obrazovnog sistema. Evropom sad 2 njihova prva plata nakon završenog fakulteta i pripravničkog biće najmanje 800 eura. Ulaganje u ljudski kapital, kroz stvaranje kvalitetnijeg obrazovnog sistema, je najrentabilnija moguća investicija države u budućnost i njom se postavljaju temelji dugoročne stabilnosti prosperiteta i blagostanja, ali i osnove za ekonomski rast i razvoj. Od socijalne pravde tokom prethodnih godina nismo puno vidjeli, ali upravo program Evropa sad 2 predstavlja korak i dopriniće socijalnoj pravdi. Evropa sad 2 nije kraj svih ekonomskih mjera, ona je zamajac ekonomiji i standardu građana u Crnoj Gori sledeće tri godine.

Na kraju, podsjetiću poštovane građane i građanke da je ovoj ekonomskoj reformi udario kamen temeljac sadašnji premijer a tadašnji ministar finansija, ekspert naučnih ekonomija i vizionar Miloško Spajić, koji je uz pomoć Branka Krvavca napravio program Evropa sad 1. Bilo je nevjernih Toma koji nisu vjerovali u taj program, kao što su pričali da ne postoji Program Evropa sad 2. Svi smo svjedoci, poštovane kolegice i kolege, ovdje u Plenarnoj sali upravo mjesecima se ta priča ponavljala da ne postoji taj program. Međutim, vidjeli smo na djelu da taj program i te kako postoji i te kako da je validan. Dobili smo pohvale i od međunarodnih ekonomskih zvaničnika i organizacija. Zato bih pohvalila i veliki rad i trud, veliko znanje ministra finansija Novice Vukovića i njegovih saradnika, koji su predano radili na programu Evropa sad 2 i svih zakona koji su usko vezani za taj program. Mogu reći da smo i mi poslanici dali veliki doprinos izglasavajući zakone, koji su od bitne važnosti za standard građana i za zatvaranje poglavlja. Sada moramo nadoknaditi propuštena dva mjeseca rada Skupštine zbog neosnovane blokade opozicije, pa smo tako usporili i evropski put. Ali, daćemo sve od sebe da postignemo planirano jer smo mi ti koji su ovdje zbog građana i građanki i zbog napretka naše države Crne Gore. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 12:52:21)

Zahvaljujem kolegici Branki Marković, uz jednu digresiju. Iako se možda činilo da ste van teme, ipak ste, kolegice Marković, bili potpuno u temi. Program Evropa sad 2 je značio poboljšanje životnog standarda svih građana Crne Gore, tako da su svi građani, i zaposleni i penzioneri, bili u mogućnosti da podižu potrošačke i stambene kredite i podaci Centralne banke kažu da se povećala kreditna aktivnost posebno od uvođenja Programa Evropa sad 2. Zahvaljujem.

Sada riječ dajem kolegi Milošu Pižurici.
Izvolite, kolega.

MILOŠ PIŽURICA (11.02.25 12:53:15)

Poštovana potpredsjednice, poštovani gosti, drage građanke i građani,

Danas imamo na dnevnom redu još jedan zakon koji direktno utiče na život naših građana, koji treba da im olakša svakodnevno funkcionisanje i nešto što do sada nismo imali slučaj, a to je da Vlada direktnim mjerama uspijeva da život građana dovede na jedan stabilniji, pravedniji nivo, onaj koji građani Crne Gore svakako zaslužuju. Pred nama je zakon koji će da definiše potrošačke kredite. Glavni cilj ovog zakona jeste transparentnost uslova kreditiranja, zaštita prava građana i ograničavanje rizičnih praksi koje su prethodnih godina dovodile do prezaduženosti i finansijskih problema velikog broja domaćinstava.

U Crnoj Gori potrošački krediti su značajan dio bankarskog portfolija, ali u dosadašnjoj praksi građani su često suočeni sa skrivenim troškovima, visokim kamatama i nejasnim uslovima otplate. Prema podacima Centralne banke, oko 60% građana naše zemlje koristi neki oblik potrošačkog kredita, dok je nivo zaduženosti domaćinstava u porastu. Odsustvo jasnih pravila dovelo je do situacije da su mnogi potrošači ulazili u nepovoljne ugovorne obaveze sa bankama i kreditnim institucijama, često bez dovoljno informacija o pravima i obavezama.

Ključne odredbe ovog zakona su: ograničavanje kamatnih stopa i troškova kredita, maksimalna efektivna kamata kako bi se spriječile zelenaške i zaista visoke kamate koje su imale pojedine banke i kreditne institucije, jasno definisani troškovi obrade kredita bez skrivenih nadoknada, obaveza transparentnosti ugovora, pa će tako sada banke i kreditne institucije morati jasno informisati klijente o svim troškovima i potencijalnim rizicima, obaveza informativnih dokumenata prije slanja ugovora kako bi građani mogli uporediti ponude; zabrane predviđenih jednostranih izmjena uslova kredita od strane banaka, olakšano prijevremeno otplaćivanje kredita bez visokih penala za građane i stroža pravila za mikrokreditne organizacije kako bi se spriječilo prekomjerno zaduživanje građana sa nepovoljnim uslovima. Dakle, ovo je direktna mjera koja će da obezbijedi građane Crne Gore od prekomjernog zaduživanja ili zaduživanja po veoma visokim kamatama i to će direktno uticati na život i standard naših građana. Tako ćemo kao direktne posljedice ovog zakona imati smanjenje prezaduženosti, građani će moći racionalnije planirati svoje finansije bez skrivenih troškova i manipulacija od strane banaka.

Ono što do sada nismo imali je povjerenje u bankarski sektor, pa tako vjerujemo da će ovaj zakon i taj dio da promijeni - jer će regulisano tržište kredite doprinositi stabilnom finansijskom tržištu i štititi građane od prekomjerne eksploatacije. Ekonomski rast kroz odgovorno kreditiranje će omogućiti pristupačnije finansiranje za domaćinstva i mala preduzeća, što doprinosi većoj potrošnji i investicijama.

Ono što zaista svakako raduje je da je i ovaj zakon, kao i zakoni koje predlaže Vlada Crne Gore, u skladu sa evropskim direktivama i praksama. Dakle, ovaj zakon usklađuje se sa regulativama Evropske unije, naročito sa Direktivom o potrošačkim kreditima koja garantuje pravo na transparentno informisanje i zaštitu od nepravednih uslova kreditiranja. Zemlje Evropske unije već imaju ograničene efektivne kamatne stope, kao i zaštitne mehanizme za dužnike. Crna Gora sada slijedi taj primjer kako bi osigurala bolji standard i život naših građana.

Na kraju želim da se osvrnem na još neke stvari koje Vlada Crne Gore, i nadam se mi nećete zamjeriti, direktno radi za poboljšanje života građana Crne Gore, ali ono što je bitno - za pravedniji odnos koji jedna država treba da ima prema svojim građanima, a to su najnovije informacije koje smo dobili iz Ministarstva rada i socijalnog dijaloga. Možete misliti da su 33 zaposlena radnika KAP-a tek sada, mjerama ove Vlade, dobila pravedno rješenje za svoje probleme. Od tih 33 zaposlena, mislim da većina nas u ovoj Skupštini nekoga poznaje i znamo da je ova Vlada direktno uticala da se njihov status najzad pravedno riješi. A preko toga imamo i 88 bivših radnika KAP-a kojima je isplaćen milion i po za neisplaćena potraživanja nakon 11 godina ignorisanja države. Znači, 11 godina ignorisanje prava i obaveza koje je država imala prema radnicima KAP-a, ova Vlada je riješila za godinu dana njenog postojanja. To jasno pokazuje koji su ciljevi ove Vlade, a to je poboljšanje standarda građana Crne Gore, ali i pravedna rješenja koja naši građani zaposleni i oni bivši zaposleni potražuju od države. Takođe, moram da istaknem dugogodišnji problem koji su imali radnici Košute. Vidjeli smo da su oni u nekom vremenu /prekid/ koji je išao put Cetinja i njihov dugogodišnji problem je riješen. Imamo da je za 693 bivša radnika isplaćeno više od dva i po miliona eura za zaostale zarade nakon 30 godina čekanja. Znači, 29 godina nijedna vlada koja je bila u Crnoj Gori nije se obazirala na pravedne zahtjeve koji su imali radnici Košute. Tek 44. Vlada je ušla u rješavanje njihovog problema. Ono što sve nas može da raduje, to je da su njihovi problemi i ono što su oni pravedno tražili riješeno.

Takođe, imamo najveće isplate za radnike Radoja Dakića - 15.700.000 i povezivanje radnog staža u metalsko-rudarskom sektoru. Oko 30 radnika dobilo je pravo na beneficirani radni staž i ostvarivanje penzije. To su radnici: Toščelika, Radventa, Minel prometa iz Nikšića i Bumeksa Crna Gora. Imamo radnike koji su

godinama bili, da ne kažem i decenijama, zanemareni i sada su njihovi zahtjevi koji su bili opravdani najzad riješeni. Raduje da je 44. Vlada ušla u sistemsko rješavanje problema, pa je osnovana i međuresorna radna grupa za neisplaćena potraživanja radnika. Sada će naši radnici koji su dugo vremena bili ignorisani imati i radnu grupu kojoj će moći da se obrate i koja će da rješava njihove nagomilane probleme. Ovo sam naveo, poštovana potpredsjednice, kao još jedan primjer. Zakon koji imamo trenutno na dnevnom redu i sve ono što radi 44. Vlada u svom trajanju pokazuje da osim evropskih integracija, koje su ubrzane od dolaska 44. Vlade, jasno radi na poboljšanju životnog standarda građana, ali i onoga čega su još više bili željni naši građani, a to je pravednih rješenja i pravednih odšteta koji su dugo vremena bili ignorisani.

Što se tiče zakona koji je na dnevnom redu trenutno, poslanici Pokreta Evropa sad će ga podržati. Nadamo se da će se uvesti red u bankarski sektor i da građani Crne Gore neće biti više eksploatisani od strane banaka, iako mi ne želimo da se bankarski sektor uruši u bilo kojem smislu. Naprotiv, želimo da radi u svom punom kapacitetu, ali na korist kako njih samih a i na korist građana Crne Gore. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:02:17)

Zahvaljujem kolegi Pižurici.

Poslednji prijavljeni diskutant po ovoj tački dnevnog reda je kolega Velimir Đoković.

Izvolite, kolega.

VELIMIR ĐOKOVIĆ (11.02.25 13:02:27)

Hvala, uvažena gospođo Popović.

Najprije da pozdravim predstavnike Ministarstva gospođu Vujović i gospodina Tomovića. Pozdravljam sve koleginice i kolege u Parlamentu i sve građane koji prate zasijedanje.

Kao što smo i čuli od prethodnika i mog kolege Đurovića iz Kluba Nove srpske demokratije ili kolega iz ostalih klubova parlamentarne većine, u najvećoj mjeri smo saglasni da danas raspravljamo i govorimo o jednom važnom zakonu i jednom od zakona koji u kontinuitetu rada 28. saziva Parlamenta i 44. Vlade rade na poboljšanju stanja u bankarskom finansijskom sektoru i uopšteno u svim segmentima života, što dovodi do boljeg standarda i lakšeg i boljeg života naših građana - a što jeste cilj i namjera ove parlamentarne većine.

Tema o kojoj raspravljamo jeste veoma važna zato što zaduživanje i potrebe građana ili privrede u kontinuitetu postoje za dodatnim sredstvima kako bi oni finansirali ili refinansirali određene svoje potrebe i obaveze. Kreditna zaduženja oslikavaju i stanje u društvu. Jednostavno, postoje parametri koji mogu pokazati da i kreditna zaduženja jesu nešto čime možemo mjeriti standard naših građana.

Ono o čemu je veoma precizno koleginica Marković pričala, o agendi koju ovaj Parlament imao i ova Vlada o povećanju zarada i penzija i ostalih primanja, upravo idu u prilog tome da je građanima koji imaju takva primanja mnogo lakše se zadužiti i servisirati neke svoje potrebe. Dva su načina, odnosno dvije su vrste potreba nekada da izmirite već postojeće neke obaveze ukoliko imate poteškoće u poslovanju, u životu i radu, ili potrebe u kakvim su, nadam se, danas naši građani, a to je da investiraju ovdje kroz potrošačke kredite ili ako je riječ o privredi u nove vrijednosti i u nove određene projekte, koji im olakšavaju u budućnosti rad i profit njihovih firmi ili, u ovom slučaju, bolji standard građana.

Ona tema koja je nezaobilazna kada su krediti u pitanju, kreditno zaduživanje jeste i kamatna stopa, odnosno iznos kamate. To je jedan od parametara, jedan od uslova zbog kojeg se građani odlučuju ili ne odlučuju da se zaduže. Iz tog razloga sam zapazio i skrećem pažnju i predstavnicima Vlade na tu činjenicu da su svi poslanici u svojim diskusijama upravo pomenuli, a što ne treba biti veliki ekspert da znamo da se mora raditi na smanjenju kamata. I juče smo o tome govorili ovdje sa guvernerkom da se mora raditi na smanjenju kamata, jer kamata i kamatna stopa jesu najvažniji uslov iz ponude koju dobijate za kreditno zaduženje.

Bolji standard građana svakako smo uspjeli da ostvarimo. To vidim i kroz činjenicu kada su kreditna zaduženja u pitanju i kroz podatak da je za jednu trećinu više zahtjeva za kreditima svih vrsta u 2024. u odnosu na 2023. godinu, što dovoljno govori o solventnosti i privrede i građana. U tom pravcu, mi kao parlamentarna većina i Vlada moramo raditi u narednom periodu kako bi taj ambijent i te uslove života i rada građanima svakodnevno poboljšavali.

Čulo se i danas o tzv. stambenim kreditima. Na njihovim uslovima, naročito o kamatnoj stopi u tim kreditima mora se posebno voditi računa, ali jednostavno ta dugogodišnja zaduženja građana su nešto što njih i njihove porodice dugoročno opterećuju. Stoga, apel da se naročito kod stambenih kredita, koji rješavaju životno pitanje građana, posebno povede računa vezano za kamatne stope i uopšteno za uslove. Kao što ste i čuli, Klub poslanika Nove srpske demokratije podržaće ovaj zakon. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:07:07)

Zahvaljujem kolegi Đokoviću.

U međuvremenu, imamo još jednu prijavljenu diskusiju kolege Borisa Mugoše.

Izvolite, kolega.

BORIS MUGOŠA (11.02.25 13:07:18)

Poštovane građanke i građani, poštovani predstavnici Ministarstva ekonomskog razvoja,

Iako mi nije izrečena mjera udaljenja, vidite da ne prisustvujem sjednicama. Mislim da je veoma važno da javnost čuje, onako u tišini, kako parlamentarna većina, bez opozicije, ima sjajna izlaganja, kako se obračunava sa opozicijom kada ona nije prisutna u sali, kako ne priča o tačkama dnevnog reda itd. Mislim da je veoma važno da građani čuju.

Samo sam došao da vam kažem da kršite Poslovnik po ko zna koji put. Jer, član 95 Poslovnika je jasan: Ne može da se raspravlja o tačkama dnevnog reda ako ne prisustvuje ministar, a određen je za predstavnika predlagača. To dobro znate i to već radite drugi put otkada ste odstranili 95% opozicije. Tako da moja sugestija vama da se vratite Poslovniku, on bi trebao vas da obavezuje, bez obzira što nema opozicije u Parlamentu. Tako da nema prostora za tumačenje ove tačke dnevnog reda. To je jedna stvar zbog koje sam došao da vas zamolim da, iako nas nema, opet ovaj Poslovnik posmatrate kao nešto što vas obavezuje, jer je ovo ustavna kategorija.

Druga stvar koju sam htio da vam kažem, da je ovaj zakon u proceduri pet mjeseci. Tako da je nevjerovatno da čujem danas kako ovaj zakon ima manjkavosti, ali nećemo preko koljena, imali ste pet mjeseci da ga popravite, niste ga ništa popravili.

Treća stvar, veoma je važno zbog građana Crne Gore da se ne koriste manipulacije da im se ovim zakonom nešto pomoglo, jer je ograničena kamatna stopa trenutno na 15,5%, što znači da neće tangirati nijednu banku jer u bankama ne postoje kamatne stope preko 15,5% osim revolving kartica, što je beznačajni dio. Tako da je veoma važno da zbog građana se ne šalju neke informacije, da im se stvara utisak da će im nakon ovoga zakona biti /prekid/ kamatne stope u bankama - neće. Ono što treba da znate da ste vi u mikro kreditnim institucijama ograničili maksimalne kamatne stope na 15,5%. Iako su ogromne kamatne stope u mikro kreditnim finansijskim institucijama one postoje svuda u svijetu, jer u njima uzimaju kredit ljudi koji ne mogu u banku da uzmu zato što nemaju sredstva obezbjeđenja, ali zbog ovoga poteza će jedan značajan broj ljudi koji su uzimali kredite u mikrofinansijskim kreditnim institucijama ostati bez istih. Čak se broji na hiljade i hiljade građana i njima ćete vjerovatno morati da odgovorite zbog čega ste to na taj način uradili. Ja sam vam na Odboru predlagao jedno drugo rješenje, da kod mikro kreditnih postoji jedan drugi model, da se ne desi ovo što će se desiti. Vi ste preuzeli odgovornost. Prema tome, ograničenje kamatnih stopa veze sa bankama nema, isključivo će tangirati mikrokreditne finansijske institucije prema kojima ja nemam emocija. Ali, morate da znate prirodu klijenata u tim mikrokreditnim finansijskim institucijama i posljedice toga što će biti upravo po te klijente, koji silom prilika ne mogu da se zaduže kod banaka.

Tako da u tom smislu, izvinjavam se, nije ovo nikakav moj povratak u ovo što vi fingirate što se dešava u Parlamentu, samo da vam skrenem pažnju da morate, iako ste sami u toj koalicionoj idili, da vodite računa da ipak neka pravila treba i vas da obavezuju, a vi ste parlamentarna, nažalost, većina. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:11:00)

Zahvaljujem kolegi Mugoši. Samo jedno objašnjenje.

Član 95 je jasan. On u prvom stavu kaže: Na sjednici Skupštine dužni su da prisustvuju predlagači, odnosno predstavnici predlagača akta koji se razmatra. U protivnom, razmatranje predloga akta se odlaže. Naravno, u drugom stavu, kako ste pravilno to naveli: Na sjedenici Skupštine dužan je da učestvuje nadležni ministar ako je određen za predstavnika predlagača akta koji se na sjednici razmatra.

Sad, ovlašćeni predstavnici Vlade po ovoj tački dnevnog reda su potpredsjednik Vlade za ekonomsku politiku i ministar ekonomskog razvoja gospodin Nik Đeljošaj i Jasna Vujović, generalna direktorica Direktorata za unutrašnje tržište i konkurenciju. Znači, mi ovdje imamo predstavnika predlagača Vlade, to je jedna stvar. Druga stvar, kao što znate, i u ranijim sazivima se dešavalo i u ovom sazivu se dešavalo da ovlašćeni predstavnik ministar ne bude tu, ali da se ili na Kolegijumu ili u dogovoru sa poslanicima održi sjednica i obavi se ta tačka dnevnog reda. U ovom slučaju su predstavnici, odnosno svi poslanici parlamentarne većine postigli dogovor da razmatramo ovu tačku dnevnog reda, jer smo bili u saznanju da

gospodin Nik Đeljošaj, potpredsjednik Vlade, nije u mogućnosti da danas bude na sjednici Skupštine. Da nije bilo toga, mi bi ovu tačku odložili za neku narednu sjednicu. To je moje obrazloženje.

Naravno, imate pravo. Izvolite.

BORIS MUGOŠA (11.02.25 13:13:03)

Prvo je važno da konstatujemo da je prekršen Poslovnik, ja Vam o tome pričam, jer je Poslovnik jasan. Nemojmo sad da stvaramo sluku o Poslovniku kakva nije. U radu Odbora smo zajedno, kada smo Poslovnik pisali, dozvolili da ministar ne može da prisustvuje u radu plenuma ne zato što je plenum politička konotacija, u radu odbora bi trebalo da se meritumom bavimo, da se bavimo strukom.

Ovo što ste Vi rekli, postojala je varijanta vrlo rijetko kad se dogovorimo mi, kojima je dozvoljeno da učestvujemo, da ministar ne mora da bude prisutan - u ovom slučaju mene kao opozicionog poslanika ne obavezuje dogovor većine. Vi ste morali da se konsultujete i sa poslanicima većine. To niste uradili ni kod Zakona o PIO-u kad ministar Gutić nije bio tu, to sad radite, i ne radite ni kod Zakona o potrošačkim kreditima. Nemojte da privatizujete Skupštinu. Ova Skupština nije Skupština parlamentarne većine, ovdje se zna da su i predstavnici građana u opoziciji. Molim vas, da svaki put kad se odlučite na kršenje Poslovnika porazgovarate sa drugim poslanicima koji učestvuju u radu, jer ovo ne može da se toleriše i ovo nije korektno. Na kraju krajeva, svi znamo kad je datum sjednica, ministri ako nisu prisutni mogu da dođu neki drugi dan. Ako je toliko hitan zakon, izlazili smo u susret, ali zakoni gdje se hitnost ne zahtijeva mogu da sačekaju par dana dok ministar nije tu.

Govorim Vam, prekršen je i sad i kod Zakona o PIO-u Poslovnik. Molim Vas da u narednom radu ove sjednice, gdje ste se odlučili da sami između sebe razgovarate, barem se držite ovoga Poslovnika ako vam je sve drugo očigledno problematično. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:15:01)

Zahvaljujem kolegi Mugoši na vrlo konstruktivnim riječima.

Nastavljamo dalje.

Sada pitam da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ? Ne želite.

Onda konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na sledeću tačku dnevnog reda, to je **Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju**. Ovlašćeni predstavnik Vlade je Damir Gutić, ministar socijalnog staranja, brige o porodici i demografije. Sjednici prisustvuje i Darka Džabasan, načelnica Direkcije za penzijsko i invalidsko osiguranje i boračku i invalidsku zaštitu. Ja ih pozdravljam. Izvjestioci odbora su Zoja Bojanić - Lalović Zakonodavnog odbora i Slaven Radunović. Slaven Radunović je u periodu kada se razmatrao ovaj zakon bio odnosno poslanik i član Zakonodavnog odbora i zato se njegovo ime nalazi ovdje. Bio član Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre.

DAMIR GUTIĆ (11.02.25 13:16:22)

Hvala, potpredsjednice.

Uvažene poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore, kolegice Džabasan,

Da se nadovežem na prethodno izlaganje i da kažem da je tačno da nisam prisustvovao obrazlaganju Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o PIO-u, ali postojali su razlozi hitnosti zbog obračuna srazmjernih penzija. U tom smislu, drugi predstavnik Ministarstva je uredno bio tu. Dobro je da je taj zakon razmatran prošle nedelje i da je usvojen u Skupštini kako bismo zadovoljili potrebe građana kojih se taj zakon tiče.

Danas je na dnevnom redu Zakon o opotvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju. Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju predstavlja važan korak u unapređenju bilateralne saradnje i socijalne sigurnosti naših građana i doprinosi jačanju odnosa sa susjednom državom Albanijom na principima dobrosusjedstva i međunarodne saradnje. Sporazum je rezultat posvećenog rada i pregovora, vođenih sa ciljem da se našim građanima kao i građanima Albanije omogući jednako ostvarivanje prava iz sistema socijalnog osiguranja kada se nađu na teritoriji druge države ugovornice. U osnovi, ovaj Sporazum reguliše prava i obaveze u vezi za penzijskim i invalidskim osiguranjem, zdravstvenim osiguranjem, naknadama za slučaj nezaposlenosti, kao i drugim pravima iz oblasti socijalnog osiguranja. Praktično, Sporazum obezbjeđuje da građani Crne

Gore, koji rade ili borave u Albaniji, imaju pravo na prenos svojih radnih beneficija i osiguranje kontinuiteta u ostvarivanju prava iz socijalnog osiguranja i obrnuto.

Ovo je od izuzetnog značaja, jer omogućava da naši građani ne budu uskraćeni za svoja prava zbog promjene države prebivališta ili rada. Na primjer, prilikom ostvarivanja prava na penziju, ovaj Sporazum omogućava uračunavanje staža osiguravanja iz obje države čime se eliminišu administrativne prepreke i pravne nesigurnosti. Takođe, ovaj sporazum ima širi značaj za našu državu. Njegova implementacija doprinosi razvoju ekonomskih odnosa, mobilnosti radne snage i unapređenju kvaliteta života građana koji žive i rade preko granica. U isto vrijeme, on šalje poruku o posvećenosti Crne Gore međunarodnim standardima i najboljoj praksi u oblasti socijalnog osiguranja. Važno je istaći da ovakvi sporazumi predstavljaju ne samo alat za zaštitu socijalnih prava građana, već i most koji povezuje države kroz konkretne i opipljive koristi za njihove građane. On je od suštinskog značaja za unapređenje dobrosusjedskih odnosa sa Albanijom sa kojom dijelimo ne samo granicu, već i zajedničke ciljeve u okviru evropske integracije i regionalne saradnje.

Podsjećam da Crna Gora ima dugu tradiciju i iskustvo u bilateralnoj koordinaciji, što potvrđuje i činjenica da smo do sada zaključili i primjenjujemo 25 bilateralnih sporazuma o socijalnom osiguranju, od kojih je 16 sa državama članicama Evropske unije. Pred vama je sada zadatak da razmotrite ovaj Predlog zakona koji ima izuzetno pozitivan efekat kako za građane, tako i za našu državu. Ja vas pozivam da ga podržite i time omogućite njegovu primjenu na korist svih građana Crne Gore i Albanije. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:20:02)

Zahvaljujem ministru Gutiću.

Pitam da li izvestioci odbora žele riječ. Ne žele.

Prelazimo na diskusiju. Prva prijavljena za diskusiju je koleginica Edina Dešić.

Izvolite, koleginice.

EDINA DEŠIĆ (11.02.25 13:20:20)

Zahvaljujem, potpredsjednice Popović.

Uvažene koleginice i kolege, uvaženi ministre Gutiću i gospođu Džabasan, poštovane građanke i građani Crne Gore,

U toku je rasprava o Predlogu Zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju. Kroz svoju diskusiju ću obrazložiti zbog čega je potvrđivanje ovog Sporazuma važno za naše građane.

Sporazumi o socijalnog osiguranju, među kojima spada i ovaj sa Albanijom, štite kako državljane Crne Gore, tako i državljane država sa kojom sporazum potpisujemo na način da se garantuju sva prava po osnovu rada i radnih odnosa, uključujući zdravstveno osiguranje, zdravstvenu zaštitu, zaštitu materinstva. Sa druge strane, ovi sporazumi garantuju pravo na korišćenje penzije u stranoj državi u kojoj je neko imao radni odnos onda kada se steknu zakonom propisani uslovi za to. Svakako da ako je lice imao period staža osiguranja u svojoj državi, ono se sabira i ovdje su u pitanju tzv. srazmjerne penzije, a o njima smo u posljednje vrijeme više puta govorili u ovom domu, upravo iz razloga uvećavanja srazmjernih penzija do visine minimalnih ukoliko je zbir iz dvije ili više država bio manji od 450 eura.

Ovom prilikom, ministre Gutiću, pozdravljam predložene izmjene Zakona o PIO koje su išle u tom pravcu, a čije će benefite naši građani moći da osjete odmah nakon podnošenja zahtjeva kod područne jedinice Fonda PIO. Sporazumi o socijalnom osiguranju garantuju jednak tretman državljana, što znači da naši državljani imaju ista prava i obaveze kao državljani sa kojima imamo potpisan sporazum. Svakako da ovo važi za strane državljane koji rade u Crnoj Gori, tj. koji borave u Crnoj Gori po osnovu rada. Upravo su ovi sporazumi još jedna potvrda zbog čega je važno da podstičemo legalne radne migracije, zbog čega je važno da naši građani, kao i svi oni koji dolaze da rade u Crnu Goru, budu zaštićeni u potpunosti u skladu sa zakonom.

Sa druge strane, koordinacija sistema socijalne sigurnosti je jedan od četiri stuba pregovaračkog poglavlja 2 Sloboda kretanja radnika, a kao što znamo sloboda kretanja radnika je jedna od četiri osnovnih sloboda u kojima uživaju građani Evropske unije. Tako da se zaključivanjem međunarodnih ugovora o socijalnom osiguranju uspostavlja međunarodno-pravni sistem u ovoj oblasti između država potpisnica sporazuma.

Crna Gora je do sada potpisala 25 bilateralnih sporazuma o socijalnom osiguranju, od kojih su 16 sa državama članicama Evropske unije. Naravno, svi su oni, pa i ovaj sa Albanijom, usklađeni sa regulativama Evropske unije o koordinaciji sistema socijalne sigurnosti. Pozivam Vas, ministre Gutiću, da ubrzate

pregovore i potpisivanje sporazuma sa ostalim članicama Evropske unije, kako bi naši građani bili osigurani i zbrinuti u skladu sa zakonom, a, sa druge strane, kako bismo dodatno osnažili pregovarački proces i poglavlje 2 i radili sve na jačanju kapaciteta za njegovo zatvaranje. Kada već govorimo o pregovaračkom poglavlju 2, iako znam da nije u nadležnosti ministra Gutića, zaista moram da iskoristim priliku i da ukažem na ono na šta me konstantno pozivaju naše kolege iz biznis zajednice, a to su dozvole za privredni boravak i rad stranaca i administrativne procedure i barijere sa kojima su oni susrijeću, posebno kada su u pitanju produženja dozvola. Zato pozivam cjelokupnu Vladu da sa posebnom pažnjom osluškuju ono što im poslodavci iz realnog sektora ukazuju, kako bi kreirali povoljan biznis ambijent.

Na samom kraju, u današnjem obraćanju ću dozvoliti sebi da budem i malo lična, da iskažem zadovoljstvo zbog mogućnosti da diskutujem o ovom Sporazumu i da sutra budem u prilici da za isti glasam - iz razloga što sam 2023. godine predvodila tim sjajnih koleginica sa kojima sam već na prvoj rundi pregovora dogovorili tekst koji danas usvajamo. Drago mi je da sam tada bila u prilici, kao i sada sa ove poslaničke pozicije, da radim na konkretnim politikama i rješenjima od kojih građanke i građani Crne Gore imaju direktne i konkretne benefite. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:25:30)

Zahvaljujem kolegici Edini Dešić.

Sada imamo prijavljenu diskusiju kolege Nikole Rovčanina.

Izvolite, kolega.

NIKOLA ROVČANIN (11.02.25 13:25:41)

Hvala, potpredsjednice.

Uvaženi ministre Gutiću sa saradnicom, uvažene kolegice i kolege, poštovani građani,

Imajući u vidu da je na dnevnom redu Sporazum i da je u prethodnim izlaganjima i u Vašem uvodnom izlaganju dosta toga rečeno, ja nemam ništa posebno da saopštim što se tiče konkretnog Sporazuma, osim da konstatujem da je on izuzetno koristan za građane Crne Gore, kao što su i korisne izmjene i dopune Zakona o PIO. Međutim, imajući u vidu da su tematika ovog Sporazuma upravo socijalna pitanja, kada je u pitanju penzijsko-invalidsko osiguranje, osiguranje za slučaj nezaposlenosti, materijalno obezbjeđenje - ja ću se više baviti onim što su dostignuća ove parlamentarne većine i svih vlada nakon 30. avgusta i 44. Vlade Crne Gore kada je u pitanju ova tematika.

Ono što je važno i od čega možemo krenuti jeste podatak od juče Zavoda za zapošljavanje Crne Gore da je broj nezaposlenih u Crnoj Gori 31.000 ili 11,5%. Ako se vratimo u nekoliko godina unazad, vidjećemo da je 2017. godine nezaposlenost bila 22,5%, 2018. godine kada je nezaposlenost bila 17% i 2019. godine na koju se upravo prethodna vlast hvalila kao rekordnom godinom a nezaposlenost je bila 16,5%.

Imajući u vidu ove podatke, Crna Gora se bliži jednom visokom rezultatu da procenat nezaposlenosti bude jednocifren. Na Zavodu za zapošljavanje, pored podatka da je 31.000 nezaposlenih, imamo podatak o 1.200 otvorenih radnih mjesta, a znamo da će zapošljavanjem 850 policijskih službenika ova brojka vjerovatno u narednih dva mjeseca pasti ispod 30.000. Uvjeren sam da će ova godina biti godina kada će Crna Gora dostići jednocifren procenat nezaposlenih. Mislim da Crnu Goru dijeli jedan mali korak da već na kraju 2025. godine i početkom 2026. godine govorimo o 8 ili 9% nezaposlenih u Crnoj Gori. Jedno od takvih rješenja korisnika, ja ću narednih dana podnijeti i određene svoje predloge Vladinoj grupi za izradu Zakona o slobodnim zonama, gdje se upravo stvaranje ambijenta povoljnog za investitore ne smije vezivati isključivo za aerodrome i luke, već i za druge krajeve Crne Gore gdje postoji tavka mogućnost. Ono što treba da bude zadatak 44. Vlade jeste da upravo to radi i stvara ambijent za nove investicije.

Kada je u pitanju materijalno obezbjeđenje, takođe imamo procenat. Prije desetak godina imali smo oko 40.000 korisnika materijalnog obezbjeđenja ili oko 12.000 porodica. Danas imamo oko 5.000 porodica, ako se ne varam, gospodine ministre, ili ukupno oko 16-17.000 članova. Dakle, i na ovom polju je došlo do velikog pada imajući u vidu rast zaposlenosti, rast standarda, rast penzija. Negdje je u prethodnom periodu, kada je na vlasti bila Demokratska partija socijalista, važio mehanizam i važila formula da se mnogo lakše manipuliše osiromašenim građanima i formula - otupustiti ljude, hiljade ljudi na ulicu, osiromašiti ih a onda politički manipulirati dovodeći ih u ekonomsku neizvjesnost. To je najgori oblik korupcije koji postoji, jer ima i određenu nemoralnu dimenziju. Zato je ekonomski jaka porodica, ekonomski nezavisna porodica upravo cilj svake pravedne Vlade. Mislim da je sve ono što je urađeno u prethodnom periodu urađeno upravo u tom cilju: jačanje crnogorske porodice, njenu ekonomsko osnaženje i izvjesnost koja se daje u narednom periodu.

Takođe, kada govorimo o penzijama, a imajući u vidu da su i penzije predmet ovog Sporazuma, vrijeme je da sagledamo poziciju Crne Gore u dijelu prosječnih penzija na regionalnoj mapi. Danas je

prosječna penzija u Crnoj Gori 560 eura, u Srbiji 440 eura, u Bosni i Hercegovini 375 eura, Sjevernoj Makedoniji 370, Bugarskoj, kao članici Evropske unije, 250 eura, Albaniji, državi sa kojom potpisujemo ovaj Sporazum, 200 eura. Dakle, imamo i ovdje jedan veliki skok, jedno veliko unapređenje. Jedna malena Crna Gora bilježi rekorde i nalazi se na čelu upravo liste po prosječnoj penziji.

Takođe, želim da kažem nešto i o naplati poreza. Za 2025. godinu planirano je 2,18 milijardi eura naplate poreza. Prije 30. avgusta 2021. godine to je bilo 1,18 milijardi, dakle, milijardu više. Zašto sve ovo govorim? Vrijeme je da se zapitamo gdje je do sada bio ovaj novac, gdje su do sada bili ovi novčani tokovi. Zašto ranije i u prethodnom periodu nisu bile veće plate, nisu bile veće penzije? Zašto su novčani tokovi bili u ovolikom procentu u sivoj ekonomiji? Zašto su novčani tokovi bili u džepovima kriminalnih organizacija? Tek smo dočekali danas da, umjesto u džepove kriminalnih organizacija i povlašćenih tajkuna, novac ide u džepove građana Crne Gore.

Na kraju, želio bih ono što je najaktuelnija tema, a povezano upravo sa ovim socijalnim mjerama, da pozovem i trgovce i naravno i svi mi zajedno moramo da se zapitamo i nađemo formulu kako ljudi koji koriste materijalno obezbjeđenje, pet hiljada porodica, uspijevaju da na ovim cijenama u trgovinskim lancima zadovolje svoje osnovne životne potrebe i kupe osnovne životne namirnice i prehrambene proizvode. To treba da nam bude cilj i to treba da nam bude zadatak - da upravo ova najugroženija grupa ima određene dodatne benefite kada je to u pitanju. Ovdje mora da postoji i volja kada su u pitanju trgovinski lanci, ali smatram da u narednom periodu i vaše Ministarstvo i Vlada Crne Gore treba da porade ozbiljno na strategiji borbe protiv siromaštva u Crnoj Gori i da se preduzmu dodatne konkretne mjere - uz naravno sve pohvale na do sada postignutim rezultatima i u Vašem resoru. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 13:32:58)

Zahvaljujem kolegi Rovčaninu.

Ovo je bila poslednja diskusija po ovoj tački dnevnog reda. Pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ. Ne želite. U redu. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Sada dajem pauzu od nekih desetak minuta dok ne stignu ovlašćeni predstavnici predlagača za sledeće tačke dnevnog reda. Zahvaljujem.

/Pauza/

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:02:36)

Uvažene kolege, nastavljamo sa radom.

Imamo tačku dnevnog reda **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini**.

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Slaven Radunović, ministar prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Milena Živanović, državna sekretarka Ministarstva. Pozdravljam ih ovim putem.

Izvestioci odbora su Vasilije Čarapić, Zakonodavnog odbora i Dražen Petrić, Odbora za ekonomiju, finansije i budžet.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Ministre, izvolite.

SLAVEN RADUNOVIĆ (11.02.25 14:03:25)

Samo kratko. Kao što znate, ove izmjene i dopune su vezane za promjenu u strukturi Vlade i osnovni razlog zbog kojih se donose je da bi prilagodili stanje u zakonu realnom stanju na terenu. Tačnije, državnom imovinom se do skoro bavilo Ministarstvo finansija, a sada je prešlo u nadležnost Ministarstva prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine. To je, kažem, osnovni razlog zbog kojeg se mijenja zakon. Ima još par nekih detalja koje ćemo, ako bude potrebe, u toku rasprave pojasniti. Možemo i da prodiskutujemo da vidimo kako ljudi gledaju, jer ima još nekoliko stvari koje su pobudile interesovanje javnosti. Jedna od njih je vezana za jedan amandman zbog kojeg se digla malo galama u medijima, mislim potpuno bespotrebno, o tome kako će sad neko da otme groblja nekome drugome i sl. Da bi to stavili ad akta i da bi u mirnoj atmosferi mogli da raspravljamo o takvim stvarima, taj amandman je povučen. Do kraja godine će se donijeti zakon o grobljima na kojem ćemo svi zajedno da radimo. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:05:01)

Zahvaljujem ministru Radunoviću.

Sada pitam da li izvjestioci odbora žele riječ. Ne žele.

Prelazimo na diskusiju. Prvi prijavljeni diskutant je kolega Darko Dragović.

Izvolite, kolega.

DARKO DRAGOVIĆ (11.02.25 14:05:18)

Hvala, predsjedavajuća.

Koristim priliku da pozdravim uvaženog ministra sa saradnicom i saradnikom, kao i uvažene kolegice i kolege i građane koji nas slušaju posredstvom malih ekrana.

Na dnevnom redu je Predlog izmjene i dopune Zakona o državnoj imovini, jednog krovnog propisa koji reguliše način sticanja, upravljanje, zaštitu i raspolaganje imovinom u svojini države Crne Gore i koji je uvijek bio sa posebnim senzibilitetom praćen. Imali smo iskustva i prilikom prethodnog predloga izmjena ovog propisa da je jedan takav akt izazivao tenzije u društvu, a samim tim i tenzije u opozicionim redovima. Po mom mišljenju, na jedan neshvatljiv način nije prihvaćen tada predlog gospodina Čarapića. Svršenom poslu mane nema, ali nam to ukazuje da za ubuduće pa i sada moramo sa posebnom dozom senzibiliteta pristupiti analizi dostavljenih predloga izmjene i dopune Zakona o državnoj imovini, a samim tim i dostavljenih amandmana na Predlog izmjene i dopune ovog zakona.

Prilikom formiranja 44. Vlade Crne Gore, Vlada je donijela Uredbu o organizaciji i načinu rada državne uprave. U cilju efikasnijeg rada Vlade, formirano je i novo Ministarstvo za urbanizam i državnu imovinu. Između ostalog, tom Uredbom je definisano da dio nadležnosti Ministarstva finansija, koje se tiču poslova državne imovine, se prenose u nadležnost novoformiranog Ministarstva, između ostalog, nadležnog za poslove državne imovine. Prema tome, potpuno je u pravu uvaženi ministar Radunović kada kaže da u Predloga izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini, članu 1, imamo pravno-tehničko usklađivanje odredbi Zakona o državnoj imovini sa usvojenom uredbom o načinu rada, organizaciji rada Vlade Crne Gore. Možda bi prirodnije bilo da su ove izmjene zakonske sprovedene prije donošenja uredbe, jer ipak bi trebalo uredba da je u skladu sa zakonom a ne zakon u skladu sa uredbom. Međutim, nije bilo nikakvih posljedica do sada i u cilju efikasnijeg i boljeg rada Vlade, a samim tim i efikasnijeg i boljeg rada nadležnog Ministarstva, saglasan sam da je neophodno izmijeniti Zakon o državnoj imovini na način kako je predloženo članom 1 - da poslovi koji se tiču predlaganja određenih akata koji su bili u nadležnosti Ministarstva finansija sada pređu u nadležnost resornog Ministarstva za poslove državne imovine.

Ovaj predlog je utoliko i dobar iz razloga što više nemamo jasno definisan naziv ministarstva koje bi predlagalo jedan takav akt, već se odnosi na Ministarstvo za poslove državne imovine što daje mogućnost i ubuduće eventualnim nekim drugim vladama ili u slučaju rekonstrukcije ove Vlade za donošenje neke nove uredbe o načinu organizacije rada vlade, da poslovi iz oblasti državne imovine, upravljanja državnom imovinom ne budu fiksno vezani za tačan naziv ministarstva, već da opis posla određuje ministarstvo. To je dobra stvar i pozdravljam u tom pravcu i ovakav jedan predlog. Mislim da su dosadašnje prakse bile loše, a to smo vidjeli kod Zakona o eksproprijaciji i kod Zakona o povraćaju imovinskih prava i obeštećenju. Loše je vezati određena prava i određene obaveze sa tačnim nazivom ministarstva, jer niko ne može da garantuje da će takav naziv ministarstva biti u budućnosti. Znamo da je naziv ministarstva, opis posla i sama ovlašćenja stvar političkog dogovora koji je usredotočen kroz uredbu o načinu rada Vlade. Ipak, mislim da je to pomak u odnosu na dosadašnje zakonsko rješenje.

Što se tiče člana 2 iz Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini, takođe pozdravljam i taj predlog - gdje je predviđeno da u slučaju kada se stvari i druga dobra u državnoj imovini daju u zakup u postupku dodjele podsticaja za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora, postupak javnog nadmetanja sprovodi se u skladu sa zakonom kojim se uređuje korišćenje energije iz obnovljivih izvora. Ovo je, prije svega, dobra stvar jer ovakav jedan predlog predstavlja usklađivanje našeg zakonodavstva sa pravnim tekovinama Evropske unije iz oblasti energetike. Znamo da je upravo ovaj skupštinski saziv donio Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, gdje je upravo tim zakonom definisan način i postupak davanja u zakup državne imovine na kojoj je predviđena izgradnja infrastrukturnih objekata iz oblasti energetike. Smatram da je to jedan podsticaj više za razvijanje infrastrukture iz oblasti obnovljivih izvora energije i uklanjanje jedne biznis barijere. Takođe, Zakon o korišćenju energije iz obnovljivih izvora je usklađen sa tekovinama Evropske unije iz te oblasti. S obzirom da je stupanjem na snagu tog propisa došlo do kolizije normi između Zakona o državnoj imovini i Zakona o korišćenju energije iz obnovljivih izvora, dobra je stvar što je nadležno Ministarstvo prepoznalo tu koliziju. Ovim predlogom će se otkloniti ta nejasnoća u dijelu primjene propisa, koji će da se primjenjuje u dijelu davanja u zakup državne

imovine za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. Za razliku od člana 1 i člana 2, koji predstavljaju upodobljavanje sa uredbom Vlade Crne Gore, odnosno sa pravnim tekovinama Evropske unije, mi smo izraženog stava da predlog iz Predloga izmjena i dopuna Zakona o državnoj imovini, koji je definisan u članu 3, ne predstavlja ni upodobljavanje sa uredbom Vlade Crne Gore, niti sa tekovinama. Zato smo predložili jedan amandman smatrajući da će se na bolji i sveobuhvatniji način riješiti postupak procjene državne imovine. Međutim, to ću obrazložiti kad taj amandman bude na dnevnom redu.

Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:13:14)

Zahvaljujem kolegi Dragoviću.

Sada riječ dajem kolegi Borisu Bogdanoviću.

Izvolite.

BORIS BOGDANOVIĆ (11.02.25 14:13:21)

Hvala, potpredsjednice Skupštine.

Uvažena Skupštino, poštovani građani Crne Gore, gospodine ministre sa saradnicima,

Evo, nakon što je ovaj visoki dom, na predlog Kluba poslanika Demokratske Crne Gore, obezbijedio dječje dodatke, besplatne udžbenike, vratio naknade za majke sa troje i više djece, povećao staračke naknade do pet puta i naknade za novorođenčad između 10 i 25 puta, nakon što ćemo u ovom visokom domu raspravljati o Predlogu zakona o obeštećenju bivših radnika drvoprerađivačke industrije - danas, na predlog Vlade Crne Gore, čiji je resorni ministar gospodin Radunović, raspravljamo i o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini. Dakle, o jednom predlogu akta koji će formalno-pravno čistije urediti postupak izdavanja imovine u vlasništvu države Crne Gore za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora. To je svakako značajan korak naprijed, ali, prije nego što krenemo naprijed, zaista moramo da podsjetimo građane Crne Gore kako smo stigli dovdje. Kako su gospodari naših šuma, naših prirodnih ljepota rasprodali državu Crnu Goru, vašu imovinu, našu domovinu, vaše rijeke; kako su se prirodne ljepote našle u njihovim kupoprodajnim ugovorima, njihovih političkih donatora na stolovima njihovih političkih subjekata. Kako su imovinu države Crne Gore, ono što je najvrednije što država Crna Gora i građani Crne Gore, stavili u njihovim ugovorima, a u tom istom trenutku radnici završili na ulicama -obespravljeni, zaboravljeni i poniženi. To nije bio nesporazum, to nije bila greška, to nije bio propust - to je bila politika. Politika pljačke i pohare. Oni su 30 godina, pune tri decenije, otimali dušu ove zemlje i poklonili je najboljem ponuđaču. Šta je taj ponuđač vama, građanima Crne Gore, kazao? Rekao vam je da nema novca za vas, da nema novca za vašu djecu, da nema novca za vaše roditelje.

Rekli su vam, poštovani građani Crne Gore, u ovom visokom domu, nakon 30. avgusta 2020. godine, da dječji dodaci nijesu mogući jer to naša ekonomija ne može da izdrži. Rekli su vam da besplatni udžbenici nijesu mogući, jer to nije održivo. Rekli su vam da naknade za majke sa troje i više djece nijesu moguće, jer to nije realno. Rekli su vam da je 222 eura minimalne zarade vrhunac njihove ekonomske genijalnosti. Rekli su vam da nema novca i slagali su vas. Novca je bilo, samo ga nije bilo za vas. A da ga je bilo za njih a ne za vas, najbolje svjedoči jedna bivša državna firma, koja je prodana jednom partijskom drugu, nažalost, kumu Mila Đukanovića Draganu Brkoviću za budzašto - za jeftine pare, za siću, za jedva 100.000 eura.

Sad zamislite, poštovani građani Crne Gore, da je država Crna Gora prodala firmu u svom vlasništvu kumu Mila Đukanovića za 100.000 eura trajno, za vazda, a da ta firma tom kumu donosi na godišnjem nivou profit do 40 miliona eura. Zamislite sad taj apsurd, zamislite tu nepravdu, zamislite tu uvredu koja vrišti iz svake šume koju su posjekli i svake rijeke koju su zagadili. Zamislite tu uvredu svakom radniku Crne Gore koji je, trošeći svoje ruke, gradi budućnost ove zemlje koju su oni prodali za jeftine pare. To je bio pljačkaški pohod nad našom imovinom, nad našom državom, nad našom domovinom i nad našim ljudima. Oni koji su pogazili dostojanstvo naše zemlje i naših ljudi sada pokušavaju da vas uvjere da su oni jedini ti koji ga mogu vratiti, ali mi dobro znamo ko su oni. Oni su arhitekta vašeg siromaštva i režiseri vaših muka. To su isti oni koji su vam minimalnu zaradu sa 222 eura za šest godina povećali za 29 eura, iliti za 40 centi mjesečno. To su isti oni koji su prosječnu zaradu za 11 godina podigli za 64 eura, iliti za 49 centi mjesečno. Ili da vam još to pojednostavim. Vrijednost polovine hljeba za pola godine vašeg rada. Trideset godina su vas uvjeravali, a vi nažalost u to vjerovatli, da vi treba da radite za njih, a ne oni za vas i to sve pod izgovorom da ekonomija ne može drugačije. Da li sada vjerujete u te priče? Će su sada te priče kada smo dokazali da može više, da može bolje i da može poštenije? A oni koji vam sada govore da može bolje, da znaju bolje, da hoće bolje - znate ko su oni? Isti oni koji su vam govorili da bolje nije moguće. To su isti oni koji su pumpali sopstvene džepove dok ste vi brojali dane do sljedeće plate. To su vam isti oni koji su vam govorili da ćutite, jer je to

sudbina siromašnog čovjeka. Pogledajte, ljudi, đe smo bili, a đe smo sada. Minimalna zarada je porasla sa 222 eura na 600 eura za srednjoškolce i na 800 eura za visokoškolce. To je rast minimalne zarade od 10 eura mjesečno, a šta su oni nama nudili? Rast minimalne zarade od 40 centi mjesečno i rast prosječne zarade od 49 centi mjesečno - kao da smo statistika, a ne ljudi.

I sad je samo pitanje hoćete li nazad. Hoćete li nazad u zemlju gdje nema dječjih dodataka? Hoćete li nazad u zemlju gdje nema besplatnih udžbenika. Će nema naknada za majke sa troje i više djece, gdje su plate gotovo tri puta manje, gdje su penzije gotovo tri puta manje, gdje su staračke naknade pet puta manje, gdje su naknade za novorođenčad između 10 i 25 puta manje, Će nema naknada za bivše radnike, gubitnike tranzicije i poljačkaške privatizacije. Decenijama su vas uvjeravali da nema para, da nema novca, da nema rješenja, da ekonomija i sistem ne mogu drugačije. Mi smo vam dokazali da su vas sve lagali. Jer, sve što smo obećali, od 30. avgusta 2020. godine do dana današnjeg, nije bilo samo obećanje - nego ispunjenje. U tom duhu i nastavljamo.

Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:21:06)

Zahvaljujem kolegi Bogdanoviću, uz još jednu digresiju - oni su znali kako da žive bolje, ali jedna grupica samo njih je znala kako da živi bolje na uštrb svih građana Crne Gore.

Ovo je bila posljednja diskusija koja je bila vezana za ovu tačku dnevnog reda.

Sada pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ. Ne želite, u redu.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Sada prelazimo na posljednju tačku dnevnog reda za danas - **Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Slaven Radunović, ministar prostornog planiranja, urbanizma i državne imovine i Boško Todorović, v.d. generalnog direktora Direktorata za građevinarstvo. Pozdravljam kolegu Todorovića.

Izvjestioci odbora su Sonja Milatović Zakonodavnog odbora i Damir Gutić Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje. Da ne bi bilo zabune, kolega Gutić je u periodu kada se razmatrao ovaj zakon bio poslanik i član Odbora za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministre.

SLAVEN RADUNOVIĆ (11.02.25 14:22:33)

Hvala Vam, poštovana predsjedavajuća.

Zakon o građevinskim proizvodima, koji je Skupština usvojila još aprila 2014. godine, sa izmjenama i dopunama 2017. godine je krovni legislativni akt u oblasti građevinskih proizvoda. Donošenjem navedenog zakona stvoren je zakonski okvir za propisivanje uslova, postupaka i procedura ocjenjivanja svojstava i dokazivanja upotrebljivosti građevinskih proizvoda u Crnoj Gori, kao uslova za njihovo stavljanje na tržište i upotrebu u mjeri potrebnoj za ispunjenje osnovnih zahtjeva za objekte, određenih posebnim propisima, a sve u cilju realizacije opredjeljenja Crne Gore da se uključi u evropske integracije.

Primjedbe Evropske komisije na tekst navedenog zakona, u smislu njegove usaglašenosti sa regulativom br. 305/2011 Evropskog parlamenta i Savjeta od 9. marta 2011. godine, Crna Gora je dobila 2019. godine, nakon čega su uslijedile konsultacije sa ekspertima Evropske unije - kako bi se dobijene primjedbe na prihvatljiv način za Crnu Goru ugradile u tekst izmjena i dopuna Zakona o građevinskim proizvodima.

Suštinska primjedba Evropske komisije je bila da regulativa br. 305/2011 obuhvata samo uslove za stavljanje na tržište, odnosno stavljanje na raspolaganje građevinskih proizvoda na tržištu utvrđivanjem usaglašenih pravila o načinu procjene i deklarisanja građevinskih proizvoda i C označavanje građevinskih proizvoda. Posebno, regulativa br. 305/2011 ne obuhvata primjenjivost građevinskih proizvoda, niti njihovu upotrebu u Evropskoj uniji, odnosno navedena pitanja su ostavljena državama članicama da ih urede po nacionalnim propisima.

Da uprostim. Mi smo dužni da se pripremimo za ulazak u Evropsku uniju i ovaj zakon tome služi, ali trenutno nije primjenjiv u Crnoj Gori. Zbog toga, njegova primjena se vezuje za datum ulaska Crne Gore u Evropsku uniju. Do tada, kako reče moj kolega, imamo zakon i možemo da vježbamo kako bi to izgledalo kada bismo bili član Evropske unije i kako će da bude kada postanemo član Evropske unije. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:25:10)

Zahvaljujem ministru Radunoviću.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Prelazimo na diskusije.

Prva prijavljena diskusija je kolege Milana Zečevića. Izvolite, kolega.

MILAN ZEČEVIĆ (11.02.25 14:25:24)

Zahvaljujem, predsjedavajuća.

Poštovane kolegice i kolege poslanici, uvaženi članovi, ministre sa saradnicima,

Kao što rekoste, ovaj zakon kao i mnogi drugi koji su prošli kroz Parlament u prethodnom periodu, veoma su bitni da se usaglasa sa zakonima Evropske unije. Razlozi za izmjene i dopune ovog zakona su sadržane u potrebi daljeg usaglašavanja sa regulativom koja je usko vezana za jedinstveno tržište Evropske unije. Usaglašavanjem ove regulative, što se ovog zakona tiče, možemo spremno dočekati ulazak Crne Gore u Evropsku uniju, jer nam ova regulativa može poslužiti kao primjer da građevinski proizvodi koji su proizvedeni van Evropske unije, tj. u Crnoj Gori ili izvan Crne Gore i izvan Evropske unije, može poslužiti kao primjer da sličnim ili identičnim uslovima građevinske proizvode stavimo u istu ravan kao da su proizvedeni u Evropskoj uniji.

Kao što smo i čuli od predlagača, konkretno ovaj zakon treba izmijeniti i dopuniti odredbama koje se tiču stavljanja znaka usaglašenosti C. Regulativa zahtijeva postavljanje C oznaka na proizvodima kako bi se dokazalo da je proizvod siguran za korišćenje po ljude, životinje i okolinu. Zakonom o građevinskim proizvodima uređuju se uslovi za stavljanje, isporuku građevinskog proizvoda na tržište, način izjavljivanja svojstva građevinskog proizvoda u odnosu na bitne karakteristike. Proizvodi se mogu staviti u promet i upotrebljavati samo ako su adekvatni njihovoj namjeni, što podrazumijeva da će objekti u koje proizvodi budu ugrađeni ispunjavati osnovne zahtjeve propisane regulativom. To su: mehanička otpornost i stabilnost, bezbjednost u slučaju požara, higijenski, zdravstveni i ekološki zahtjevi, bezbjednost u upotrebi, zaštita od buke, ušteda energije, zadržavanje topline i održivo korišćenje prirodnih resursa. Građevinski proizvodi moraju imati svojstva kojima se obezbjeđuje osnovni zahtjev za objekat, a objekat mora biti projektovan i izrađen tako da se postigne bezbjednost objekta u cjelini i svakog njegovog dijela posebno.

S obzirom na to da se u Crnoj Gori trenutno gradi veliki broj što stambenih, što poslovnih objekata i da je tendencija izgradnje iz godine u godinu u fazi rasta, smatram da ovim zakonskim rješenjem, uz Zakonu o izgradnji objekata, koji će se naći krajem ovog mjeseca na dnevnom redu, doprinosimo kvalitetu izgradnje u vidu istrajnosti i stabilnosti objekata. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:28:26)

Zahvaljujem kolegi Zečeviću.

Sledeća diskusija je kolege Borisa Bogdanovića. Nadam se, kolega, da ćete nastaviti u istom duhu kao i prilikom pretresa o prethodnoj tački dnevnog reda. Izvolite.

BORIS BOGDANOVIĆ (11.02.25 14:28:42)

Možda još jače, potpredsjednice Popović, ali hvala na sugestijama.

Uvaženi ministre, uvažena Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o građevinskim proizvodima. Ali, kada god u Crnoj Gori raspravljamo o građevinarstvu i građevinskim proizvodima, ne može a da prva asocijacija ne bude jedna riječ ili, da pomognem, jedna firma ili, još bliže, jedna privatna firma, a nosi naziv Bemax.

Dakle, to je firma koja nije gradila domove za ljude, nego kule za kriminalne klanove. Njihov beton je natopljen novcem kriminala, novcem korupcije i novcem nepravde. Njihova priča je priča o tome kako jedna firma može postati metafora rušenja države. Njihovim građevinskim mašinama izgrađeni su poslovni, stambeni i drugi objekti kojima su kupljeni: političari, sudije, tužioci, advokati, policajci, agenti i drugi društveno-politički činioci. Njihov najpoznatiji proizvod nije ni ulica, ni stambeni, ni poslovni objekat - nego klan. Njihovi objekti, nažalost, nijesu betonski nego politički. Njihovim betonom zaliveni su temelji prošlog sistema i prošlog režima.

Zato, danas, kada raspravljamo o Predlogu zakona o građevinskim proizvodima u Skupštini Crne Gore, raspravljamo o obrazu Crne Gore. Da Crna Gora konačno počne da gradi za ljude, za njene državljane, za njene građane, a ne za one koji su je urušivali, za one koji su je rušili, za one koji su je uništavali, iza kojih stoje jezivi događaji i 719 ubijenih i 86 nerasvijetljenih krivičnih djela ubistava. Ali, nijesu se oni zaustavili na betonu i na građevinskim proizvodima, nego su novcem građana Crne Gore i države Crne Gore gradili i medije - ne da informišu, nego da bi bili megafoni lica koja se kriju iza lažnih identiteta, iza mafijaških Sky aplikacija i iza kodnih imena. Građeni ne za informaciju i za istinu, nego za propagandu. Ta propagandna mašinerija povezana je direktno sa Zoranom Lazovićem i bivšim bezbjednosnim sektorom koji je ostavio krvav trag u istoriji Crne Gore.

Zamislite sada, gospodo, da nas ova firma i njihove ekspoziture, svi oni koji stoje ispod nje, iznad nje i u njoj, pozivaju na odgovornost. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji su se decenijama, godinama krili iza ugašenih kamera, iza počišćene dokumentacije, iza obrisanih tragova u kompletnom sistemu javne uprave. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji su nakon voza smrti, u kojem je poginulo 47 lica i 130 povrijeđeno, podnosili trik ostavke za javnost. Znaete one ostavke koje se podnose u mikrofoni i kameru, a onda moli Vlada Crne Gore da tu istu ostavku odbije i Vlada Crne Gore tada odbija ostavku ministra Lompara, kao da se odgovornost može uopšte odglumjeti. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju članovi Vlade Mila Đukanovića, članovi Vlade Duška Markovića, onda Milo Đukanović lično, pa onda Duško Marković lično, lica u čijem trodecenijskom mandatnom periodu je ubijeno 719 građana Crne Gore /prekid/ ostalo 86 nerasvijetljenih ubistava. Lica u čijem četvorogodišnjem mandatnom periodu samo jedne Vlade je ubijeno 96 lica, 42 rukama mafije, dok je šest njih slučajnih prolaznika građana Crne Gore palo kao kolateral njihovih mafijaških obračuna i saradnje sa mafijom. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni čiji je oko jedan jedini sekund nije trepnulo pred licima izdajnika državne zakletve. Oni čija ruka jedan jedini sekund nije zadrhtala kada su članovi ovog Parlamenta stavljali svojeručne potpise na zahtjevima za puštanje na slobodu Zorana Lazovića i Milivoja Katnića, čiji su zločini takve prirode i takvog obima, prema optužnici Specijalnog državnog tužilaštva, da će ostaviti trajne ožiljke i na grbu i na zastavi ove zemlje. Ali građani Crne Gore srećom pamte čiju su ostavku, odnosno slobodu tražili, a čiju su slobodu ... Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni iza kojih stoje crne trojke, odredi mafijaša i batinaša čiji je jedan jedini cilj bio da slome svaku ruku, svaku kost svakog čovjeka i svaki glas koji se odlučio reći ne. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji govore o pravdi, a na sopstvenim rukama nose tragove nepravde - one tragove kojima je prebijen Duško Jovanović 2000. godine, a četiri godine nakon toga i ubijen. Dok krv nevinog, poštenog, časnog, hrabrog Slavoljuba Šćekića stoji kao vječna opomena i vječni podsjetnik na njihove izdaje, dok je tada pravda i sloboda bila ništa drugo do muk i tišina. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji su bezdušno zlostavljali svakog člana bezbjednosnog sektora, svakog policajca Uprave policije, svakog agenta Agencije za nacionalnu bezbjednost, svakog vojnika Vojske Crne Gore - samo zato što je odbio da na tuđim mukama gradi njihov sistem i njihov režim. I oni danas govore o pravdi, o slobodi, o odgovornosti, o ostavkama, a prošlost ih tjera da čute.

Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji su svoju moć gradili zataškavajući ubistva, dok su likvidacije postale dio njihovog svakodnevnog poretka, dok su ćutali nad jezivom sudbinom hercegovačke porodice Roganović, ubijene na svirepi način sa svoje troje maloljetne dece od 8, 10 i 12 godina, na čijem tijelima je pronađeno između 20 i 30 ubodnih rana, a ubica se nakon toga prošetao čitavom Crnom Gorom uzduž i poprijeko auto stopom, pješaka, autobusom, napustio granice ove zemlje pored tako moćnog i snažnog bezbjednosnog sektora kojim su upravljali Milo Đukanović i Duško Marković. Uhapšen je tek nekoliko dana van granica vaše zemlje zahvaljujući bezbjednosnim snagama Republike Srbije. Zamislite da nas na odgovornost pozivaju oni koji su bezdušno, bez ikakvog srama zaboravili svako ime i svako prezime slučajno ubijenog građanina Crne Gore u njihovim mafijaškim obračunima: i dr Zečevića iz Bečića, i Jovanovića iz Podgorice, i cijelih porodica smaknutih sa lica zemlje iliti unesrećenih mafijaških... Zamislite, gospodo, da nas na odgovornost pozivaju oni koji su 13 godina tražili Isada Mukovića za svirepo ubistvo 27-godišnje Anele Hodžić i pogađajte kad su ga našli? Nikad. Trinaest godina su ga tražili, nikada ga nijesu našli. Dok im je bjelopoljski ubica pobjegao iz spušskog zatvora, dva mjeseca su ga tražili, znate li ko ga je uhapsio? Građanin Crne Gore. Ne naš bezbjednosni sektor, nego građanin Crne Gore. Toliko smo imali moćan i snažan bezbjednosni sektor za vrijeme Duška Markovića i Mila Đukanovića.

Oni sada govore o traganjima za drugim ubicama, oni sada govore o odgovornostima, o ostavkama, a svi mi vidimo i svi vi vidite pred kakvim zlom su se povlačili - ne samo povlačili, nego sa kakvim zlom su sarađivali. E pa, mi zaista ne želimo da učestvujem u takvoj prljavoj igri, jer nam ne pada na pamet niti možemo zamisliti da bezdušno zloupotrebjavamo tuđe tragedije i tuđe nesreće kao sredstvo političke manipulacije; da pretvaramo tuđe emocije, emocije unesrećenih ljudi, unesrećenih porodica u političku korist, politički poen, politički profit. Kada bi to radili, zapitao bih i sebe i kompletan svoj politički subjekt da bi nam duša bila. Ili, recimo, da uperimo prst na one koji su odgovorni za stradanje mlade Ulcinjanke, a ti ljudi su povezani sa pojedinim političkim subjektima. Ali nama ne pada na pamet da u tim kategorijama mi ovdje u Skupštini Crne Gore, u javnom prostoru, na takav način govorimo. Da nas na odgovornost pozivaju oni koji su

ostavili krvave tragove širom Crne Gore - od planina pa do mora. Ne pada nam na pamet da igramo njihovu prljavu i krvavu igru, nego ćemo stati pred građane Crne Gore časno i pošteno, donijeti im pravdu i ukazati na to da im se više nikada ne smije desiti da zaborave ili da bilo kom oprostite nepravdu.

Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (11.02.25 14:38:53)

Zahvaljujem kolegi Bogdanoviću.

Malo smo se udaljili od teme, ali, u svakom slučaju, nadam se da je građanima bilo korisno da čuju sve ovo.

Obzirom da je ovo bila poslednja diskusija po ovoj tački dnevnog reda, pitam predstavnika Vlade da li želi dati završnu riječ. Ne želite, u redu. Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno. Ovim završavamo današnji rad. Dobićete blagovremeno poruku sa obavještenjem kada nastavljamo. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 14:26:58)

Uvažene kolege poslanici i poslanice, nastavljamo sjednicu Prvog vanrednog zasijedanja u 2025.godini.

Prelazimo na pretres o **Predlogu Zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja ECAA sporazuma.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Maja Vukićević, ministarka saobraćaja i Marijana Stanić, državna sekretarka Ministarstva i ja ih pozdravljam ovim putem.

Izvjestioci Odbora su Artan Čobi Zakonodavnog odbora i Jelena Kljajević Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres. Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Izvolite, ministarko.

MAJA VUKIĆEVIĆ (12.02.25 14:28:19)

Hvala, potpredsjednice.

Uvažene kolege poslanici, poštovani građani,

Kao što je potpredsjednica Skupštine rekl a,danas je na dnevnom redu Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja tkz. ECAA sporazum. Crna Gora je 09. juna 2006. godine potpisala Multilaterani sporazum između Evropske zajednice i njenih država članica o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja. Skupština Crne Gore

ratifikovala je ovaj sporazum 09. oktobra 2007. godine i isti je stupio na snagu 26. oktobra 2007. godine objavljivanjem Zakona o ratifikaciji ECAA sporazuma u Službenom listu Crne Gore.

Sastavni dio ECAA sporazuma predstavljaju aneksi u kojima je bila navedena tadašnja evropska legislativa iz oblasti civilnog vazduhoplovstva koja je u različitim domenima trebalo da bude transponovana i implementirana u nacionalne pravne sisteme država potpisnica. Ključni aneksi su Aneks 1 koji se odnosi na propis Evropske unije u oblasti vazduhoplovstva. Ovaj prilog je upravo najvažniji dio ovog sporazuma i uključuje sve relevantne regulative Evropske unije o sigurnosti, zaštiti, zaštiti životne sredine i upravljanju vazdušnim saobraćajem, pravilo o licenciranju osoblja, sertifikaciji aviona, standardima aerodroma i zaštiti okoline, takođe i propise vezane za inicijative poput "jedinstveno evropsko nebo".

Drugi aneks bavio se ograničenjima i odstupanjima. Ovaj prilog navodi specifične izuzetke ili prilagođavanja koje određene zemlje članice mogu imati prilikom implementacije pravila Evropske unije. Takođe, odstupanja su obično privremena i povezana su sa usklađivanjem domaćih propisa sa zakonodavstvom Evropske unije.

Aneks 3 bavio se odredbama o institucionalnim pitanjima i reguliše saradnju između Evropske komisije i država potpisnica, a definiše i način rada zajedničkog odbora ECAA uključujući njegova ovlašćenja i odgovornosti.

U Aneksu 4 predviđena je tehnička pomoć i finansijska podrška i ovaj prilog se odnosi na pružanje pomoći državama potpisnicama u implementaciji pravila iz ECAA sporazuma, a uključuje i podršku u oblasti tehničkih standarda obuke i opremanja infrastrukture.

U Aneksu 5 reguliše se usklađivanje sa međunarodnim propisima, način na koji pravila ECAA treba da budu usklađena sa međunarodnim standardima, posebno onima koja donosi Međunarodna organizacija civilnog vazduhoplovstva.

Evropska komisija je 2008. godine ažurirala Aneks 1 novim regulativama koje su u međuvremenu usvojene na nivou Evropske unije. Crna Gora je na osnovu ažuriranog Aneksa 1 usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o ratifikaciji ECAA sporazuma. Cilj ovog sporazuma jeste stvaranje zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja koje će biti zasnovano na slobodnom pristupu tržištu i zajedničkim pravilima u oblastima sigurnosti, bezbjednosti upravljanja vazdušnim saobraćajem i uticajem na životnu sredinu. Po ECAA sporazumu zapadnobalkanski partneri će postepeno implementirati zakone i propise civilnog vazduhoplovstva Evropske unije, te će kada se završi taj proces i kada se

ispune svi relevantni zahtjevi ECAA biti u potpunosti uključeni u unutrašnje vazduhoplovno tržište Evropske unije.

Pravila koja se odnose na ECAA sporazum treba da se primjenjuju na multilateralnoj osnovi u okviru ECAA potpisnica. Ona se zasnivaju na relevantnim zakonskim propisima koji su na snazi i u okviru Evropske unije kako je predviđeno Aneksom 1 ovog sporazuma bez prejudiciranja propisa koji su sadržani u Ugovor o osnivanju Evropske zajednice. Potpuna usaglašenost sa pravilima ECAA sporazuma daje pravo stranama ugovornicama da ostvaraju korist na osnovu ECAA sporazuma uključujući pristup tržištu. Upravo je otvoreno tržište najveća korist koju imamo od ovog sporazuma i avio-prevoznici treba da budu tretirani na nediskriminatoran način u pogledu pristupa infrastrukturama vazdušnog saobraćaja, posebno u slučaju kada su ove infrastrukture ograničene.

Nakon 11 godina od potpisivanja ECAA sporazuma on je konačno ratifikovan od strane svih država članica Evropske unije i od strane depozitara, tako da je formalno stupio na snagu 1. 12. 2017.godine. Da bi Crna Gora uživala u benefitima ovog sporazuma u obavezi je da ispuni sve zahtjeve iz Aneksa 1 kroz dvije tranzicione faze. Obaveza Crne Gore je da implementira ovaj akt u nacionalnom zakonodavstvu i vjerujem da će on biti usvojen.

Izvinjavam se ukoliko ste bili opterećeni nekim stručnim izrazima vezanim za ovaj sporazum, ali to nam je obaveza. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:32:32)

Hvala, uvažena ministarko.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Sada prelazimo na diskusije poslanika. Prvi se za riječ javio kolega Dejan Đurović.

Izvolite, gospodine Đuroviću.

DEJAN ĐUROVIĆ (12.02.25 14:32:49)

Zahvaljujem se, potpredsjedniče Skupštine gospodine Camaj.

Uvažena gospođo ministarko, na žalost mi danas imamo ono što je ostalo od Montenegro airlinesa. Da je bilo domaćinskog rukovođenja u toj firmi vjerovatno bi danas bila na zdravim nogama, ali to je bilo prosto nemoguće. Zato želim da obavijestim građane Crne Gore, a pretpostavljam da dio njih to zna, da od 2006. do 2020. godine podijeljno je

62.000 besplatnih karata i pretpostavljam da niko iz ovog doma nije imao priliku da putuje sa tom besplatnom kartom, a 62.000 besplatnih karata je koštalo Crnu Goru 15 miliona evra. U tom periodu menadžment je činio od prvog koji je počeo Zoran Đurišić pa onda Daliborka Pejović, Živko, ne mogu da se sjetim prezimena, nekoliko puta je bio u Montenegro airlinesu, Živko Banjević, izvinjavam se, koji su onako porodično bili funkcioneri u Crnoj Gori i koristili sve prinadležnosti koje su mogli da iskoriste, on je dva puta je dobio otpremninu u Montenegro airlinesu i zbog ovoga je ta firma došla na ono što imamo danas. Ja želim da kažem da bi vjerovatno uvažena ministarka danas imala bolju poziciju kad je u pitanju naš saobraćaj da nije bilo ovakvih "domaćina" i želim da se ovo više nikada ne ponovi u Crnoj Gori.

Vi znate, uvaženi građani, da je bilo i putnih pravaca kao što je na primjer putni pravac Podgorica - Milano iz razloga što su nečija djeca tamo studirala i da bi mogla mnogo lakše da dođu do mjesta svog studija i da se vrate što prije kući, otvarane su linije koje nisu bile uopšte finansijski isplative za Crnu Goru, a posebno za Montenegro airlines. Normalno, to se sve naplaćivalo od vaših novčanika, od vaših zarada. Zato želim da kažem da ćemo biti kontrolori, ukoliko budemo imali priliku više da dođemo u situaciju da imamo ozbiljnu nacionalnu kompaniju, da se ovo više nikad ne ponovi. Znajući uvaženu gospođu Vukićević, znam sigurno da se to neće dogoditi ako budemo imali tu priliku. Zahvaljujem se.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:35:54)

Hvala, kolega Đuroviću.

Sada riječ ima kolegistica Zdenka Popović, a neka se pripremi kolega Milan Knežević.

Izvolite, kolegistica Zdenka.

ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 14:36:05)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvažena ministarko sa saradnicima, uvažene kolegistica i kolege,

Pred nama je Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja što predstavlja još jedan korak ka punoj integraciji u evropski transportni sistem. Ovim zakonom Crna Gora dodatno jača svoju povezanost sa Evropom i unapređuje standarde u vazduhoplovstvu

omogućavajući građanima i privredi brži, efikasniji, bezbjedniji i pristupačniji avio saobraćaj.

Šta u stvari donosi ovaj sporazum? Ulazak u zajedničko evropsko vazduhoplovno područje znači da Crna Gora usvaja evropske standarde u oblasti bezbjednosti, konkurencije i prava putnika. To znači kvalitetniju uslugu, bolje cijene avionskih karata i širu ponudu destinacija, što je ključno za naš turizam, privredu i mobilnost građana.

Zašto je ovo važno u kontekstu Crne Gore? Godinama smo imali situaciju u kojoj je avio-saobraćaj funkcionisao po netransparentnim pravilima, upravo kako je rekao sada kolega Đurorović, gdje su ključne odluke bile vođene interesima pojedinaca, a ne građana. Umjesto da se razvija zdrava konkurencija i unapređuje kvalitet usluga, imali smo ograničene mogućnosti i visoke cijene putovanja.

Ovim zakonom konačno se uvodi red i u sektor saobraćaja. Institucije se oslobađaju onih koji su ih decenijama koristili kao paravan za lične i kriminalne interese. Država više nije ničiji privatni hangar ni pista za one koji su godinama uzlijetali na tuđi račun, a slijetali u sopstvene džepove. Nema više mjesta za one koji su putovali u raznim različitim klasama, u jednoj svi građani, a u drugoj privilegovani putnici prve klase na račun države. Podrškom ovom zakonu ne samo da jačamo evropsku perspektivu Crne Gore već i obezbjeđujemo konkretne koristi za naše građane i privredu. Više ne odlučuju privilegovane grupe, već jasna evropska pravila koja garantuju fer tržište, sigurnost i bolje uslove za sve. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:38:43)

Hvala, koleginice Zdenka.

Sada riječ ima kolega Milan Knežević. Za sada zadnji prijavljeni o ovoj temi.

MILAN KNEŽEVIĆ (12.02.25 14:38:51)

Sobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Pozivam i predlažem da odmah zaustavimo svaku vrstu saobraćaja, drumskog, željezničkog i avio, da zatvorimo vrtiće, škole, bolnice, termoelektrane, stadione, da otkažemo saučešća, rođendane, krštenja, da zabranimo svakom građaninu u Crnoj Gori da umre ili da se rodi dok ne uputimo izvinjenje Milu Đukanoviću jer smo danas shvatili i saznali da je u ove tri i po decenije koliko je vladao Crnom Gorom samo jednom prekršio

zakon jer nije prijavio uvećanje imovine od 16.741 eura pošto je koristio zlatnu karticu Atlas banke mog rođaka sa sela Di Keja koji se trenutno nalazi u Spužu, a onda mu je njegov sin, kao što bi uvijek sin uskočio za oca kad padne u dugove, kad počnu da ga jure kamataši i zelenaši i tako dalje, pokrio taj dug sa 16.741 evro i pokazao da je pravi sin pravoga oca. Ja sada imam potrebu, gospodine Camaj, pred čitavom Crnom Gorom da se izvinim Milu Đukanoviću jer evo sad imamo potvrdu da je on u ove tri i po decenije napravio samo jedan jedini propust jer se zanio koristeći ovu VIP karticu mog rođaka sa sela. Da mu kažem - neka si nam ove tri i po decenije, što bi rekla jedna od sfingi crnogorskog pravosuđa, gospođa Vesna Medenica, j... majku četničku. Oprosti nam što si nam j... majku četničku svih ovih tri i po decenije jer sad zvanično imamo potvrdu da on nije bio premijer i nosilac neke državne funkcije kada je ohrabrivao Srbe i Crnogorce da idemo na Dubrovnik da ga srušimo i da izgradimo neki ljepši i stariji, kada nas je pozivao da prekinemo da igramo šah, kada nas je ubjeđivao da je Slobodan Milošević nešto najljepše što se desilo Crnoj Gori i Srbiji i Jugoslaviji, kada nas je ubjeđivao da ćemo se zauvijek obračunati sa albanskom iredentom i separatistima na Kosovu i Metohiji, kada je saopštio da će braniti Saveznu Republiku Jugoslaviju od NATO pakta svim raspoloživim sredstvima. On nije bio, izgleda, u Crnoj Gori kada su ubili Pavla Bulatovića, on nije bio u Crnoj Gori kada su ubili Duška Jovanovića, nije bio u Crnoj Gori kada su ubili Slavoljuba Šćekića, nije bio u Crnoj Gori kada je bio "orlov let", nije bio u Crnoj Gori kada su se stvarali narko klanovi kavački i skaljarski, nije bio u Crnoj Gori kada je zajedno sa svojom familijom privatizovao čitavu ovu državu, kada je zajedno sa svojim tajkunima biznismenima i ljudima koji su postali sinonim za pljačku u ovoj državi pravio privatnu latifundiju. Zahvalan sam Agenciji za sprečavanje korupcije koja nam je rekla da je Milo Đukanović bio u manjku 16.741 evro, a da je to njegov sin Blažo pokrio. Zbog ogromnog osjećaja krivice jer sam napadao čovjeka želim da mu se izvinim i da ga zamolim da nam oprosti i da dam jednu inicijativu da koliko je danas formiramo kol centar, da građani, kao što liječimo decu po evropskim klinikama, svi po euro uplate na Blažov račun kako bi pokrio ovaj dug koji je imao Milo za zlatnu karticu Duška Kneževića. Ako možemo svaki dan da mu dajemo 68.000 eura za vjetroelektrane, valjda možemo, poštovana Skupštino, da po evro ili po koliko ko ima damo Blažu Đukanoviću da pokrije ovaj dug za svoga oca koji je nastao vjerovatno na način što ga je zloupotrijebio Duško Knežević, kao što ga je bio zloupotrijebio u Sen Tropeu kada im je onaj kuvar Remzi rezao ljev u bazenu za pet hiljada eura komad ljeba, gospodine Camaj, zamislite ako su još umakali u šta koliko je to koštalo Di Keja.

Takođe ću vrlo brzo, imajući u vidu ovu dokazanu nevinost Mila Đukanovića, podnijeti leks specijalis o naslednom preuzimanju funkcija, jer pošto imamo Mila, imamo Blaža, bogu fala Blažo ima sinove, da unučad Mila Đukanovića naslijede. Kad god pomenem Mila Đukanovića ova sveta evropska zastava ili pane ili se zatetura, kao da je pila nešto ili šmrkala. Dakle, da deca Mila Đukanovića preuzmu rukovođenje ovom državom, unučad, odnosno deca Blažova, da jedan bude premijer, da jedan bude predsjednik, ne znam da li ima trećega unuka i ako ima neka mu je živ i zdrav, da treći bude predsjednik Skupštine, a da Blažo izađe na protest i nosi transparent - jeste da ste moja deca, ali mislim da je dosta bilo. Živim za taj dan pošto smo dočekali da dobijemo potvrdu kako je Milo Đukanović sve ono što smo mislili da nije. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:45:08)

Hvala, kolega Kneževiću. Pošteno je izviniti se ponekad.

Kako nemamo dalje prijavljenih diskutanata, da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ?

Izvolite, uvažena ministarko.

MAJA VUKIĆEVIĆ (12.02.25 14:45:27)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Skupštine.

Kolege su inspirativne, tako da moram dati bar neku završnu riječ.

Nadovezaću se na izlaganje gospodina Kneževića koji se izvinio bivšem predsjedniku Crne Gore. Kako smo vidjeli, kako je utvrdio ASK, osim ovog novca koji za njegove prilike vjerovatno sitan, nije imao nekih drugih većih prekršaja. Podsejtiću i vas i javnost, vidimo ovih dana da je sve što se tiče državne uprave prilično transparentno i što se tiče nosilaca javnih funkcija i to pozdravljam, ali evo da se bavimo stvarima iz resora kojim trenutno rukovodim. Sjetićete se da je bilo nekih ranijih misterioznih letova državnog aviona koji je koristio gospodin Đukanović pa do dana današnjeg nismo znali zbog čega je državni avion upotrebljavan i zbog čega je letio na raznim destinacijama od Amerike do Švajcarske i drugim destinacijama po Evropi. Do danas je to ostala misterija i neodgovoreno je zbog čega se upotrebljavao državni avion i koji su povodi bile te posjete i da li je bilo zloupotreba. Na mnoga pitanja nije odgovoreno pa i na neke mnogo veće zloupotrebe, ali da pomenem i ovu situaciju.

Kolega Đurović govorio je o Montenegro airlinesu. Nažalost ta je firma ugašena iz razloga što su se tokom godina njenog poslovanja zbog jednog odnosa koji nije bio domaćinski stvorili ogromni, višemilionski dugovi koji nisu mogli biti pokriveni. Mi iz Demokratske narodne partije smo tada ukazivali da možda treba razmisliti o načinima na koji se to preduzeće može spasiti iz više razloga. Međutim, očigledno, tada je donijeta odluka da se ono ugasi zbog tih dugova koji su se mjerili desetinama miliona i zbog odluke tadašnje Agencije za zaštitu konkurencije. Dakle, radilo se o nezakonitoj državnoj pomoći koliko mogu da se sjetim. Međutim, ukidanjem Montenegro airlinesa stvorili su se veliki problemi za vazdušni saobraćaj u Crnoj Gori. Dakle, izgubili smo brojne linije koje smo tada imali, ali prosto to je bila odluka koja se tada očigledno morala donijeti i To Montenegro je kompanija koja je krenula bukvalno od nule i u takvim okolnostima nije bilo lako da se postavi na nekim zdravim osnovama. Međutim, ono što mogu da kažem je da kada sam u julu preuzela Ministarstvo saobraćaja, To Montenegro je imao dug od 4,3 miliona eura, koliko mogu da se sjetim, a ono što mogu sada da kažem je da trenutno To Mongenegro posluje pozitivno što je za nacionalnu avio-kompaniju veliki uspjeh. Takođe, radimo i na tome da povratimo avio-linije.

Zahvaliću se mojim kolegama iz Demokratske narodne partije, sa njima u saradnji smo dali zakon koji će pomoći da se avio-dostupnost Crne Gore u narednom periodu popravi. Apelovala bih na Skupštinu, znam da je bilo raznih okolnosti, da niste bili na redovnom zasijedanju, ali da se taj zakon što prije usvoji. Radi se strateškim linijama, linijama od javnog interesa i to će značajno pomoći da To Montenegro dobije nove linije i da avio povezanost Crne Gore sa ostatkom svijeta bude na boljem nivou. Dakle, za razliku od tih besplatnih avio-karata o kojima je govorio gospodin Đurović, mi smo sproveli jednu akciju avio-karata za studente i za ljekare specijaliste po povoljnim cijenama. To je jedna akcija koja lijepo ide i zahvalila bih se kolegama iz To Montenegra koj su je u najkraćem mogućem roku implementirali. Dakle, nema besplatnih putovanja, omogućićemo građanima Crne Gore nadam se da putuju što jeftinije u narednom periodu, ali i da imaju više destinacija na raspolaganju.

Što se tiče samog ovog zakona, on će omogućiti da imamo bolju konekciju sa Evropskom unijom, da će naša avio-kompanija moći da leti u zemlje Evropske unije bez traženja posebne dozvole, a biće moguće i obrnuto, dakle evropske avio kompanije moći će da dolaze u Crnu Goru bez posebnih dozvola. Na ovaj način povezujemo se i sa ostatkom Evrope. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:49:41)

Hvala, uvažena ministarko Vukićević.

Mi koji malo češće putujemo i te kako osjećamo potrebu za dodatne linije, pa poradite na tome, imate našu podršku.

Konstatujem da je pretres završen. Izjasnićemo se kasnije.

Sada nastavljamo **Predlogom zakona o potvrđivanju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Bugarske, Vlade Republike Hrvatske, Vlade Mađarske, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Crne Gore, Vlade Republike Srbije, Vlade Slovačke Republike i Vlade Republike Slovenije u vezi sa saradnjom i koordinacijom u oblasti traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su: Maja Vukićević, ministarka saobraćaja i Marijana Stanić, državna sekretarka Ministarstva.

Izvjestioci odbora su: Vasilije Čarapić Zakonodavnog odbora i Seid Hadžić Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje? Želi.

Izvolite, uvažena ministarko.

MAJA VUKIĆEVIĆ (12.02.25 14:50:51)

Hvala, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Imajući u vidu potrebu za unapređenjem prekogranične saradnje u oblasti traganja i spašavanja vazduhoplova i sa tim u vezi zaključivanja sporazuma o regionalnoj saradnji u ovoj oblasti, Direktorat civilnog vazduhoplovstva Republike Srbije je u saradnji sa Evropskom agencijom za sigurnost vazdušne plovidbe (Eurocontrol) inicirao projekat uspostavljanja regionalne saradnje između organa nadležnih za poslove traganja i spašavanja vazduhoplova.

Regionalni savjetodavni odbor za traganje i spašavanje u civilnom vazduhoplovstvu uspostavljen u novembru 2016. godine potpisivanjem Memoranduma o razumijevanju između Bosne i Hercegovine, Makedonije, Srbije, Slovačke, Slovenije, Hrvatske i Mađarske. Formiranje Odbora podržano je od strane Međunarodne organizacije civilnog vazduhoplovstva i Evropske organizacije za sigurnost vazdušne plovidbe poznato kao Eurocontrol. Crna Gora je 2017. pristupila ovom tijelu u svojstvu države članice, a na osnovu zaključka Vlade Crne Gore sa sjednice održane 23. marta 2017. godine. U međuvremenu su Republika Bugarska, Republika

Hrvatska i Republika Albanija postale punopravne članice Odbora, Republika Češka je pristupila u svojstvu posmatrača dok je Grčka zvanično objavila namjeru da pristupi kao punopravni član.

Ciljevi su, između ostalog, međusobna podrška zemalja članica, izgradnja i razvoj kapaciteta u oblasti traganja i spašavanja u slučaju udesa vazduhoplova, unapređivanje prekogranične saradnje između zemalja članica, kao i podrška pri realizaciji ICAO standarda u ovoj oblasti. U okviru radne grupe koja je formirana unutar Odbora čiji se zadatak odnosi na aktivnosti u vezi prekogranične saradnje međudržavnog sporazuma, usaglašena je finalna verzija teksta Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Bugarske, Vlade Republike Hrvatske, Vlade Mađarske, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Crne Gore, Vlade Republike Srbije, Vlade Slovačke Republike i Vlade Republike Slovenije u vezi sa saradnjom i koordinacijom u oblasti traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu. Radnu grupu čine predstavnici vazduhoplovnih vlasti, organa zaduženih za poslove traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu iz zemalja potpisnica sporazuma.

Vlada Crne Gore je na sjednici održanoj 1. decembra 2021. godine donijela zaključak kojim je prihvatila navedeni sporazum i ovlastila da, u ime Vlade Crne Gore, direktor Agencije za civilno vazduhoplovstvo potpiše predmetni sporazum. S obzirom na to da su četiri članice Crna Gora, Republika Srbija, Republika Sjeverna Makedonija i Republika Slovenija iskazale spremnost za potpisivanje predmetnog sporazuma isti je potpisan 22.02.2023. godine u Ohridu. U skladu s odredbama sporazuma ostale države mogu pristupiti sporazumu naknadno, a isti stupa na snagu prvog dana u mjesecu nakon dana kada je treća strana potpisnica deponovala svoj instrument ratifikacije, prihvatanja i odobrenja kod depozitara. Depozitar predmetnog sporazuma je Republika Srbija.

Imajući u vidu da Crna Gora kao većina članica koje su potpisale ovaj sporazum nema međusobno donijete sporazume o koordinaciji kojima bi se omogućilo sprovođenje operativnih akcija traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu, da znatno efikasniji, racionalniji i sadržajniji način potpisivanjem ovog Međunarodnog sporazuma o traganju i spašavanju u civilnom vazduhoplovstvu omogućiće se da se svestraniji i racionalniji pristup regionalnoj saradnji u ovoj oblasti.

Sporazum je zamišljen kao okvir koji treba da omogući efikasniju saradnju i zaključivanje bilateralnih operativnih sporazuma između nadležnih službi država potpisnica primjenjujući u praksi većinu zahtijevanih postupaka i standarda. Predmetni sporazum će doprinijeti učvršćivanju saradnje, razmjenu iskustava, međusobne pomoći tijela

država regiona koje su zadužene za pitanja traganje i spašavanje vazduhoplova, kao i njihovih vazduhoplovnih vlasti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:54:18)

Hvala, uvažena ministarko.

Da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne.

Od poslanika se za sada javila za riječ samo koleginica Zdenka Popović. Izvolite, koleginice Popović.

ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 14:54:33)

Zahvaljujem, potpredsjedniče.

Uvaženi građani, prije svega obraćam se građanima, možda se čudite zbog čega moje interesovanje za ove tačke dnevnog reda, za tačke dnevnog reda koje se tiču vazduhoplovstva i aviosaobraćaja. Evo, da kažem da sam ja definitivno s benzina i dizela prešla na kerozin. Definitivno sam počela da istražujem zemljanu kuglu i da posmatram plavo nebo. Očekujem da sada iz aviona pređem i u raketu, pa da krenem da obilazim i planete i satelite, da vidim koji su to sateliti koji kruže oko zemlje. Ali, šalu na stranu, vrlo važan zakon. Prije svega, zahvaljujem ministarki zbog toga što su i jedan i drugi zakon veoma značajan za civilno vazduhoplovstvo i za aviosaobraćaj. Jer, uspostavljanje međunarodne saradnje na našem evropskom putu imaće i te kako ogromnog značaja za Crnu Goru.

Dakle, ovaj važni zakon kojim se potvrđuje sporazum koji će značiti efikasno rešavanje problema u traganju kod nesreća u civilnom vazduhoplovstvu jer je u tom slučaju potreban organizovan i efikasan pristup, a efikasan pristup u traganju zahtijeva dobru organizaciju i međunarodnu saradnju. U slučaju da izostane saradnja u operacijama traganja u civilnom vazduhoplovstvu može doći do ozbiljnih problema, što može dovesti do kašnjenja u organizaciji potrage za preživjelim ili unesrećenim u slučaju da dođe do određene avionesreće. Takođe, u slučaju izostanka saradnje i koordinacije ključne informacije koje su važne mogu ostati nepoznate, čime se gubi dragocjeno vrijeme jer se može desiti da različite službe pretražuju isti teren, a da drugi teren ostane nepretražen.

Zato je izuzetno važna brza reakcija i koordinacija, pravovremeno prikupljanje podataka, planiranje i sprovođenje potrage i unapređenje

procedura. Dakle, vrlo je važna dobra organizacija, međunarodna saradnja i napredna tehnologija jer se na taj način povećavaju šanse za pronalazak preživjelih i otkrivanje uzroka nesreće.

Prednosti međunarodne saradnje u slučaju nesreća u civilnom vazduhoplovstvu iz ugla Crne Gore donosi sigurnost i ekonomske benefite. Iako su naši resursi ograničeni, korišćenjem moderne tehnologije i regionalna koordinacija omogućavaju efikasnije akcije traganja i spašavanja. Crna Gora je članica međunarodnih organizacija ICAO i EUROCONTROL-a, tako da već u jednoj mjeri imamo pristup zajedničkim sistemima traganja i spašavanja, naročito kada su u pitanju prekogranične misije traganja. Crna Gora je turistička destinacija, pa efikasne akcije traganja i spašavanja povećavaju sigurnost turista i reputaciju zemlje, a sama činjenica da Crna Gora ima izlaz na more omogućava mornarici i Lučkoj kapetaniji da u najkraćem roku pruže pomoć u operacijama traganja i spašavanja na vodi.

Dakle, uvaženi građani, polako postajem ekspert i za civilno vazduhoplovstvo i za aviosaobraćaj. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 14:58:28)

Hvala, koleginice Zdenka.

Kako nema drugih prijavljenih, pitam predstavnika Vlade želi li dati završnu riječ? Izvolite, uvažena ministarko.

MAJA VUKIĆEVIĆ (12.02.25 14:58:40)

Koleginice Popović, vidim da ste vi detaljno pročitali ove predloge sporazuma koje smo poslali Skupštini, a biće ih još u narednom periodu. Vi ste dobro sve sublimirali na šta se odnose ova dva predloga.

Dakle, ovdje je cilj da se brzo reaguje u slučaju da za tim postoji potreba, da se ne čekaju neke posebne dozvole u slučaju da postoji potreba, veoma je važna brza reakcija. Hvala vam na svemu ovome što ste potencirali. Najavljujem niz nekih novih predloga zakona iz resora saobraćaja.

Ono što želim sada da uradim, da možda malo i zloupotrijebim ovu svoju završnu riječ. Sjutra ću Skupštini Crne Gore zvanično uputiti dopis kojim ću zahtijevati da izađete u susret toj mojoj molbi da Skupština Crne Gore pokrene parlamentarnu istragu i oformi anketni odbor vezano za nesreću koja se prije 19 godina desila na Bioču, dakle željeznička nesreć.

Na žalost, mnogo okolnosti je do danas ostalo do kraja nerasvijetljeno. Bili su kod mene predstavnici porodica koje su izgubile svoje najmilije, povrijeđeni u nesreći. Mislim da im dugujemo tu istinu. Uputiću jedno pismo predsjedniku Skupštine i vama.

Takođe, mi smo pripremili Predlog odluke, naravno vjerujem da ćete vi ispraviti ukoliko bude imala neke nedostatke. Zahvaljujem se kolegama iz resora Ministarstva saobraćaja koji su tu odluku odradili. Očekujem da ćete svi potpisati taj predlog odluke da se otvori parlamentarna istraga i formira anketni odbor kako bi konačno pred očima crnogorske javnosti bar Skupština koja treba da bude otvorena za te stvari, pokazala šta se zapravo desilo prije 19 godina, da li su svi oni koji su krivi procesuirani. Jer, očigledno reakcija organa u tom periodu nije bila onakva kakva je trebala da bude. Vidimo da i danas ne postoji neka posebna zainteresovanost da se sve okolnosti tog slučaja rasvijetle. Mislim da mi tim ljudima dugujemo istinu i da im dugujemo pravdu, a za pravdu nikad nije kasno. Hvala vam.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (12.02.25 15:00:39)

Hvala, uvažena ministarko.

Konstatujem da je pretres završen, izjasnićemo se naknadno.

Nastavljamo rad sa **Predlogom zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana.**

Ovlašćeni predstavnici Vlade su Ervin Ibrahimović, potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova i Dragana Radulović, ambasadorica za sajber bezbjednost. Izvjestioci odbora su Amer Smajilović, Zakonodavnog odbora i Seid Hadžić, Odbora za međunarodne odnose i iseljenike. Kako je ministar u dolasku i kasni nekih pet minuta, daću pauzu, ali mislim da neće biti duže od pet minuta, tako da se nemojte udaljavati. Hvala.

-Pauza-

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 15:37:06)

Uvažene kolege, nastavljamo sa radom.

Prelazimo na sljedeću tačku dnevnog reda, to je Predlog zakona o potvrđivanju ugovora o osnivanju centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana.

Ovlašćeni predstavnici vlade su: Ervin Ibrahimović, potpredsjednik Vlade za međunarodne odnose i ministar vanjskih poslova i Dragana Radulović, ambasadorica za sajber bezbjednost. Ja ih ovim putem pozdravljam.

Izvjestioci odbora su Amer Smailović Zakonodavnog odbora i Seid Hadžić Odbora za međunarodne odnose i iseljenike.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dati dopunsko obrazloženje?

Želite, izvolite ministre.

ERVIN IBRAHIMOVIĆ (12.02.25 15:37:52)

Poštovana, potpresjednice sa saradnikom, uvaženi poslanici i poslanice, poštovani građani,

Pred nama je rasprava o veoma važnom zakonu od kojeg direktno zavisi i nacionalna bezbjednost države. Sajber bezbjednost sve više postaje ključni aspekt međunarodnih odnosa odražavajući rastuću zavisnost država od digitalne infrastrukture i interneta. Nadilazeći tehničke izazove sajber bezbjednost se prepliće sa ekonomskim, političkim i vojnim dimenzijama globalnih odnosa. Značajan napredak je prepoznavanje sajber prijetnji kao rizika za nacionalnu bezbjednost. Sajber napadi mogu ciljati kritičnu infrastrukturu, finansijske sisteme i vladine mreže predstavljajući prijetnju uporedivu sa tradicionalnim vojnim napadima.

Ovo je navelo države širom svijeta da ojačaju svoje kapacitete sajber odbrane, integrišu sajber bezbjednost u strategiju nacionalne bezbjednosti i uspostave namjenske sajber mehanizme za odbranu. Predstavnici Crne Gore, Republike Francuske, Republike Slovenije 16. novembra 2022. godine potpisali su Pismo namjere za uspostavljanje centra za sajber kapacitete za zemlje Zapadnog Balkana sa sjedištem u Podgorici. Da bi centar bio i formalno i pravno uspostavljen potpisan je Sporazum o osnovanju VB3C 16. oktobra 2023. godine na samitu Berliniskog procesa u Tirani.

Članom 19 navedenog ugovora propisano je da će stupiti na snagu 30 dana od dana kad je kod depozitara deponovan poslednji instrument potvrđivanja ili odobrenje od strane osnivača centra Crne Gore, Slovenije i Francuske. U dosadašnjem periodu Slovenija je okončala unutrašnje pravne procedure potvrđivanja i deponovala instrument o potvrđivanju. Očekujemo da će ista procedura u narednom periodu biti kompletirana i od strane Republike Francuske, po mojim informacijama već sledeće nedelje.

Ugovorom je definisano da će Centar za sajber kapacitete Zapadnog Balkana imati sjedište u Podgorici što dodatno ukazuje na važnost ovog međunarodnog ugovora za Crnu Goru. Donošenjem zakona o potvrđivanju na crnogorskoj strani biće ispunjeni unutrašnji pravni preduslovi za stupanje ugovora na snagu. Stupanjem na snagu ovog ugovora stvaraju se preduslovi za jačanje sajber bezbjednosti u zemljama Zapadnog Balkana, za unapređenje i razvoj saradnje među svim regionalnim akterima u borbi protiv ovih prijetnji i za uspostavljanje regionalnog čvorišta koje će podsticati napredne i relevantne programe i obuke kao i saradnju u razvoju sajber nastavnog plana i programa u regionalnom akademskom domenu.

Stupanje na snagu ovog ugovora i osnivanjem regionalnog centra za sajber bezbjednost i razvoj sajber kapaciteta ima za cilj unapređenje sajber otpornosti Zapadnog Balkana, jačanje sajber kulture kroz obrazovanje i jačanje svijesti o važnosti ovih pitanja, razvoj stručnosti operativnih kapaciteta i stvaranje mogućnosti za regionalnu saradnju kako bih se između ostalog podržala evropska perspektiva država Zapadnog Balkana. Rad centra ima veliki značaj ne samo za naše obaveze u pristupnom procesu Evropskoj uniji već i naše aktivnosti kao članice Ujedinjenih nacija, NATO-a, OEBS-a i Savjeta Evrope, a komplementarne su sa nacionalnim naporima u jačanju kapaciteta u ovoj oblasti.

Usvajanje strategije o sajber bezbjednosti uspostavlja Agencija za sajber bezbjednost u skladu sa Zakonom o informacionoj bezbjednosti, te formiranja timova koji se bave sajber incidentima. Centar sprovodi obuke u tri oblasti: sajber bezbjednost, sajber kriminalitet i sajber diplomatija. Centar za sajber kapacitete će imati pravni status međunarodne organizacije sa ciljem da fazno bude otvoren i za ostale države Zapadnog Balkana koje žele da mu pristupe. Centar će po dubini statusa u međunarodnoj organizacije biti u mogućnosti da privuče značajna sredstva iz fondova Evropske unije za sprovođenje programa i aktivnosti. Izbor Podgorice za sjedište VB3 centra, realizovane obuke i planirani programi omogućili su da Crna Gora na međunarodnim adresama i forumima bude prepoznata kao regionalna adresa u domenu sajber bezbjednosti i diplomatije. U cilju skorijeg otvaranja preduslova za adekvatno funkcionisanje centra neophodno je donošenje zakona o potvrđivanju ugovora. Vjerujem da uvaženi poslanici i poslanice prepoznaju značaj ovog zakona i da ovaj zakon ima 100% podrške u ovom visokom domu. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 15:42:51)

Zahvaljujem potpredsjedniku Vlade gospodinu Ervinu Ibrahimoviću.

Sada pitam da li izvjestioci odbora žele riječ? Ne žele.

Prelazimo na diskuciju.

Prva prijavljena diskusija je koleginice Jelene Nedović. Izvolite, koleginice.

JELENA NEDOVIĆ (12.02.25 15:43:11)

Poštovana potpredsjednice Parlamenta, uvažene poslanice i poslanici,

Veoma je bitno da shvatimo da je digitalizacija društva jedan od ključnih prioriteta Vlade Crne Gore, a sajber bezbjednost njen neizostavni segment. Rast broja internet korisnika i povećana upotreba informacionih sistema donose mnoge prednosti, ali i izazove u zaštiti podataka i digitalne infrastrukture. Dakle, kada govorimo o sajber bezbjednosti to znači da govorimo o digitalnoj bezbjednosti. Naime, Crna Gora je napravila značajne korake u jačanju sajber bezbjednosti usvajanjem novog Zakona o informacionoj bezbjednosti, usklađivanjem sa direktivom NIS2. Iskustvo sajber napada iz 2022. godine ukazalo je na potrebu za dodatnim ulaganjima u ovoj oblasti. Vjerujem da se ovdje svi sjećamo, a to su najviše osjetili zaposleni u državnoj upravi, kada se desio ovaj napad 2022. godine bilo je potrebno institucijama sistema otprilike nekih godinu dana da podignu sistem, nisu imali pristup mejlovima. Generalno, digitalna bezbjednost je jako, jako bitna i poseban iskorak predstavlja osnivanje Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana sa sjedištem u Podgorici. Ovaj centar će Crnoj Gori omogućiti leadersku poziciju u regionalnim naporima za jačanje sajber otpornosti kroz edukaciju, razmjenu znanja i unapređenje operativnih kapaciteta.

Ono što je jako bitno kad govorimo o osnivanju Centra za sajber kapacitete, mislim da je ovdje administracija i ljudstvo jako bitno i da mi moramo da uložimo novac u edukaciju kako bi i naši studenti i zaposleni u državnoj administraciji znali tj. da budemo ukorak sa svim vodećim državama u ovoj oblasti kao što su same države Evropske unije i naravno Sjedinjene Američke Države što isto potvrđuju poslednje odluke ako govorimo o nekim odlukama gospodina Donalda Trampa. Između ostalog, glavni cilj Amerike je jačanje sajber kapaciteta, ulaganje u digitalizaciju i kripto valute koje vjerujem da će jednog dana doći isto i na red u ovoj našoj državi, da ćemo donijeti zakon o kripto valutama i da ćemo biti u koraku sa svim svjetskim silama, jer nema potrebe da Crna Gora i u tom smislu zaostaje jer te stvari i vještačka inteligencija su budućnost.

Ono što je bitno nama kao državi koja je siromašna ako mogu reći socioekonomski, jeste da govorimo o ovome i upoznamo naše građane sa prednostima ovih sistema koje dolaze i toj digitalizaciji koja je nama neophodna. Kad govorimo o digitalizaciji bitno je da shvatimo da i sama digitalizacija u državnoj upravi unapređuje taj servis građana i omogućavamo građanima da bude im što lakše da pristupaju i naravno uz to je potrebno i ova sajber bezbjednost kako bi bila zaštita njihovih podataka.

Dakle, sjedište Centra u Podgorici potvrđuje našu posvećenost unapređenju sajber sigurnosti ne samo na nacionalnom već i na regionalnom nivou, kako je i ministar rekao, i ovaj projekat predstavlja priliku za dalji razvoj Crne Gore kao regionalnog čvorišta u oblasti sajber bezbjednosti. Ovo je zaista bitno što imamo upravo ovakav centar u Podgorici i ovo je prosto jedna nova stvar koja potrebna Crnoj Gori. Naravno, ovo je bitno za stabilnost i napredak društva, a Crna Gora će nastaviti da unapređuje svoje kapacitete i međunarodnu saradnju kada govorimo o sajber bezbjednosti. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆA ZDENKA POPOVIĆ (12.02.25 15:47:40)

Zahvaljujem kolegini Nedović.

Sada riječ dajem kolegi Ameru Smailoviću. Izvolite, kolega.

AMER SMAILOVIĆ (12.02.25 15:47:47)

Hvala, uvažena potpredsjednice.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, uvaženi potpredsjedniče Vlade,

Danas imamo priliku da raspravljamo o veoma važnom ugovoru koji se odnosi na osnivanje Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana sa sjedištem u Podgorici. Ovaj ugovor je rezultat saradnje tri države: Crne Gore, Francuske i Slovenije, i predstavlja važan korak unapređenja sajber bezbjednosti, istraživanja i razvoja u našem regionu. Kao što je poznato u današnjem svijetu sajber prijetnje postaju sve naprednije, a kapaciteti zemalja u borbi protiv tih prijetnji moraju biti u stalnom porastu. Naš region, dakle Zapadni Balkan, suočava se sa velikim izazovima u pogledu sajber bezbjednosti i ovaj centar će biti važna institucija u borbi protiv svih tih prijetnji. Osnivanje ovog centra pruža nam priliku da unaprijedimo naše kapacitete u oblasti zaštite od sajber napada, razmjenu znanja i iskustava

sa međunarodnim partnerima i da unaprijedimo zaštitu kritične infrastrukture.

Jedan od ključnih aspekata ovog ugovora je svakako i regionalna saradnja. Osnivanje Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana omogućava ne samo tehničku pomoć već i razvoj zajedničke strategije što će doprinijeti značaju cjelokupnog regiona. Ova inicijativa je odličan primjer kako zemlje regiona uz podršku naših evropskih partnera mogu da sarađuju na ostvarivanju zajedničkog cilja, a to je bolji odgovor na sajber prijetnje. Francuska i Slovenija kao države članice Evropske unije donose važno iskustvo i stručnost, dok Crna Gora kao zemlja koja teži članstvu u Evropskoj uniji ima snažan interes jačanja svojih sajber kapaciteta. Izdvajanje Evropske unije za sajber bezbjednost u proteklih nekoliko godina su značajna, čak se radi o iznosima od nekoliko milijardi, i sajber bezbjednost predstavlja jedan od stubova digitalne povezanosti Evrope. Za našu državu ovo je jedan od koraka da se približimo upravo tom sistemu bezbjednog i stabilnog sajber prostora Evropske unije. Osim toga, Crna Gora će imati priliku da poboljša svoju međunarodnu saradnju u oblasti sajber bezbjednosti što je od ključne važnosti za njeno sigurnosno okruženje. Takođe, jačanje sajber infrastrukture u Crnoj Gori doprinosi i zaštiti nacionalnih interesa što uključuje i zaštitu ekonomskih resursa kao i građansku sigurnost.

Svjesni činjenice da kao država nemamo dovoljno razvijene kapacitete kada je u pitanju sajber bezbjednost i da brojne institucije imaju nedostatak stručnog kadra koji bi u kontinuitetu se bavio zaštitom u ovoj oblasti, moramo sve više raditi na tome da u susret sve većem tehnološkom napretku radimo na jačanju kako kadrovskih tako i ostalih kapaciteta kada je u pitanju ova oblast. Ovo je, da kažem, samo od aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova koje se sprovode na međunarodnom planu, s obzirom da smo mi kao država članica NATO-a, Ujedinjenih nacija, OEBS-a, Savjeta Evrope i da smo država kandidat za članstvo u Evropskoj uniji moramo raditi na usklađivanju cjelokupnog našeg zakonodavstva sa zakonodavstvom i mjerama koje sprovode ove vrlo važne organizacije i to svakako radimo u jednom povećanom intenzitetu par godina, a i prije svakako.

Takođe, ono što mogu primjetiti jeste da na političkom planu aktivnosti Ministarstva vanjskih poslova su u proteklih par mjeseci vrlo intenzivne, da se radi kako na međunarodnom planu i poboljšanju tih odnosa ispunjavanja naših obaveza prema Evropskoj uniji, ali i ostalim našim partnerima, tako i na regionalnom planu imamo zaista intenzivne diplomatske aktivnosti koje će svakako približiti našu zemlju Evropskoj uniji. Ono što je važno jeste da prije toga imamo dobre međususjedske

odnose i da uskladimo naše zakonodavstvo sa zakonodavstvom Evropske unije.

U tom pravcu vidim upravo i osnivanje Centra za sajber kapacitete Zapadnog balkana kao još jedan važan stub u očuvanju i unapređenju cjelokupne bezbjednosti naše zemlje, ali i regiona i u zaključku smatram da je osnivanje ovog centra izuzetno važan korak za našu državu i za cijeli region i vjerujem da ćemo kroz zajednički rad i saradnju sa državama regiona i Evropskom unijom učiniti ovaj region sigurnijim mjestom za život, rad i razvoj u digitalnom dobu. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (12.02.25 15:52:58)

Riječ ima poslanik Vaso Obradović. Izvolite, gospodine Obradoviću.

VASO OBRADOVIĆ (12.02.25 15:53:14)

Poštovani predsjedniče Skupštine, poštovani ministre, poštovana direktorice, drage kolegice i kolege poslanici,

Veoma značajna tema kako pojedinačno za svakog građanina Crne Gore tako i za državu Crnu Goru. Kada smo prvi put pristupili internetu tada smo postali dio jednog globalnog svijeta. Taj globalni svijet i taj pristup internetu kao i razvoj informacionih tehnologija omogućili su nam da ubrzamo svoj napredak, da skratimo neke procedure i da ne nabrajam sve koji su to benefiti koje smo kao društvo dobili stupanjem u taj globalni virtuelni svijet. Međutim, samim pristupanjem tako širokom prostoru moramo se suočiti i sa posljedicama, ne samo sa benefitima već i sa posljedicama, tako da su mnogi kriminalni poslovi koji su ranije obavljani u realnom svijetu preselili se u taj virtuelni svijet. Mi kao dio globalnog sistema dobili smo, opet kažem, benefit, a sami građani su vidjeli koje olakšice sve ta digitalizacija nama kao društvu donosi i mi smo kao društvo donekle, da kažem, nekontrolisano krenuli da se digitalizujemo. Prepoznajući taj proces kao veoma značajan, država Crna Gora je odgovorila donošenjem strategija, te strategije često su kod nas samo mrtvo slovo na papiru. Međutim, u ovom slučaju prepoznali smo što je najbitnije, značaj upravo ovog dijela, a to je sajber bezbjednost. Ta sajber bezbjednost je višedimenzionalna, kako zaštititi građanina i njegove lične podatke na internetu i u tom sajber svijetu tako i kako zaštititi biznise. Pojavom, nažalost, korone sve više biznisa se preselilo upravo na taj sajber svijet, tako da svaka ta sajber opasnost predstavlja opasnost za nas

kao društvo i u ekonomskom smislu, jer nanosi veliku štetu u ekonomskom smislu za sva naša preduzeća, a pokazuje se kroz analize našeg društva da preko 95% preduzeća i firmi koje posluju u Crnoj Gori imaju svoj biznis i u tom sajber prostoru To je jedan aspekt.

Drugi aspekt, kao što je i ministar u uvodnom izlaganju rekao, ne manje značajan, jeste aspekt politike, gdje vidite, dragi građani, da se upravo na izborne procese širom svijeta utiče iz tog sajber prostora. Mi smo imali to, iako smo smatrali da smo u tom domenu "primitivni", imali smo prikaz takvog korišćenja sajber prostora recimo kroz jedan sajber koji se zvao "udar", gdje su prije izbornih procesa plasirane dezinformacije, poluinformacije i konstrukcije za određene ljude koji su učestvovali u političkim procesima u Crnoj Gori i tako uticali na same izborne procese u Crnoj Gori. Da nam se to ne bi ponavljalo treba da uvedemo sistem bezbjednosti, kako sam rekao, veoma bitan kako za građanina pojedinačno tako i za ekonomiju. Da ne pričam o ovim slučajevima, vi ste rekli u svom uvodnom izlaganju da se radi o nečemu što je slično onom standardnom terorizmu. Ja mislim da je čak ovo i mnogo jače nego standardni terorizam, a evo i mi u maloj Crnoj Gori imali smo priliku da se suočimo sa bezbroj mejlova koji su slati na veoma važne adrese kao što su škole i time ometan život i rad u Crnoj Gori.

Ono što je dobro što smo prepoznali kao država jeste da moramo da razvijamo digitalne kompetencije i mislim da je u obrazovanju već veliki iskorak u tom pravcu rađen, jer jedna od vještina tj. jedna od kompetencija koja se i traži na izlazu iz procesa školovanja jeste upravo razvijanje tih digitalnih kompetencija. Ono što me raduje jeste što ćemo se na ovaj način i mi pojaviti ili mapirati u tom sajber svijetu kao jedno čvorište koje će dati doprinos ne samo našoj državi već i cijelom regionu, jer ne možemo mi sebe posmatrati u globalnom svijetu kao izolovan slučaj.

Drago mi je zato što će naši mladi ljudi imati priliku da svoja znanja i vještine i digitalne kompetencije koje stiču u Crnoj Gori, da ostanu u Crnoj Gori i da doprinesu razvoju svoje države tako što će to raditi u svojoj zemlji. Ako već govorimo o sajber bezbjednosti, mislim da bi veoma značajno bilo za nas kao državu da radimo na data centru. Znam da su to velike cifre u pitanju, ali samo sa stvaranjem takvog jednog centra u Crnoj Gori možemo pričati u punom smislu o sajber bezbjednosti u Crnoj Gori.

Ne bih više oduzimao vremena, mislim da je značajna tema, moramo poraditi najviše na sajber kulturi, gdje svi smo svjedoci da mogućnost pristupa svakog građanina omogućava i da svako da neko svoje mišljenje, svoje viđenje. Ljudi nisu svjesni da kulturu koju imamo u svakodnevnom životu moramo da pokažemo i u sajber prostoru, da ne smijemo sebi da

dozvolimo da mislimo da smo mi tamo neko, neka cifra, neka IT adresa i na taj način da iznosimo neke stvari u etar koje ne priliče.

Hvala i podržaćemo ovaj program.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (12.02.25 15:59:25)

Hvala vam, gospodine Obradoviću.

Posljednji prijavljeni diskutant je gospodin Momčilo Leković. Izvolite, poslaniče Lekoviću.

MOMČILO LEKOVIĆ (12.02.25 15:59:34)

Zahvaljujem, predsjedniče Mandiću.

Uvažene kolegice i kolege poslanici, poštovani ministre sa saradnicom, poštovani građani Crne Gore,

Zaista jedna važna tema, moje kolege koje su govorile prije mene su iscrpno govorile i ukazale na značaj donošenja ovog zakona kojeg će, vjerujem i kako ste i vi istakli ministre, ovdje podržati svi. Međutim, ja ću iskoristiti ovu moju diskusiju da pomenem jednu situaciju koja se juče desila, jednu informaciju koja je zatekla crnogorskog javnost, a tiče se odlučivanja Vijeća Pravnog fakulteta i davanja podrške neformalnoj studentskoj grupi Kamo sutra.

Kao što ste mogli da vidite, uvaženi građani Crne Gore, za razliku od fakulteta političkih nauka, gdje se vjerovatno nisu mogli dogovoriti Zlatko i Ivan ko je prvi, a ko drugi na fakultetu, odnosno u Vijeću Pravnog fakulteta, odlučeno je, koliko sam informisan, tijesnom većinom da se podrže studenti odnosno neformalna grupa Kamo sutra u njihovim zahtjevima i svemu onome što oni ističu prethodnih dana. U skladu sa tim, ja ću se u ovoj mojoj diskusiji obratiti upravo tim profesorima u Vijeću Pravnog fakulteta koji su donijelu ovakvu odluku.

Uvaženi profesori Pravnog fakulteta, svi vi koji ste nakon 30 godina spavanja se konačno probudili, zbog kako rekoste ozdravljenja crnogorskog društva, iako osjećam gorčinu, osjećam istovremeno i dužnost da vam se kao nekadašnji student obratim zbog vašeg glasa podrške koji je juče odjeknuo hodnicima Pravnog fakulteta, koji je toliko bio jak da je čak skinuo povez preko očiju i boginji pravde koja je morala zaista da vidi svojim očima ko su ti ljudi, ko su ti profesori koji su stali rame uz rame sa Acom Mijajlovićem, Ljubom Milovićem, Nenom Kaluđerovićem i svim ostalim članova škaljarskih i kavačkih kriminalnih grupa. Glas koji

vam je bio stran dok su se pred vašim očima urušavale institucije Crne Gore, glas koji niste koristili kada su studenti i profesori bili progonjeni samo zato što nisu mislili onako kako je vlast tada nalagala, glas koji je izostao kada je pravda u ovoj zemlji bila pogažena, kada su građani bili šikanirani zbog svog političkog i vjerskog uvjerenja. Gdje ste tada bili, uvažene kolege pravnici i profesori, gdje je bila vaša akademska savjest kada su nezavisne institucije padale jedna za drugom, kada je tužilaštvo bilo pod kontrolom jedne partije, kada su se sudije birale po partijskim knjižicama, a ne po stručnosti? Zašto tada niste bili ovako aktivni, zašto tada niste sazivali vanredne sjednice Vijeća? Gdje ste bili kada su hiljade i hiljade mladih ljudi koje ste upravo vi učili pravdi i moralu vidjeli da u ovoj zemlji pravda važi samo za one koji su bliski vlasti tadašnjeg režima? Gdje ste bili kada su se kriminal i korupcija uvukli u svaki segment društva, kada su stvarani kriminalni klanovi, kada je cvjetao šverc cigareta, kada je ubijen Duško Jovanović, kada je ubijen Slavoljub Šćekić, kada je svirepo ubijena porodica Roganović u Herceg Novom, a ubica je tada prepješačio cijelu Crnu Goru i izašao iz naše zemlje? Kada je ubijena Nela Hodžić pri čemu ubica već 17 godina izmiče pravdi, kada se desilo Bioče, kada se desila Medovina, kada su se na ulicama Crne Gore nažalost redovno dešavala ubistva slobodnih građana, prebijanja i pokušaj ubistva novinara? Zašto tada niste pozivali na proteste i podržavali proteste, gdje tada bio vaš glas, dobri moji profesori? Gdje ste bili kada su se donosili svi oni diskriminatorski zakoni, kada se otimala imovina, kada su ljudi morali da izlaze na ulice da brane svoja vjerska i građanska prava, da li ste tada digli glas? Ne, nažalost tada ste hrabro ćutali. Ali vas evo sada, budite se, izlazite iz svojih kabineta i stavljate akademski autoritet u službu jedne propale političke kriminalne agende. Sada odjednom imate mišljenje, vas 12 odjednom ima stav. Sada ste zabrinuti za prava studenata, sada ste zabrinuti za crnogorsko društvo koje kažete da treba da ozdravi, a smijete li makar da kažete koga je razbolio? Od čega je ono bolesno, ko je odlučivao o sudbini ovog naroda duže od 30 godina, sve doskoro, ko je naređivao da se vaše kolege profesori i asistenti sa tog istog fakulteta otpuštaju jer nisu htjeli da se stave u službu tog starog režima? Gdje ste bili kada su se protesti dešavali 2020. godine? Gdje ste bili kada je narod Crne Gore na brojnim protestima decenijama tražio pravdu, kada je Crna Gora tražila promjene? Gdje ste bili kada su neprekidno trajali protesti majki sa troje i više djece? Ne prozivam vas, uvaženi profesori, zato što mislim da ne treba da imate stav. Naprotiv, želim da ga imate, ali želim da ga imate uvijek i da to bude vaš stav, a ne samo kada vam politički odgovara ili kada vam ga naredi. Ne treba da podržavate ni ovu vlast i to niko od vas ne očekuje, ali ne treba ni da budete vječne sluge starog režima. Želim da

budete glas pravde, a ne glas jedne propale ideologije, želim da Pravni fakultet bude simbol znanja i objektivnosti, a ne poligon za političke kalkulacije. Ako želite da vas zaista studenti poštuju, ako želite da vam društvo vjeruje onda se borite za pravdu uvijek, a ne samo kada se to poklapa sa vašim političkim ubjeđenjima. Budite hrabri kad je teško, a ne samo kada je vama bezbjedno, budite profesori, a ne aktivisti jedne stranke pa koja god ona bila.

Dobri moji profesori, građani Crne Gore vas gledaju, studenti u Crnoj Gori vas gledaju, Justicija vas posmatra, istorija treba da vas zapamti, hoćete li zaista ostati zapamćeni kao profesori prava ili kao profesori podrške kriminala? Na vama je, dobri moji profesori. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (12.02.25 16:06:48)

Hvala, gospodine Lekoviću. Poučna diskusija, posebno za naše profesore.

Ministre vanjskih poslova, da li želite riječ?

Hvala vam.

Zaključujem raspravu i prelazimo na glasanje.

Kolege poslanici, stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres. Prvo ćemo se izjasniti o Predlogu zakona o potrošačkim kreditima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, pa objavljujem da je Predlog zakona prihvaćen u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto sedam amandmana i to: Vlada Crne Gore jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona, Zakonodavni odbor šest amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje javnog interesa u odnosu na odredbu u kojoj je sadržano povratno dejstvo i to član 83 stav 2 ovog zakona.

Stavljam na glasanje postojanje javnog interesa u odnosu na odredbu u kojoj je sadržano povratno dejstvo i to član 83 stav 2 ovog zakona.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 za, pa objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje javnog interesa u odnosu na odredbu u kojoj je sadržano povratno dejstvo i to član 83 stav 2 ovog zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Glasajte, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potrošačkim kreditima.

Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji, odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog Zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje, glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, pa objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su četiri amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika, svih 46 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o poreskoj administraciji.

Sledeći zakon je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika i objavljujem da je Predlog zakona prihvaćen u načelu.

Na Predlog zakona su podnijeta četiri amandmana i to Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanici Vasilije Čarapić i Jelena Nedović jedan amandman koji je sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o platnom prometu.

Predlog zakona dobrovoljnim penzionim fondovima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, pa objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su sedam amandmana Zakonodavnog odbora.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o dobrovoljnim penzionim fondovima.

Sledeći predlog zakona je Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Crne Gore i Knjaževine Andore o otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i na sprečavanje poreske evazije i izbjegavanja. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora između Crne Gore i Knjaževine Andore u otklanjanju dvostrukog oporezivanja u odnosu na poreze na dohodak i na imovinu i na sprečavanju poreske evazije i izbjegavanja.

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osiguranju. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Crne Gore i Republike Albanije o socijalnom osigurnju.

Sledeći je Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, pa objavljujem da je Predlog zakona prihvaćen u načelu.

Na predlog zakona je podnijeto šest amandmana i to: Zakonodavni odbor tri amandmana koji su sastavni dio Predloga zakona, poslanik Dejan Đurović tri amandmana koji su na Odboru za turizam, poljoprivredu, ekologiju i prostorno planiranje moditifikovani u pet amandmana koji čine sastavni dio Predloga zakona.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite glasajte, kolege.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 47 poslanika, svih 47 za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o građevinskim proizvodima.

Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana. Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 su glasali za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Ugovora o osnivanju Centra za sajber kapacitete Zapadnog Balkana.

Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika, svih 48 su bili za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju izmjena Multilateralnog sporazuma između Evropske zajednice i njenih država članica Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, bivše jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Crne Gore, Kraljevine Norveške, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih nacija na Kosovu o uspostavljanju zajedničkog evropskog vazduhoplovnog područja.

Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Bugarske, Vlade Republike Hrvatske, Vlade Mađarske, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Crne Gore, Vlade Republike Srbije, Vlade Slovačke Republike i Vlade Slovenije u vezi sa saradnjom i koordinacijom u oblasti traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu.

Odlučuje se većinom glasova prisutnih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini. Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 46 poslanika, svih 46 su bili za, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog zakona o potvrđivanju Sporazuma između Savjeta ministara Bosne i Hercegovine, Vlade Republike Bugarske, Vlade Republike Hrvatske, Vlade Mađarske, Vlade Republike Sjeverne Makedonije, Vlade Crne Gore, Vlade Republike Srbije, Vlade Slovačke Republike i Vlade Republike Slovenije u vezi sa saradnjom i koordinacijom u oblasti traganja i spašavanja u civilnom vazduhoplovstvu.

Poštovane kolege, ovim smo danas iscrpili naš radni dan. O nastavku sjednice bićete obaviješteni. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 10:34:14)

Uvažene poslanice i poslanici, uvaženi ministre, poštovani građani,
/Govor na albanskom jeziku/

Nastavljamo sa radom. **Prelazimo na pretres o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost.** Ovlašćeni predstavnik Vlade je Momo Koprivica, potpredsjednik Vlade za politički sistem, pravosuđe i antikorupciju. Izvjestioci odbora su Vasilije Čarapić Zakonodavnog odbora i Slađana Kaluđerović Odbora za bezbjednost i odbranu.

Otvaram pretres.

Da li predstavnik Vlade želi dopunsko obrazloženje? Da.

Izvolite.

MOMO KOPRIVICA (28.02.25 10:35:00)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Poštovane poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Kao što ste rekli, pred Skupštinom je danas Vladin Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Kada govorimo o ovoj instituciji, ne možemo a da se ne prisjetimo onoga što je bila suština i smisao njenog djelovanja do istorijske promjene vlasti na izborima, mirnim putem 30. avgusta 2020. godine. Ali, svakako trebamo imati na umu da se stvari u takvim institucijama ne mijenjaju lako i jednostavno, iako su te promjene više nego potrebne i više nego neophodne za demokratizaciju društva, za zaštitu ljudskih prava, ali svakako i za ostvarivanje nacionalne bezbjednosti na najvišem mogućem nivou. Posebno autoritativnim i hibridnim režimima, kakav je bio u Crnoj Gori na čelu sa Milom Đukanovićem, ova institucija je u neku ruku bila i odraz tog sistema. To je bio, dakle, režim hibridni i autoritarni u kojem se drugi i drugačiji nije doživljavao kao neistomišljenik, kao konkurent, nego kao neprijatelj i kao prestupnik - a prema neprijatelju i prema prestupniku jedino preostaje odmazda, kazna, sa njim ne vrijedi ni razgovarati. Zato smo imali i urušavanje brojnih prava, prije svega, političkih, pa i građanskih prava. Shodno tome su postojale, i u ovom sferi o kojoj danas govorimo, brojne zloupotrebe, kada se i ova služba instrumentalizovala za prisluškivanje i praćenje političkih neistomišljenika.

Rekao bih i da je u tim autoritarnim i hibridnim režimima prisutna jedna, kako govori jedna savremena teorija, ekonomsko-politička, teorija javnog izbora, diktatorova dilema. Tu čak i onaj koji je na čelu tog autoritarnog i hibridnog režima ima sumnje, ima dileme da li mu je i okruženje vjerno i poseban strah gaji i u odnosu na to okruženje - zato što su tu ljudi koji imaju dosta informacija, dosta resursa, pa samim tim i najveće komparative prednosti da svrgnu u jednom nedemokratskom sistemu autoritarnog lidera. I u tom smislu, za otklanjanje te diktatorove dileme, služile su zloupotrebe institucija nacionalne bezbjednosti. Da je ova teorijska tvrdnja tačna, govori konkretan primjer koji sam navodio i na Odboru.

Glavni specijalni tužilac Milivoje Katnić za vrijeme vladavine Mila Đukanovića je bio praćen i prisluškivan. U kancelarijama Katnićevim su bili prislušni aparati, nelegalno postavljeni od strane agenata Agencije za nacionalnu bezbjednost i on je to posvjedočio. Naravno, postavlja se pitanje zašto, kao glavni specijalni tužilac, to nije gonio kao krivično djelo, ali se postavlja i pitanje zašto se od onolikih branilaca njegovog lika i djela i njegovih prava (na šta oni imaju pravo) niko nije tada osvrnuo što se gaze njegova ljudska prava tako što mu se postavljaju prislušni aparati u kancelariji. To govori o jednoj hipokriziji, ali to govori i o jednom određivanju svih segmenata, političkom cilju i političkom interesu onoga ko je na čelu takvog režima.

Ovim predloženim izmjenama i dopunama Zakona Agencije za nacionalnu bezbjednost, prije svega, vrši se reorganizacija instituta unutrašnje kontrole, odnosno kontrole zakonitosti i efikasnosti rada. Dakle, smisao te kontrole zakonitosti i efikasnosti rada jeste da se provjeri, da se ispita i da se utvrdi da li su sve mjere i aktivnosti koje preduzimaju službenici Agencije za nacionalnu bezbjednost u skladu sa zakonom, ali i da se utvrdi efikasnost njihovog postupanja. Uvodi se novi institut, specijalni kontrolor i on će biti dužan da o svim tim nezakonitostima i nepravilnostima u radu izvjesti direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, a ukoliko ovaj ne ispravi i ne otkloni te nezakonitosti, dostavlja izvještaj Vladi i Vlada onda ima osnov za preduzimanje mjera (uključujući i razrješenje). Ovim Predlogom su propisani i opšti uslovi za izbor specijalnog kontrolora, uvedene su i provjere integriteta. Po prvi put set antikorupcijskih provjera integriteta prilikom postavljenja ovog lica je postavljen, na način što je definisano da ovo lice ima prava, dužnosti i odgovornosti savjetnika predsjednika Vlade.

Uredbom o Vladi Crne Gore, definisali smo na bazi čega smo ispunili uspješnu jednu preporuku GRECO da se prije ... i imenovanja i savjetnika, pa samim tim i ovog lica koje ima njegova prava i dužnosti, vrši antikorupcijska provjera integriteta. To je jedan pomak da se širi krug lica koja prolaze kroz tu antikorupcijsku provjeru.

S obzirom na to da sam i kao potpredsjednik Vlade na sjednici Vlade od prije nekoliko dana predložio amandmane na Predlog Zakona o državnim službenicima i namještenicima, koji je prihvaćen na Vladi i upućen u Skupštinu i vjerujem da će ga Skupština podržati, tu su posebni uslovi propisani. Po prvi put za kategorije posebnih savjetnika, premijera predsjednika Vlade i Skupštine, za ovu priču je relevantno

propisivanje uslova za savjetnika predsjednika Vlade, jer ovaj ima prava i dužnosti tog javnog funkcionera, ovaj specijalni kontrolor, i tim Predlogom zakona je propisano ko ne može biti na tim pozicijama. Inače smo imali jednu pravnu prazninu, pa je moglo zapravo i osuđivati lice za koruptivno krivično djelo biti izabrano za savjetnika premijera predsjednika, potpredsjednike Vlade i tome sl. To je bilo nešto što je posebno apostrofirano i od međunarodnih institucija prilikom evaluacije. Postavljeni su stroži uslovi. Dakle, ne može biti postavljeno, odnosno imenovano lice koje je pravosnažno osuđeno za krivično djelo koje ga čini nedostojnim za vršenje javne funkcije, kojem je izrečena zabrana vršenja javne funkcije, suspenzija ili druga mjera disciplinska zbog povrede Zakona o sprečavanju korupcije, koje je nezakonito doniralo novac političkim subjektima u izbornim kampanjama (a znamo dobro da se u nekom ranijem periodu upravo kroz donacije potvrđivala i lojalnost - ne samo obezbeđivala finansijska baza za nelegalne aktivnosti i kupovine ličnih karata), lice koje se bavilo nedozvoljenim lobiranjem i lice koje je u poslednjoj godini prije izbora i imenovanja bilo registrovani lobista (da ne bi lica koja su usmjerena na lobiranje i samim tim na neki partikularni interes došla na pozicije gdje se odlučuje i rukovodi isključivo javnim interesom). Dakle, to je jedan prilog i vršiće se provjera integriteta prije njihovog postavljanja odnosno imenovanja. Jačamo jedan spektar mehanizama za provjere. Konačno, ovim Predlogom Zakona se napokon definišu posebni razlozi za razrješenje najodgovornijeg lica koje rukovodi kontrolom zakonitosti i efikasnosti Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Naime, Zakonom o državnim službenicima i namještenicima su postavljeni opšti uslovi - razrješava se ako je osuđeno na bezuslovnu kazu zatvora na krivično djelo koje ga čini nedostojnim i izrečena mu disciplinska mjera prestanka radnog odnosa i u drugim slučajevima propisanim posebnim zakonom. Zakon o Agenciji za nacionalnu bezbjednost je *lex specialis*, to je posebni zakon. Tu nije bilo ovih posebnih razloga za razrješenje. Dakle, to je velika praznina i velika manjkavost ovog sistema, jer posebnim zakonom nijesu propisani posebni razlozi za razrješenje, a postoji potreba za tim jer svaka institucija, recimo, Uprava carina, Uprava za bezbjednost hrane ima neke svoje specifične predmete djelovanja u vezi kojih može nastati neka povreda koja odstupa od onih opštih pravila. Na taj način se pojačava odgovornost, jer jednom licu kojem nisu jasno propisani razlozi za razrješenje može biti svejedno kako se ponaša. Razrješenje mora biti naravno jasno propisano i sprovedeno u jednoj jasnoj proceduri. Tako se obezbjeđuje vladavina prava, kao jedno bitno svojstvo uređene i demokratske države. U tom smislu je propisan poseban razlog za razrješenje, a to je ukoliko ugrozi podatke iz člana 6 ovog zakona, a to su podaci koje prikuplja primjenom legalnih mjera Agencije za nacionalnu bezbjednost.

Pred svima nama predstoje svakako veliki izazovi da se sa brojnim naslijeđenim problemima, koji su teški i izazovni, izborimo do kraja. Međutim, jedan proces promjena je zahvatio i ovaj sektor. Ono što je bitno jeste da putem prava i u okviru prava sve te komplikovane i složene probleme riješimo i da imamo instituciju koja će raditi u opštem interesu, a ne po političkom nalogu bilo koga, ili, još gore, po nalogima raznih centara moći. Upravo su ove institucije tamo gdje su loši mehanizmi odgovornosti bile najjače alatke za zloupotrebu moći i za kršenje ljudskih prava, daleko od ostvarivanja one osnovne funkcije - a to je da se brine o bezbjednosti zemlje. Tako smo imali u našoj zemlji veoma izražen šverc cigareta, razne druge pojavne oblike nelegalnog obavljanja privrednih djelatnosti u odnosu na što su iz ovih institucija u ranijem periodu asistirali, a ne sprečavali i odvrćali. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 10:46:29)

Hvala, gospodine ministre.

Moram Vam reći da me prvi dio Vašeg izlaganja podsjetio na jedno veoma poznato književno djelo Ismaila Kadarea "Palata snova". Za ljude koji čitaju, reklama i preporuka da pročitaju to djelo.

Da li izvjestioci odbora žele? Nema potrebe.

Prvi prijavljeni je Jovan Jole Vučurović, a neka se pripremi Boris Bogdanović.

Izvolite, kolega Vučuroviću.

JOVAN JOLE VUČUROVIĆ (28.02.25 10:47:12)

Hvala, gospodine Camaj.

Slažem se sa gospodinom Koprivicom u najvećem dijelu onoga što je kazao. On je odlično locirao sve probleme i način na koji ih treba rješavati. Slažem se da se stvari u ovim oblastima ne mijenjaju lako i ne mijenjaju se preko noći iako mislim da je bila druga konstelacija snaga u Vladi nakon 2020. godine, da smo već tada mogli i ovo pitanje pokrenuti, koje ja smatram da je jedno od prvih u ovom pravcu kada se borimo protiv onih anomalija koje su bile zahvatile i još danas se nalaze u bezbjednosnom sektoru.

Dakle, čeka nas mnogo posla i problema koje ćemo rješavati i kroz ovakve izmjene i kroz ono što nas čeka naravno vezano i za formiranje Anketnog odbora, jer ja ovo vidim nekako sve povezano, kao i kroz izglasavanje zakona da se narko karteli proglašavaju terorističkim organizacijama. Sve ovo dio je jedne opšte borbe koju ova vlast, parlamentarna većina i Vlada treba da preduzmu protiv onoga što nam je ostavio bivši režim, posebno protiv organizovanog kriminala i korupcije. Jer, još uvijek narod treba da vidi svojim očima nešto opipljivo, da zna da ovdje u uvoj državi postoji vlast željna konkretne borbe protiv kriminala i korupcije. Naravno, moram da pohvalim bezbjednosni aparat da poslednjih mjeseci radi žestoko protiv onih u policiji koji su se bavili kriminalom. Vjerujem da ćemo i na ovaj način neke stvari u ovoj oblasti pokrenuti sa mrtve tačke. Svi smo svjesni uloge koju je Agencija za nacionalnu bezbjednost imala u proteklom periodu, evo da ne nabrajam u vremenu i Udbe i vremenu SDB-a, da se na vraćam na OZNA-u. Svjesni smo na koji način je ona instrumentalizovana od svake vlasti od 1945. pa do 2020. godine. Mi se borimo upravo za ono što ste i Vi kazali, gospodine Koprivica, da ANB ne bude u rukama bilo koje politike i da bude kontrolisana i od Skupštine i od Vlade na onaj način da nemamo sutra neke repove za nama kao što su imali ovi proteklih 30 godina, koji su nas i prisluškivali i čuda radili preko te Agencije za nacionalnu bezbjednost, koja je u jednom trenutku bila klasična logistika za organizovani kriminal i za šverc svega i svačega po Crnoj Gori, pa i za one najteže slučajeve, pa i za formiranje ovih klanova protiv kojih se borimo poslednjih godina.

Jesam pristalica nekih radikalnih metoda vezano za Agenciju za nacionalnu bezbjednost. Smatram da je tu Agenciju možda trebalo i raspustiti, trebalo je te ljude poslati kući i onda krenuti od nule da se formira neka agencija, neka tajna policija koja bi služila narodu, a ne bilo kojoj politici. Želim da vjerujem da je ovo korak i početak onoga što uporno zovemo od 2020. godine demontažom bivšeg režima, koji je po svemu bio i zločinački režim. Ta demontaža je neophodna ne samo u ANB-u, nego kao što vidimo poslednjih dana i poslednjih mjeseci posebno u sudstvu, koje je rak rana Crne Gore. Neophodna je i dalje u Tužilaštvu iako su tu stvari krenule sa mrtve tačke. Neophodna je u policiji i brojnim drugim institucijama koje su nekako ostale još uvijek netaknute nakon 30. avgusta. Ovaj narod je, kao što rekoh, željan pravde, željan je da svojim očima vidi te promjene nabolje i sve ono što će dovesti do reformi u ovoj instituciji koja se decenijama prepoznavala po lošim stvarima. Bila je i logistika organizovanog kriminala kao batina bivšeg režima. Dakle, sve ono što je vidljivo i što donosi boljitak vezano za reforme u ovoj oblasti neophodno je podržati i nadam se i siguran sam, poznajući Vas, da ćete Vi nastaviti sa ovim reformama u Agenciji za nacionalnu bezbjednost i da nećete stati.

Vezano za ovoga kontrolora, da ne bude da je to samo zamjena za generalnog inspektora, ovdje je pojačavanje njegove uloge, ali da ne bude izdvojen negdje, kao što rekoh prije, kao država u državi, već da bude vezan direktno za instituciju i da zajedno nekako odlučujemo o tome ko se sve nalazi u toj agenciji. Dakle, da mu se daju odriježene ruke i da se negdje, da iskoristim riječ, obračunava sa trulim daskama u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. To je ono što sam htio da kažem i da dam podršku da se nastavi u ovom pravcu. Ako već nema volje da se ta Agencija raspusti, onda da dođemo do temeljnih promjena i reformi u njoj. Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 10:52:38)

Hvala, kolega Vučuroviću.

Sada riječ ima Boris Bogdanović, a neka se pripremi Milan Knežević.

Izvolite, kolega Bogdanoviću.

BORIS BOGDANOVIĆ (28.02.25 10:52:48)

Zahvaljujem, potpredsjedniče Camaj.

Uvaženi potpredsjedniče Vlade gospodine Koprivica, uvažena Skupštino, poštovani građani Crne Gore,

Danas raspravljamo o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost Crne Gore, o jednoj instituciji koja ja bi inače trebala da bude ogledalo i obraz Crne Gore, ali u prethodnih nekoliko decenija je, nažalost svih nas i Crne Gore, bila teret koji nas konstantno podsjeća na to šta ne smijemo dozvoliti da se više ponovi. Ne smijemo dozvoliti: nezakonita praćenja, nezakonita snimanja, nezakonita uhođenja kako nas predstavnika političkih subjekata, tako i predstavnika civilnog sektora, predstavnika medija, predstavnika crkava i vjerskih zajednica, pa sve do običnog naroda Crne Gore. Zna li koliko materijala postoji? 6.396 prekucanih stranica razgovora nastalih za pola godine praćenja i prisluškivanja nas, predstavnika političkih subjekata, po direktnom naređenju bivšeg direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore Dejana Peruničića i Mila Đukanovića lično - bez trunke poštovanja prema pravnom poretku, prema zakonima Crne Gore i prema obarzu Crne Gore.

Dok su to činili, dok su to radili, osnovali su platformu Udar.me, taj sramotni spomenik prljave političke kulture na kom su blatili svakog ko se suprotstavio njihovim prljavim političkim metodama. Onim političkim metodama zastalim u srednjem vijeku, kojim su pokušali da nas učutkaju prvo prislušivanjem, a kada im to nije uspjelo, onda i blaćenjem. E pa, gospodo, ova alatka za blaćenje je plaćena našim novcem, a upotrijebljena protiv nas. Tako da, nažalost, u prethodnih nekoliko decenija ovo nije bila Agencija za nacionalnu bezbjednost Crne Gore, nego Agencija za nacionalnu blamažu. Zato, kada god govorimo o Agenciji za nacionalnu bezbjednost Crne Gore, govorimo u ime svih onih građana Crne Gore koji su čutili i bili primorani da čute; u ime svih onih građana Crne Gore koji su trpjeli jer su bili izloženi sistemu koji ih je zaboravio; u ime svih onih građana Crne Gore koji su se makar jedan jedini put za sve ove godine pitali da li je ovo država koju su stvarali naši preci, da li je uopšte država koju želimo da ostavimo našim potomcima i našoj djeci - zbog toga što smo otkrili nezamislive stvari u sektoru bezbjednosti i u sektoru odbrane.

Otkrili smo preko 30-ak afera koje ćemo prezentovati u narednih nekoliko mjeseci. Između ostalog, otkrili smo i da su dva dana pred izborni dan, 28. avgusta 2020. godine, iz vojnih magacina, pod direktnim naređenjem oficira Vojske Crne Gore, izdali 100 automatskih pušaka, 15 automata, 26.000 metaka, 190 topovskih udara, 50 šok bombi, ful naoružanje za jednu ratnu vojnu četu koja broji 120 vojnika. Kompletno ovo naoružanje i kompletna ova oprema transportovana je u bijeloj tojoti registarskih oznaka PGJP475. Pratila su je dva crna džipa zatamnjenih stakala u kojima su se nalazili agenti Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore nažalost. Kada su ova vozila ušla u prostor Ministarstva odbrane Crne Gore, pukovnik Vojske Crne Gore Z.V. naredio je vojnoj policiji da ne legitimise lice iz ovih vozila, da ne pregleda unutrašnjost ovih vozila i da ne upisuje registarske oznake u dnevnik ulazaka i dnevnik izlazaka i to za sve vrijeme dok su kamere Ministarstva odbrane Crne Gore bile ugašene. Sva ova oprema i svo ovo naoružanje završilo je u podrumima Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore, obavještajno-bezbjednosnog Direktorata Ministarstva odbrane Crne Gore, a koristili su je i bezbjednosno interesantna lica, a bezbjednosno interesantnim licima i bezbjednosno interesantno lice N.T. Zato pitam sve one koji su ovo organizovali, koji su ovo naredili, koji su u ovome učestvovali, koji su znali šta su planirali - šta su ova lica radila u prostorijama Agencije za nacionalnu bezbjednost Crne Gore 30. avgusta 2020. godine na sam izborni dan do četiri sata ujutru? Ko je, gospodo, naredio da se kamere ugase? Ko je naredio da se dokumentacija počisti? Ko je naredio da se svi tragovi obrišu? Nijesu im bila dovoljna politička hapšenja, ni politička suđenja, ni politički progoni nad političkim neistomišljenicima, nego su dozvolili, organizovali, planirali i naredili da se oružje iz magacina Vojske Crne Gore, pod direktnim naređenjima oficira Vojske Crne Gore, podijeli i bezbjednosno interesantnim licima bez ikakve odgovornosti.

Zato poručujem svima onima koji su u ovome učestvovali, koji su ovo naredili, koji su ovo sprovodili da nas ne pozivanju na odgovornost dok građanima Crne Gore ne odgovore na ova pitanja. Nemojte, gospodo, da govorite o pravdi dok na sopstvenim rukama nosite tragove nepravde koju ste činili. Nemojte da govorite o zakonima dok se ne vratite poštovanju onih zakona koje ste sami gazili. Nemojte da govorite o bezbjednosnom sektoru i o sektoru odbrane kojeg ste rasparčali, raskomadali, podijelili između svojih drugova, kumova, prijatelja i članova kriminalnog miljea dok su vam drugi čutili. Možda ste mislili da ćemo vam ovo prećutati. Ko smo mi kao narod ako ovo prećutimo? Ko smo mi kao narod ako zatvorimo oči pred onima koji su ovu zemlju parče po parče, komad po komad, metar po metar, a kao što sada vidimo i metak po metak podijelili između svojih kumova, drugova, prijatelja, klanova i kriminalaca? Ko smo mi kao narod ako okrenemo glavu od istine na drugu stranu?

Zato pitam sve one koji danas okreću glavu na drugu stranu zato što im je neprijatno od informacija koje čuju, zato što znamo u čemu su učestvovali, šta su planirali i šta su htjeli: Će ste, gospodo, bili dok se Crna Gora stidela pred svijetom zbog vas? Će ste bili dok su oni koji su odbili klečati pred bivšim sistemom i bivšim režimom bili meta napada tog istog sistema i tog istog režima? Će ste bili dok su komandanti Vojske Crne Gore dozvolili da kriminalci ulaze u vojne magacine kao u supermarket? Prije nego što nam na ovo odgovorite, prije nego što nam bilo šta progovorite, pogledajte, gospodo, u sopstvene ruke koje su potpisivale ove zločine. Ovo, gospodo, pitam u ime svakog građanina Crne Gore koji je bio šikaniran, progonjen, ostavljen bez posla, hapšen samo zato što je bio protivnik bivšeg sistema i bivšeg režima. Ovo, gospodo, pitam u ime svakog građanina Crne Gore koji ni danas, ni, nažalost, nikada više ne može govoriti. Ovo, gospodo, pitam u ime svih građana Crne Gore čija smo imena zaboravili zato što su obrisana rukama mafije ćutanjem bišeg sistema i bivšeg režima i onih političkih subjekata koji su se navodno borili protiv njih, a u stvari sve vrijeme bili u tajnom dilu sa njima, čuvajući u kompletnom sektoru bezbjednosti i u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, i u Upravi policije, i u Vojsci Crne Gore i agente i policajce i generale, odnosno jednom riječju - ruke ljudi koji su sopstvene dlanove upotrijebili protiv sopstvenog naroda.

Ovo vas, gospodo, pitam u ime svih onih porodica i građana Crne Gore koji su izgubili najmilijeg svog zbog sistema, koji je bio upotrijebljen i zloupotrijebljen protiv države Crne Gore, naroda Crne Gore, građana Crne Gore, a u korist bivšeg sistema i bivšeg režima. I ne samo da ćemo pitati, ovo vam garantujem u ime kompletne parlamentarne većine - istinu ćemo istjerati do kraja. Možete, gospodo, da prijetite, možete, gospodo, da kukate, možete, gospodo, da proizvodite razne ekcese i krize - nijedan jedini milimetar se

nećemo povući. Pred kim da se povučemo, gospodo? Pred onima koji su ovu zemlju unakazali, opljačkali, unazadili. Ko god se pred takvima povuče je kukavica i sluga korupcije, koji ne zaslužuje ni ime, ni čast, ni poštovanje. Zauvijek će biti kao takav upamćen. Toliko i hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 11:03:28)

Hvala, kolega Bogdanoviću.

Sada riječ ima Milan Knežević, a neka se pripremi Momčilo Leković.

Izvolite, kolega Kneževiću.

MILAN KNEŽEVIĆ (28.02.25 11:03:38)

Slobodna Crna Goro i vi u ZIKS-u,

Kolega Camaj je uporedio uvodno izlaganje potpredsjednika Koprivice sa romanom velikoga Ismaila Kadareća "Palata snova". Ali meni više ova rasprava o Agenciji za nacionalnu bezbjednost liči na jedan njegov drugi roman, "General mrtve vojske", u kojem jedan italijanski general nakon Drugog svjetskog rata dolazi u Albaniju, skuplja posmrtnu ostatke svojih vojnika, suočava se sa prošlošću i sa nekim činjenicama koje na kraju eskaliraju njegovim, recimo, nervnim slomom. Tako ja to tumačim u tom romanu. E pa čini mi se da mi danas, isto kao ovaj general mrtve vojske, skupljamo žrtve Agencije za nacionalnu bezbjednost, od njenog formiranja pa skoro do današnjeg dana. Stvarne žrtve, političke žrtve i sve ono što je obilježilo Crnu Goru kao jednu egzotičnu destinaciju u kojoj je mafija imala sopstvenu državu, a Agencija za nacionalnu bezbjednost bila političko i bezbjednosno krilo te mafije.

Kada je, već sad pokojni USD, izabrao gospodina Kenteru Sava za direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost, znao sam da nas čeka još jedan Goli otok, još jedna apdejtovana verzija lova na Srbe i Ruse, koji je započeo na osnovu njegove knjige koju je objavio Digitalni forenzički centar tog Atlantskog saveza, gdje se na stotinu i stotinu strana opisuje maligni srpsko - ruski uticaj, a na tim stranama i kolega Mandić i ja, a dominantno nekadašnji Demokratski front i njegovi lideri, označeni su kao glavni elementi državne nestabilnosti, agenture sa kojima se treba obračunati i proksi koje treba ugasiti po svaku cijenu. Postoje i druge države gdje je USD postavljao ministre, postavljao direktore Agencije za nacionalnu bezbjednost, ali ovo što se radilo u Crnoj Gori u tom periodu predstavljalo je jedan tipičan kolonijalan obrazac funkcionisanja jedne države, koja je dobila sve elemente privatnosti zahvaljujući Milu Đukanoviću i njegovom režimu.

Poštovani građani, ako pročitate taj Izvještaj Digitalnog forenzičkog centra, koji je postao memorandum rada Agencije za nacionalnu bezbjednost za vrijeme Sava Kentere, vidjećete da je to ludilo i taj mrziteljski koncept funkcionisanja došao do neke kulminacije, da su ovuda po Crnoj Gori hapšeni auto mehaničari, zaplijenjeni su im neki stari akumulatori za koje se tvrdilo da su radio stanice sa Moskvom. Takođe su protjerivane ruske diplomate, za koje se tvrdilo da ovuda vrše i sprovode maligni velikoruski uticaj. zabranjivano je srpskim državljanima koji imaju direktne korijene u Crnoj Gori, imaju svoju imovinu da uđu u Crnu Goru i najavljivalo se hapšenje tada i Andrije Mandića i mene. Pravo da vam kažem, i ja kad sam pročitao šta sve piše u ovom Digitalnom forenzičkom centru o meni, došlo mi je bilo sam da odem da se prijavim u miliciju da me uhapsu, jer, rekao sam to nedavno, ispada da jedino nisam imao kontakte sa svojim šarplanincem. Ne postoji ostali oblik života sa kojim nisam imao kontakt i vršio maligni srpsko-rusko-četnički uticaj. Da ne govorimo o onoj fider ili kastro grupi koja je navodno uložila 220 miliona evra da obali državne servere kako bi ucjenjivala Crnu Goru kao plod hibridnog rata. Na kraju se ispostavilo da su neki državni službenici posjećivali gej i porno sajtove, pa su im onda, što bi rekao Šojić, hakleri uletjeli u sistem i otkupili nam ili pokupili nam svu dokumentaciju. Naravno, do dana današnjeg svi čute o tome, ali ta poslednja verzija Agencije za nacionalnu bezbjednost dođe mu kao neka video igrice sa zastrašujućim efektima, imajući u vidu činjenicu šta je radila Agencija za nacionalnu bezbjednost iz vremena Duška Markovića i Dejana Peruničića.

Ta Agencija za nacionalnu bezbjednost je odgovorna i za ubistvo Pavla Bulatovića; odgovorna je za ubistvo Duška Jovanovića; odgovorna je za ubistvo Slavoljuba Šćekića; odgovorna je i za ubistva i Žugića, i Raspopovića, i Bajce Sekulića, i Miška Krstovića, a odgovorna je i za formiranje udruženog škalskarsko - kavačkog klana koji se podijelio nakon krađe onog tovara kokaina u Valensiji. Sada oni, koji su upravljali tom agencijom, koji su znali da kome kokoška nosi u Crnoj Gori, formiraju stranke ili postaju počasni predsjednici sa sve evropskim oreolom. Tako, Duško Marković, crna kutija Crne Gore, formira stranku koja se zove Evropski savez. Umjesto da formira stranku koja se zove Duškov savez, ona se zove Evropski savez i drži nam predavanja o Briselu, drži nam predavanja o evropskim integracijama, o zatvaranju poglavlja 23 i 24, a toliko je mrtvih bilo za vrijeme njegovog upravljanja Agencijom za nacionalnu bezbjednost da je pitanje da li ih je bilo u Drugom svjetskom ratu toliko kad su se međusobno ubijali partizani i četnici ovuda po Crnoj Gori. Milo Đukanović, koji je bio koordinator svih službi bezbjednosti dugi vremenski period, odjednom postaje

počasni predsjednik Demokratske partije socijalista i onda šalje Danijela Živkovića na razgovore sa gospodinom Setlerom i šalje poruku kako je on zabrinut za evrposku budućnost Crne Gore. Mislim da Milo Đukanović i Duško Marković treba da dođu na ovaj Anketni odbor i da saopšte svoja saznanja o tome da li je Pavle Bulatović ubijen zbog toga što je planirao da iskoristi ustavne i zakonske mehanizme i nadležnosti da zaustavi šverc cigareta iz luke Zelenika i luke Bar; da li je Duško Jovanović ubijen zbog toga što je objavljivao i planirao da objavi nove dokumente o kriminogenom djelovanju tadašnjih čelnika države na čelu sa Milom Đukanovićem u sprezi sa italijanskim mafijašima; da li je Slavoljub Ščekić ubijen zbog toga što je otkrio vezu mafijaša koji su radili za državu i reketirali i državu i čitav sistem, a povezani su bili sa klikom Demokratske partije socijalista i da li su ovi ljudi, kao što sam već pomenuo, Žugić, Raspopović, Sekulić, Krstović ubijeni jer su previše toga znali i smetali su toj zloglasnoj sedmoj upravi i Agenciji za nacionalnu bezbjednost?

Sjetiće se stariji građani Crne Gore, 2004. godine, mi smo protestovali braneći slobodu Mika Živkovića. Dolazili smo na njegova suđenja i nosili transparente "Mi ne ljubimo lance". Vraćajući se kući ka Kotoru, Miko Živković je naletio na jedno oboreno stablo i optužio direktno Duška Markovića da stoji iza njegovog pokušaja ubistva. Duško Marković je tad saopštio: Da je to organizovala Agencija za nacionalnu bezbjednost, ti bi bio mrtav. Na taj način je priznao da Agencija za nacionalnu bezbjednost učestvuje i učestvovala je u egzekucijama i političkih protivnika i svih drugih koji nisu mislili po narativu ondašnje galopirajuće namjere stvaranja privatne države. Bez ikakvih problema, isti taj Miko Živković, dvije godine kasnije, stao je na binu sa Duškom Markovićem za promovisanje takozvane nezavisne Crne Gore, a u stvari stvaranje privatne države, a za nas koji smo mu nosili one transparentne "Mi ne ljubimo lance" je govorio poslednjih godina da smo četnici, da smo kleronacionalisti i da nas treba sistemski iskorijeniti u političkom smislu, da ne kažem u fizičkom. Sad želim da pitam ja Mika Živkovića je li 2004. godine govorio istinu, ili je govori prethodnih godina kada je stao na poziciju onih koje je optužio da su trebali da ga ubiju.

Takođe, ta Agencija za nacionalnu bezbjednost za vrijeme Dejana Peruničića je učestvovala u organizaciji i montaži takozvanog "Državnog udara" iz 2016. godine. Kuća Siniše Stojkovića, visokog policijskog funkcionera, u koju su smješteni kalašnjikovi iz Ministarstva unutrašnjih poslova, koje je podigao službenik Specijalnog policijskog odeljenja Vladan Lazović a potpisao tadašnji državni sekretar gospodin Pejanović, je iznajmljena i iznajmljivana od strane Agencije za nacionalnu bezbjednost pod različitim ugovorima. Dakle, Dejan Peruničić je direktno imenom i prezimenom od Siniše Stojkovića zakupio njegovu kuću na Starom aerodromu za različite aktivnosti Agencije za nacionalnu bezbjednost, a jedna od tih aktivnosti je bila i pokušaj smještanja klopke generalu Dikiću, da su oni automati koje je policija tamo dostavila u onaj zamrzivač u stvari bili naša namjera kroz organizovanje skupa da ih iskoristimo na način da izazovemo krvoproliće (kako piše u optužnici).

Dejan Peruničić je idealan čovjek da govori na ovom Anketnom odboru. Idealan je i zbog toga, gospodine Camaj, i vi, slobodna Crna Goro i gospodo u ZIKS-u, što je organizovao najveće prisluškivanje u istoriji prisluškivanja - 278 funkcionera, anketara i aktivista Demokratskog fronta koji su bili na seminaru u hotelu Palas je bilo ozvučeno u sobama, bazenima, kupatilima, restoranima ta tri dana koliko je trajao seminar. Sada mi ovdje govorimo da treba doći do istine na Anketnom odboru. Slažem se, kolega Bogdanoviću, ali ovdje treba nešto da uradi Tužilaštvo i za ove i za mnoge druge predmete i slučajeve o kojima ste govorili Vi i kojim govori ja. Nije dovoljan samo Anketni odbor da utvrdi ono što zna čitava Crna Gora, da je bilo prisluškivanje 278 ljudi iz Demokratskog fronta. Od 2015. godine, ta Agencija za nacionalnu bezbjednost drži Andriju Mandića i mene na mjerama tajnog nadzora bez odluke suda, po direktnoj direktivi Mila Đukanovića, Duška Markovića, a kasnije Vesne Medenice. Od 2015. godine, mi nemamo naše živote, jer su nas prisluškivali i pratili na svakom koraku. To zna čitava Crna Gora. Ali, kada se radi o Andriji Mandiću i meni, onda naša prava ne postoje, jer mi smo oni zloglasni srbobori iz Demokratskoga fronta. Međutim, sve je to, čini mi se, samo jedna sistemska analogija sa onim što se dešavalo 90-ih godina i početkom 2000-ih godina ako sve ove slučajeve i ove primjere kroz ove izmjene i dopune zakona ne procesuiramo. To je pod brojem jedan i pod brojem dva - da nam se ovo više nikad ne dogodi.

Gospodine Camaj, sad meni treba da rade bezbjednosnu provjeru u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, po onome što su Savo Kentera i Dejan Peruničić pisali vezano za mene. Po tome, ja ne mogu dobiti dozvolu ni biciklo da vozim, a kamoli da dobijem dozvolu za bilo kakvu funkciju, za bilo kakav pristup tajnim podacima. Postavlja se pitanje: Da li je Agencija za nacionalnu bezbjednost u ovom trenutku planira da napravi reviziju onog što su radili Dejan Peruničić i Savo Kentera? Dobiće našu uslovnu podršku za ovaj zakon i budno ćemo posmatrati šta će da urade sa nasleđem Dejana Peruničića i Sava Kentere. Na jednom od odbora smo čuli da su nekadašnji službenici Agencije za nacionalnu bezbjednost uhvaćeni u krivičnim djelima po Italiji, jer su krali po buticima donji veš, kravate i cipele. Čini mi se da se taj nivo funkcionisanja Agencije za nacionalnu bezbjednost ozbiljno srozao od nekadašnjih egzekucija, ubistava i prisluškivanja do krađe cipela, bokserica, šalova ili ne znam čega.

Znači, ili ćemo da napravimo Agenciju za nacionalnu bezbjednost da bude u službi interesa ove države, ili bolje da je rasformiramo, pa tamo da napravimo neku školu, neko sirotište ili obdanište. Sve drugo, uvažene kolege, neće imati nikakvoga smisla, jer ako ostanu oni prepoznatljivi kadrovi Agencije za

nacionalnu bezbjednost iz vremena Dejana Peruničića da tamo vedre i oblače i da sprovode svoja aktivnosti kao što su sprovodili prethodnih godina - ugasili smo ga. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 11:20:00)

Hvala, kolega Kneževiću.

Upravo iz tih razloga, imaće našu podršku u očekivanju da će uraditi ono što se upravo na kraju diskusije rekli.

Sad riječ ima kolega Momčilo Leković, a neka se pripremi Dejan Đurović.

Izvolite.

MOMČILO LEKOVIĆ (28.02.25 11:20:17)

Zahvaljujem, potpresjedniče Camaj.

Uvaženi potpresjedniče Koprivica, poštovane poslanice i poslanici, uvaženi građani Crne Gore,

Zaista nije lako govoriti nakon mojih prethodnika, koji su duboko i detaljno govorili o ovim stvarima i problemu koji nas je godinama snalazio u Crnoj Gori kada je u pitanju ova institucija. Ali, i ja sam mišljenja da o tome treba govoriti ovdje u ovom domu, treba konstantno podsjećati javnost i građane Crne Gore. Upravo ovih i prethodnih dana čujemo omladince bivšeg režima, omladince Mila Đukanovića, omladince Duška Markovića, omladince Zorana Lazovića i svih ostalih, kako govore da smo mi isti ili da smo mi gori od njih - što nije tačno.

Svakog dana ovdje koji god zakon da dođe na plenum, mi imamo toliko materijala, toliko mogućnosti, toliko priče da ih uvjerimo da to nije tako. Građani dobro znaju, građani dobro vide i ono što je najbitnije, građani pamte. Agencija za nacionalnu bezbjednost prije 2020. godine nije vršila onu svoju osnovnu funkciju koju je morala da vrši - da štiti prije svega državu i da štiti građane Crne Gore. Ne, ona to nije radila. Agencija za nacionalnu bezbjednost štitila je kriminal. Agencija za nacionalnu bezbjednost štitila je organizovane kriminalne grupe. Agencija za nacionalnu bezbjednost štitila je škaljarski, kavački i sve druge klanove. Agencija za nacionalnu bezbjednost godinama i decenijama je štitila šverc cigareta. Agencija za nacionalnu bezbjednost je štitila šverc kokaina. Agencija za nacionalnu bezbjednost je prikrivala ubistva: Duška Jovanovića, Slavoljuba Šćekića, Žugića, Raspopovića, Bulatovića i brojnih drugih koji su na klasičnoj političkoj osnovi, nažalost, ubijeni.

E to je bila Agencija za nacionalnu bezbjednost prije 2020. godine. Zloupotrebe položaja, nedostatak transparentnosti i negativna selekcija doveli su do situacija u kojima su pojedinci koristili ovu instituciju za lične i političke interese, umjesto, kao što rekoh, za zaštitu države. Ove nepravilnosti imale su dalekosežne posledice na kompletno društvo, na državu, na demokratiju, na samu osnovu nacionalne bezbjednosti, ali i na ljudska prava i društvo u cjelini. Umjesto da bude štiti države i građana, godinama je bila jedno klasično oružje u rukama ovih moćnika, koji nama danas kažu da smo mi gori od njih.

ANB je, umjesto zaštite nacionalnih interesa, često služila kao privatna služba zaista za obračun sa političkim neistomišljenicima, novinarima, intelektualcima i svakog ko se usudio da misli drugačije. Nezakonita prisluškivanja, a čuli smo da ima preko 6.000 stranica materijala, što je zaista skandalozno, montirani procesi, praćenje građana, političke ucjene - to su bili temelji na kojima je tadašnja vlast gradila svoju moć. Ponavljam - gazeći osnovna ljudska prava i slobode. Zamislite tu državu, odnosno tu instituciju, tu Agenciju za nacionalnu bezbjednost koja samo nekoliko mjeseci pred parlamentarne izbore osniva onaj čuveni portal Udar, koji je tadašnje protivnike režima na najbrutalniji način kompromitovao i targetirao. Sjećam se onih kodnih imena: Kalimero, Rus, Lisica itd, gdje su svi ti ljudi targetirani kao izdajnici i neprijatelji države, bez bilo kakvog dokaza.

Zamislite samo tu bruku i sramotu jedne države, odnosno jedne institucije, jedne Agencije za nacionalnu bezbjednost, gdje je bivši režim kada je vidio da mu se bliži kraj potegao i za tim najogavnijim i najprimitivnijim načinima da se obračuna sa svojim političkim protivnicima. Takva Agencija za nacionalnu bezbjednost svakako nije bila čuvar države, već njen tamničar. Bila je simbol straha, političke represije i zloupotrebe državnih resursa za lične i partijske interese. Mnogi su zaista godinama trpjeli ovu nepravdu, izgubili poslove, bili izloženi najogavnijem medijskom linču i proglašavani za neprijatelje države bez bilo kakvog dokaza i bilo kakvog osnova - a samo zato što su željeli istinu i pravdu koja se, po meni, konačno sprovodi u Crnoj Gori, ne definitivno u mjeri kojoj bih ja želio i u kojoj vjerovatno građani žele i teže, ali ide se ka tome.

Zato je današnja reforma ANB-a sigurno mnogo više od puke promjene zakona. To je obračun upravo sa ovom mračnom prošlošću o kojoj sam govorio, to je prilika da se konačno stavi tačka na sve ove zloupotrebe i da Crna Gora konačno dobije jednu bezbjednosnu službu koja radi za narod, a ne protiv njega.

ANB, zaista sam tog mišljenja, mora postati garant stabilnosti, čuvar nacionalnih interesa institucija, a ne produžena ruka bilo koje vlasti - ni ove vlasti, niti bilo koje koja dođe nakon nje. Nikada više ne smijemo dozvoliti da bezbjednosni aparat postane alat za strahovladu, kao što je to bilo u prošlosti. Moramo prosto učiti na tim greškama i na tim stvarima i davati doprinos da se to nikada više u Crnoj Gori ne desi.

Pozdravljam ove reformske novine o kojima ste govorili, potpredsjedniče Koprivica. Vidio sam i ja da je unapređenje kontrole zakonitosti i efikasnosti rada ANB-a ključ i otklanjanje ovih pravnih praznina, jačanje mehanizama odgovornosti. Naveli ste i Vi da je jedna od ključnih promjena uspostavljanje instituta specijalnog kontrolora, što je takođe jako bitno i ovaj korak bi trebalo da omogući objektivnu i nepristrasnu kontrolu rada Agencije. Takođe, vidimo da ove predložene izmjene zakona po prvi put uvode antikorupcijske provjere integriteta unutar ANB-a. Siguran sam da će i ovi filteri, da ih tako nazovem, osigurati da se u Agenciji zapošljavaju isključivo kadrovi sa visokim moralnim i profesionalnim standardima. Nešto što nismo imali u prošlosti i zato imamo primjera dosta čime će se dodatno jačati otpornost u ove institucije na sve moguće zloupotrebe.

Usvajanjem ovih zakonskih izmjena čvrsto vjerujem da Crna Gora pokazuje odlučnost u izgradnji snažnih i transparentnih institucija, koje služe interesima apsolutno svih građana. Ova reforma predstavlja značajan korak ka unapređenju nacionalne bezbjednosti i očuvanju demokratskih vrijednosti u našoj zemlji. Takođe, vidimo ovih dana da stižu presude za ovaj portal Udar, o kojem sam govorio i brojne oštete. Znate li šta bi bilo najpravednije u svemu ovome? Da sav taj novac i sva ta sredstva plate upravo oni koji su najzaslužniji za takvo nešto, da ih plati Milo Đukanović, da ih plati Zoran Lazović, da ih plati Petar Lazović, da ih plati Duško Marković i svi oni koji su pravili i instalirali ove portale i ovakve stvari iz njihovog sopstvenog džepa, a ne da ih plaćaju građani i ova država. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 11:28:50)

Hvala, kolega Lekoviću.

Odakle pare da plaćaju to? Nemaju ni toliko.

Sada riječ ima kolega Dejan Đurović.

DEJAN ĐUROVIĆ (28.02.25 11:29:04)

Zahvaljujem se, uvaženi potpredsjedniče Skupštine.

Dame i gospodo narodni poslanici,

Mnogo toga je danas ovdje rečeno i probaću da skrenem pažnju iz jednog drugog ugla. Agencija za nacionalnu bezbjednost je zapravo bila potpolitička organizacija tridesetogodišnjeg režima. Agencija za nacionalnu bezbjednost je bila devastirana. Zaposlenje u Agenciji za nacionalnu bezbjednost je bilo da postaješ nivo špijuna najnižeg ranga, a trebalo je da bude ako se zapošljavaš u Agenciji za nacionalnu bezbjednost, da ti to pričinjava čast jer braniš državu, da ti pričinjava obavezu prema precima koji su stvorili ovu državu i da ti pričinjava obavezu prema potomcima da im ostaviš bezbjednu državu.

Podržaćemo reorganizaciju unutrašnje kontrole. Nisam siguran da je to dovoljno da se vrati Agencija za nacionalnu bezbjednost na pravi put i da se vrati ka onom smjeru gdje je trebalo da ide i kako je samo ime Agencije za nacionalnu bezbjednost bilo dato da brani državu. Niko ne traži da Agencija za nacionalnu bezbjednost sa ovim kadrovima brani i bude sluga parlamentarne većine. Apsolutno nijedan od poslanika parlamentarne većine to niti traži niti želi. Završili smo sa tim 2020. godine nadam se zadovoljek. Da li će novi institut, kako reče uvaženi potpredsjednik Vlade, specijalni kontrolor koji je odgovoran direktoru i Vladi uspjeti da nakon reorganizacije i kadrovskih popravi stanje u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Želim da se ispitaju ne samo Dejan Peruničić, nije samo Dejan Peruničić prisluškivao, nego svi koji su to radili u tom trenutku. Nije Dejan Peruničić 30 godina na čelu Agencije za nacionalnu bezbjednost. I prije Dejana Peruničića je bilo prisluškivanje i praćenje političara i prebijanja novinara i ubistava i uvijek je pečat iza svega toga bio pečat Agencije za nacionalnu bezbjednost. Da li je trebalo čekati da je postojala Agencija za nacionalnu bezbjednost u pravom smislu riječi, da danas formiramo anketne odbore, da se razriješe slučajevi ubistava političara, prebijanja novinara, praćenja ljudi, stvaranja crne trojke? Ne bi trebalo, jer ne bio potreban anketni odbor, a odgovori na sve ovo mogu se pronaći u Agenciji za nacionalnu bezbjednost. Šta se radilo u Agenciji koja je trebala da bude bezbjednost države? Imali smo na jugu Crne Gore ekspozituru Agencije za nacionalnu bezbjednost - u Baru. Zamislite da ta Agencija za nacionalnu bezbjednost nije znala da se na stotinu metara od njihove kuće radi najveći šverc cigara u Evropi; da ta Agencija nije znala da se u primorskom dijelu Crne Gore, za koji je zadužen bio taj sektor, stvaraju dva najveća klana. Ne želim da kažem, ali dozvolite mi da sumnjam da su u svemu ovome i te kako učestvovali. Želim da se vrati institut Agencije za nacionalnu bezbjednost, ono što sam rekao u početku, da to bude čast i obaveza onoga ko se

zaposlio, a ne da dobija epitet najgore vrste, a to je špijun za vladajuću garnituru (kao što je bilo 30 godina). Hvala.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 11:34:15)

Hvala, kolega Đuroviću.

Želi. S obzirom na to da nema više prijavljenih diskutanata, da li predstavnik Vlade želi dati završnu riječ?

Izvolite, gospodine ministre.

MOMO KOPRIVICA (28.02.25 11:34:29)

Zahvaljujem, uvaženi potpredsjedniče.

Zahvalio bih svim poslanicima koji su imali veoma značajne, korisne i rekao bih i vrlo inspirativne diskusije. One jesu pokazatelj i podrške ne samo ovom zakonu, nego i podrške jednom procesu reformi kada je u pitanju cjelina bezbjednosnog sektora. Počeo bih jednim osvrtom na ono što je posljednje uvaženi poslanik Dejan Đurović rekao - da ova mjera nije dovoljna. Slažem se, ali je nužna. Dakle, nužna je mjera i bez nje ne možemo neke dodatne aktivnosti na planu sprovođenja prava i utvrđivanja odgovornosti da sprovodimo. Da bi se ostvario jedan cilj, mora se svakako i širi instrumentarijum, legalan, legitiman obezbijediti i stvoriti. Ukoliko se želi ići u proces sa pročišćenjem, prvo treba /prekid/ sredstva za čišćenje i onda ići ka tom cilju. Sve ovo što su, dakle, poslanici danas rekli proizlazilo je, usudiću se da kažem, iz onoga što sam govorio da je takva institucija bila odraz prirode hibridnog i autoritarnog režima i da u takvim sistemima vlada opšta sumnja, gdje se sumnja i u najbližeg saradnika i preduzimaju se mjere i prema njemu.

Kada govorim ovo prvo, odnos prema drugome i drugačijem, i tu se osvrćem i na ovo što je gospodin Knežević govorio, bit jednog sistema, njegova suština, demokratski ili suprotan demokratskom karakteru se ogleda kako se gleda na drugog i drugačijeg. Da li drugog i drugačijeg, kao što sam rekao, doživljavamo kao neistomišljenika, kao jednog legitimnog rivala, ili ga gledamo kao prestupnika, neprijatelja, izdajnika i tome sl. S takvima se ne razgovara, njima treba uskratiti prava. Tako su progonjeni i politički predstavnici, a progonjeni su ljudi i na nacionalnoj osnovi. Uz sve ovo što se govorilo i vjerskoj i nacionalnoj osnovi, podsjećanja radi, imamo i devedesete, progon građana islamske vjeroispovijesti u određenim akcijama, vi znate i građane albanske nacionalnosti. Ranih devedesetih, i građana koji su bili pripadnici Liberalnog saveza i, na kraju, imamo doživljavanje Srba kao nekog neprijatelja u Crnoj Gori. To je svojevrsna i ideološka diskriminacija. Gora i od one faktičke, realne diskriminacije, koja se svodi na uskraćivanje prava jeste ideološka diskriminacija. Kada jedan sistem stvara društvenu svijest o poželjnim i nepoželjnim, o dobrim i lošim momcima, a tu onda pripomogne i Agencija za nacionalnu bezbjednost ili institucija državne bezbjednosti, kako se već zvala služba državne bezbjednosti, fabrikovanjem afera, podmetanjem i sl. U vezi svih tih političkih ciljeva, jedna nereformisana, odnosno tada zarobljena institucija, je služila i bila pomoćno sredstvo, a nekad i glavni izvođač radova.

Saglasan sam i sa poslanikom Vučurovićem da u bezbjednosnom aparatu dolazi do pročišćavanja. Imamo konačno, dakle, zbog bezbjednosnih provjera, da iz bezbjednosnog sektora odlaze oni koji su služili privatnim profitnim ciljevima umjesto zakonu i javnom interesu. Slažem se sa njegovom ocjenom da je važno da ne bude država u državi ova institucija. Upravo zato mi i jačamo ove mehanizme kontrole. Baš polazeći od toga, ona treba da bude institucija u službi nacionalne bezbjednosti.

Pomenuto je, dakle, pitanje akcije Udar.me. To je upravo ovo što sam govorio, kombinacija političkog progona, ideološke diskriminacije, ideološko-identitetske diskriminacije i zloupotrebe jedne institucije. Sve kad se sabere, imamo na kraju ugrožena ljudska prava zbog kojih će odštetu da plaćaju građani Crne Gore. Tu su sudski postupci već završeni. Usled reformi u Državnom tužilaštvu, danas se vodi i postupak protiv bivšeg direktora Agencije za nacionalnu bezbjednost Dejana Peruničića. On je samo jedan od čelnika bezbjednosnog i pravosudnog sektora koji se danas nalaze na optuženičkoj klupi, a pomogla je tome svakako i Sky aplikacija. Pa smo tu vidjeli svojevrsnu nebesku Crnu Goru i korifeje lažnog patriotizma kako su zloupotrebjavali institucije, stvarali paravane za kriminogene, mafijaške i protivpravne aktivnosti kojima su se bogatili. Ne samo da je ovoj instituciji promicao šverc, nego su i brojni njeni nekadašnji činovnici u tome sudjelovali. Saglasan sam sa gospodinom Kneževićem da je vrlo važno da se ne samo procesuirano ono što se događalo, nego i da se nikad to ne dogodi.

Danas vjerujem da jedan običan građanin, ipak, ne osjeća strah da je danas praćen i prisluškivan. Došlo je do demokratizacije. Poslanik Bogdanović je istakao i nezakonita praćenja vjerskih zajednica. To je dio ove službe o ideološko-identitetskoj diskriminaciji bivšeg režima. Sprovodile su se aktivnosti protiv

vjerskih velikodostojnika, a da oni nijesu nikakvi kriminalci, nikakvi počinioi bilo kakve povrede ni pravnog ni etičkog poretka - nego naprotiv.

Znamo dobro i ovdje smo u Skupštini imali priliku na jednom kontrolnom saslušanju da razobličimo slučaj protivpravnog zadržavanja mitropolita Amfilohija u Centru bezbjednosti Podgorica. Optužen je jedan policijski službenik, a svi dobro znamo da ne može jedan policijski službenik na svoju ruku, mimo naloga državnog tužioca, da drži jednog istaknutog vjerskog velikodostojnika i uglednu društvenu ličnost lišenu slobode u Centru bezbjednosti.

Vjerujem da će se i kroz ova procesuiranja postepeno ići ka vrhu. Kolike su sumnje i kolika su nepovjerenja u tom sistemu bila govori jedan slučaj koji sam procesuirao juče. To je ugovor Vlade Crne Gore 2016. godine sa sinom predsjednika tadašnje Vlade Mila Đukanovića. Po Zakonu o sprečavanju korupcije, organ vlasti u kojem javni funkcioner vrši funkciju, a to je Vlada u kojoj je on bio predsjednik, ne može da zaključi ugovor sa privrednim društvom ili pravnim licem u kojem javni funkcioner ili sa njim povezano lice ima privatni interes. Ukoliko se to desi, taj ugovor se smatra ništavim, to je propisano zakonom.

Bilo je, znate, rasprava u sistemu i sa energetskog, i sa ekološkog, i sa urbanističkog, i sa aspekta prostornog planiranja jesu li štetni ili ne, jesu li prekršeni propisi. Imali su privilegije, imali su garantovano otkup, ali kada se pojave bolje prilike na tržištu, imaju pravo da odu tamo, da zaborave državu, pa, da kada te prilike malo splasnu, da se vrate državi pod garantovanim uslovima. Ali, zaboravili su na ovaj antikorupcijski propis. Zato su bitne i ove antikorupcijske provjere i dosledna i striktna primjena antikorupcijskih propisa. Pazite zašto sam govorio o ovom nepovjerenju. Taj ugovor je zaključen zadnjeg dana mandata te Vlade i zato su proizveli ozbiljan pravni problem. Ta ga je Vlada i vodila, a ništavi ugovori su oni koji su suprotni privrednim propisima i moralu jednog društva. Ne znam šta je temeljnije shvatanje jednog društva, nego da nije pristrasno da otac daje koncesiju sinu. Po kakvoj mi nepristrasnosti radimo? On potpisuje koncesiju svom sinu, a sudije Ustavnog suda odlučuju u ime države o sebi samima. O čemu mi govorimo, o kakvom integritetu? Ovi raniji funkcioneri zagrljeni na slikama sa šefovima podzemlja - kako onda stvoriti nepristrasne institucije sa integritetom?

U Crnoj Gori je došlo do jednog minimalističkog, ograničenog, rekao bih, perfidnog otvaranja dosijea Uredba je donijeta 2002. ili 2003. godine, 350 ljudi se prijavilo, od čega je 75 imalo dosije. Vrlo restriktivni uslovi, jedna farsa. Rekao bih da smo jedna od rijetkih zemalja koje nijesu prošle efikasan proces suočavanja i sa tim segmentom autoritarne prošlosti. A ova institucija je, odnosno njeni pravni prethodnici su služili upravo za gaženje ljudskih prava i ogrešenje o osnovna pravila tehničkog poretka. Problemi su veliki. Očekivanja građana jesu značajna. Uradićemo onoliko koliko je do nas i onoliko koliko možemo da rješavamo te stvari. Vjerujem da će mnogi mali, sitni koraci, uz snažnu volju i preduzimanje u odgovarajućem momentu i odlučnih i korjenitih, rekao bih, i radikalnih mjera - dovesti do ozdravljenja ovih institucija i stanja u kojem će građani da uživaju sigurnost, a ne strah da li ih neko prati i nezakonito prisluškuje. Zahvaljujem.

PREDSJEDAVAJUĆI NIKOLLA CAMAJ (28.02.25 11:46:27)

Hvala, gospodine ministre.

Biće veliki izazov implementacija ovog zakona, ali neće faliti podrška.

Konstatujem da je pretres završen. Dajem pauzu od nekoliko minuta. Nastavljamo u 12 časova.

/Pauza/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 15:35:09)

Dame i gospodo, poštovani građani Crne Gore, kolege poslanici,

Stekli su se uslovi da pređemo na izjašnjavanje o predlozima akata o kojima smo obavili pretres.

Prvi je Predlog zakona o izmjeni i dopuni Zakona o svojinsko-pravnim odnosima. Odlučuje se dvotrećinskom većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Izvolite, glasajte, kolege. /Prekid/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 16:16:49)

Kolege poslanici, nastavljamo sa jednicom Prvog vanrednog zasijedanja u 2025. godini.

Kolege poslanici, prelazimo na izjašnjavanje o Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost, to je 11. tačka, i Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini, 12. tačka.

O Predlogu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o Agenciji za nacionalnu bezbjednost odlučuje se većinom glasova svih poslanika. Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu. Kolege, izvolite, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 50 poslanika - svih 50 za, niko nije bio protiv i niko nije bio uzdržan. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Sastavni dio Predloga zakona su dva amandmana Vlade Crne Gore. Zakonodavni odbor je odlučio da predloži Skupštini da utvrdi postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Razlozi za predloženu odluku uslovljeni su razlozima hitnosti, odnosno potrebom da se što prije omogući kontrola zakonitosti i efikasnosti rada Agencije. Stavljam na glasanje postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore". Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasao je 51 poslanik - svih 51 za, niko nije bio uzdržan i niko nije bio protiv. Objavljujem da je Skupština utvrdila postojanje razloga da ovaj zakon stupi na snagu danom objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

Stavljam na glasanje Predlog zakona u cjelini.

Zaključujem glasanje. Glasao je 51 poslanik - svih 51 za, niko nije bio protiv i niko nije bio uzdržan.

Poštovane kolege, da vam kažem, pošto sam dugo u ovoj Skupštini, nikada ovako ubjedljive većine nije bilo za glasanje o bilo kojim zakonima, nego što su ovi danas. Ovdje su se donosili zakoni koji su suštinski mijenjali prirodu i karakter Crne Gore sa 38 glasova za, o kojima i danas raspravljamo, koji se pokušavaju predstaviti kao velika tekovina Crne Gore. Ovdje gotovo 2/3 glasaju za sve zakone, što govori i o snazi parlamentarne većine i moramo da je budemo svjesni, da znamo da ovakve parlamentarne većine od uvođenja višepartijskog sistema nije bilo.

Prelazimo na sledeći Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini. Odlučuje se većinom glasova svih poslanika.

Stavljam na glasanje Predlog zakona u načelu.

Zaključujem glasanje. Glasala su 52 poslanika - svih 52 za, niko nije bio protiv i niko nije bio uzdržan. Objavljujem da je prihvaćen Predlog zakona u načelu.

Na Predlog zakona je podnijeto 14 amandmana, i to: poslanici Darko Dragović, Tonči Janović, Jelena Nedović i Milan Zečević jedan amandman, koji su povukli iz procedure; poslanici Darko Dragović, Jelena Nedović i Tonči Janović jedan amandman, koji su povukli iz procedure; poslanici Ilir Čapuni, Amer Smailović, Kenana Strujić - Harbić, Admir Adrović, Mirsad Nurković, Edina Dešić i Jasmin Ćorović jedan amandman, o kojem treba glasati; poslanik Ilir Čapuni jedan amandman o kojem treba glasati i poslanik Velimir Đoković dvije grupe amandmana, prvo četiri amandmana, amandman 1 je sastavni dio Predloga zakona, a amandmane 2, 3 i 4 je povukao iz procedure, a zatim šest amandmana, amandman 2 do 7 koji su sastavni dio Predloga zakona. Svaka Vam čast, gospodine Đokoviću, na ovoj aktivnosti.

Predsjednik Odbora traži samo pauzu od samo jedan minut.

Izvinjavam se, dajem pauzu od jedan minut.

/Pauza/

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 16:28:28)

Dame i gospodo, sada prelazimo na obrazloženje amandmana o kojima treba glasati.

Amandman poslanika Čapunija, Smailovića, Strujić - Harbić, Adrovića, Nurkovića, Dešić i Ćorovića. Ko želi da obrazloži amandman?

Izvolite, gospodine Čapuni.

ILIR ČAPUNI (28.02.25 16:28:52)

Poštovani predsjedniče, hvala Vam na datoj riječi.

Ja ću da predložim i jedan i drugi koji je tehničke prirode, ali suština ovih amandmana je u prvom amandmanu koji smo zajedno podnijeli sa kolegama iz Bošnjačke stranke. Kao što znate, danas je recimo iz Ulcinja odnijeto 500 kamiona pijeska bez ikakve saglasnosti ili čak pitanja Opštine Ulcinj. Da podsjetim o čemu se radi.

Godine 2009. usvojen je Zakon o državnoj imovini. Članom 64 tog zakona, nažalost, opštine su izgubile pravo raspolaganja nad tim zemljištem, kojim su do tada raspolagale, ali koje nije bilo pokriveno planskom dokumentacijom. Razlog zašto opštine, kada im je prostorno planiranje bila zakonska ingerencija, nisu uspjele pokriti svoju teritoriju planskom dokumentacijom, nije bio nedostatak volje, vizije ili potrebe, već sveopšti nedostatak kapaciteta i na lokalnom i na državnom nivou. Da dokažem ovu tvrdnju treba samo da napomenem koliko je planova uspjela sama Vlada donijeti poslije donošenja onog zakona koji smo danas mijenjali kojim je planiranje prostora centralizovano. Stupanjem na snagu ovog zakona, izuzetno su pogođene opštine Ulcinj, Zeta, Tuzi. Ovim amandmanom se ne uskraćuje, to je jako bitno, nijedno pravo Vlade nad državnim zemljištem. Podsjećam na član 35 ovog Zakona, koji predviđa da ukoliko je neka nepokretnost kojom raspolaže opština potrebna za ostvarenje javnog interesa Crne Gore, opština je dužna da na zahtjev Vlade tu nepokretnost vrati na raspolaganju Vladi bez naknade. Obratno, nažalost, nije tačno. Opština može da traži Vladi da joj se da pravo raspolaganja nad nekom imovinom, ali Vlada može, dakle, nije dužna da joj to pravo daje.

Dalje, ovim se amandmanom ne vraće pravo raspolaganja nad imovinom koje je u međuvremenu privideno namjeni. Pristupili smo kavaljerski ovome što dokazujemo i drugim amandmanom koji je tehničke prirode. Njime se zapravo predviđa da ukoliko postoje postupci nad zemljištem nad kojima su opštine, shodno prednjem, izgubile pravo raspolaganja, onda će se ti postupci okončati uz primjenjivanje zakona koji je važio za vrijeme pokretanja postupka.

Poštovane kolege, biti protiv i uzdržan nad ovim amandmanima znači biti protiv i uzdržan za jačanje lokalnih samouprava. Biti protiv ili uzdržan nad ovim amandmanima znači biti protiv vizije premijera o decentralizaciji vlasti i jačanju lokalnih samouprava. Na kraju, biti protiv i uzdržan nad ovim amandmanima znači biti neprincipijelan, jer, podsjećam, nije davno bilo kada su građani Crne Gore izašli na ulice kad je slično rješenje primijenjeno na imovinu vjerskih zajednica. Zahvaljujem.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 16:31:36)

Hvala Vam, gospodine Čapuni.

Stavljam na glasanje ovaj amandman grupe poslanika: Čapuni, Smailović, Strujić-Harbić, Adrović, Nurković, Dešić i Čorović.

Izvolite, glasajte, kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasao je 51 poslanik - 26 za, 25 uzdržanih, niko nije bio protiv. Objavljujem da ovaj amandman nije prošao, jer je potrebna apsolutna većina. Amandman poslanika Čapunija.

Gospodine Čapuni, želite li da obrazložite i ovaj amandman?

ILIR ČAPUNI (28.02.25 16:32:23)

Obrazložili smo ga već. Mislim da bez prvog amandmana nema smisla.

PREDSJEDNIK ANDRIJA MANDIĆ (28.02.25 16:32:32)

Možda ste imali nešto dopunski da dodate.

Stavljam na glasanje i ovaj amandman gospodina Čapunija.

Ovo je sad njegov amandman, a ono je bio grupe poslanika.

Izvolite, kolege.

Zaključujem glasanje.

Glasalo je 49 poslanika - 26 za, 23 uzdržana, niko nije bio protiv. Objavljujem da ovaj amandman nije prihvaćen. Stavljam na glasanje Predlog Zakona u cjelini.

Izvolite, kolege, glasajte.

Zaključujem glasanje. Glasalo je 48 poslanika - 46 za, 2 uzdržana, niko nije bio protiv, pa objavljujem da je Skupština usvojila Predlog Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o državnoj imovini. Ovim je sjednica završena. Mi smo završili vanredno zasijedanje.

Kolege, uskoro prelazimo, od sutra već na redovno zasijedanje i imaćemo našu Prvu sjednicu na Cetinju. Hvala vam i živjeli.